

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ — PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

Uj negyedév.

A mult számmal a «Herkules»-nek egy negyedévi folyama áll az olvasó közönség előtt. Elég erre utalnunk — s más reklámra nincs szükségünk. Hogy mennyire elősegítettük a testgyakorlatok ismertetését és terjesztését, hogy mennyire megóvtuk a szigorú tárgyilagosságot minden esetben, hogy a közérdeklőség mellett igyekeztünk lapunkat érdekessé is tenni. A tudósításainkban ép oly igazságosak voltunk, mint gyorsak. A különböző testgyakorló egyesületek között minő közvetlen kapcsolatban álltunk, hogy úgy a főváros, mint a vidék iránt egyenlő figyelmet tanúsítottunk, hogy úgy a nevelési mint az egészségügyi érdekeit felkaroltuk, hogy a külföld minden mozgalmának figyelembe vétele mellett mindig magyarok maradtunk. Sohasem tévesztettük szemünk előtt a célt: a magyar nemzeti testgyakorlatot: — erre elég tanúságot tehet a lap negyedéves története. A megkezdett irányban fogunk tovább haladni; erre hivatkozunk bennünket a legelőbbkelő testgyakorlati egyesületeknek valóban példátlan mértékben előlegezett erkölcsi támogatása s erre képesít bennünket a lapunk köré sereglett legjelesebb munkatársak szellemi támogatása. Midőn ezt a magunk részére továbbra is kérnénk, egyszersmind az új évnegyed kezdetén kérjük áldozatkész kiadónk részére a nagy közönség anyagi támogatását is.

A «Herkules» szerkesztősége.

A «Herkules» kiadóhivatala (Aigner Lajos könyvkereskedése, Budapest, Váci-utca 1.) tisztelettel kéri a negyedév végén lejárt előfizetések mielőbbi megújítását, hogy a lap szétküldése akadályt ne szenvedjen. A «Herkules», a Balatonegyelet, Budapesti tornaegylet, Budapesti vaspáripa-egylet, Hunnia csónakázó egylet, Magyar athleticai-club, Ó-budai torna-egylet, Pannonia csónakázó-egylet, Szegedi torna-egylet stb. hivatalos közlönye megjelen minden kedden több illusztrációval. Előfizetési ára negyedévre 2 frt, félévre 4 frt, egész évre 8 frt.

A „HERKULES” TÁRCZÁJA.

Az adonyi regatta.

Oly szép napja Adonyban az esős idő mellett is régen nem volt, mint a mult szombati. A «Hunnia» vörös csikos evezősei élénkké tették a szürke Dunát s a csendes város utcáit. — A csónakverseny és a szép mulatságra alkalmat a Kovács Sándor és Oszoly Ferencz által ujabban vett csónak keresztelése nyújtott. Erre hívta meg s természetesen az ezzel egybekötött mulatságra Kovács «Hunnista» barátait. A hunnok 11 csónakkal jöve le, egy komoly számba is vehető kirándulás után valóban érdekes regattát rendeztek. A csónakokkal Budapestről 8 órakor indultak az evezők, szépen beosztott tömegben együtt tartva dél felé értek Adonyba, hol a hunnokokat mozsárlövésekkel s barátságos szóval fogadta a mulatságot rendező következő bizottság: Cserna Ferencz, Hornay György, Horváth Béla, Kovács Sándor, Koncsek János, Kállay László, Matusek János, Moll Richárd, Nussbaum Lajos, Oszoly Ferencz, Stankovits József és Wehner Ede.

A délutáni 6 órai hajóval és még többen jöttek a fővárosból, úgy hogy a «Hunniából» 26-an voltak lenn. De még nagyobb számot tettek ki a közel vidékről bejött érdeklődők. — A versenyek a Duna kis ágában az eső miatt csak 6 óra után kezdődtek. Ekkorra a versenyt nézők gőzöse már a legdíszesebb közönséggel telve volt. A környék és Adony legszebb női a fedélzeten voltak. A versenyek alatt a fővárosból lehozott cigányok játszottak.

A versenyekre a bíróság a következőleg alakult meg: Versenybíró: Kandó László. Versenybizottság: Br. Braunecker Ármánd, Oszoly Ferencz, Porzsolt Jenő, Sztányi Károly. Indítók: Koncsek János és Mészáros Lajos.

Épség, erő, egyetértés.

Vegyük az emberi testet úgy mint egy folyton működő gépet, melynek nem elégséges egyszerűen kazánját megtölteni, hanem fűteni is kell, hogy az kellő mennyiségű gőzzel működhessen. Épen úgy mint a gőzgépnek alkatrészei, meg vannak az emberi testnek is kiegészítő működő részei, melyeket az egyes külön-külön álló szervek képviselnek; meg vannak tehát — nem nagyon részletezve a dolgot, sőt fűtőülőtjét sem számítva ide — szelepei, szivattyúi, szabályozói, hajtókerekei, s tudj' isten a mechanikában mily elnevezéssel felruházott alkatrészei; elég az hozzá, hogy működésre képesített gép vagyunk, mely a maga számára dolgozik s hol a gépészt sem kell külön fizetni, legfeljebb reparatóriként néha az orvost honorálni, de hát azoknak is élni kell, különben hová lennénk mi reparateurok.

Legjobb tehát a gépet közép erővel működtetni, mikor az nem csak kopni nem fog, mint élettelen társa, sőt bizton mondhatom, hogy izmosodnak, erősödnek alkatrészei. El fogjuk ezt érni az izom-munka által, melynek létesítésére itt vannak torna és sport egyesületeink, hol a napi szellemi munka közben- vagy után, néhány órát áldozunk a testnek is; vagy azok számára, kik gátolva vannak foglalkozásuk által ily egyesületekbe el járni, ajánlatos a házi torna-szerekkel eszközölhető testgyakorlat.

Az izom működése, tömecszeinek mozgása első sorban az a főtényező, mely szabályozni fogja a test anyagcseréjét, ennek útján a vérkeringést, emésztést, az egyes szervek el- és kiválasztó képességét. A felvett tápanyagok alkalmas részeit szervezetünk csak azon esetben lesz képes feldolgozni s azt az emésztő szerveknek, nyirk- és véredényrendszer útján gyarapítására fordítani, ha a test csaknem molecularis részeiben — a sejtekben az előbbieket már feldolgozta s belőlük az elhasznált és nem alkalmas anyagokat: verejtek, viz, ürülék, gázok és sók alakjában ki küszöböli. Az anyagcsere útján azonban nem minden tápanyag távolodik el, csak is az, mely a szervek működése alatt ég el s munkaközben mint erő nyilvánul; a többi a szervezet — főleg az izmok — kiegészítő részeinek gyarapítására, növekedésére hasonlítja át.

Minden verseny a körülbelül kétezer méter hosszú egyenes pályán lefelé fordulás nélkül folyt le, a következő rendben:

I. *Párevező verseny.* (Klinkerskiff.) Versenyeztek a «Lepke» dr. Lisznyay Elemér és a «Nyíl» Kovács Sándor nevezésével. A pálya elején együtt tartva, majd Kovács a felén túl előre jó és könnyen győz több csónakhosszal.

II. *Kétevezős verseny*-ben részt vett a «Csongor». Evezősök: Halász Zsiga és Pásztélyi Jenő. Kormányos Hamza Géza. «Tünde». Evezősök: Tóth Mihály és Uchrin J. Korm. Karlovsky Bandi. — Érdekes verseny volt elejétől végig. A körülbelül egyforma erejű evezősök mindig egymás mellett evezve a cél felé küzdenek és «Tünde» csak egy félhosszal ér be elsőnek. Percenként a csapások mindkét csónakban 29—32 közt váltakoztak.

III. *Négyevezős verseny.* «Balaton». Evezősök Gerenday József, Asbóth Jenő, dr. Pap Mór, Pilaszanovits Mátyás. Korm. Küllely Elemér «Sirály». Evezősök: Boncz Ódön, Lisznyay Tihamér, Kormuth Frigyes, Csabay Béla. Korm.: Gyöngyösi Zoltán. — A legfőbb érdeklődés e verseny iránt volt, mert a multkori regattában résztvett. «Balaton» trainirozott embereivel szemben régi jó evezősök álltak, de minden training nélkül. Először «Balaton» vezet a jó vízben indulva, majd «Sirály» jó előre és pár csónak hosszal a pálya nagy részén vezet s egész a cél előtti pár méterig elől van, itt a «Balaton» igen szép erős húzással előre tör és a célhoz kevesebb mint fél csónakhosszal elsőnek ér.

IV. *Skiff verseny.* «Legott» Pálföldy Lajos. «Motosz» Pröckl Leó. «Legott» vezet és a célhoz 8 csónakhosszal elsőnek ér. Mindkét evezősnek húzása szép, de Pálföldy emellett erős is.

V. *Halászkok és molnárok verseny.* Heten neveztek különböző alaku és nagyságu csónakokkal nemcsak Adonyból, de a vidékről is. A dicsőség és a pénz Adonyé maradt, mind a három első adonyi csónak levén erős küzdelem után.

Épen ezért tülhajtott izom-munka sem ajánlatos, mert itt nem csak a mindennapi tápanyag használatát fel, kivált ha az nem kellő mennyiségű és minőségű, hanem a szervezet a kitejtett munkához képest kénytelen saját alkatrészeiből, különösen a zsírszövetből, mint könnyebben elérhető anyagból pótolni a hiányzót, mi aztán elsoványodásban nyilvánul, másrészt, kik abszolút semmi vagy igen kevés izomműködést fejtenek ki, vagy feldolgozatlanul kiüröztetik ki a felvett tápanyag nagyobb része s ilyenkor a szervezet renyhe működése folytán főleg emésztési zavarok lépnek fel; vagy ha az illető hajlamosítva van rá, feldolgoztatik ugyan a tápanyagok nagy része, de a szervezet egyes alakelemei zsirosan elfajulnak, s a hájszövet lép tulsúlyra a többiek rovására; ez tehát elhízáshoz vezet, annélkül, hogy az ily egyén természetéhez mért erővel bírna.

Nem elégséges továbbá egyoldalú testgyakorlatot végezni, miután az azzal járó mozgás csak is az igénybe vett testrészeket s nem az egész testet fejleszti; így mint a tapasztalat bizonyítja: a vívás a karokat, gyaloglás, futás, lovaglás s többféle társas játék a lábakat erősíti; az ilyen testgyakorlatok csak azoknál előnyösek, kiknek egyes végtagjaik a test többi szervezetéhez mérten gyengébbek.

Ellenben, ha az egész szervezet fejlesztését tűzzük czélul, úgy a fennemlített gyakorlatokat együtt véve kell végeznünk, vagy ami ezeket egybe foglalja, tornázni szükséges, hol a különféle szereken végzett többféle mozgású gyakorlatok — s ami fő a szabad gyakorlatok — nem csak a végtagok, hanem a törzs összes izmait működtetni s ennek utján fejleszteni fogják. Igyekeztem tőlem lehetőleg bizonyítani a testgyakorlatok üdvös hatását, ki nem hiszi, próbálja meg s nem fog gépe idő előtt reparator kezébe kerülni.

DR. ZSINGOR LÁSZLÓ.

Torna.

Ha az étel izetlen, sőt bele. Ha a magyar tornaszakácsaink által német kevésszal süített tornakenyér sőt kíván, athleticismust bele!

És csakugyan úgy látszik, mintha valóban izetlen volna az, hogy oly igen lassan szokik rá felnőtteinknek a zöme, míg e mellett az athleticismus egyre több hívet nyer.

Ha nagyobb figyelemmel nézzük, úgy találjuk, hogy a tizedik — a századik — sőt tán az ezredik felnőtt sem él rendszeren egyik testedzési móddal sem.

Ha e mellett még azt is nézzük, hogy a német — torna-testedzés az azzal foglalkozók fele része előtt oly kevés becsesél vagy szórakoztató értékkel sem bír, hogy mielőtt a rá szánt egy órai idő lejártát bevárnák, már is ásítognak vagy felöltöznek; ha ezt tekintjük, akkor különösnek tűnik az fel, hogy egy kug-

VI. A Hunnia összes nemgyőztes hajóinak küzdelmében, mint vígasz versenyen (handicap) a «Sirály» győzött.

Meg kell jegyeznünk a versenyről, hogy mintaszerű gyorsasággal volt rendezve és a közönség érdeklődése az utolsó versenynél is lankadatlan maradt.

A csónak keresztlést a nagy közönség a partról nézte végig. A keresztyanai tisztet a járásbíró bájos neje Hornó Györgyné teljesítette. Hanem a különben is kedélyes szertartást a csónakázók hip-hip-hurrázhása nagyon is komikussá tette.

A vízi multság végével az olvasókör csinos helységeibe térve, csakhamar kezdetét vette a táncz. Adony és a vidék szépei s a fáradhatlan hunnok oly hévvel járták, hogy még az öregek is megkivánhatták.

Jelen voltak: Hornó Györgyné, Jankovits Gyuláné, Posztóczky Károlyné, Kovács Sándorné, Kornis Károlyné, Praun Victorné, Faragó Antalné, Horváth Béláné, Bauer Györgyné, Wehner Edéné, Cserna Ferenczné, Stankovits Józsefné, Ritter Istvánné, Kreskay Pálné, Radnich Imréné, Ujs Ferenczné, Maar Ferdinándné, Kuncsek Jánosné, Lehóczky Dánielné, továbbá: Jankovits Mariska, Szegheő Vilma, Kovács Mariska, Kornis Irén és Margit, Lehóczky Margit és Emma, Nagy Mariska, Farkas Mariska. Vlasits nővérek, Puskás Ida, Langhof Ilon, Erdélyi Vilma, Cserna nővérek, Német Bianka, Nussbaum nővérek, Prehoffer Malcsa, Kreskay Piroska, Tumler Mari, s még igen számosan.

Az egész páratlanul szépen sikerült ünnepély létrehozásáért és ügyes rendezéséért a legnagyobb elismerést Kovács Sándor adonyi szolgabíró érdemli meg. Az ő barátságos toborzása hozta be a vidék népeit s csalta le a hunnistákat Adonyba. Hanem a dícséretnél szebb jutalmat találhatott Kovács a vidám multságban, melyet összehozott.

lízó pályánál, egy sakkozó vagy billiárdozó asztalnál, egy dohányfüstös bor- és sörbűzű iddogáló helynél tovább kitaranak felnőtteink, mint egy szigorúan iskolai modorban vezetett tornázásnál.

Talán nem messze járunk az igazságtól, ha kimondjuk azt, hogy: vonzóbbá, mulattatóbbá kell tennünk tornázási módunkat, ha azt jobban ki akarjuk terjeszteni, ezt pedig csak úgy tehetjük, ha minél többet veszszük elő azon gyakorló nemeket, miket az athleticismus fő anyagul tekint és a torna csak mellékesekül.

Szerény nézetünk szerint a felnőttek tornájában az öntovábbképzésre *versenyekkel* kell hatni. Kedélyvidulásra és a társas szabadversengésre több időt kell hagyni (csatangelési idő is legyen).

A tömeges összműködésben, valamint a csapattornázásban is ne a gyakorlatok mintaszerű legombolyítása legyen a fő, hanem azok olyatén megválasztása és alkalmazása, hogy általuk ne annyira a felfogási és kiviteli képesség tételesség untalan próbára, mint inkább a cselekvési erő kitartása, t. i. egyszerű gyakorlatok könnyű összetétellel váltakozzanak.

Az időnkénti kirándulások is kisebb-nagyobb mérvben versengésekkel köttessenek egybe, t. i. gyalog, tömegben, túleröltetés nélkül idő ellen versengve.

Az ünnepélyes rendezettségben, hogy több lehessen benne a mulattató és a komoly munka, mely után a nőkel való társas élet és a táncz legyen a csemege, ne pedig a férfiak monoton utkezése, zsinóros toasztozása és kétes jó hatású dáridója.

Egy szóval mulatságos testedzés és edző multság kell a felnőtteknek.

A nők és a sport.

Hiában élünk a 19-ik században, hiában értük meg az emancipáció korát, mert a nőket Magyarországon ma is ezer előítélet és káros szokás gátolja tehetségeik érvényesítésében. Még a sport, a mulatságos testedzés terén is, hol azt hinnénk, a józan felfogás örülne munkálkodásuknak, elítélik őket, sőt sokan vakmerőn kimondják, «hogy a sport mindenkinek, csak nőknek nem való». — S ha az ily szigorúak nagylelkűek akarnak lenni, testük erősítésére csak a tornát engedik meg, elfeledve, hogy a női tornázás maga is a helyes felfogásban nem egyéb, mint sport.

Hanem daczára a nevéstégesen ósdiak erőlködésének, a magyar nők vagyonsabb és műveltebb zöme ma már úszik, korecsolyázik, lovagol s rövid időn bizonynyal velocipédezik, kerékkorecsolyázik, labdázik, nyilaz, szóval sportot úz ép úgy, mint a nagy angol és francia nemzetek hölgyei. A gyenge nem ez erősödését minden igaz sportbarát örömmel üdvözlí és segíti, mert benne nemcsak az emberiség tökéletesedésének, de magának a sport fejlődésének is zálogát látja. (L. a «Herkules» 4. sz. dr. Hajnóczy cikkét.)

Arról tehát ne is szóljunk, hogy a testedző sportban a nők helyesen és minden hátrány nélkül vehetnek részt, hanem olvasónőink azon egyenes kérdésére kell válaszolnunk, hogy mi módon erősíthetik testüket s védhetik meg a betegségektől; hogy mely testgyakorlatot úzhatnak a nők?

Első sorban mindenesetre azt, melyet már fiatal leánykorukban gyakoroltak, a tornát. Hanem magukra csak úgy tornázzanak, ha elég képességet szereztek mesterüktől, nehogy a gyakorlatok helytelen megválasztásával többet ártsanak maguknak, mint használnának. Leghelyesebb, ha 10—20 nő összeállva, együtt valamelyikük lakásán gyakorolja magát, mert talán minden testgyakorlatok közt a tornához kell leginkább a társaság. Még jobb volna természetesen, ha valamelyik tornaacsarnokba járnának el hölgyeink, de ezt még ma a színész növendékleányok teszik csak.

Az általános testképző és erősítő tornát felnőttebb hölgyeink, elég kár, hogy mindedig nem igen kedvelték meg, míg a többi testgyakorlatokhoz több kedvet mutatnak. Így az úszást a kevés és a város nagy részéhez távol fekvő uszodák mellett sokan tanulják és gyakorolják. És ezt a testgyakorlatot minden ellenszólás nélkül úzhetik is a nők. Felrissitő, erősítő hatása mindenki előtt ismeretes.

Az úszás után a korecsolyázást kedvelik hölgyeink legjobban. A fővárosban különösen a korecsolyaegylet fennállása óta vett nagy lendületet a nők közt is ez a sport. A női test erősítésének, mely különösen a lábak és a tüdő erősítését czélozza, kiválóan megfelel a korecsolyázás, ép mint a kerékkorecsolyázás is. Kétségtelen, hogy mihelyt nagyobb és kényelmesen berendezett kerékkorecsolya pályánk lesz, e sportot is felkarolják hölgyeink.

A velocipédezés nehezen nyeri meg nőink tetszését, talán mert veszélyességétől tartanak. Pedig a háromkerékű gépek, melyek kiválóan nőknek valók, épen semmi esésnek sem tesznek ki. Hogy a kerékhajtása a legszigorubb ilmetet se sértse, használhatják a nők az ojt gépeket, melyeknél elől a lábakat eltakaró lemez van alkalmazva. (L. a «Herkules» 10-ik számát).

Nem mondom, hogy az utcán velocipédezzenek a nők, de az egyleti helyiségekben s vidéki utakon társaságban mindenestre helyes, ha velocipédeznek a nők.

A lovaglás, ha nem is oly tisztán erősítő sport is mint a velocipédkezés, azért mind a lábat, mind a tüdőt edzi és élvezetre jóval felette áll a velocipédkezésnek, de veszélyességre is. Mint kiválóan a vagyonosabb osztály sportja, nagy elterjedésre soha sem is verődhet.

A magyar labdajátékok közül a nők igen számosat játszhatnak, és épen nincs szükségünk az angoloktól kölcsön kérni. Hanem ezt a sportot a nők nálunk, úgy látszik egészen csak a gyermekek játékaiként tekintik. A fiúk játékaikat igaz, hogy nem mind játszhatják a leányok is, de van elég olyan labdázásunk is, mely kiválóan nőknek való. Lapunkban már eddig is közöltünk ily játékokat és az érdekesebbeket még ezután hozzuk.

A nők legkönnyebben mulatságos sétálásukból csinálhatnak komoly testedzést. Óraszámra és kissé gyorsabban kell gyalogolni künn a szabadban, mint a hogy a járdán szoktunk.

A vidéki kirándulásokban azért állanak ki a mi hölgyeink már ott, hol az angol nők még nem is fáradnak, mert ugyyszólva semmi trainingjük, gyakorlatuk sines a gyaloglásra. Nálunk a zugligeti hegyekben alig látni egy-egy gyalogló nőt, míg külföldön az ily helyeken annyi a nő, mint a férfi gyalogló.

A csónakázást is felvehetik a nők testgyakorlataik közé, ha már biztosan tudnak ruhástól is úszni. De e mellett se üljenek, azért a könnyebben felfordulható versenycsónakokba, hanem a szélesebb kirándulásiakba. A vitorlázást még inkább kedvelik a nők, mint könnyebb sportot.

A tör és fleuret vivást mint kevésbé nőiest és kevésbé testedzőt a nők kevesen üzik.

Igy tehát a nők testgyakorlatai oly számosak és oly neműek hogy könnyen be lehet osztani az időjárás évszakokra. Az állandó testedzésre leghelyesebb, ha a tornát választjuk és ha mást üzünk is, jó ha mint általános erősítőt nem hagyjuk el.

Nemzetközi regatta Budapesten.*

Evezőseink idej regattája valóban szép ünnepély volt; mai viszonyainkhoz mérten többet nem várhattunk. Nemzetközi volt s ez nagyon helyes, mert a külföldiek, ha egy-két éven át el is viszik előlünk a babért, mindig tanulunk tőlük valamit, nemzetiségi erélyünk emelkedik, egy szóval haladunk s csak így törhetünk előre. A 60-as évek végén beállott pausa után két éve, hogy az evezés nálunk sporttá válik; még kezdők vagyunk s a győzelem nem oly könnyen érhető el. Külföldi vendégeink híres angol mesterek által betanítva jönnek hozzánk, mit mi szerény viszonyaink mellett ma még nem tehetünk s kénytelenek vagyunk egy-két tapasztaltabb tagtársunk tanácsaival megelégedni. De ha a legjobb mestert is hoztatnánk, kérdés, hogy sokkal többre vinnénk-e? Szépen megtanulunk ugyan evezni, az tény, mert tagtársaink nem bibelődhetnek velünk annyit, mint egy fizetett mester, kinek az kenyérkeresete, de hogy jól trainiroznak-e bennünket, az kérdés, mert egész másak itt a társadalmi és égalji viszonyok, melyek a trainingre nem kis befolyást gyakorolnak. A traininget több próbálgatás után magunknak kell megállapítani s az nem megy egyszerre. Nem mulasztottuk el ezelőtt hat héttel evezőseinknek egy kis útmutatással szolgálni a traininget illetőleg; igénybe vették-e, nem tudjuk, ha igen, kérjük erre vonatkozólag igen becses megjegyzéseiket megtenni, mert csak ily módon érhetünk mihamarabb célhoz.

Nem kell tehát csüggedni az idej eredmények miatt, sőt ellenkezőleg, mindig nemzetközi versenyt kell tartani s minden módot felhasználni arra, hogy minél több külföldi egyesület jöjjön Budapestre versenyezni, mert nekünk nem csak az a feladatunk, hogy ellenfeleinket leverjük, hanem hogy fővárosunkat tekintélyes regatta-helylyé emeljük a continensen.

A rendezésre vonatkozólag volna egy pár szavunk. A versenypálya kitűnően volt kiszemelve, de a közönség kényelmére absolute nem gondoltak. Jó volna talán jövőre az ó-budai partra székeket felállítani s a közönséget oda helyezni, nem pedig egy gőzhajó fedélzetén összeszorítani s inkább katoná mint cigányi zenekart alkalmazni. Az egyes futások rendetlen időközökben tartattak meg. — Az indítások nem voltak präcisek. A kezdőknek kissé nagy pálya tüzetett ki, jobb lett volna egvenés pálya, mint fordulással. A fordulós verseny ma már nem sportszerű, hiszen csónakjaink építési modora is ma már fordulásra alkalmatlan. Egy szóval, hiányzott a sportszerű rendezés, mit azon körülménynek

* A budapesti regattáról mult számunkban közölt tudósítás kiegészítéséül e szakszerű bírálatot egy tekintélyes fővárosi csónakásztól vettük, kitől már nem egy jeles szakcíkket közöltünk. Szerk.

tulajdonitunk, hogy ez mind új nálunk s majd egy-két év multával jobban megy; — csak kitartás!

Ezek után téjünk át magára a versenyre.

I. *Shiff*. Győző Hintermann Henrik.

Fölöslegesnek tartjuk Lowdes E. angol bajnok után Europa legjobb evezését: Hintermant dicsérni. Ismerjük őt külföldi szaklapokból eléggé s bámuljuk, mint lehet ily meglehetősen vékony termet mellett oly coripheus; nála az evezés inkább természeti adomány s mint méhszorgalommal elért eredmény. Evezési stylje nem az az eszménykép, a mit az ember ilyenkor képzel magának, sőt közönséges. Foricerozott csapásai a 38—40-et nem haladják meg.

Frey Lipót zömök termet, nagy erővel, kitűnő technikájával szép stylust gyönyörűen kihúzott 40—44-es csapásokkal evez; daczára kitűnő technikájának s leglelkiismeretesebb trainingjének Hinterman mellett elvesz.

Mészáros Ferencz ma Magyarország legjobb skullerje, bennünket valóban meglepett az az eredmény, melyet két hónapi evezés után két ily coripheus ellen elért. Stylusa még rossz, rövideket húz, fejét nagyon dobálja s kézzel többet húz, mint törzsével, keveset hajlik előre s koronkint meggörbül, a mozgó ülést rosszul használja. Mindezen koronkénti hibák onnan erednek, hogy Mészáros maga tanult, traineur nélkül. Ha jó mestere lenne, két-három hónap mulva Frey ellen biztosan s Hinterman ellen is egy-két év multával megállaná a sarat. Páratlan ambíciója a legnagyobb reményekre jogosít.

II. *Négyevezős belvillás* palánkos csónak kezdők számára.

Ez volt a verseny fénypontja. Hazánk három legnagyobb egyesülete vetélkedett egymással.

Győztes: Pozsonyi hajós-egylet.

Pozsonyi és Nemzeti hajós-egyletek hatalmas testű versenyzői mellett a vékony «Hunnok» majd elvesztek s leveretésük biztosra vétetett annál is inkább, mert e szakasz nem belvillás csónakba való volt. Az első látszat azonban megsalt, mert amint a «Rajta!» elhangzott, gyönyörű indulással a «Hunnia» előtört s öt csapás után egy fél csónakkal vezetett 100 méterig, hol a pozsonyiak lassu, erős csapásaikkal utólérték s többé nem bocsátották előre.

A «nemzetiek» a «Hunnia» után egy csónakhosszal haladtak. A forduló pont előtt 100 méterre a verseny már el volt döntve s Hunnia és Nemzetiek között volt egy kis vetélkedés a második helyért, melyet a Hunnok megtartottak. A fordulás legjobban a Hunniának sikerült. A mi a stylust illeti, ugy a pozsonyiaknál, mint a nemzetieknél határozottan rossz volt a testtartás, a mozgóülés használata össze-vissza ment s csak az evező-ütem volt megtartva és a pozsonyiak csak roppant erejüknek köszönhetik a győzelmet.

Feltűnt ugy a külföldiek mint saját evezőseink előtt Hunnia kezdőinek szép stylusa s általános a nézet, hogy ezen szakasz evezett legszebben a hazai evezősök között; megrovandó e szakaszról a gyors ütem, melyben a pályát befutották s a gyors indulás. Ha ezen szakasz együtt marad s külvillás csónakban gyakorolja magát, a évi jövő babért könnyen meghozhatja Hunniának.

III. *Négyevezős külvillás* csónak.

Győztes W. R. C. Pirat.

Általános volt a nézet, hogy a bécsiek győznek, annál is inkább, mivel ugyanez a szakasz nyerte meg idén Bécsben a seniorok díját s hallottuk, hogy a Nemzetiek elismervén a bécsiek fölényét, becsületből s nem vetélkedés céljából állottak a sikra. Ez igen szép vonás s tükrözi azon gavallér-szellemet, mely a nemzetieknél uralkodik.

Szépen, nyugodtan eveztek a bécsiek kisebb formahibákkal, igaz, hogy ilyen szép szakaszt a budapesti vizen még nem láttunk, de ne kapassuk el nagyon magunkat, s ne tartsuk ezeket az evezés ideáljának, mert mi ez a szakasz Henley, Zürich, Frankfurt, Hamburg szakaszai mellett?

A Nemzetiek meglehetősen gyengén eveztek, sem evezőütem, sem testütem nem volt látható s az a zápor, mit a rossz evezővezetés-sel improvizáltak, a kezdő evezősök szokásaira emlékeztetett.

IV. *Négyevezős külvillás* palánkos csónak kormányossal.

Győztes: Pozsonyi hajós-egylet.

Az indulás igen szép volt mindkét szakaszról; a pozsonyiak elvők ellenére igen gyors és rövid csapásokkal, míg a nemzetiek hosszú csapásokkal eveztek, szép küzdelem volt a forduló pontig honnan a pozsonyiak vezettek s értek be pár hosszszal elsőnek.

A stylus mind a kettőnél tűrhető, de korántsem az, a mi a tavalyi pozsonyi szakaszról volt s egész őszintén mondhatjuk, hogy a pozsonyiak tavaly sokkal szebben és erősebben eveztek mint az idén. A nemzetieknél csodáltuk, hogy a szakasz még oly jól bírja, holott ez a kezdők versenyében már részt vett, miből következtetjük, hogy a training testestőre jó, de evezésre rossz volt.

V. *Kétevezős külvillás* palánkos csónak kormányos nélkül

Egy nevezés történt: a Nemzeti hajós-egylet csapatja a pályát csunyan evezve, irányt sem tartva, besétálta.

Velocipéden Budapestről Mohácsra.*

Igali a «Herkules»-ben és előttünk az egyetben is annyira fel-dicsérte a tolnai országútat, hogy Philippovics Emil barátommal elhatároztuk ez úton rándolni le Mohácsra. — És valóban Tol-náig a hajtás élvezet volt, de ezen túl mi is csak úgy kinlódtunk, mint Igali. Útunkban sok kellemetlenséget okozott a szeles, esős idő, úgy, hogy e miatt többször fáradtság nélkül is pihenni kellett. Kirándulásunk lefolyását röviden a következőkben van sze-rencsém a t. szerkesztőség előtt ismertetni.

Budapestről indultunk június 17-én reggel 5 óra 15 perc-kor. Téténybe értünk 6 ó. 15 p. Téténytől Tolnáig (133 klm.) az út kitünő állapotban levén, ezen távolságot 10 ó. 2 p. alatt tettük meg, a pihenési időt levonva. Az első nap kis ellenszél nehezítette a haladást. — Szerdán, jun. 18-án indultunk Tolnárról (133 klm.) a kitünő murvás út vége és a lehető legrosszabb köves út kez-de, mely Eszékig tart. Tolnártól Szekszárdig a haladás a rossz úton majdnem lehetetlen volt, ehhez járult azután a borzasztó erős ellen- és oldalszél, mely gyakran veszedelmes helyzetekbe jutta-tott bennünket, mivel csakis az út legszélsőbb részén, az egy láb széles gyalogúton halad-hattunk. Így folyton ké-szen lehettünk arra, hogy a nagy szél vagy az út melletti garádba, vagy pe-dig a lehető legrosszabb és kötörmelékkel megra-kott útra fúj bennünket. Tolnártól elindulva szerdán reggel 6 ó. 7 p. és Szek-szárdra 8 ó. 30 p. értünk. (148 klm.) Innen az út valamivel jobb, de oly gyorsan haladni még sem lehet, mint a tétény-tolnai úton. Folyton ügyelni kell a mély kerékvágásokra és az úton közlekedő parasz-tok lovaira, melyek igen nehezítik a haladást. Vár-domb (161 klm.) érke. 9 ó. 30 p., ind. 10 ó. (Hegyes) Báltaszékre érke. igen erős ellenszél mellett 10 ó. 50 p., érke. Szekesőre (179 klm.) 11 ó. 30 p.

Igali úrhoz intézett leve-lünkben történt hiányos keltezés folytán ő nem jöhetett elénk, mint akarta Tolnáig. A rossz idő foly-tán kénytelenek voltunk Szekesőn megállapodni, hol a vendégszerető Igali úrnál 2 napot töltöttünk. Igali ur vezetése alatt az-után a rossz idő megszünté-vel Mohácsra (szombaton) indultunk. Mohácsra dr. Millich Péter a «Mohács és Vidéke» című hetilap szerkesztője, Dr. Igalics Vazul, báró Perzen, Jesz-szenszky szolgabíró és mások a legszívélyesebben fogadtak. Re-ményünk lehet, hogy a mohácsi intelligencia csakhamar újni fogja ezen hasznos, egészséges és mulattató sportnemet. E. J.

A velocipéd Bombayban.

(Képpel.)

Valóban csodálkozik az ember, hogy nálunk a fővárosban még szóba is jöhet a velocipédezés szabadsága. Hisz ha London óriási tömeges forgalmát nem gátolja a naponként 20 ezernél több veloci-pédista, úgy a mi csekély számú velocipédistáink ugyancsak elfér-nek utcáinkon. A lovak már ma nem ijedeznek a gépektől s a közönség is figyel a csengetyű szavára. És a mi európai váro-sainkban a legsűrűbb közlekedésben is van bizonyos rend, melyet a tömeg követ, míg például Ázsia nagy városaiban a művelt lakók mellett a félig műveltek tömege nagy akadály a rendes

gyors városi közlekedésben. És e mellett sok városban, mint az előindiai Bombayban is az utcák nagy része szűk az élénk for-galomhoz képest. E város három, gátak által egybekötött szigeten, közvetlen a szárazföld mellett épült, melylyel vasút köti egybe. Képzeltető, hogy ily fekvésű városban mennyire központosul a tenger és szárazföld közlekedése által a kereskedelem. Bombay csakugyan központja az arab, indiai és perzsa kereskedésnek. Mint ily fő kereskedelmi helyen a hindu, mohamedán, pársz, ke-resztyén, félvérű, örmény, zsidó s európai népség, 19 nyelven beszél.

A különböző nyelvű és foglalkozású népség, a kereskedés élénk forgalma, a vásári marhák hajtása, a bennszülött hinduk lomha-sága az utcai közlekedést a mi felfogásunk szerint a velocipéd-del lehetetlenné tenné, holott még a legsűrűbb tömegben sem száll le a bombay-i velocipédista gépéről. Messzire hallik csengetése és kiabálása, mely a lomha tömeget figyelmezteti. — Bombayba az angolok hozták a velocipédet, de csakhamar megkedvelték a mű-veltebb bennlakók is. Legelőször természetesen a tanuló ifjúság karolta fel az új közlekedési eszközt, majd lassan a kereskedők is. Képünkön ugyancsak egy tanuló ül a nyereg-ben s küzd a bennszülött negyed szűk utcájában a sűrű tömeggel.

Bombayban, épen úgy, mint nálunk, a mérnöki és orvosi intézetek látog-atói kedvelik leginkább a sportot s a velocipéd-isták nagy része is ezek-ből telik ki. — A gé-pek, melyeket használnak, ugyanazon gyárakban ké-szülnek, melyekből mi szoktunk hozatni. — A velocipéd Bombayban egy-leti segítség nélkül is ha-mar elterjedt, nem ugyan, mint testedés, hanem, mint igen olcsó és gyors közlekedési eszköz. — A velocipédisták, kivéve az angolokat, nem viselnek külön ruhát a géphajtás-ban, hanem, ki a hogy jár, abban a ruhában veloci-pédezik. A képünkön lát-ható velocipédista is hosz-szú perzsa süveggel velo-cipédezik s alkalmatlan bő ruhájában. Nekünk ez tetszik komikusnak, míg Bombayban a mi könnyű ruhákon nevetnének.

A VELOCIPÉD BOMBAYBAN.

Segédkezés a torna-gyakorlatoknál.

(Képpel.)

Maradjanak inkább egész osztályok a középszerű torna-szertehetségben és mind-annyian épségben, mintsem majd mind jeleseké, de köztük egy-kettő nyomorékká váljék. Inkább elégedetlenkedjék egy pár ha-ladni vágyó és akaró növendék a tanítói fékezés miatt, mintsem hogy oka legyen 1000 szülő közül csak egyetlen egynek is átkoz-nia a tornát gyermekének valamely szerencsétlen balesete miatt. De sőt még a felnőttek között is inkább ne legyen egyetlen nagy tehetség se, mintsem egész sereg ilyen, de közülök egyet — «lepe-dőben vigyenez haza».

Ezt szem előtt kell tartania minden tornatanítónak mindaddig, a míg kellő számú segédtanítókkal vagy ilyenekké tökéletesen kiképzett előtornászokkal nem rendelkezik.

Fájdalom, minden évben új adatokkal lehet bizonyítani, hogy még itt a fővárosban sincs elegendő biztosíték arra, hogy időn-ként egyik-másik a lábát, vagy a karját ne ficzamitáná ki vagy ne törné el. De viszont örvendetes azon jelenség, hogy az ily balesetek száma az utóbbi évek alatt — tudtunkkal — csökkent, legalább a tornázó egyének számszaporodásához viszonyítva. Ez kívánatos is, mert csak egyetlen baleset híre is, mint futó tűz terjed szerteszét és mind több és több szülő agyában érleli meg

* Ezen szép kirándulás eredményei mérlegelésére kár, hogy a pihenési időket nem jegyezték fel a kirándulók. Szerk.

azon furcsa rögeszmét: «torna nélkül is meg lehet élni, mire való komédia hát az?!»

Gondos jó szülők, legyetek megnyugodva, mert hazánkban a tornaügy vezetői és tanítói most már messze túl mennek a ti szülői gondoskodástokon, a mennyiben nem csupán a balesetek elleni óvakodás és a test edzése a főtrekvésök, hanem a szó szoros értelmében a torna segélyével a lelki nevelés is.

Nagy munka ez, sok fáradságot és küzdelmet igényel, nagy felelősséggel is jár, de van hozzá elegendő végrehajtói tehetség és kedv is, csak elegendő pénz is lenne a próbaszerűjításokhoz és kissé több összetartás, egyetértés és közös egyöntetű működési szándék lenne az intéző egyéniségeknél. Remélnünk kell azonban, hogy ha a fővárosi tornaegyletek legközelebb együtt vig egyetértésben mulatni tudtak, bizonyára dolgozni is fognak tudni egyetértőleg a nagy, komoly czélért: a tornázási és tornatanítási módnak kifogástalanná tételében.

A sok között egyik legfontosabb kérdés ez: «mi módon lehetne egy tanítónak egy időben egy gyakorló téren 100—200 növendéket úgy működtetni, hogy ne csak az összszabadgyakorlatok, hanem a szergyakorlatok is egyenként mind a tanító közvetlen utasítása és kiválasztása szeréntiek volnának és ezek végzése alatt minden egyes működő növendéknél egy megbízható segítő egyén állana? . . .» Bármiként döntessék el ezen kérdés, okvetlen el kell érni azt, hogy a balesetektől biztosító segédkezés meg legyen ugy az iskolai növendékeknél, mint a felnőtteknél. A «Herkules» 4. számában egy cikkirő üstökénél ragadta ez ügyet. Bár minél többen magukévé tennék azon megoldási módot és bár sikerülne egy olyan tornaszer-csoportosítást meghonosítani, a minővel egyszerre 8—16 növendék 8—16 segítővel egy és ugyanazon gyakorlatot végezhetné.

De nemcsak a növendékeknél, hanem a felnőtteknél is elengedhetlen fejtétel az, hogy balesetektől óvó segédkezés sohse hiányozzék (még a «csatangolásnál» se). Azt ugyan egyáltalán senki sem kívánhatja, hogy ezen segédkezés annyira menjen, hogy az illető segítő az illető gyakorlónak egész testsúlyát emelje és vezesse; de azt mindenki elvárhatja: hogy a véletlen elcsuszamlás, egyensúlyvesztés, gyakorlat közben való gyors kimerülés, szédülés és több efféle esetekben a támogató kéz rögtön ott legyen.

Sokan ezen segédkezést oly könnyen veszik, hogy e czélra 8—10 éves gyermek előtornászokat is alkalmasaknak vélnek, pedig nézzük meg figyelemmel, még a felnőtt előtornászok között is csak minden harmadik bírja kellően óvni esésektől csapatja tagjait. A legtöbb segédkező igen nehezen bír arra rászokni, hogy lehető közel járuljon mindig a gyakorlatot végzőhöz; bizonyára féltik magokat sokan egy kis rúgástól vagy oldalbalokéstól. Nincs az a nehézkes test pedig, a melyet egy kellő pillanatban adott lökéssel vagy rántással könnyen meg ne lehetne óvni a rosszul esés bajától és egyszersmind maga is óvhatja magát a segítő. Az tény, hogy több gyakorlatnál — minők például a korlátón a lóbázási és az alacsony nyújtónál a forgási gyakorlatok — a segédkező könnyen megsérül, sőt karficzamatot és törést is szenvedhet, ha t. i. nem érti a segítés-adás szabályait minden egyes szeren és minden egyes gyakorlatcsoportnál, vagy ha pillanatra szórakozottan, tévesen segédkezik.

A fenti okoknál fogva talán üdvös dolgot cselekedne azon egyelet vagy magánember, a ki majdan, ha lesz valahára már egy universalis magyar torna-kézikönyvünk, ahhoz függelékképen megírná a «segítésadás kézikönyvét», kiterjeszkedve minden főbb gyakorlatra. Rövideden alább összeírva láthatja a szives olvasó azt, miként végzi e segédkezést a nemzeti tornaegyletben majd mind egyik tanító és előtornász. Eltérési némi részekben van egyik-másiknak segitési módja között, de az alábbiakat talán mindenki szabályként is tartja.

Kezdjük a baknál, mivel ott szokott a legtöbb baleset előfordulni. A baknál a segédkező még a legelemibb gyakorlat végeztésekor is mindig illető helyén legyen. Ha a bak hosszában van és felülések végeztetnek, akkor a bak oldalánál áll a segédkező, egyik kezével a bakra felugrónak az ülés pillanatában a karját, a másik kezével annak a lábát ragadja meg. Ha a bak kereszt-

ben van és felülések tételnek, akkor a segítő a bakon innen az ugródeszka mellett, vagy azon kissé félre áll. A terpesz átugrásnál a segítő a bakon túl az ugróval szemben kissé félre áll és egyik kezét az ugró melle elé tartja, a másikkal pedig az ugró felkarját kapja el. A guggoló-, a tompor-, a vetődési- s a kanyarlati átugrásoknál túl kissé oldalt, de egész közel áll a bakhoz és az ugrónak a kezesuklóját ragadja meg.

A lónál kevés kivétellel szintén ugy kell segédkezni, mint a baknál.

A nyújtónál való segédkezés szintén igen komolyan veendő. Az alacsony nyújtónál a segédkező a gyakorlónak rendesen egyik kezesuklóját tartja, a másik kézzel pedig annak többi testtagjait támogatja. Minden felterpesztésnél, felülésnél és a rúdon átugrásnál a segítő a tulsó oldalra áll, szemben az ugróval vagy kissé félre, de közel áll. A forgásoknál a legtöbbnél az ellenkező oldalra kell állani segíteni, mint a mely oldalra bocsátkozik le a fej fölülről. Itt különösen ügyeljen a segítő a saját karjára is, nehogy a forgást végzőnek a hóna alá nyúljon a rúd fölött (alsó tartással) akkor, midőn a tulsó oldalra fordul alá, mert ekkor könnyen karficzamatot, sőt törést is szenvedhet. Ez okból inkább nyúljon a segítő a rúd alatt át a gyakorlónak a kezesuklójáig (lásd az ábrát). A magas nyújtónál szintúgy álljon a segítő, mint az alacsonynál. Ha azonban a segítő kisebb, mintsem hogy a rúdat elérné kezével, akkor a testtörzsnek segédkezzen, pl. egyik kezével fogja meg a függő egyénnek a nadrágszíjját, vagy vezesse a lábakat, míg a másik kézzel nyúljon fel a működőnek a felkarjáig. Ha pedig

felér a rúdig, akkor az egyik kezével fogja meg a gyakorló egyén kezesuklóját, a másikkal meg a testtörzset vagy a lábakat. A rúdra fellendüléseknél, felvetődéseknél és feltolódásoknál a támogatás a lábaknak és testtörzsnek a tolasával vagy tartásával történik.

A korlátón a legtöbb gyakorlatnál itt is a kezesuklót tartja a segítő, a felkart csak ritkán, akkor is csak pillanatokra, mert a felkar erős átfogásával a karizmok gátolva lennének működésükben. Különösen óvni kell a működőket az előre való magas lóbázás veszélyétől, mert az így hátra lebukás igen könnyen bekövetkezik és a hát közepére hanyatt lezuhanás könnyen okoz légzésfennakadást és vesebajt. Ügyeljen azonban a segítő a saját karjára is, nehogy a korlátfák között közösen lóbázó egyén támogatására a korlátfák fölött nyúljon be hozzá, mert karja könnyen oda szorulhat az esetleg lebukó egyén és a korlátfa közé, ugy, hogy kartörés is eshetik rajta.

Tehát a nagy lóbázás mérséklését vagy az esetleges lebukás megakadályozását ugy kell eszközölni, hogy pillanatonként a korlátfák alatt be kell nyúlni a lóbázó egyén lábaihoz vagy a dereka vagy a melle alá, de a következő lóbázást megelőzőleg ismét visszahúzni a kart. A korlát végeinél végzendő gyakorlatoknál egyik kezével a segítő erősen fogja a gyakorló egyénnek a kezesuklóját, a másik karjával pedig a felkarját fogja át könnyedén, készen a kellő időben való erős fogáshoz. Az arcczal kifelé felterpesztéseknél szembe kell állni és egyik kart a gyakorlónak a melle elé tartani, a másikkal pedig akkor kell elkapni a leugrónak felkarját, midőn «röpülő» helyzetben van. A korlát hosszával keresztbe végzendő gyakorlatoknál a segítő hol a korlátfák között, hol pedig kívül állva segédkezik, a gyakorlatok természete szerint, hol fogva az illetőt, hol pedig csak fogásra készen, figyelő állásban.

Térszűke miatt még csak annyit jegyzünk meg, hogy minden szeren végezhető oly egyszerű gyakorlatok, mikhez a tényleges segítségadás nem épen szükséges, de nincs egyetlen parányi gyakorlat sem, melynek korrekt végzéséhez legalább kezdetben ne lenne szükséges egy figyelőnek, egy tanítónak szóbeli útmutatása. Még a leggyakorlottabb felnőtt tornászon is sokszor megesik, hogy nincs összhangzatos szép tartás minden tagjában. Egy ügyes és jó «segítő» tehát a mennyit segít kézzel, ép annyit szóbeli oktatóssal és buzdítóssal.

PORZSOLT LAJOS.

SEGÉDKEZÉS A TORNAGYAKORLATOKNÁL.

Labdajátékok.

Két labdával.

16-ik játék. Falra dobálás két labdával. Két vagy egy kézzel kapni. Midőn egyik labda emelkedik, akkor száll vissza a másik.

17-ik játék. Falra ugratás két labdával. Két vagy egy kézzel kapni. A második labdát akkor kell a földre sújtani, midőn az első a falról már visszapatant. (Ezen játékhoz a gummi-labda a legcélszerűbb.)

Három labdával.

18-ik játék. Tojásdad félkörökben dobálni a labdát, a jobb kézből át a balba s magas ívben vissza, a labdák kereszteződésével, t. i. mind a három labda a jobb kézbe vétetik, egyik ledobatik körülbelül egy méternyre a bal kéz felé és midőn ez már leesőfélben van, akkor dobassék utánna a második; midőn ez is elérte az ívnek legmagasabb pontját, akkor dobatik fel a harmadik labda és vele egy időben kapja el a bal kéz az ez alatt leesapódott első labdát és dobja rögtön fel vissza a jobb kéz felé, utánna a másodikát és így tovább.

19-ik játék. Tojásdad egész körökben egyirányban dobálni mind a három labdát. Midőn az első labda a legmagasabb pontig felemelkedett, akkor dobassék utánna a másik s midőn az első labda a balkézrel kifogatott, akkor dobassék fel a harmadik labda s utánna rögtön a jobb kéz átveszi vagy elkapja a balkéz által átadott vagy alatt átdobott első labdát. Az első labda újbóli feldobása után rögtön alatt vétetik át a második és így tovább.

20-ik játék. Egy kézzel (j. v. b.) oldalt, vagy haránt körívekben magasra (vagy alantabb, de annál gyorsabban) dobálni három labdát. Midőn az első labda emelkedésében elérte a félmagasságot, akkor dobjuk utánna a másodikát, s midőn az első labda esésében szintén félmagassáig ereszkedett le, akkor dobjuk fel a harmadikat és rá rögtön ismét gyors feldobás végett kifogjuk az első labdát.

21-ik játék. Tojásdad egész körökben, mind a három labdát egyirányban dobálni (ugy, mint a 19. alattinál) azonban minden 3-ik (v. 4. 5. 6-ik) dobás a hónalj alatt a hát mögült történik (ugy, mint a 2. alattinál). Minden labdát, mely ezen hónalj alatti dobást megelőzőleg dobatik fel, a rendszerint magasabbra kell dobni, hogy időnyereség legyen ama külön dobás kivételére.

22-ik játék. Ugyanaz, csak hogy egy kézzel dobálni és egy kézzel kapni is.

23-ik játék. Mind a három labdát egy (v. két) kézzel dobálni a jobb (v. b. v. j. és b.) hónalj alatt hátulról előre. Ez nehezebb gyakorlat s azért a magasra dobásokkal szokás rajta könnyíteni.

24-ik játék. A felemelt jobb (b.) térd alatt dobálni (v. kapni) és a térd fölött kapni (v. dobálni) jobb (v. b.) kézzel egymásután mind a három labdát.

25-ik játék. Falra dobálás 3 labdával. Mielőtt még az első labda a falhoz ütődne, már utánna dobjuk a másodikát s midőn az első labda a faltól visszapatant, akkor dobjuk fel a harmadikat s utánna fogjuk el az ezen idő alatt leszállott első.

26-ik játék. Falra ugratás 3 labdával. Midőn az először kidobott labda a földről felugrik és a falat még nem érte el, akkor vágassék le a földre a második s midőn az első labda a falról visszapatantva, felénk visszazúll, akkor dobassék el a harmadik labda. Az elkapás két vagy csak egy kézzel történik.

A fent elősorolt pár magános labdajátékra kiváló súly fektetendő, mert egyedül ezeknél kívánatik meg oly nagymérvű foka a labdadobási és kapási, valamint a testi fürgeség, kiváló figyelem, szóval, a labdajátéki tökéletes készütségnek, a minő majdnem egyetlen labdajátéknál sem fedezhető fel. Kiemeljük ezen játékokat a többiek közül azért is, mert ezek képezik a legkellemesebben szórakoztató és észrevétlenül is jótékonyan ható, testet, lelket edző hasznos mulatságokat. S mivel ezen játékoknak begyakorlása nem esekély túrelmet és kitartást igényel, ez okból kétszereződik az ezen játék okozta gyönyör is, melyet már egyszer bírva, könnyen megoszthatjuk azután másokkal is, a mennyiben csupán nézni is egy ilyen ügyes játszót, a mint dobálja és kapkodja egymásután 3, 4, vagy több labdát, oly öröm, mely csak utánozásra buzdíthat.

E játékoknál kis és lehetőleg egyenlő súlyú és nagyságú labdák használtassanak.

Fal mellett végzendő labdajátékok ütőbot nélkül.

27-ik játék. „Labdaiskola”. 1. A falra dobott és onnan visszacsúzó labdát két kézzel elkapni. 2. Jobb kézzel kapni. 3. Bal kézzel kapni. 4. Két kézzel kapni, de előzőleg mindkét térdet megütni a tenyerekkel. 5. Jobb kézzel kapni, de előzőleg jobb kézzel a bal térdet megütni. 6. Ugyanaz a bal kézzel. 7. Kapás előtt 3-szor tepsolni és két kézzel kikapni. 8. Tapsolni 3-szor és a jobb kézzel elkapni. 9. Ugyanaz bal kézzel. 10. Tapsolni a test előtt és mögött és két kézzel kapni. 11. Az elkapás előtt „motollázní” (alkarokkal körözni a mell előtt). 12. Elkapás előtt az arezot elfedni és két kézzel kapni. 13. Elkapás előtt az arezot elfedni és a jobb sarkon fordulni egyszer s aztán jobb kézzel kapni. 14. Ugyanaz bal kézzel kapva és balra fordulva. 15. A labdát térdelő helyzetben kapni el, még pedig az első dobást két kézzel, a másodikat jobb kézzel és a harmadikat ballal. 16. A labdát a felemelt jobb láb alatt a falra dobni és a jobb kézzel elkapni. 17. Ugyanaz, a bal láb alatt a bal kézzel. 18. Terpesz állásban a

lábak között dobni a falra (arez a fal felé) és két kézzel kapni. 19. Terpesz állásban, háttal a falnak fordulva, dobni a labdát a lábak között és azután megfordulva kapni el a labdát egyszer két kézzel, egyszer jobb és egyszer bal kézzel. 20. Terpesz állásban, arezal a falnak, lábak között dobni a labdát és az elkapás előtt egy egész fordulatot téve, előbb mindkét kézzel, aztán jobb és bal kézzel kapni. 21. Ülő helyzetben kapni el a labdát jobb kézzel. 22. Ugyanaz bal kézzel. 23. Ugratás földről a falra és jobb kézzel kapni. 24. Ugyanaz bal kézzel. 25. Háttal a falnak fordulva, fejét a falhoz támasztani és úgy dobni fej felé a falra a labdát és ismét elkapni a nélkül, hogy a fej a faltól elmozdították, u. n. „fészket szedni”. 26. Ugyanaz jobb kézzel kapva el a labdát. 27. Ugyanaz bal kézzel. 28. Falra verdesni a labdát jobb kézzel 3-szor (v. 12-szer) és végül jobb kézzel elkapni u. n. „pofozás”. 29. Ugyanaz bal kézzel. 30. A földre verdesni a labdát jobb kézzel 3-szor (v. 12-szer) és végül elkapni (u. n. „imádkozás”). 31. Ugyanaz bal kézzel. 32. Magasra dobni a labdát jobb kézzel és újból kikapni két kézzel (u. n. „gyertyát gyújtani”). 33. Ugyanaz, csak hogy bal kézzel kell feldobni és jobb kézzel kifogni.

Jegyzet: Ezen játékokat csak a fiatalabbak közül játszszák mintegy 2—10-en v. 20-an s rendszeren kisebb fajta léggel telt gumilabdával.

Szabály: Mindenki csak addig folytathatja a fenti fokozatokban működését, míg a labdát valamelyik kapás közben el nem ejti. Minden iskolát (kapásmódot) háromszor kell ismételni. Ha valaki (például a 10-ik iskolában) elejti a labdát, vagyis ha „levan”: akkor „félre áll” addig, míg a sor ismét reá nem kerül, azonban újból folytathatja játékát, ott a hol elhagyta (p. a 10-nél), — mihielyt többi társai is félre állottak. Közben, mindegyiknek „hibáját” (labda-elejését) „rovásokkal” jegyzik, a végett, hogy a játék végeztével a szerint osszak ki a jutalmakat vagy büntetéseket. Így például, ha jutalomdíjra történik a játék, akkor az első díj azé, ki legelőbb kiesinálta a 33 (v. kevesebb) „iskolát” és a 2-ik s 3-ik díj azoké, a kiknek a „nyertesnek” kívül, a többiek között legkevesebb „hibájok” volt; ha azonban „büntetésre” ment a játék, akkor legtöbbet kell szenvedni annak, kinek legtöbb hibája van. Jutalom rendszeren gyümölcs, kép, könyv, vagy a nagyobbaknál szivar s egyéb értékesebb tárgyak szoktak lenni — s a büntetés pedig rendszeren labdaitésekből áll, melyeket úgy osztanak ki, hogy a játékosok rovások száma szerint párta oszolnak; a több rovással bírók a fal mellé sorba felállanak és a másik pártiak minden egyes tagja egymásután háromszor reájok dobál, — azután azon dobó, ki 3 dobásából egyszer sem talált el senkit is, rögtön ki köteles állani a dobások elé. Némely vidéken másnemű büntetési módokat is használnak, ilyenek p. azok is, midőn egy lábón kell előre és vissza szökdelni, annyi lépésnyire, a mennyi hibája volt az illetőnek, vagy addig szökdel minden játékos egy lábón és egy helyben, míg a nyertes egyszer el nem ejti a labdát stb. A fentebbi 27-ik pont alatti játékot sok vidéken ki szokták egészíteni öltözködési, mosdási és tornázási egyéb mozdulatokkal is, vagy pedig megrövidítik egyes figuráknak kihagyásával; mindezen változtatások azonban ezen játéknak érdemén nem sokat változtatnak, mert így is, úgy is el van érve vele a kezdetben kívánatos cél: a játékosoknak a labda elkapása és dobásában való első begyakorlása és a különféle testmozgások által való edzés és kedélyszórakoztatás.

28-ik játék. Hívósdí (voco-játék v. domino). A hívósdí (vagy mint rendszeren nevezik „voco” v. „domino” játék) szerfelett érdekes és nála a labdajátékos, a dobás, czélozás, futás és a labda kerülés minden módjában gyakorolhatja magát. Ezen labdajátékhoz is oly labda szükséges, mint a minőt a labdáról szóló cikkünkben leírtunk és ajánlottunk. E játék annál érdekesebb és mulatságosabb, mennél több játékos vesz benne részt.

Játék kezdetén mindnyájan különbség nélkül felállanak egy fal előtt. Tegyük fel már most, hogy a játékos egyikét Gézának, másikát Gyulának, a harmadikat Endrénnek stb. hívják. Géza a labdát kezébe véve, azt lehető legmagasabban a falra, vagy a mi sokkal jobb, — a ház fedelére dobja s ezen dobás közben valamelyik játékos társa nevét kiáltja, ezen esetben például vegyük Gyula nevét. Minthogy a játékos közül senki sem tudja előre, hogy ki lesz fölszólitva; ennél fogva mindenkinek érdekében áll, hogy a dobóhoz lehető legközelebb álljon. Mihielyt már most a dobó Gyula nevét kiáltja, a többiek — Gyula kivételével — lehető gyorsan szétszaladnak; de mindenkinek arra kell vigyáznia, hogy vaktában ne rohanjon tova, hanem Gyulára is figyeljen, mert ha Gyula a leeső labdát esése közben megkapta, akkor azt újra feldobhatja a ház fedelére, dobás közben ismét egy játékos társa nevét kiáltva. Természetesen mindenki azt szokta ilyenkor fölszólitani, ki a faltól s tehát a dobótól is legtávolabbra futott. De tegyük fel, hogy Gyula fölszólitatva, a leeső labdát esése közben nem kapja meg, hanem a labda földre esve tovább gurul, ilyenkor Gyulának — ki fölszólitatott — lehető gyorsan kell azt kezébe kapni s megdobni tovább futó társai valamelyikét. Ha Gyula fölkapta a földre esett labdát, akkor ő társai közül azt, ki hozzá legközelebb áll — ez esetben vegyük Endrét — veszi czélba. Ha Endre a labdát repülés közben elkapta, vagy miután találva volt, a földről gyorsan fölvette, ismét más, hozzá legközelebb álló társát dobja meg, a megdobott ismét mást és a dobálódzás mindaddig folyik, míg valamelyik játékos a dobást eltéveszti. Eltévesztés esetén a játék ismét újra kezdődik. Megjegyzendő, hogy a megdobottnak mindig onnan kell dobni, a hova a labda esett, de ha ezen helytől társai nagyon messze lennének tőle, a falhoz pedig közelebb, mint hozzá, neki akkor a falhoz szabad mennie és újra dobni. Újra az kezd a dobást (vocalást), a kire a legutolsó dobás czélozva volt, vagy pedig helyesebben, a ki nem talált. Az, a ki megdobatása után mást el nem talált, vagy pedig, ha a kihívott első nem

Kisbaári Kiss Ferencz, a magyar atletikai club első alelnöke e tisztjéről lemondott s lemondását a club elnökének már bejelentette. Nem ismerjük e lemondás indokait, de a clubra nézve minden esetre nagy veszteségnek tartanók Kisbaári Kiss Ferencz visszavonulását s reméljük, hogy sikerülni is fogt e lépéséről lebeszélni.

Regatta-banque. A győztesek és a bécsi vendégek tiszteletére a regattát rendezett három egylet a verseny utáni napon, délután 2 órakor a margitszigeti alsó vendéglőben fényes lakomát rendezett. A nagy teremben felterített hosszú asztalt mintegy 80 sportbarát ült körül. Az összes vendégek az asztal-főn ültek, tarkázza a helybeliekkel. A jó cigányzene mellett feltálatl izletes ebéd menüje a következő volt: Potages, Ragout à la Duchesse, Potage à la Colbert, Hors d'oeuvre, Esturgeon sauce Remolade, Relevée, Roastbeef à l'anglais garnie aux légumes, Rotis, Caneton, oie et poulard, Salade concombre, et latue choud, Entremets, Turós haluska, Roleaux de cerises, Dessert Patisseries, Fruits et fromage, Caffé noir. A nagyválasztékú borok közül különösen tetszett a bécsieknek a Karátsonyi-féle 73-as kameniezi veres és a somlai fehér. A sültet után a bécsi vendégek iránt való tekintetből kezdetét vették német nyelven a köszöntök. Üdvözölték a győzteseket, a vendégeket s a pozsonyiakat Fülepp Kálmán, Szemere Atilla és Kiticsán Zsiga. Dr. Leuz köszönte meg a bécsiek részéről a szíves fogadtatást. Zajos, szünni nem akaró éljenzessel fogadták Mossoczy Istvánnak lelkes szavait, melyben kijelenté, hogy mint pozsonyinak is jól esett volna, ha magyar szavakkal szólhat hozzájuk. Végül a fővárosi két csónakázó egyletre írta poharát. Hentaller Lajos az egymás háta vakarásához hasonlítván a toasztozást, szellemesen élte a jelen nem levő Nádasdy grófot, ki így nem vakarhatja vissza hátát, illetőleg nem köszönheti vissza. A legkedélyebb hangulatban, vidám társalgás közt folyt le az ebéd, mely után Mednyánszky Imre báró remek czimbalom-játékában gyönyörködöttünk. A mulatságnak csak a pozsonyiai búcsúzása vetett véget, kik a hat órai hajóval haza tértek. Mind a bécsiek, mind a pozsonyiak nem csak dicsőséggel, de a rájuk nézve is nyereséges, igaz rokonszenvvel távoztak tőlünk.

Velocipéd-versenyek Franciaországban. Julius hó folyamán Franciaországban a következő négy helyen lesz nagyobb velocipéd-verseny: La Roche-sur-yon jul. 6. — Épernay jul. 13. — Pan jul. 13. — Montpellier jul. 14.

Szünidő az atletikai clubban. A «M. A. C.» működő tagjait a titkárság hivatalosan értesíti, hogy a július 1-től bezárólag szeptember 1-ig tartó szünidő alatt rendes gyakorlatok nem fognak ugyan tartatni, de a tagok a club helyiségében hetenként három estén át (hétfőn, szerdán és pénteken) ez idő alatt is megjelhetnek s a szereket szabadon használhatják.

A magyaróvári torna- és vivő-egyesület e hó 22-én tartotta meg nyári versenyét M.-Óvárton a főkereszi parkban. Az esős idő dacára sikerültek a versenyek. Ott volt a magyar-óvári és a mosonyi intelligenciának nagy része. Az egyes versenyek lefolyásáról tudósítók a következőket írja:

Tornázás. Korlát, nyújtó és gyűrűn való gyakorlatok. Résztvettek: Losy Sándor, Kenéz Zoltán, Nasztl Géza, Sváby Ödön, Durkó Imre. Győztek és egy-egy bronzérmert nyertek: Kenéz Zoltán és Nasztl Géza.

Czellövészet. Versenyeztek: Matuska Béla, Madarassy Jenő, Kenéz Zoltán, Hackenberger Zsigmond, Rédy Gyula. A díjat, bronzérmert, Matuska Béla nyerte.

Sikverseny. 150 méter. Neveztek: Jankovics Lőrincz, Skublics József, Hackenberger Zsigmond, Pácz Mihály, Berger Emil. Díj: Hölgyek díja. Első lett Pácz Mihály, második Skublics; minthogy Pácz már tavaly elnyerte az első díjat, most Skublics József kapta meg a hölgyek díját.

Ugrás a) magas, b) táv- és bakugrás. Díj: egyesületi díj és 2 bronz-érem. A magas ugrásban győzött Nasztl Géza (tisztelődíj), a bakugrásban Kenéz Zoltán (bronzérem), a távugrásban Rubinek Gyula (bronzérem).

Súlyemelés. Neveztek: Madarassy Jenő, Losy Sándor, Blantz Jenő és Durkó Imre. Díj: ezüst érem. Győztes lett Durkó Imre (ezüstérem).

Akadály-verseny. Neveztek: Losy Sándor, Hackenberger Zsigmond és Pácz Mihály. Elsőnek érkezett Pácz Mihály, második Hackenberger Zsiga.

Mászás. Neveztek: Kenéz Zoltán, Báró Jenő és Hász Béla. Díj bronzérem, elsőnek ért fel Kenéz Zoltán.

Következett a vívás. a) Kezdek versenye. Neveztek: Bogyay Emil, Perl Ignác és Pácz Mihály. Díj ezüst érem. Az ezüst érmert Bogyay Emil nyerte. b) Haladók versenye. Mérkőztek: Rubinek Gyula, Madarassy Jenő, Fabriczius István, Baich Iván díja, Győztes lett Rubinek Gyula, ki aztán egész testre vívott Fabriczius Istvánnal 5 tusra. Győzött Rubinek Gyula.

Kitartó futás. Távolság 1500 méter. Indultak: Madarassy Jenő, Kenéz Zoltán, Perl Ignác, Skublics Zoltán, Szalay János és Lósy Sándor. Díj ezüstérem. Kenéz Zoltán érkezett be elsőnek 4 p. 48 mp. alatt, másodiknak Lósy Sándor 5 p. alatt.

Balaton-egylet. A Balaton-egylet titkársága tisztelettel értesíti a t. e. fürdőközönséget, hogy a B.-Füredről a Kisfaludy-gőzhajóval rendezendő kirándulások sorrendjét következőleg állapította meg: 1) Hetenként egyszer, és pedig minden pénteken a Balaton-part távolabb tekvő pontjaira, Badacsonya, Keszthelyre, Rév-Fülöpre. A kirándulás helye esetről esetre határozatik meg. A hajó mindenkor d. u. 1 1/2 órakor indul. Résztvételi jegy személyenként oda és vissza (zenét beleértve) 3 frt. A kirándulás megtartására legalább negyven jelentkező szükséges. 2) Hetenként kétszer, nevezetesen kedden és szombaton délelőtt Tihanyra. Indulás reggel 8 1/2 órakor, visszatérés délután 12 órakor. Résztvételi jegy személyenként oda és vissza 70 kr. E kirándulásra legalább 30 részvevőnek kell jelentkeznie. 3) Naponként (szombat kivételével) este séta a tavon, a gőzhajónak Siófokról való megérkezése után, 7 órától kezdve 9 óráig, felváltva: Almádi, Kenese felé, Tihany körül stb. Résztvételi jegy (zenét beleértve) személyenként 1 frt. A sétára legalább 40 részvevő jelentkezése szükséges. Jelentkezéseket elfogad a titkárság (Nagy-vendéglo) és a fürdőigazgatóság; jegyek válthatók a titkárságnál, valamint a fürdőigazgatósági irodában. Ha kedvezőtlen időjárás vagy a jelentkezők csekély száma miatt a kirándulás megtartható nem volna, azok, a kik jegyüket megváltották, annak árát visszakapják. B.-Füred, június hóban. Dr. Sziklay János, titkár.

Úszó tündér.

Irta: Porzolt Kálmán.

(Folytatás.)

5.

— S az a szerencsés szerencsétlenség, hogy a mit említettél?
— Mindjárt rá kerül a sor. — A buvár — bravour után mindig ott úszkáltam az ő közelében. S csak hogy magamra vonjam figyelmét, mindenféle úszási «kunsttikli»-ket mutogattam

hol hanyatt, hol oldalt úsztam; néha láboltam a vizet s összefont karokkal derékig kiállva e habokból kokettiroztam vele: majd a víz alatt úsztam öleket s bukfenczeket hánytam a habokban.

— S nem jártál a produkeziók után sorra kéregetni a nézők között?

— Bizonyára szép összeget gyűjtöttem volna össze, ha ezt megteszem; de tökéletesen megelégedtem azzal, ha az ő figyelmét magamra tudtam vonni s őt mulattathattam.

— A mi sikerült is ugy-e bár?

— Eleinte úgy mutatta, mintha nem is figyelne rám, de később észrevettem, hogy titkon kísér tekintetével.

— Ah! az asszony!

— Sőt midőn naponként a tengerpartra jött, már szinte keresni látszott engemet s ha véletlenségből elkéstem és ő korábban ment fürdeni, megérkezésemkor arcát fölélnkülni véltem. S ez időtől kezdve rendszeresen tovább maradt a vízben s a parton is időzött egy darabig.

— Az apáca észrevette a külvilágot.

— Az úzásban is merészebb lett, kis leányát a lépesőn hagyva beúszott messze a tengerbe s néha könnyebb, nőknék illő «figurát» is produkált. Az én szerencsém épen ez volt.

— A «figura»?

— Igen, egy figura. A mint ugyanis egyszer az emelvénytől nem messze, vizet lábolva állok s nézem, mint úszkál ő az emelvény körül, egyszerre éles sikoltás reszketteté meg egész valomat s látom, hogy ő görcsösen kapaszkodik a lépeső karfájába.

— Tán czápát látott?

— A mint gyorsan odaúztam, láttam, hogy fürdő öltönye alul a lábán fel van hasítva s a vér csergedez alá. Felhajtotta a szét-hasadt ruhát s láttam bokáján felül a tátongó sebet. Ijedten siettem oda. De a mint megpillantott engem, egyszerre letakarta a sebet csupa szeméremből. — «Mutassa kérem az istenért! hisz orvos vagyok!» mondtam neki, de ő nem felelhetett, talán a vér veszése vagy csak látá-a miatt elájult s ha karjaimmal fel nem fogom, a tengerbe esik.

— S a vér?

— Úgy látszik, az állvány egyik kiálló szege hasította fel lábát. Midőn karjaimban hazavittem s szobalánya segítségével bekötöttem a sebet, láttam, hogy ez korántsem veszedelmes s egy-két napi nyugalom után az ágyat is el fogja hagyhatni. De megvalloim őszintén, inkább szerettem volna, ha életveszélyes beteg lesz, csak hogy életét megmenthettem volna.

— Minden szerelmes önző.

— Hanem azt a szemérmes elpirulást, azt a félig idegenkedő, félig hálálkodó tekintetet, a mit eszméletre tértekor reám vetett, sohasem fogom elfeledni.

— És te ismét zavarba jöttél és kiugrottál az ablakon.

— Most az egyszer nem. Sebet láttam, beteg feküdt előttem, felülkeredett bennem az orvos s teljesen otthon éreztem magamat. A cselédekkel úgy rendelkeztem, mintha én lennék az úr. S a szép beteget, úgy látszik, nem bántotta az otthonosság, sőt mintha bizonyos megnyugvással vette volna, hogy elhagyott állapotában van, a ki gondoskodjék helyette és róla.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Előfizető. A «Revue Velocipédique» több képet közöl, mint a «Sport Velocipédique», de ez tudósításaiban gyorsabb; mindkettő párisi. — **T-y L-ónak** (Korneuburg). Közelebb levél meg. Abban a terjedelemben most közölhetetlen. — **M. T.** (Győr). Reméljük, hogy lemondását visszavonja s ezért egyelőre félretettük a kommentárt, mely különben is csak recriminációkat keltene; július 19-ikére jó lesz összehívni. Üdvölet. — **«Egy jó ismerős»**. Tanácsot minden arra jogosított embertől szívesen veszünk; de névtelen levelekre senki sem szokott válaszolni s legkevésbé a szerkesztő. Különben is álaraz alatt jó barát nem közeledik, csak ellenség. Akár «ismeretlen», akár «jó ismerős», — nevezze meg magát s mi igen szívesen megfelelünk levelének minden pontjára és igen szívesen vesszük, ha a munkában tetteg is segít. Ha ön jó barát, így fog tenni, ha pedig nem az: — ellenséggel szóba nem állunk. — **B. K.** (Bpest). Már megirtuk két héttel ezelőtt; csak nem vette észre. — **K. Zs.** (Hunnia). Köszönet. Csak minél gyakrabban. — **«Kiváncsi»**. Ismételtelen kijelentjük, hogy a névtelen cikkek szerzőit még abban az esetben sem nevezhetjük meg, ha a cikkeknek nem minden részével értenénk is egyet. S ezt az elvet nem mi állítottuk fel, ez minden tisztességes lapnál régi törvény; ha ön eddig nem tudta, nem tehetünk róla.

TARTALOM.

Uj negyedév. — Épség, erő, egyetértés (dr. Zsinger Lászlótól). — Torna. — A nők és a sport. — Nemzetközi regatta Budapesten. — Velocipédén Budapestről Mohácsra (E. J.-tól). — A velocipéd Bombayban (Képpel). — Segédkezés a tornagyakorlatoknál (Porzolt Lajostól, képpel). — Labdajátékok. — Különlélek. — Úszó tündér (Porzolt Kálmántól). — Tárca: Az adonyi regatta.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasáboz
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmertetlen leveleket nem
fogadunk el.

A hét folyamán a következő két hivatalos levelet kaptuk:

A „HERKULES“ tekintetes szerkesztőségének.

A „Szabadkai torna-egylet“ f. évi június 29-én tartott választmányi ülésében hozott egyhangú határozatával a „Herkules“ általános testgyakorlati közlőnyt hivatalos lapjává választotta. Felkérjük ennél fogva a tekintetes szerkesztőséget, hogy a fenti határozatot tudomásul véve, az egylet nemes céljait nagybecsű támogatásával előmozdítani kegyeskedjék.

Szabadka, 1884. július 3-án.

DR. BÉKEFFY GYULA
egyl. titkár.

PIUKOVICH JÁNOS
egyl. alelnök.

A „HERKULES“ tekintetes szerkesztőségének.

A „Győri csónakázó-egylet“ legutóbb tartott igazgatóági gyűlésén a „Herkules“ hivatalos közlőnyévé választotta.

Győrött, 1884. július 4-én.

JÁMBORY LAJOS
egyl. jegyző.

A magyar testgyakorlat.

A «Herkules» 10-ik számában «Magyar testgyakorlat» czim alatt eszmedős cikk jelent meg, mely a testgyakorlat ügye iránti lelkesedéstől át van hatva és két ellentétes irány közt egyeztető állást foglal el, noha a részletekben nem mindig tárgyilagos. A névtelen szerző az atletikát és a tornát szembeállítja egymással és ámbár inkább az atletika pártján áll, cikke végén a két

irány összeolvasztását, illetve magyar testgyakorlattá való áttértesítését indítványozza. Oly dolgokat szellőztet, indítványa oly természetű, hogy nagyban megérdemlik az érdekeltek körök figyelmét és szinte kihínak termékeny vitára.

Mindjárt kezdetben az atletika és a torna között vont párhuzam nem elégit ki. A párhuzam egyes állításai szigorún jellemzők akarnak lenni, de nem azok, sőt a tényekkel ellenkeznek. Nem áll, hogy a torna csak a tömegre fekteti a súlyt; mert a tornában mindenki egyenként, csapatokba osztva, gondos képzésben részesül, képessége és erejének toka szerint. Nem áll, hogy csak az atletika gyakorolja lehetőleg a testet a szabad természetben és lehetőleg segédszerek nélkül; mert a tornának is egyik főelvét képezi, a szabad természetben gyakorolni a testet, mihelyest az évszak megengedi és a torna is részben segédszerek nélkül dolgozik. A torna is kedveli a versenyt, mint az atletika. Ezen megkülönböztetéseket pedig, hogy a torna «értelmes», az atletika pedig «kedélyes» testgyakorlat, hogy a tornásznak «lelkiismeretes»-nek kell lenni, az atletának pedig «lelkes»-nek és hogy a torna inkább elméleti, az atletika inkább gyakorlati alapokon nyugszik — ezen megkülönböztetéseket nem lehet elfogadni. Az ily megjegyzések, bármily szellemesek és elmések első tekintetre, nem jellemzők és egyáltalában nem hatnak a dolog velejére. A torna is kedélyes, lelkes és gyakorlati; mert hiszen a tornázásnál is kedélyesen el szoktak mulatni, azt is lelkesen úzik és eredményeül (ez gyakorlatisága legfőbb bizonyítéka) sok hatalmas, athletikai képzettségű egyén fejlődik ki és ezeken kívül megszámlálhatlan sokasága az egyéneknek érzi jótékony hatását, a kik magasabb testi képzés után nem törekednek, vagy a kiknek képességeik sincsenek a magasabb testi képzéshez.

A cikk szerzője a két főirányt megkülönböztetve, az egyiket görög-angol atletikának, a másikat német tornának nevezi. Érintetlenül hagyva e megkülönböztetést, kifogást kell tenni azon következtetés ellen, mintha a magyar nemzet természetének inkább az atletika felelne meg, mint a torna. Szerző ezen következtetést a nemzetek jelleméből vonja le. Csak hogy nem hiszem, hogy sok ethnograph akadna, a ki szerzővel együtt azt hinné, hogy a ma-

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

A fürdés és az úszás egészségügyi szabályai.

A mosakodás, a fürdés szükségessége abban összpontosul, hogy a test felbőrén levő millió meg millió parányi nyílások (porusok) soha se legyenek elzáródva, bedugulva. Az úszás haszna ezen kívül még az izmoknak és idegeknek erősödésében áll és e mellett mindkettő gyógy mód is. Minden felesleges anyagnak ki kell jutni a testből, a mi a szövetek táplálására már nem szükséges. Az a fölös szén-sav, mit kilehelünk, azok a fölös víz- és savrészek, oldatlan vagy oldott állapotban levő szilárd anyagok, miket testünk időnként kiürít, még nem minden, a mitől testünknek meg kell tisztulnia. A test túlságos hőségének csillapítására, a vér fölös víztartalmának kiömölhetésére a felbőr veritékmirigyein át ép oly szükség van, mint a gyomor emésztő képességének fokozására. Minél több munkát végeztünk, annál erősebben serkentjük vérképző és vérjavító testszerveinket is a gyorsabb és pontosabb tevékenységre, de egyszersmind annál is több elhasznált rosz anyagoknak is kell kiverődniök. Ezt tapasztaljuk az erősebb munka melletti erősebb táplálkozáson, az izzadáson, az erőteljes légzésen. Legyenek már most bedugulva a felbőr nyílásai az idegen testecskék odatapadása által vagy a belülről kiverődött savaknak és zsírképződményeknek odatömörülése folytán: azonnal rendelkezéssé válik a vérkeveredés, a silányabb vérrel kevesebb tápot kapnak a szövetek, utóbb a sejtek felszívó ereje is csökken, tehát be fognak következni a belsőszervi gyulladáson és egyéb bajok.

Az a gyakori viszketegség is, oly egyéneknél, kik ritkán füröd-

nek, vagy a kik jól táplálkoznak, de keveset dolgoznak, vagy a kik sokat dolgoznak, de rendellenesen táplálkoznak, azt mutatja, hogy az illetők testében sok oly anyag van felhalmozódva, a miknek okvetlen ki kell jutniök a testből. Egészségünk iránt való első kötelesség tehát az egész testet gyakran mosni és dörzsölni a kipárolgás elősegítésére. De ne feledje el senki arra is gondolni, hogy ezen milliónyi porusokon keresztül nemcsak *kifelé*, hanem *befelé* is történik lég- és folyadék-áramlat. Az elhasznált anyagok kilöketnek és helyibök beszívódik a légkörből az, a mire a testnek szüksége van. Ha azonban ezen légkör telítve van fertőző anyagokkal, vagy ha annak hőmérsékere a test mintegy *előkészítve* nem volt, akkor még jobb lett volna a felbőr összes nyílásait befedni, mint a fürdészel kitisztítani; de ha már egyszer bele jutottunk födetlen testtel a rosz vagy kelletlenül hidegebb légárba vagy vízbe, akkor minden igyekezetünk az legyen, hogy testünknek víz és hő kipárolgását munkával, benső meleg fokozással, ha kell, hát hevítő itallal is elősegítsük. Ilyen munka az úszás, ez egyik roppant haszna az úszásnak, mely mellett csak másodrendű az a haszna, hogy az életben esetleg a vízbefulhatás veszélyétől menekedhetünk meg általa.

Fürödjék, úszsók tehát mindenki, ne csak élvezeti, hanem egészségi szempontból is. Csak legyen e mellett ki-ki elővigyázó, mert elég számos eset adta már elő magát, midőn egy pohár vizivás, egy kis megázás, egy kis fürdés, izzadság visszaverődés, meghűlés igen komoly bajokat hozott az illetőkre.

Edzeni, szoktatni a testet gondosan, lassanként, észszerűen mindenre lehet. A meghűlés ellen leghatalmasabb edzési mód a hideg fürdő, csak óvatosan kell alkalmazni, különösen a vérszegény, idegizgékony, gyenge mellű gyermekeknél.

gyar nemzet a göröggel és az angollal több jellemvonásban egyezne meg, mint a némettel. Én legalább azt tartom, hogy a magyar nemzet jelleme minden más európaítól elüt és hogy nem rokon sem a göröggel, sem az angollal, de a némettel sem. A mi pedig a testgyakorlatot illeti, a magyar eddig, fájdalom, sem annyi versenyző kedvet nem mutatott iránta, mint az angol, sem annyi buzgó törekvést, mint a német és a magyar (nem egyeseket, hanem az egész nemzet egyéniségét értve) még nagyon sokáig nem lesz olyan sportsman, mint az angol, vagy olyan tornász, mint a német. Versenyző kedvet és buzgó törekvést csak ujabban kezd, ámbár csak kis mértékben, inkább csak nagyoska zajjal, mint valódi erővel kapni a magyar és ezen mérsékelt erkölcsi tényezőket, jelleme ezen hiányos vonásait érvényesítheti mind az athletikában, mind a tornában. Szigorún véve tehát a magyar jellemének ez idő szerint sem az athletika, sem a torna nem felel meg; minthogy a magyar ember természettől hirtelen fellobbanó és fellángoló lévén, a kitartó gyakorlás és a következetes szorgalom erényeit nagy mértékben nélkülözi. De ezen jellemi fogyatkozások dacára is általánosan meg kell honosítani a testgyakorlat különféle ágait, mert a testgyakorlat oly messziható tényező, mely az egyoldalú nemzeti jellem kifejtésére, tehát a kitartás és szorgalom erényeinek fejlesztésére alkalmas. Valószínű, hogy a testgyakorlat általános meghonosítása és kifejlődése korábban, a magyar szellem idomító hatása egyben másban meg fog érzenni, a mennyiben a testgyakorlás egyik vagy másik fajtát jobban megszereti, szorgalmasabban űzi, némelyikét pedig abba hagyja vagy módosítja; de a kezdet mostani korszakában erről még korai szólani, ezt bizzuk a jövőre.

Nem oszthatni szerző azon kulturtörténeti állítását sem, hogy a régi magyar torna vagy verseny, melynek tárgyai voltak a vívás, a gerelyvetés, a futás és a birkózás, valóságos athletika lett volna; mert ezen gyakorlatok a lovagkornak mindenütt szokásos gyakorlatai voltak és nem voltak sem torna, sem athletika a mai kifejtett értelemben. A régi magyar torna gyakorlatait ma is űzik az athletika és a tornászok, habár más szerves és rendszeres összekötésben. Az athletika és a tornászok is vívnak, futnak, birkóznak és gerelyvetés helyett foglalkoznak súlydobással.

Nem bírom belátni, miért volna szükséges a testgyakorló irányok egyike fölött pálczát törni, annál kevésbbé, mert azt tartom, hogy athletika és torna nem ellenkeznek egymással, habár módszerük különböző és működésük köre, geometriai szőlásmódot használva, nem is fedik egymást. Nem szándékozom párhuzamot vonni az athletika és a torna természete, módszere, eszközei, életani hatása és eredményei között; ez olyan tér, melyen egyet-érteni soha sem fognak azon athletika és tornászok, a kik merevül a felfogás szélsőségeit vallják. Annyit azonban kétségtelennek tartok, hogy a torna inkább felel meg az emberek roppant többségének, általánosabb az athletikánál; az athletika inkább alkalmazkodván egyes, testileg kiváló egyének természetéhez, speciálisabb a tornánál. Ebből nézetem szerint következik, hogy

a torna inkább alkalmas általános nevelési eszköznek, mint az athletika; de éppen nem következik az, hogy a két irány valamelyikének el kellene tűnni a magyar föld színéről. A nemzet annál inkább fog kifejlődni, minél több kulturális tényező létezik, mely a műveltség terjesztésével foglalkozik és a nemzeti kiképzés általánossága és sokoldalúsága érdekében van, hogy számos intézet és szövetség létezzék, melyek az egyéneket képességek, hajlamuk és társadalmi igényeik szerint magukban egyesítik.

A névtelen szerző cikke egy javaslatban tetőzik, mely abban áll, hogy az athletika és a torna közeledjenek egymáshoz, olyképpen, hogy mind a kettőnek intézménye a merev átültetést mellőzze, de átvéve mindazon testgyakorlási módokat, melyeket mostanában athletikai-club, tornacsarnok, vívóterem, uszoda, korszolya-egylet és vasparipa-egyesület művel, teremtsék meg a magyar testgyakorlatot — elfogadva még a régi magyar kópjvetést (vagy gerelydobást), a különböző labdajátékokat, a svájcziai kődobását, a francziák fleuret- és botvívását, a magyar paraszt teljességéhez még csak a tekézés vagy magyarán a kuglizás, a bigézés, vagy a hogy másutt nevezik, a pinczkázás hiányzik. — Magunk is szükségtelennek, sőt károsnak tartjuk az athletika és a torna merev átültetését, de a merev átültetés vádjá kevésbbé illeti a tornát, mint az athletikát. Különböztetve a javaslat lényegében újítást nem jelent. A testgyakorlat változatos fajtái különféle egyleteink már amúgy is űzik, a fő és lényeges eszközöket és szereket használják és ezen tény mellett alárendelt jelentőségű dolog, meghonosul-e egyik vagy másik külföldi, főlegesenül-e egyik vagy másik ősrégi, vagy elmarad-e egyik vagy másik alkalmaszásban levő szer vagy gyakorlat. De nem bírom felgogni, mi tenné a szélrózsa minden irányából összeszedett testgyakorlatot magyarrá? Talán a régi magyar kópjvetés vagy a parasztok baltavetése? — Igen hasznos és mulattató gyakorlatok lehetnek, de nagy súlyt nem fektetünk rá, akár behozza valamelyik egylet, akár nem.

A javaslatban, tekintve a testgyakorlatok egyes fajtái, magyar jelleg nincs. A nemzeti jelleg csak lélektani és erkölcsi tényezők működése következtében foghat idővel kifejlődni, csak idővel, még sokára, miután a nemzet a testgyakorlatot általánosan meghonosítandja, nemcsak, de sőt miután a testgyakorlatot lelkületéhez és lelkületét a testgyakorlathoz idomítandja. A szerek és eszközök minősége és mennyisége másodrendű fontossággal bír; legtöbb függ az alkalmazás módjától és szellemétől. A kellő szellem kifejtése a döntő elem. E tekintetben a javaslat, nem ugyan háttározottan kifejezve, de rokonszenvet gerjesztőleg kiéreztetve, egészséges magot rejt magában, melynek kikeltése és ápolása kívánatos. Az athletika és a torna közeledésének eszméje az. Közeledés alatt nem érthetni egy közös intézetté való egyesülést; mert ennek akadályai ez idő szerint részben műszaki, részben és főleg társadalmi indokokban keresendők. A hogy az athletikát átültették, szükséges felül ellentétbe van helyezve a tornával.

A szobai reggeli és esti hidegvíz mosakodásra, valamint a melegvizzeli gyógymódra sem terjeszkedvén ki, álljon itt egy pár tétel a folyóvizben vagy tóban a szabadég alatti fürdésről és úszásról:

1. *A víz melegsége* 14—18 fokában a legegészségesebb hatású mindenkire nézve. A 6 fokú víz már csak mosakodásra jó, fürdés ily hideg vízben már sem jól nem eshet, sem nem egészséges, mivel könnyen csúzos bántalmakat, izomrángásokat okozhat.

2. *A fürdési időre* legjobb az oly idő, mikor az illető egyén sem nem fáradt, sem gyomra nincs megterhelve, sem felhevülve nincs; mivel pedig általában a délelőtti idő ilyen, azért a délelőtti 9—11 órai idő a legajánlatosabb.

3. *A vízbe menetelt* megelőzőleg vagy 5 perczig felöltözve le kell ülni, hogy a tüdő rendes működésbe jöjjön a fürdőhöz jövetel után. A levetkőzés gyorsan történjék, mely után mindjárt meg kell nedvesíteni a kéztöknél az ütereket, a halántékat, a karokat, mellet, vállakat, gyomrot, azután az arcot és mindjárt egyszerre a vízbe ugrani, nyakig lemerülve. Ezen első vízbe-merülés csak 5—6 perczig tartson, ennek multán levegőre kell bújónni, ott mozogva, nagyokat lélegzeni. A meleg napokban különösen a dús hajú nők vízbemenetelői előtt el ne mulasztják benedvesíteni hajukat és fejtetejüket is kissé, mely után könnyű kendőt, vagy viaszosvászon vagy szalmakalapot tegyenek fel, hogy hajuk óva legyen a kibullástól, a fej az izzadástól.

4. *A vízben tartózkodás tartama* függ a víz hőfokától és az illető egyén edzettségétől, valamint attól is, hogy mennyi mozgást végez az illető a vízben. Általában bevett szokás kis gyermekeknél negyedórás fürdési idő, serdültebbeknél (12 éven felül) félórás, a szabadúszó serdültebbeknél és a felnőtteknél egy órai

idő vétetik. A vízben csendesen állni, ülni vagy heverni nem tanácsos még a 18 fokú vízben sem, hanem folyton mozogni, járni, hajlongani, a testet dörszölni vagy úszkálni kell, hogy így a benső nagyobb melegképzéssel legyen pótolva az, mit a víz el von a testtől. A vízből perczekre történő kijövetel alatt lehetőleg a napsütötte helyen kell sétálgatni. Különösen a még úszni nem tudók igyekezzenek magukban erővel is leküzdeni azon sajátos idegenkedést a hideg víztől, mert az a húzadozás, az a sok parti séta mezítelenül vagy akár lepedőben is a legkönnyebben eredményez meghűlést.

5. *A vízből kijövet után* hideg tussal kell a testet még jobban lehűteni, hogy a törülközőkor és szárító dörszöléskor kifejődő meleg annál kellemesebben hasson. Arra különösen ügyelni kell, hogy a haj lehetőleg szárazra törültsék, vagy ha még nedves és szél fúj, akkor kendővel bekötendő és csak teljesen száraz fejjel üljön be hűvös szobába pihenni. Ha a fürdés után a felöltözés utáni séta alatt jól eső meleg és könnyűség érzete fogja el a testet, ez a fürdés jó hatásának a jele. Ha azonban fázás vagy szédülés vagy gyomorémelygés fog el, ez azt bizonyítja, hogy testünk több meleget veszített, mint a mennyit a mozgásokkal és dörszöléssel pótolni lehetett. Ez esetben gyorsan valami meleg italt kell inni, (muszka thea kevés rummal vagy melegített cukros bor) s utána kevés de tápdús étel és beburkolódzva pihenés.

A fürdés és úszásnak egészségünkre csak úgy lesz jótékony hatása, ha e figyelmeztetéseket szemelött tartjuk s e mellett mind a fürdésben, mind az úszásban mértéket tartunk.

DR. BUVÁR.

Megfontolva pedig a keletkezés indokát, el kell ismerni, hogy a magyar athletikát exclusiv társadalmi igények léptették életbe, a torna ellenben a democratia elvein nyug zik. Viszonyaink közt egyelőre elégségesnek kell tartani, ha az athletika a tornával esetről esetre nyilvános mutatványok, versenyek és kirándulások rendezésére szövetkeznek. Ez nemcsak általánosan felköltené a nagy közönség érdeklődését a testgyakorlat ügye iránt, de az athletika és a torna közti fölösleges ellentétek elsimitására és a társadalmi választó falak lerontására, vagy legalább természetes mérvig levonására jótékonyan hatna. A közös működés nagyra nevelné az ügy iránti lelkesedést és szellemet, azután a «magyar» testgyakorlat eszméje sem lenne utópia többé.

DR. JOÓB LAJOS.

A leveretés tanulsága.

(Utóhang a budapesti nemzetközi regattához.)

A Budapesten lefolyt regattát megelőzőleg néhány nappal, egyik napilapunkban már előre az volt mondva, hogy a fővárosi csónak-egyletek úgy a bécsi, mint a pozsonyi versenytársakkal szemben, biztos bukást fognak szenvedni. Ezt csakugyan előre láthatta bárki is, a ki a budapesti versenycsapatokat ismerte s a kinek az idegen csónakászok jó erőiről tudomása volt.

Egyébiránt, hogy vereséget szenvedtünk, ez magában véve még tűrhető volna, oly számbavehető ellenfelekkel szemben, minők a mi vendégeink voltak; de csak akkor, ha a vereség legalább részben kölcsönös lett volna, vagy ha ellenfeleink győzelmeiket csupán csekély különbséggel s csak nehéz küzdelmek után s nem pedig játzsza, könnyedén aratják. De ez nálunk nem így volt, mert vereséget szenvedtünk minden indulással s lehúztak bennünket lényeges távolságokra. Egy oly rövidke pályán pl., minőt a program második száma tartalmazott, mely 7¹/₂ perc alatt bevezethető, nem kevesebb, mint 54 mpereznyi különbség volt a győztes pozsonyi «Csángó» és a Nemzetiék utolsónak maradt «Sirálya» között, daczára annak, hogy az előbbi sebes mély vízben, ellenben az utóbbi a legelőnyösebb helyen, vagyis a budai part mentén futotta meg a távot s daczára annak, hogy a pozsonyiak csak könnyen, minden megerőltetés nélkül húztak. Ehhez hasonló volt az arány a többi versenyek alatt is, a mi csak arról tanúskodik, hogy a budapesti egyletek vagy rosszul választották meg erőiket, a kiktől győzelmeiket várták, vagy pedig, hogy egyáltalán nincsenek köztük olyanok s akkor elhibázott dolog volt nemzetközi versenyt rendezniök.

Komoly sportemberektől, a kiket nem a szereplési viszketeg, hanem az önbizalom indit arra, hogy sikra szálljanak, megvárható volna mindenekelőtt az, hogy szabályos trainingnek vessék alá magukat, a mely legalább is hat hetet vegyen igénybe s mely idő alatt az előirt életrendet még csak kivételképpen se lépják át.

Ez a legfőbb követelmény pedig a mi embereinknél csak részben lett teljesítve. Így a «Hunnia» versenycsapata, Leányfalu s Visegrádra tett két napra terjedő kirándulása alkalmával, a verseny előtt csak néhány héttel vigan borozott egész délutánon át, sőt feketekávézott, szivarozott, kétszer reggelizett, ebédelt s mind eme szabálytalanságot azzal vigasztalódott egyik-másikuk, hogy »most az egyszer csak nem árthat meg«. Ez nem training, így nem fogunk soha semmire se haladni, a mint hogy tény az, hogy az utóbbi évek alatt nem hogy előre, de éppen hátrafelé megyünk vízi sportunkkal.

Örömet elismerem, hogy a nyers erő legkevésbé sem hiányzik nálunk, de igen is hiányzik a vezető kéz, a mely kellő erélylyel, szakavatottsággal s főként türelemmel bír ahhoz, hogy használhatóvá, kitartóvá tegye s egyöntetű, szakszerű működés által győzelemre vezesse emez erőket.

Oda kellene tehát törekedni a budapesti két csónakegyletnek, hogy közösen, egyetértőleg egy kitünő trainert nyerjenek meg legalább egy saisonra és pedig, minthogy hazánkban ilyen még ez ideig nincs, a külföldről, főként pedig Angliából. Egy ily szakavatott férfi 4 heti iskolája s egy lelkiismeretesen betöltött 6 heti training után már az első év alatt bizonyára oly eredményt érnének el ugyanazok az erők, kik a mult héten versenyeztek, hogy azt a mostanival csak összehasonlítani sem lehetne. Voltak ugyan kivételesen ezúttal is, pl. a kétevezős «Gerle» legénységében, oly evezőseink, kik már egy-két év óta folyton együtt eveznek, kifogástalan traininget tartanak s a kikhez alapos reményeink is lehetnek volna, hogy kirántanak a matschből, ha ugyan ellenfelük akad. Múltán sajnálnunk kell tehát, hogy senki sem állott ki velük szemben sikra.

Nem ajánlhatjuk eléggé, hogy azok, a kik egyszer versenyezni egy csapatba összeálltak, maradjanak együtt, ha lehetséges, több saisonon keresztül, mert csak így ismerik ki egymás erőit, evezésmódját s csak így érhetik el azt, hogy csapatjuk működése idő-

vel oly egyöntetűvé válik, mint ha csak egy ember, egy kéz fejtené ki erejét.

A jövő évi bécsi nemzetközi versenyig még egy évünk van, odáig sokat haladhatunk. Siessünk felhasználni ez időt arra, hogy az alkalommal, ha csak részben is, helyrehozzuk azt, a mit ezúttal veszítettünk.

KOMLÓDY GYULA.

A győri csónakázók ünnepélye.

A győri «csónakázó-egyletnek mult hó 29-én kegyeletes ünnepélye volt, melyről a «Győri Közl.» után a következőkben emlékezünk meg. Délután 3 órakor ment végbe az egylet helyiségében annak egykori alapítója és buzgó elnöke, Némethy Ernő arczképe ünnepélyes leleplezése. A jól sikerült képet az elhunyt iránti kegyeletből és az egylet iránti szíveségből Szabó József főreáliskolai tanár festette. A szónokok által, a Balaton partján nyugovó felejthetetlen egykori elnök emlékének szentelt szavak egyszerűek voltak s úgy hatottak, mint mikor a hajóslegények boldog családi körben búsan emlékeznek meg apjokról, ki őket biztatta, vezette, jövőjüket biztosította.

Először Balogh Kálmán, az egylet jelenlegi elnöke, lépett a nemzeti színű lobókkal s evezőkkel izlésesen díszített falon elhelyezett kép elé s levette a leplet a gyászolók és tisztelők szívéhez szóló következő ünnepélyes szavak kíséretében:

«A mélyen érzett fájdalomtól meghatottan s mintegy kételkedve rendelkezéseid igazságossága felett állunk előtted, oh Uram! kétségbe esnénk, ha benned való hitünk nem volna erősebb mély fájdalomunknál.

A férfior legszebb virágában töréd össze e hatalmas törzset, kiragadád őt szeretett családja, kiragadád őt nagyszámu barátai és tisztelői köréből.

Ott nyugszanak porladozó hamvaid a kies Balaton partján, hol hajdanában bölcsődet ringatták, amelynek hullámai felett töltéd el sajkában étednek legköltőibb óráit.

Szelid vonásaidból a férfi erények három legszebbike tündöklék felénk, elnéző és nyájas valál a gyengébbek iránt, soha nem éreztedél velők fájdalmasan szellemi felsőbbiségedet.

Bátor valál te az élet küzdelmében, hatalmas szellemed volt az, mely gyenge hüvelyének mindenkor parancsolt s midőn tested már-már roskadni kezdett, erős lelked ragadád meg sajkád kormányát, mely a végsőig képes vala küzdeni a magyar tenger háborgó hullámaival.

Az önfeláldozó jó barátok példányképe is te valál, mindent a barátságért — a barátságot soha semmiért föl nem áldozád.

Tekints le rám mint gyenge utódodra, — e kis társulat körében — adj erőt, hogy azon magasztos szellemnek legalább halavány árnyát a jó testvérek között fentartani képes legyek, mely felejthetetlen elnökséged alatt kezdetleges kis társaságunk minden egyes tagját áthatotta.

Nyugodjál békével ott, hol a jók és igazak hazája, emléked szíveinkbe vésvé, örökké élni fog.»

E tiszta érzelem és őszinteség sugalta beszéd után megható volt a jelenet, midőn a gyászoló özvegy könnyezve a szónokhoz lépett s kezet szoritva a jelenlévők könyei közt e néhány szót rebegte: «Köszönöm, köszönöm; e pillanatban nem vagyok képes érzelmeimnek kifejezést adni!»

Ezután Zechmeister Károly mondotta az egylet keletkezéséről, fejlődéséről s az ünnepelt egykori elnöknek ezekben szerzett érdemeiről a következő szép beszédet;

«Tisztelt gyülekezet! Elnökünk szívből eredt szavai után szabadjon nekem az ünnepelt működését sport szempontból néhány szóval vázolnom.

1877-ben néhány ügyszerető fiatal összeállott, hogy a nemes víz-sportot egyértelműleg gyakorolhassák. Rövid idő alatt az egyletté alakulás szükségességének érzete támadt fel s tanácskozás indult meg afelett, ki választassék meg a születendő egylet elnökévé. A tanácskozás rövid ideig tartott, mindnyájan megegyeztek abban, hogy ez csak a sportkedvelő, kitünő állású és közszeretetet élvező elhunyt elnök lehet; felkérített, de amily vonzalomteljes melegséggel és készséggel kínáltatott meg a neki szánt állással, messze túlhaladta azt azon előzékenység, szívjóságból eredő szeretet, melylyel ő elfogadta.

Ezóta vezette szerény egyletünket. Ahol annyi ambitiosus heves vér van együtt, mint volt itt a surlódások igen gyakoriak valának, az ő bölcsesége azonban mindannyit oly szerencsésen egyenlített ki, hogy amelyek különben a társaság szétbomlására vezettek volna, ellenkezőleg annak felvirágzását eszközölték; jóakarónk, barátunk, testvérünk, mondhatnám: apánk volt és az ő jeles irányozásának köszönhetjük, hogy az egylet, mely — be kell vallani — eleinte igen csekély rokonszenyvel találkozék a nagy közönség részéről,

mindinkább tért fogott s ma már virágzásnak indulva a legtöbb oldalról rokonszenves előzékenységben részesül.

Most már elment azon uton, mely többé vissza nem vezet, végső óráiban is szívélyes üdvözlét küldve hozzánk, mint önmaga kifejezni szokta: a jó Testvérekhez. Jövőben csak arcképe fogja helyettesíteni az élet, de emlékéhez mindig szeretettel ragaszkodunk, képmását, mint őt magát, oly tisztelettel fogjuk tekinteni s köréje fonjuk az igaz érdemeket megillető dicsősorot.»

Ezzel véget ért az ünnepély s bánatos szívvel távozott a tisztelgők serege.

A hölgyek közül az ünnepélyen jelen voltak: Özv. Némethy Ernőné (gyermekével), dr. Kautz Gusztávné, Gyapay Pálné, Balogh Kálmánné és Sövegjártó Katicza urhölgyek; az elhunyt egykori barátjai és tisztelői közül: dr. Kautz Gusztáv, Jerfy Ferencz, Matkovits László s az ünnepelt apja: Némethy Pál.

A labda-ütés.

(Két képpel.)

A labda-ütés módja kétféle, t. i. egy kézzel ütés és két kézzel ütés. Mindkettőnél úgy kell intézni az ütést, hogy a labdát az

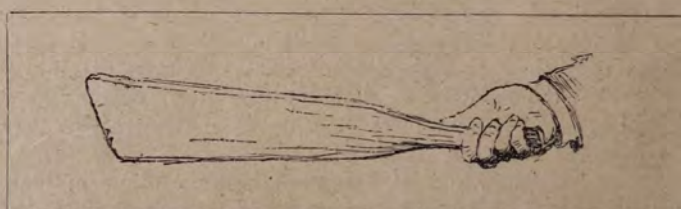
LABDA-ÜTÉS KÉT KÉZZEL.

HENGER-ÜTŐ.

LABDA-ÜTÉS EGY KÉZZEL.

LAPOS-ÜTŐ.

ütőbotnak lehetőleg mindig a vége érintse és minél alantabb pontban a föld felett. Ennek pontos megfigyelhetése és az állásnak és a botnak jó hozzá mérhetése végett a labdát előbb fel kell vetni fejmagasságyira és azt leszállása útjában erősen szemmel tartani, hogy gyorsan meg lehessen állapítani azt, merre kell hajolni, esetleg lépni vagy ugrani, hogy találjunk. Minél magasabbra akarunk verni, annál lejjebb kell hajolni és mintegy alája ütni a labdának; minél távolabbra kell vernünk, annál nagyobb körívű suhintással üssünk a labdához és mint a jó czéllövő, erősen a labdára szegezzük tekintetünket. Sok erőteljes labdaverő egyén van, de csak kevés olyan, a ki legalább minden második «oda suhintásra» is biztosan eltalálná a labdát. Pedig ezen eltalálási biztonságot el kell sajátítania minden labdázónak, mert a kiütős játékoknak érdekét leginkább ez képezi. Hogy valaki könnyen eltalálhassa a repülő labdát botjával, mindenekelőtt ne idegeskedjék, várja be nyugodtan, míg a labda csipő magasságyira leszállt, ekkor gyorsan vezesse ütőbotját az ütési ívnek vonalába és vágjon feléje. Az ütéshez kétféleképpen foghatunk: vagy úgy, hogy ütőfánkat előzőleg fölülről lefelé fél körívben vezetjük, vagy

úgy, hogy az ütőfát nem felülről, hanem alulról vezetjük rá a labdára. Az előbbeni módot a gyakorlottabbak használják az erősebb ütésekhöz és a súlyosabb henger-ütőkkel; az utóbb említett móddal pedig a gyöngébbek ütnek, lapos ütővel. Ha a labda kemény, ruganyos és kicsiny és ha az ütő egyén is gyakorlatlan, az ütőfa meg könnyű, ez esetben egy kézzel történik az ütés; ellenkező esetekben két kézzel. Mindkét ütémódra az itteni képvázlatok mutatják a kiállási helyzetet. Mihelyt a labda feladatott, az adogató azonnal hátra hajol, vagy hátra lép, az ütő egyén pedig előre hajol, helyben maradva. Minél nagyobb ívben suhint a bot a labdához, annál korábban kell a lehúzódo labda ütéséhez fogni. A bot a labdával csak akkor találkozik, ha a labdának röpíve és leszálló sebessége arányos a suhintó ütőbotnak mozgási gyorsaságával és mozgási ívének nagyságával. Ezen okból minden jó labdázó mindig az ő megszokott módú ütését gyakorolja, melyhez utóbb már határozottan tudja azt is, mily magasságban kell lenni a labdának suhintása kezdetén. E szerint kéri is mindig feladni a labdát.

A nők úszása.

(Képpel.)

A mi báj a női testben csak van, mind legjobban érvényesül úszásukban. Az erő a gyöngeséggel párosulva mozgásukban, a legkeresetlenebb, a legkellemesebb látványt nyújt a nők úszása. De mi nem a szépséget, hanem az ép erőt keressük és erre igyekezzük buzdítani a gyöngébbnemet is. — És még is a szépség az, melylyel az úszást is sokakkal meg akarjuk kedveltetni.

Ahhoz nem kell valami nagy anatómiai ismeret, hogy valaki hamarosan egy tekintetre is felismerje a szabálytalan, ferde nővést egyéneket pusztán járásukról és tethordozásukról is, de ezen — különösen a gyenge nőknél — oly gyakori nagy bajt gyógyítani előhaladott állapotában már a legügyesebb tudós orvos sem képes; mert az egyes végkép elpusztult vagy megrongált csigolyatesteket nem javíthatván, a test felvett ferde helyzetén sem lehet utóbb változtatni. Az ily bajok kezdeteket leginkább a 13—14. évvel veszik és egész a 18 éves korig, tehát a leg-erősebb periodusban is dűlnak még. Gyógyításukra, különösen a hátgerincz előre görbülésének (lordosis) és a nyak ferdeségének

helyrehozására kiválóan hatásos eszköz az úszás. A fej hátrafejtése, a nyak összes izmainak, de különösen a tarkó-izmoknak erős működése, a mellkas kidomborítása, karok és lábak egyenletes arányos működése, ama bajok ellen is, de az egész testi épesség biztosítására erősen hatnak.

A légzési képesség erősíttetésével az úszás tüdőbajoktól is óv. Különösen pedig a vízbeugrások gyakorlásával oly lelki tulajdonokat is növelhetünk, mik az életben igen szükségesek: t. i. önbizalmat, bátorságot és erélyt fejlesztünk.

Vizsgálva az egyes nagyobb városokban az úszóiskoláknak statisztikai jelentéseit és utánkérdezősködve a fővárosi uszodákban, majdnem általánosságban lehet állítani, hogy a leánygyermek hamarabb megtanulnak úszni, mint a fiúk és hogy a nők között is sokan vannak, kik egész a «búvár» tehetségig képeztek ki magokat. Ez arra mutat, hogy a női nemnek elhíresztelt ingatagsága és testi gyengesége, ha létezik is egyben-másban, de az csak a ferde leánykori nevelésnek és rossz szokásoknak a szüleménye, nem pedig velők született természet.

Ha egy nőt nem szállít le eszményi magaslatáról a korcsolyázás, lóhajítás és lovaglás, akkor úszási tehetségének nyilvános kifejtése sem teszi azt.

Mutatja ezt azon tény is, hogy az úszó nők a külföldi főbb városokban zártkörű, de nyilvános versenyeket is tartanak. Ne legyünk mi sem elfogultak. Mindaz, mi a test és lélek edzésére jól hat, az hatalmas gyógyszer az általános elsatnyulás ellen.

A nők az úzásban igen helyesebb nem a kitartó úszást, hanem a változatos úszási módokat űzik legnagyobb kedvvel. Kedélyük frissességének jobban is megfelelő a játékos mulatozás, mint a fárasztó hosszas úzás. Képünkön is ily mulató úszási játékokat végeznek a nők. Egyik lábait a víz felett összetéve, csupán karjaival úszik, a másik kettő «lábol» s míg egyik ernyőt tart kezében, a másik karjait feje fölé tartva, csak lábaikkal tartják magukat a víz felett. A háttérben pedig hárman bekötött szemmel versenyt úsznak — e verseny annyira érdekes, hogy férfaink is megkísérelhetnék.

Szabadkai országos torna- és atletikai versenyek.

Az életrevaló «Szabadkai torna-egylet» a következő érdekes versenyeket rendezti július 27-én a palicsi fürdőben.

(Hivatalos.)

Dél előtt a nyílt versenypályán.

I. Bajnoki célverseny. Harmadik vetélkedés a «bajnok» címért; védő; dr. Vessa György, bajnokjelölt a N. T. E. tagja. Nyíltverseny. Az indulás 1884. évi július hó 27-én reggel 6 órakor. Palicsról a bírák páholyától indulva, Szabadkán a vasúti aluljárónál jelentkezve és Palicsra vissza érkeve (15 klm) fog megtartatni. — Fuss, vagy fizes!

Vezető: Pinkovits János. Bíró: dr. Antunovits József.

II. Akadály vasparipa (Bicycle) verseny. Nyitva minden magyar és osztrák bicycle-club tagjai részére. Első kihívó: Philippovits Emil a B. V. E. E. tagja. Táv. 15 klm. Akadály: 5 klm-re terjedő homokos talaj. Indulás 1884. évi július hó 27-én reggeli 8 órakor az I. alatti pályán.

Vezető: Pinkovits János. Bíró: Barátosi Porzolt Gyula.

III. Bajnoki távolúzás. Első vetélkedés a «bajnok» címért. Táv. 3 klm. Első kihívó: Weber Frigyes a Sz. T. E. tagja. Nyílt verseny. Indulás: 1884. évi július hó 27-én reggeli 10 órakor.

Vezető: Pinkovits János. Bíró: Jankovits Kázmér.

Délután 4 órakor a zárt versenypályán.

IV. Bajnoki akadály-verseny. Harmadik vetélkedés a «bajnok» címért. Védő: Wenczel Lajos bajnokjelölt a Sz. T. E. tagja. Zárt verseny. Táv.: 1000 mtr. 8 akadálylyal egyenkint 1 mt. magas. Vezető: Malachowszky László. Bírák: Lénárd István, Birkás Gyula.

V. Távoldobás. Nyílt verseny. Első kihívó: Raesmány Jónás a Sz. T. E. tagja. Súly 17.5 klgm. Minden versenyzőnek három dobás engedtetik, melyek közül az első próbadozás és nem számítatik.

Vezető: Gyelmis Gerő. Bíró: Pertich Mihály.

VII. Növendékek síkverseny. Táv.: 200 mtr. Futás síkpályán. Első tiszteletdíjat nyer. Első kihívó Dobák Béla.

Vezető: Pinkovits József. Bíró: dr. Antunovits József.

VIII. Bajnoki kardvívás. Harmadik vetélkedés a «bajnok» címért. Védő: Vermes Lajos bajnokjelölt a Sz. T. E. tagja. Zárt verseny. A mérkőzés sisakban, keztyűben, mellvéd nélkül egész testre 6 voltra megy. Győztes az, ki ellenfelének hamarabb 6 (touche) voltot adott. A párok sorshúzás útján állítatnak össze.

Vezető: Bajsa Vojnics Sándor. Bírák: Birkás Gyula, Osdolai Gábry L.

VIII. Viadori torna-versenyek. A verseny-tornázások, ugrás, nyújtó és kor-

látón fognak megtartatni. Kihívók: Vermes Nándor a Sz. T. E., Moser György a B. T. E. és Arnolt Róbert a N. T. E. tagjai. Nyílt verseny.

Bírák: Bockelberg Ernő és Farkas Zsigmond.

IX. Birkózás. Nyílt verseny minden magyarországi amateur részére. Első kihívó: Raesmány János. A birkózás francia mód szerint történik.

Vezető: Gyelmis Gerő. Bírák: Vojnits Simon, Jankovits Kázmér.

X. Vigass-verseny. Táv. 100 mtr. Futás sík pályán, nevezés a helyszínén, tiszteletdíjat maguk a versenyzők adják; versenyezhet minden gentleman amateur, ki a verseny napján díjat nem nyert.

Bírák: dr. Gyorgyevits Szredoje, Lévy Simon.

Érmek és tiszteletdíjak.

Az I., III. és IV. pont alatti bajnoki versenyekben az első és második győzelemért bajnok-jelöltség egyleti ezüst érem, a harmadik győzelemért «bajnok» cím, egyleti arany érem adatik, a második ezüst érmet, a harmadik bronz érmet nyer. A VIII. pont alatti versenyekben az első küzdelemért az első egyleti ezüst érmet és «viadori» címet nyer, mely utóbbi a második viadalon is megvédendő, második bronz érmet nyer. — A második küzdelemért védő «viador» címet és arany érmet nyer. A II., V. és IX. pont alatti versenyekben az első egyleti ezüst érmet és tiszteletdíjat nyer, a második bronzérmet.

Általános versenyszabályok.

1. A bajnoki és viadori versenyekben, ha nyílt verseny, csak sport egyletek tagjai vehetnek részt, a többi versenyekben az egyleti érmet győztes csak akkor kapja meg, ha valamely sport-egylet tagja, ellenben csak tiszteletdíjat kap. 2. A zárt versenyekben csak a szabadkai torna-egylet tagjai vehetnek részt. 3. Az összes díjak csak akkor adatnak ki, ha legalább 4 versenyző indul, ellenkező esetben csak az első díjaztatik. 4. A bajnoki és viadori versenyekben az első csak azon esetben díjaztatik, ha a megelőző versenyben elért eredményt eléri. 5. A bajnoki és viadori versenyekben tét nincsen, bánat 5 forint, mely összeg csak egy versenyre teendő le, habár a versenyző több versenyben vesz is részt, de ez esetben köteles az általa nevezett versenyekben részt venni, különben ez egyszeres bánat pénzét is veszti. 6. A bánatpénzt, ha az illető az általa nevezett versenyekben részt vesz, vissza adatik. 7. Nevezési határidő 1884. évi július hó 24-ike esti 8 óra. 8. A nevezések a kitűzött határidőben írásban és zárt borítékban a «Szabadkai torna-egylet» titkárságához Szabadkán dr. Békeffy Gyula úrhoz intézendők. A nevezésnek az illető verseny megnevezésén kívül, tartalmaznia kell még a versenyző nevét, polgári állását, lakhelyét és verseny színét. Álnév alatti nevezések érvénytelenek. 9. Mindezen versenyeknél a «Szabadkai Torna Egylet» és a «Budapesti Vasparipa Egyesület Előre» általános és részletes versenyszabályai irányadók.

Kelt Szabadkán, a «Sz. T. E.» igazgató választmányának 1884. jun. 29-én tartott üléséből.

DR. BÉKEFFY GYULA,
a Sz. T. E. titkára.

A NŐK ÚSZÁSA.

Egy német torna-tanító-egylet működéséből.

(Iskolai növendékek tornagyakorlatai. — Iskolai játékterv.)

Az északnyugoti német tornatanítói egylet VII. gyűlését tavaly Hannoverban tartotta meg, míg az ideit Braunschweigban. A mult gyűlésezésnek fő mozzanatát képezte több iskolának növendéktornázása előre megállapított program szerint, továbbá a szakszerű értekezések nyomán keletkezett vitakozások, végül a vita tárgyát képező játékokra vonatkozó vég-határozat. Mindháromból vonhatunk le magunk számára is némi tanulságot.

A növendékek működése a következő volt:

1. A polgári iskola IV.* osztályu növendékei adták képét annak, miként képezhető ki rendszeres vezetés mellett szabályos jó ugróvá mindenki. Ugyanis némi könnyűi rendgyakorlat után sorra vétetett a szabadugrásnak minden előgyakorlata, ezután szintén együttesen vezérlőszóra tömeges szabadugrások, — végül pedig külön csapatonként az ugró zsinóron keresztül tették ugrások különféle módon mind az el-, mind a le ugrást és repülő helyzetben különféle testtartásokkal.

2. Következtek a polgári I. osztályu növendékei, kik botokkal összegyakorlatokat végeztek hármas ütettel, azután a korlátan ülécseréket számlálás szerinti vezérlésre.

3. Leánytornázás mutattatott be három osztályba osztott növendék-lányokkal. Előbb menet és szökdelési gyakorlatok olyan összeállításal, hogy minden sor más és más meneti és szökdelési gyakorlatot végezzék, a III. osztály ezenkívül még a lebegőfán működött; végül pedig ismét együttesen mind danolva könnyűi rendgyakorlatokat végeztek különféle menetekkel és szökdelésekkel.

4. Mintegy befejezésül játékok mutattatottak be a gymnázium III.

* Németországban az osztályok számlálása a felsőbb osztályoknál kezdődik, így péld. az első (primaner) osztály a legfelső, második (Secundaner) az előtte levő stb. a kezdő tanulók osztálya a legnagyobb számmal jelöltetik.

és a realiskola V. osztályu növendékeivel. Az utóbbiakal könnyű mulattató játékokat véettek elő (olyasfélét mint a mi «kerék-róta», «macska és egér» és «tolvajfogósdí» játékaik és az u. n. «harmadikat elverni»-féle körben állós játék). A III. osztálybeliek pedig a több erőt és ügyességet igénylő játékok közül mutattak be hatot. (Négy labdajátékot u. m. a «kifutósat», a «lovas kerek rótát», «eckbat» és a nagy lapdával «pártharcz», «Grenzenball»; ezeken kívül a «küzdőkör» u. n. «törökfej», «nap és éj» játékokat).

A növendékek szétosztása után a tanítók és vendégek megnézték a kiállított torna- és játékszereket, főtöttük véleményeket nyilváníttak. Estére pedig vig mulatságot rendeztek.

Másnap a főgyűlésnek legérdekesebb főtárgya volt a játékok fölötti élénk vita eredményeként kimondott iskolai játékterv. Ezt híven ide jegyezzük:

I. Törekedni kell a következő czélok elérésére:

a) Hetenként legalább egy délután tétessék szabaddá a szerdain és vasárnapin kívül játszó időül.

b) E szabad délutánon köteleztessenek az egész intézet összes növendékei a játszótéren való megjelenésre.

c) A játszónál legyenek felügyelők, intézők, tornatanító és más tanítók segédkező idősebb tanítványok mint a kisebbeknek játékvezetői.

A játéokra felügyelő tanítókat ezen munkálkodásukért vagy különlegesen kell díjazni, vagy úgy kell venni a játéktéren töltött óraikat, mintha rendes tanórák lennének.

II. A fenti czél elérhetése előtt is már kívánatos volna hetenként egyszer az egyik tanóramentes délután alatt alkalmat nyújtani a játékra mindazon növendékeknek, a kik önjószántukból abban részt venni akarnak.

III. Az egyes játékoknak ismertetése, betanítása a rendes tornaóra alatt, vagy annak végén eszközöltessék; azonban azokban való teljes kiképzést vagyis egyáltalában a játéknak mint mulattató kellemes szórakoztató szabad működést egy külön e czélra választott időre kell hagyni.

IV. Csak olyan játékok valók az iskolai felkarolásra, a melyek:

a) egyszerre sok növendéket foglalkoztatnak, vagy kevesebbet, de lehető gyors váltakozással;

b) gyors eltökélést és önálló szabad működési képesség elsajátítását igényelnek;

c) összevágó együttes működéssel járván, az egyeseknek mindig alkalmazkodniok kelljen a többiekhez, a párt érdekeihez.

Ezekből láthatjuk, hogy a német közoktatási miniszternek 1882. évi október 27. körlevele kezd már hozni gyümölcseit, a menyenyiben tanférfiak, tornaszakemberek sőt orvosok is komolyan foglalkoznak azzal: miként lehetne a tanórák csökkentése nélkül, valamint a tornaórák megrövidítése nélkül időt, alkalmat, tét és kedvet adni a növendékeknek a tömeges szabadjátékokhoz. Ezzel aztán hallgatólag ki van mondva az is, hogy a gyermeknek nevelési tornázása, bármily üdvös is, bizony csak «hámbafogás» és sok gyermek által csak a parancsszóra félkedvvel végzett studium, — különösen akkor, midőn a tornatanító rettenetes komoly szaktérftu akarván lenni, nem egyéb mint egy pedans torna kézműves (turnhandwerker) mint Jaeger kölni gymn. igazg. mondja sok tornatanítóra. A gyermeknek idő és tér de legkiváltképen szabadság kell a játékához. Legalább a játéknál le kell venni róla a járszalagot, a szóval és tettel való vezetést, hogy szabadon fellelgezhessen, hogy legyen önálló gondolata és cselekvése, hogy ne nyugtázza őt a nevelési örökös intés, figyelmeztetés, s hogy gyermektársaiival valódi gyermeteg érzelmekkel és móddal játszassék.

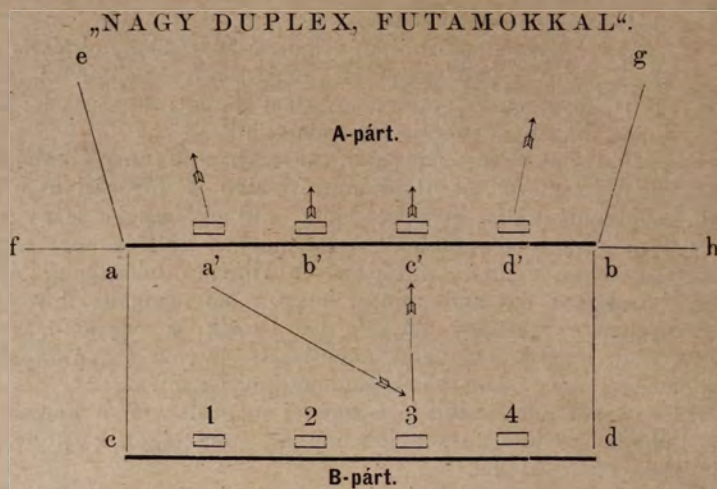
Labdajátékok.

Fal mellett végzendő labdajátékok ütőbot nélkül.

(Folytatás.)

34-ik játék. „Nagy duplex futamokkal“ (vagy „Öreg futó róta“, v. „öreg nyulás“.) Ezen labdajáték majdnem azonos a 33. számú labdajátékkal s csak is abban különböznek egymástól, hogy ezen futó rótánál az ab vonal (2-ik ábra) nem a falat, hanem a mezőn, udvaron egy a játszó által földbe vert czölöpökkel megjelölt vonalat jelent, a cd pedig ezzel párhuzamosan húzott s szintén megjelölt — másik vonalat. Az ac és bd, a két húzott vonal (ab és cd) egymástól távolát jelentik. Ezen rótánál (mint már neve is mutatja) az A) részen állóknak szaladniok is szabad, még pedig bármely irányban, a mint azt az ac és bd vonalak mutatják; míg a B) részen állóknak csak az ab vonalig szabad szaladniok. Itt is, mint az álló rótánál, az A) részen állók adogatják a labdát a B) részen levőknek. Azon rész veszt, melynek minden tagja leült. Néha nem is jelzik meg az ac és bd határvonalakat s ekkor a B) részen levők az ab határvonal képzelte meghozabbításai — irányban is szabad menniök, hogy azon A) részen levőkhez közelebb legyenek, kit megdobni szándékoznak. De ezen irányokban csakis úgy szabad menniök, ha a távolság a cd vonaltól mindig ugyanaz. Egyéb részletekben a futó róta egészen azonos

az első számban leirt fali rótával. Tehát itt is mind a két párt egyszerre fel áll a két vonalra, azonban a futamodásnál csak a kint levők futnak szét, míg a dobók közül csak az fut ki az ellenpárt vonaláig, a kinek a labda dobatott.

35-ik játék. „Kis duplex“ (vagy „kisebb bentállós“). Sorso-lással választás útján két pártra oszolnak a játszó, egyik párt „dobó“ lesz és a „nyerök“ dobó metájánál csoportosul, míg a másik párt tagjai, mint „labda kerülők“ („ugrálók“) a fal felőli metahelyhez tartoznak. Az „ugrálók“ metája a faltól 10 vagy több lépésnyire egy rövid (egy méter) barázdával (vagy kis körakkással) — a dobók metája pedig, a faltól még távolabbra — az ugrók metájától 8—12 lépésnyire jelöltetnek ki.

A játékot egy „kintlevő“ („ugráló“) (pl. Pista) kezdi meg, úgy, hogy nevének szölit ki a dobók metájára való felállásra tetszése szerint egyet a „bentlevők“ (dobók) közül (pl. Dezső) és annak elkápis végett bedobja a labdát. Ha Dezső a labdát nem kapta el, vagy ha oly rosszul kapta meg, hogy reá rögtön dobni nem képes („kezébe sült a labda“): az esetben ezen bedobás ismételtetik; ha azonban Dezső, a hozzá beadott labdát sikeresen elkapta: akkor köteles ő rögtön kése-delem és „eset“ nélkül Pistára rá dobni. Ha eltalálta, akkor Pista „le van“ (leült vagy félre áll) és helyére egy más ugráló péld. Lajos lép. Ha Dezső a fenti mód szerint Lajost már nem dobhatta meg: akkor viszont ő (Dezső) áll félre és Lajos hívására, egy más dobó (péld. Gyula) lép helyébe — és így felváltogatva, kettesével, tovább folyik a játék, mindaddig, míg végre vagy a „dobó“, vagy az „ugráló“ párt egészen félre álltatatik. Ezen esetben, ha végeredményül az jön ki, hogy a „dobó“ („uralkodó“) párt álltatott előbb félre, egyenként, a másiknál: (t. i. ha az ugráló pártból még van, kit meg nem dobtak és a dobók már mind letétettek) akkor a pártok helyét és foglalkozást cserélnek és a játék újból kezdődik. Ha azonban a kintlevők mindegyike, — mielőtt még a dobó pártbeliek dobásaikkal kifogytak volna, — már egyszer megdobatott: akkor az utolsó „ugráló-nak“ megdobatása pillanatában valamennyi bentlevő (dobó) újlag dobóképessé lesz, — felálltatatik és a foglalkozás csere nélkül foly tovább, illetőleg kezdődik újból a játék úgy, mintha még senki sem dobott volna. Megjegyezzük végül, hogy ezen játéknál a dobó (bentlevő), a saját metájáról köteles dobni és viszont az ugráló (kintlevő) sem futhat tovább el metájától. Ha a játszóok száma páratlan, akkor egyik pártnak „czékája“ van, vagyis közmegállapodás szerint előre kijelölnek egyet azon pártból, a melyre a „czéka“ esett s ezen kijelölt „czékásnak“, kint és bent kettős foglalkozást engednek, vagyis kétszer dobat, a dobó metánál s kétszer kell őt, a végett megdobni a külső metánál, hogy „leültetessék“. A czéka választásnál, a választási jog azon párté szokott maradni, a melyik pártnak távugrási képessége nagyobb a másikénál. (Minden egyes játszóknak onnét kell tovább ugornia, hol előző társa végezte.) A játszóok száma 4—20 között váltakozhatik.

36-ik játék. „Kis duplex egyik pártnak futamodá- val“. Ezen játéknak menete az előbbtől csak annyiban különbözik, hogy a kintlevő (ugráló) a mint a labdát ellentársának dobat, nem köteles metájánál ott helyben várni be a dobást, hanem tovább futhat egész a falig (ha ugyan erre elég időt enged a dobó fürgesége). — Ezzel ellentétben pedig, a dobó (bentlevő) első felállási helyét — dobása közben sem hagyhatja el; mindössze is csak azon kedvezményvel élhet, hogy futó ellenfele irányában eseldobást használhat.

(Folyt. köv.)

Különfélék.

Senorita Spelterini kötél-tánczosnó állatkerti mutatóványaiban méltán gyönyörködött a főváros közönsége. — Azt az erőt és ügyességet, mit a kisasszony a kötélben való járásban és futásban kifejtett, férfiaknál is a legnagyobb elismeréssel kell jutalmazni. Különösen kedvelté az teszi a kisasszony mutatóványaival, mi általán a nők testgyakorlatait, hogy a legnehezebb erómutatóványokat is könnyedén, látszólag megerőltetés nélkül, kellemes modorban viszi ki. A legnyugodtabban és bájjal térdelt le a kötélre s állott fel. — Szép és biztos a hátrafelé futása és hármal lépésekkel való előre tánczolása. A kivált kerékálpú velocipéden egész biztosan hajt végig a kötélben, alig használva valamit az egyensúlyzó rudat. E rúd sokkal vastagabb, mint milyet Blondin használt és üres kacsuk-csöböl áll, mely a járás közben folytonos gyenge lengésben van. A kötél körülbelül 2 cm. vastag és kifeszítése a két végének

meghúzása mellett még két oldalra való lefesztéssel történik s így oly feszese- sen van megerősítve, hogy a lassú lépés alatt alig mozdul meg. A kötélen való járás, mint általános testedzés, főleg a lábat és az egyensúlyozásában a derekat fejleszti. Nehézsége csak látszólagos. Ily vastag és jól kifeszített kö- télen egy ügyes tornász hamar végig menne, ha közel a földhöz feszíténék ki. K. S., az atletikai club tagja, a Duna felett lógó hajókötő lánczón is végig megy, pedig keveset gyakorolta magát.

Egy fővárosi vívótársaság f. hó 12-én, szombaton, a városligeti Klemens- féle helyiségben jótékony czélra zártkörű tánczvizigalmat rendez, mely igen sikerültnék ígérkezik. Kik meghívókra igényt tartanak, sziveskedjenek a bizott- sághoz fordulni. (V., Dorottya-utca 7. vívó-terem; naponta reggeli 8 és 9 óra közt.) A rendezőség élén Bródy Imre, Fisch Miklós és Melled József állanak.

Csónak-keresztelő volt Győrött a csónakázó egyletben a mult hétén a csere- bogár szigetén. Három csónak és egy társashajó volt felavatandó. A kereszt- telendő csónakokkal felvonultak nevezett szigetre s ott egyenkint a kereszt- anyja által megkereszteltettek, még pedig úgy, hogy a keresztanya a csónakot a bajnoki korszóbb borral meglocsolta. Az újonnan megkeresztelt csónakok a következők: egy 4 evezős csónak, kormányos nélkül, keresztanyja Balogh Kálmán úrhölgy; egy 4 evezős csónak, kormányossal, keresztelte Horváth Lajosné úrhölgy; egy 2 evezős csónak, kormányos nélkül, keresztanyja Veörös Jenőné úrhölgy és egy társashajó, keresztelte Dörner Béláné úrhölgy. Az 1-ső Duna, 2. Rába, 3. Rábecza, a 4 pedig Győr nevet nyert a keresztelésen. A kes- zztelés után a vendégek a szigeten felöltött sátor alá vonultak s ott lakoma után tánczra perült az aranyifjúság. A kedélyes mulatságnak éjjelkor lett vége, midőn is az ünnepélyen résztvevők csónakokra ülve, Farkas Miska zene- karával visszatértek a városba. Kár, hogy a felhős időjárás sok vendéget elriasztott.

Velocipédverseny kocsiival, csónakkal és futó atletával szemben. Ez érde- kes mérkőzéseket a palicsi fürdőben a Vermes testvérek hozták össze. Elsején d. u. 3 órakor Vermes Nándor kétkerekű velocipéden 7,5 klm. távolra egy két fogatú kocsiival versenyezve a pályát 21 p. alatt hajtotta be, míg a kocsí 2 p. 42 mp.-cel ért be később. Másnap egy fogatú kocsiival versenyezve ugyan e távolságot 18 p. 15 mp. alatt tette meg. — Vermes Lajos velocipéden a szabadkai bajnokjelölttel Wenzel Lajossal mérkőzött 200 m.-re. Az indításnál Vermesnek még a gépre fel kellett szállni, W. mindjárt futhatott. Wenzel szép futással első lett egy kerékossal, nagy előnyt nyerve az indulásnál. Versenybíró Piú- kovics tornaegyleti alelnök volt. — A csónak-velocipéd verseny a palicsi tón és partján folyt le egy négyevezős csónak s a Vermes testvérek közt. Győztes V. Nándor lett, második V. Lajos. Mindketten könnyen elhagyták a csónakot, bár ennek 600 méterrel rövidebb volt a pályája.

Az úszóversenyre, melyet az atleták rendeznek mind a Dunán, mind a Császárfürdőben többen trainiroznak. Szükségesnek látjuk, mielőtt kimerítően írának az úszás trainingéről, annyit megjegyezni, hogy a versenyre készülők lehetőleg szoktassák magukat a hideg vízhez, mert az úzás bármily hideg víz- ben is megtartatik a kitűzött napon, július 27-én.

Kis atleták a Duna partján. Mozgalmas élet van a hétnek majd minden második napján a Vámpalota előtt. Egy kis athleta-társaság tartja itt nagy közönség előtt versenyeit. És oly ügyesen rendeznek a 8—12 éves atleták mindent, hogy gyönyörűség nézni. A pályát pontosan felmérve lépésekkel, kis zászlókkal jelölik ki, az indítás számlálásra történik. Még diszkvalifikálják is a rendetlenkedőket. Díjakul kokárdát, cserkoszorút jelzett szalaggal, néha pénzt is tűznek ki. Rendeznek távolugrást is, méterrel felmérve a távolságot. S van, ki a kicsik közül 3 métert is megugrik. — Hanem a handicap-et nem ismerve, a győztesek rendszeren az idősebbek lesznek. Az életrevaló kis-társaság élén egy fővárosi tekintélyes orvos gymnázista fia áll, kiből bizonytalán derekabb ember válik, mint sok gombózó és haszontalan játékot űző társaiból.

Iskolai tornász Berlinben. Berlinben a Falk-Realgymnasium felsőbb osztá- lyainak növendékei a rendszeres nappali köteles tornázáson kívül nyáron át u. n. önkéntes esti tornázást, vagyis jobban mondva atletikát is űznek. Hetenként kétszer összejönnek a Hippodromban és ott leginkább versenyjátékokkal és labdázással foglalkoznak. Rendeztek egy pár nagyobb szabású úszási, télen koresolyázó és távgyaloglási versenyünnepélyeket is. Több gyalogkirándulásuk- ban 200-ra felgúgott a résztvevő növendékek száma. Juniában az egész gym- nazium és több tanáraik is együtt vonultak ki.

A csehországi tornatanítók egyletének (Zweigverein) egy az osztrák országos iskolatanácshoz tett felterjesztésére igen tapintatos válasz adatott. A kérelem az volt, hogy az iskolatanács azon könyveket ajánlja a tanítóknak tornatanítási kézikönyvvül, a melyeket az egylet e czélra kijelölt. Az elutasító válasz erre így hangzott: szabad működési tért kell engedni a tanítóknak a tornatanítá- sban megállapított tanterv határain belül. Más szóval, kiki szerezzé bárhonnan tudományát, csak érte azt, az a fő dolog.

Tornászati felolvasások. A berlini tornatanítói egyletben 1883. évben a a rendszeres havi ülések egynémelyikében érdekes felolvasó értekezések tartattak. Ilyen volt például Schröer értekezése a növendékifjúnak katonai neveléséről (kinyomatott a berlini havi torna folyóiratban 1883. 7/8 füzet). Hangsúlyozva lett ebben azon álláspont, a melyre a magyar tornatanítók egylete helyezke- dett, t. i. a katonai nevelésnek eleje kell helyezni az iskolai tornászati neve- lést. A másik szintén fontos értekezést Fleischmann tartotta arról hogy: «a leányiskolákban a tornatanítást csak nők teljesítsék-e vagy vegyesen a fér- fiakkal? Az összes jelen voltak úgy látszik tökéletesen egyetértettek az előadó- val és annak végkövetkeztetését magukéva tévén, mint egylet felirtak a közoktatásügyi ministerhez azon kérelemmel, hogy szabályozza végleg a leány- tornatanítási ügyet Boldog németek! már annyi nőtornatanítójuk van, hogy ily kérelemmel állhatnak elő, míg ellenben nekünk magyaroknak csak 4—5 diszpéldányunk van. Berlinben tavaly 86 képesítettet. Úgy látszik, hogy ne- künk a tornatanítói tanfolyamok kibővítésére sem elég pénzünk, sem elég akarattunk nincs, pedig a nőknek nálunk is e dologban tért kell nyerniök előbb-utóbb.

Az első velocipéd-bajnoka Skóciának, Huie a mult havi edinburghi versenyen a 10 angol mértföld pályát 30 p. 37 mp. alatt futotta. E versenyen már 1876 óta küzdenek a bajnokságért és Huie az első, ki három egymásutáni küzdelem- ben győzött. A hajtási idő is az eddigi eredmények közt e versenyen a legjobb. Az előbbi győztesek 32—34 perc alatt hajtották át e távot.

Két angol mértföldet 13 p. 48²/₅ mp. alatt gyalogolt be New-Yorkban Murray amateur-athleta. Az első fél mértföldet 3.11 alatt, 1 mrtf. 6.40, 1 és ¹/₂ mrtf. 10.24¹/₅ p. alatt gyalogolta. Murray 27 éves 5 láb 8¹/₂ hüvely magas és 140 font nehéz ifjú.

A balatoni hajózás ügyében a közmunka- és közlekedésügyi minister a kö- vetkező pórtrendeletet intézte valamennyi megyei és városi közigazgatási bizott-

sághoz: A Balatonon a hajózás az utóbbi időben örvendetes emelkedésnek indulván, az 1869. évi ideiglenes folyó-, csatorna- és tóhajózási rendszabályok- hoz, függetlenül gyanánt a következő, egyedül a tóhajózásra vonatkozó szabály- zatot állapítottam meg: 1. Az ideiglenes hajózási rendszabálynak czikkei, mint általános hajózási szabályok amennyiben azok nem különösen folyamhajózársra vonatkoznak, a tóhajózásra is kötelezők. 2. A gőzerővel járó hajók a tavakon éjjel 2 egymás felett függélyesen álló fehér fényű jelző lámpást tartoznak előárbozunkon, vagy más e czélra alkalmas rúdon felfüggeszteni. 3. Ugyanazon hajózási vonalban, de ellenirányban, tehát egymással szemközt jövő gőzhajók egymásnak mindig jobbra, azaz akként tartoznak kitérni, hogy a hajóknak baloldaluk találkozzék. — A folyamhajózásnál kiváltképen megengedett visszára való kitérésnek a tavakon nincs helye. 4. Az ugyanazon hajózási vonalban és egy irányban is haladó gőzhajók közül, ha a hátulsó az előtte haladót elakarja hagyni, köteles annak baloldala felől elhaladni. 5. A gőzössök az evezős és vitorlás hajókat kerülni és kímélni tartoznak. Felhívom a bizottságot, hogy ezen rendeletet megfelelő közhírre tételre iránt saját hatáskörében intézkedjék. Kelt Budapestén, stb. Br. Kemény s k.

A két- és háromkerekű velocipéd bajnokságáért küzdöttek a mult hó végén az angol amatőrök, a londoni új versenypályán. A kétkerekű velocipéd (bicycle) bajnoka Speechley lett, az egy angol mértföldet 3 p. 30¹/₅ mp. alatt hajtva be. Ez időt épen nem mondhatjuk bajnoki eredménynek. A londoni atletikai club mult évi versenyén e távot legalább 20-an befutották 2 p. 55 mp.-en belül. A legjobb amateur eredményen a 2 p. 41³/₅ mp.-en pedig nagyon alul áll. A háromkerekű velocipéd bajnoka Liles az említett club tagja már általán- ban ki is érdemelte a czímet, mert a 25 angol mrtf. pályát 1 óra 28 perc 58 mp. alatt hajtva be az eddigi eredményeket mind felül múlta. Sőt az első mértföldet háromkerekű gépével is jobb idő alatt hozta be (3 p. 30 mp.), mint Speechley. A verseny lefolyása maga is igen érdekes volt és eredményei párat- lanul állnak a velocipéd sportban. 12 angol mrtf.-től kezdve egész 25 mrtf.-ig a hajtási idő ugyanis minden egyes mértföldnél az eddigi eredmények közt a legjobb volt. A versenyben résztvett többi atleták is mind hirneves velocipéd- isták és Lilesnek győzelme nem kevés küzdelembe került. Az alább közölt kimutatás világosan elénk tárja a küzdelem lefolyását. A jobb oldalon az előbbi eredményeket találja az olvasó.

Mrtf.	Idő	Előbbi idő
1 Liles	0 : 03 : 30	0 : 03 : 05
2 Letchford	0 : 06 : 58	0 : 06 : 27
3 Hebblethwaite	0 : 10 : 31	0 : 09 : 45
4 Ugyanaz	0 : 14 : 00	0 : 13 : 03
5 Ugyanaz	0 : 17 : 31	0 : 16 : 19
6 Ugyanaz	0 : 21 : 02	0 : 19 : 35
7 Ugyanaz	0 : 24 : 31	0 : 22 : 54
8 Ugyanaz	0 : 28 : 04	0 : 26 : 09
9 Ugyanaz	0 : 31 : 40	0 : 29 : 23
10 Ugyanaz	0 : 35 : 18	0 : 32 : 33 ³ / ₅
11 Ugyanaz	0 : 38 : 51	0 : 37 : 44
12 Ugyanaz	0 : 42 : 30*	0 : 42 : 36
13 Lee	0 : 46 : 05*	0 : 46 : 40
14 Liles	0 : 49 : 21*	0 : 50 : 37 ¹ / ₂
15 Ugyanaz	0 : 52 : 53*	0 : 54 : 46 ¹ / ₃
16 Webb	0 : 56 : 29*	0 : 58 : 48
17 Liles	1 : 00 : 07*	1 : 02 : 53
18 Ugyanaz	1 : 03 : 30*	1 : 07 : 06 ¹ / ₂
19 Ugyanaz	1 : 07 : 15*	1 : 11 : 16
20 Ugyanaz	1 : 10 : 50*	1 : 15 : 24
21 Ugyanaz	1 : 14 : 33*	1 : 19 : 36
22 Ugyanaz	1 : 18 : 03*	1 : 23 : 42
23 Ugyanaz	1 : 21 : 43*	1 : 28 : 03
24 Ugyanaz	1 : 25 : 21*	1 : 32 : 14
25 Ugyanaz	1 : 28 : 58*	1 : 36 : 30
25 Webb	1 : 29 : 17	—
25 Lee	1 : 30 : 41	—
25 Smith	1 : 31 : 47	—
25 Hebblethwaite	1 : 32 : 09	—
25 Bourdon	1 : 36 : 21 ¹ / ₅	—

A nagy angol amateur-athleta társaság mult hó 21. és 23-án tartá Birmin- gkamban versenyét. E társaság az összes angol testgyakorlati egyletek szövet- ségke levén, versenyei iránt minden évben nagy az érdeklődés, mert a legjobb erők jönnek ide mérközni. Az első verseny a 100 yardos eredménye 10¹/₅ mp. csak középszerűnek mondható. A fél angol mértföldes versenyben George 2.5¹/₅ alatt könnyen győzött. A 7 ang. mrtf.-es gyaloglásnak fő érdekét az kölesön- zött, hogy egy amerikai egylet tagja is küzdött az angolországiakkal. Az angol Meek heves oldalszúrás miatt kénytelen volt a verseny közepén a küzdelmet feladni. Az amerikai Whyatt gyönyörű testtartással gyalogolva a 7 mértföldet (113 klm.) 54 p. 37 mp. alatt járta be, 1 p. 53 mp.-el hamarabb a kitűzött időnél. — A legnagyobb kíváncsisággal a több mint 8 ezernyi közönség az egy mértföldes bajnoki küzdelmet várta, hol a híres George állt ki a mult évi bajnok Snock ellen. A pálya háromnegyedén az indításnál szépen előre ugrott Snock vezetett, nyomban követve George által. 250 yardra a czél előtt George rendkívüli gyors rohammal hagyta el Snockot és több mint 100 yard előnnyel első lett, a távot 4 p. 18²/₅ mp. alatt futva be. Ez eredmény a világ amatőrjei közt a legjobb. Snock a mult évi versenyen 4 p. 34²/₅ mp. alatt futotta az egy mértföldet. Az időközök 500 yardonként a következők voltak:

Yard	Eredmény
500	1 : 11 ⁴ / ₅
1000	2 : 29 ⁴ / ₅
1500	3 : 44 ⁴ / ₅
1760	4 : 18 ² / ₅

A negyed mértföldes versenyben Cowdée győzött. A két mértföldes akadály- versenyben könnyen első lett Snock. A negyed mértföldes futásban ismét George lett az első, a távot 20 p. 12¹/₅ mp. alatt futva be. — A 23-iki 10 mértföldes bajnoki verseny győztese ugyancsak George lett, a pályát jó formán ellenfél nélkül futva be, mert társait játszva hagyta el és 1200 yard előnnyel érkezett elsőnek. A 10 mértföldet 54 p. 2 mp. alatt tette meg. Az egyes mértföldeket a következő eredménnyel futotta:

Mrtf.	Idő	Mrtf.	Idő
1	5 : 03	6	31 : 33
2	10 : 09	7	37 : 09
3	15 : 20	8	42 : 47
4	20 : 37	9	48 : 34
5	26 : 02	10	54 : 02

A **velocipéd Németországban** csak az utóbbi időben kezd nagyobb népszerűsége szert tenni. Ma már majd minden nagyobb városban van már, vagy keletkezében van egy-egy velocipéd-egylet. A francziák e lendületet annak tulajdonítják, hogy újabb a nehéz Howe gépek helyett a könnyebb «Premier»-gépeket használják.

A **velocipéd Madridban**. Spanyolország fővárosában, Madridban egy velocipéd-egylet áll fenn: «Sociedad de Velocipedistas de Madrid», mely közelebbi versenyt rendezett. Volt 1000, 1500, 3000 és két 5000 méteres verseny; a győztesek közül legjobban kitűnt Periquet Arthur, ki három versenyben győzött. Októberben bajnoki versenyt rendez az egylet.

A «Société d'Encouragement des Sports Athlétiques» által Párisban a Danube-téren tartott legutóbbi viadal — mint a «Sport Vélocipédique» jelenti — a következő eredménnyel folyt le. Öt verseny volt s ötvenegy versenyző.

I. Sik-verseny. Handicap. Táv.: 700 méter. 12 pályázó közül: 1. Athos 1 p. 55 mp. alatt; 2. Bienfait.

II. Bicycle-handicap. Táv.: 2400 m. 8 pályázó. 1. Giraud 5 p. 45 mp. 2. Jones. 3. Grossia.

III. Sik-verseny. Táv.: 150 m. 14 pályázó. A döntő küzdelemben: 1. Bazin 19 mp. 2. Denis egy méterrel utána.

IV. Akadály-verseny Táv.: 600 m. 12 pályázó. 1. Maillier 2 p. 58 mp. 2. Roland.

V. Vigasz-verseny — bicyclen. Táv.: 2400 m. 5 pályázó 1. Delisse 5 p. 54 mp. 2. Dubois.

Mint e versenyből is látható, a francziák az angolokat követik a program összeállításában; egy viadalon nem kevernek össze mindenféle versenynemet, mint mi, sik-futást többet rendeznek, a velocipéd-versenyek átlagos távolságát 2400 méterben állapítják meg s vigasz-versenyt velocipédisták számára is rendeznek.

Úszó tündér.

Irta: Porzolt Kálmán.

(Folyt. és vége.)

6.

— Bemutattam magamat neki, hogy budapesti orvos vagyok, megnyugtattam, hogy hamar fel fog gyógyulni s azzal az ígérettel távoztam, hogy másnap meg fogom látogatni.

— Valahára!

— Feltettem azonban magamban, hogy lehetőleg csak mint az orvos a beteg iránt érdeklődöm én is iránta s látogatásaimnál is szigorúan megtartom a hivatalos doktori komolyságot.

— No, de remélem, a doktori gorombaság nélkül.

— Másnap csakugyan elmentem hozzá. Gyönyörűen nézett ki az ágyban fekve. Midőn hozzá léptem, mosolyogva nyújtotta kis kezét. Villanyos ütés gyanánt rezzengett meg az érintés; de nem vesztettem el lélekjelenlétemet, hidegen szóltam hozzá: «Mutassa a sebet!» — Ó kissé zavarba jött s azt mondta: «Nem szükségös!» — Most meg én jöttem zavarba: «Miért?» — «Már megvizsgálta Meyerhoffer ur!» — felelte. — Mintha villámcsapás ért volna e szavakra: «Hát jobban bizik ez ostoba fürdő-orvosban, mint bennem?» — kiáltottam fel idegesen. — «Nem — felelt ő elpirulva — de ő — öregebb!» — Bensőmben a harag kéjes érzéssé olvaút át, e szavakkal nyújtotta felém kacsóit: «Ugy-e, nem haragszik rám?» — Ajkaimhoz szorítottam a puha kacsóit s e pillanattól megszüntem orvosra lenni.

— És betege lettél.

— Valóban az. Szomorúan kérdeztem tőle, hogy tehát ez számíztási parancs akar lenni. Ő azt felelte, hogy semmiesetre sem s hívott, hogy látogassam meg s gyógyítsam kedélyét —

— De ne a lábát.

— Rám nézve így még kellemesebb volt. Kétségbeesetten udvaroltam neki, mindennap meglátogattam.

— Oh! a tengeri fürdő nagyon sok pompás alkalmat nyújt az udvarlásra, az udvarló a hátán vagy az ölében viszi a tengerbe az imádoztját.

— Erre nálunk soha sem került a sor; mert ő többé nem

ment fürdeni. Lehet, hogy tán éppen e szokásszerű bizalmaskodásoktól félt. Vagy talán a seb vette el a kedvét. Pedig ez hamar begyógyult, az öreg fürdő-orvos gyógykezelése dacára is.

— Ezt is az irigység mondatja veled, hogy nem gyógyíthatad a lábát.

— Nem az irigység, hiszen magam lettem nem sokára az irigység tárgya.

— A szép asszony engedett?

— Egy napon, midőn belépek hozzá, a pamlagon heverve találtam, fejét puha párnára hajtotta, kezében nyitott könyv volt s apró lábai a fodrok alól kaczerán kikandikáltak. Leültem mellette egy székre s kivettem kezéből a könyvet; «A gyermeknevelés alapvonalai, azaz, jó tanácsok a szülők számára»: ez volt a cím; elhűlve kérdeztem tőle, hogy miért olvassa ezt? Ő mosolyogva felelt: «Hogy kis Annámát jól nevelhessem.» — Csak most jutott eszembe ismét a kis lány, de éppen legjobbkor, mert a nyilatkozat már ajkamon lebegett s a lányka említése visszafojtotta azt. Egyszerre elkomorodtam s úgy éreztem, mintha erős jégfal emelkednék közöttünk. A szép özvegy iránti szerelem s az özvegyek iránti előítélet harcoltak bennem s a benső harez ki is tört belőlem. — «Képzeld el annak a férfinak fájdalmát, ki ifjúkori álmaiban mindig egy oly tiszta lányt keresett, kinek lelkébe még egyetlen férfi képe sem lopódzott, a mint hogy eddig az ő lelke is érintetlen maradt s ki aztán a sors különös csapásaként bele szeret egy oly nőbe, kiről az első szerelem himporát az első férj keze leörölte s ki ennek képét tán örökké szívében fogja hordani . . .» a hév elragadt s oly erős kifejezéseket használtam az özvegyekre, hogy szinte magam is megijedtem, midőn észrevettem: «Még sértettem, bocsásson meg:» kértem bűnbánó hangon. — «Enyém? — kérdezte — hisz én nem vagyok özvegy!» — Egy örömkialtás hagyta el ajkamat, de ő úgy látszik, mint ha megbánta volna őszinteségét: «Lássa, ez nem szép, kicsalni legbensőbb titkomat. Most vége van minden tekintélyemnek ön előtt. mert csakugyan lány vagyok s a kis Anna húgom; korán árvák lettünk, nincs senkim sem s azért adtam ki magamat asszonynak, hogy így inkább távol tarthassam magamtól a férfiakat, de — tette hozzá pajkos czélzással — ez úgy látszik így nem sikerült.» — «S rosszul esik kegyednek, hogy ez nem sikerült?» kérdeztem komoly hangon. A lány szemérmesen lestitette szeméit s halkán e szót súgta: «Nem.» — Az a forró kézszorítás, az az egymásba olvadó két tekintet, az a szakadozott halk suttogás s az a hosszú önfeléd kéjes csók, a mi azután következett, bizonyította, hogy az ál-asszonyból nem sokára igazi asszony lett. — Így halasztam ki én feleségül a tenger hullámaiból egy úszó tündért.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Dr. J. — Köszönet a szép cikkért. Kérjük az ügy és a lap érdekében is további munkálkodását. — **J. S. Duna-Szekcső.** Köszönet. Levél megy. — **Dr. Zs. L. Budapest.** Több olvasó gratulációját küldi általunk az E. E. E.-ért. — **F. J. Párizs.** Kapja-e a lapot rendszeren? közelebbi levélben is megköszönjük szíveségét. Jó egészséget s bátorságot a kolerás időhöz. — **M. T. Győr.** Nagyon kíváncsiak vagyunk a velocipéd utra, melyről Z. J. beszélt. Ha megtörtént, kérünk valaniit róla.

TARTALOM.

A magyar testgyakorlat (dr. Joób Lajostól). — A leveretés tanulsága (Kohlódy Gyulától). — A győri esőnakázók ünnepe. — A labda-ütés (két képpel). — A nők úszása (képpel). — Szabadkai országos torna- és atletikai versenyek (dr. Békeffy Gyulától). — Egy német tornatanító-egylet működéséből. — Labdajátékok. — Különfélék. — Úszó tündér (Porzolt Kálmántól). — Tárca: A fürdés és az úzás egészségügyi szabályai.

HUZELLA M.

BUDAPEST,

IV. kerület, váczy-uteza 1. sz. (Lyka-ház).

Fegyver és vadászati kellékek raktára, különlegességek a sport különféle nemeihez.

PIEPER, DIANA

és eredeti

angol fegyverek tára.

Folyton vadászati- és sport-újdonságok.

Schleinz Károly

Budapest, kerepesi út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa

(BICYCLE) és TRICYCKLE gyárosok magyarországi főügynöke
ajánlja dusan felszerelt

vasparipa és Tricycele raktárát.

Ezen gyár készítményei szilárd szerkezetűk és csinos kiállításuk által a legnagyobb kelendőségnek örvendenek s az eddigi vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

8

Kívánatra árjegyzék bérmentve megküldetik.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

Nemzeti regatta.

Tisztelt Szerkesztő ur! «Nemzetközi regatta Budapesten» czim-
mel becses lapja 14. számában egy cikk jelent meg a f. évi
június hó 22-én tartott evezőversenyéről, melyre a t. szerkesztő
ur szíveségéből néhány szerény észrevételt óhajtának tenni, nem
vitatkozási viszketegből, hanem, mert hazai vízi sportunk és kü-
lönösen az evezés magasabb színvonalra emelése őszinte törek-
vésem célját képezi s ezt a csekélyebb körben, melyben a sportot
hosszabb idő óta gyakorlom, tényleg is valósítani kötelességem-
nek tartom.

Az utolsó magyar verseny eredménye eléggé igazolja, hogy a
magyar evezők már az osztrákokkal sem versenyezhetnek, annál
kevésbé azokkal, kik az osztrákokra nézve is legyőzhetlen ellen-
felek. A skif- és a négyevezős-verseny díjait, melyek az igazán
sportszerű számokat képezik, bécsiek vitték el és pedig elvitték
oly könnyű szerrel, hogy a versenyző magyarok még csak számba
sem jöttek.

Hinterman és Mészáros közt a különbség teljes 25 mp., a
pirátok és nemzetiek közt valószínűleg még nagyobb, mert az
utóbbiak idejét jegyezve nem találtam. Mi következik ebből?
Az, hogy ha a bécsiek a legnehezebb versenyszámoknál minket
oly könnyű szerrel tettek vesztesékké, a többi számot még biz-
tosabban tartották volna kezökben s hogy ezekben is nem nyer-
tek, csak annak köszönhetjük, hogy nem neveztek.

A Regatta cikkírója persze eltérő véleményt vall, de talán nem
veszi rossz néven, ha ezt onnan származtatom, hogy a küzdelem
okozta izgatottság figyelését befolyásolta. Hintermann például ne-
oly meglehetősen vékony alak, minőnek cikkező látta, sőt talán
aránylag zömökebb Freynél, mindenesetre oly erős csontalkattal
és kifejlett izomzattal bír, hogy elérte eredményeire a kellő erő bizony
kilátszik belőle. Azonban daczára ennek, Lowndes és közte még
bizvást eltér néhány kiváló skuller, kikkel eredménnyel mérkőzni
nem birt vagy nem is kísérlett, például ott van a német ex-champion
Wild és a jelenlegi bajnok, Bungert.

Ha a nemzetiek a négyesben becsületből állottak sikra a pirá-
tok ellen, ez mindenesetre önfeláldozás, de nem javít a helyzeten
semmit s eredménye csak az lett, hogy a jó szomszéd gúnytár-
gyává lettünk.

Talán hosszúra nyúlt kissé bevezetésem, de az ügy, melyről szó-
van, oly lényeges, hogy abban kellő indokolás nélkül nyilatkozni
nem lehet és nem szabad: arról van itt szó, mikép fejleszthetjük
evezősportunkat legalább az osztrákkal szemben versenyképessé?
Nem akarok ezuttal kimerítő értekezést tartani, csak azon egy
körülményre szoritkozom, mely említett cikk helyeslésében része-
sül, a melyet csekély belátásom helytelennek tart. A kérdés az:
nemzetiek vagy nemzetközi legyének-e regattáink; cikkünk
utóbbi ajánlja, én az előbbi mellett török — evezőt.

Nézzük a multat: elvitázhatlan, hogy mihelyt a 70-es években
a bécsiek a legszebb díjakat előlünk elszedték, annyira szétmál-
lott az evezési kedv, hogy egész a mult évig Budapest regattát
nem látott, sőt, a helyett, hogy az evező-egyletek szaporodtak
volna, inkább az egyik («Egyetértés») feloszlott, maga az evezés
a haladás legkisebb nyomát sem mutatta fel; a pozsonyiak, mint
legrégibb egylet, megelégedett önmagával, a szegediek működé-
süket beszüntették s csak nagy későn keletkezett a győri egylet.

A mult évi budapesti regattán csak egy bécsi skuller jelent
meg, az idén már kettő és még egy négyes csapat, jövőre hihe-
tőleg még több jön s a pozsonyiak elől is elszedik a babért, mint
eddig a budapestiek elől. Alig hiszem, hogy ennek ránk, magyar
evezősökre más, mint nyomasztó hatása lehetne, elszorul az a kis
evezési kedv is, mely újabb időben mutatkozni kezd, végre is
megunjuk a folytonos vereséget s nem rendezünk regattát; vaj-
jon kétesebbé válunk ez esetben elleneseink leverésére, vajjon
tekintélyes regatta-hely lesz-e Budapestból, ha regatta egyáta-
lán nem tartatik benne? Ezt alig hiszi el valaki. Talán az lehet
rá a felelet: folytonos vereség mellett is rendeztetik regatta. Két-
lem, az ember mindig ember marad, a sok vereség megtöri, kü-
lönösen, ha nincs kilátása nyerhetnie, a csüggedés igen könnyen
erőt vesz szívére.

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

Egy 308 éves csónak-út felújítása.

Strassburg, július 8-án.

A zürichi «Pontonnier-Ruderverein» f. hó 5-én egy történelmi
nevezetes csónak-utat tett meg, felújítva Strassburgban az 1576.
évi június 20-iki szép napot. E napon az egész város a csatorna
partján tolongott, lázas izgatottsággal várták a zürichieket, kik-
nek jöttét már rég megelőzte a hír. Este nagy néptömeg járt
a szűk, még ma is fönnálló utcákban, melyek az úgynevezett
«Rheingiesen»-csatornához vezetnek. Itt várakozott a nagyérdemű
magistratus egy küldöttsége is ünnepélyes komolysággal. A «Mün-
ster» pompás tornyán épen kilenczet ütött az óra, mikor a csator-
nán egy széles hajó mutatkozott, a melyről számos piros és feketebe
öltözött egyén époly lelkesen viszonozta a harsány üdvözlést, a
mily lelkesen az a strassburgiak ajkairól a hajó láttára fölhangzott.

Parthoz érve, az idegen csapatnak egy része egy hatalmas
hordót szállított ki. Fölnyitják, ürítik a bennlévő homokot és
végtére nagy vasedényt vesznek ki, mely jószagú gőzt bocsájt a
levegőbe. A csapat vezetője pedig a magistratus képviselőihez
fordulván, így szól:

«Valóban csodálatosnak fog nektek, kedves szövetségeseink,
föltűnni az, hogy mi oly szerény ajándékot hozunk nektek, mint
ezt a tál kását. (Hirsensbrei). De tudjátok, hogy ez csak jelvény
akar lenni. Ha egyszer, a mitől óvjon benneteket a jó Isten,
Strassburg városa szükségletbe és félelembe esnék, Zürich városá-
ban oly barátokat fog találni, akik segítségére jövendnek, amielőtt
egy tál kása kihülne.»

Ötvenhármán voltak a zürichiek, akik Ziegler János indítványa
folytán Thomann Gáspár vezetése alatt arra vállalkoztak, hogy a

Limmaton és a Rajnán lecsónakázzván, Strassburgba elérkezend-
nek, amielőtt egy tál forró kása ki hülne. Tizennyolcz óráig e-
vezés után el is érték Strassburgot. Amikor a vendégek a «Loo-
stube»-ba elkisértettek, ahol tisztelőikre ünnepélyes vacsora volt
rendezve, a zürichi kása is fel jött az asztalra és még oly forró
volt, mint a hagyomány tartja, hogy egynéhány étkező el is égte
a száját.

A zürichi Pontonnier-Ruderverein, mely épúgy mint 1576. évi
elődei forró kását vitt magával, szombaton, július 5-én egy óraker
reggel indult el Zürichből. Az utazás legveszélyesebb része a
Limmat folyón volt, mert ott sok gyári vizigátot (Wehr) kellett
kikerülni. De az akadályokat szerencsésen legyőzve, reggel 3 óra
8 perczkor Turgi mellett az evezősök, számszerint huszonötön,
az Aar-ba kerültek. Lauffenburg-ban a hajót a partra kellett
húzni és egy készen levő kocsin egy fél óra hosszúig szállították.
8 óraker a merész utazók a rheinfeldeni forgatagokba (Strudel)
kerültek, de szerencsésen kijutván, 9 óra 20 perczkor Basel-ba
érkeztek, ahol ünnepélyesen fogadtattak.

Délután 1 óraker Neubreisach mellett egy fél óráig állomásozni
kellett, mert egy felhőszakadás úgy elsötétítette a levegőt, hogy
a kormányos nem látott eléggé az út folytatásához.

Gerstheim-ben az evezősök egy vezetőt (Lootse) vettek föl és
7 óraker este vették észre távolban a Münster óriási tornyát. Majd
befordultak a Kis-Rajná-ba és végtére az Ill-Rhein-csatornába ér-
keztek. Hüningen-től kezdve minden 3 vagy 3 $\frac{1}{2}$ perczben egy
kilométert futottak be. Az evezősök 9 $\frac{1}{2}$ óraker este szálltak ki
a városban. Így tehát az egész út huszonegy óra alatt tették
meg, ami a «pontonnier»-ok kitarításáról és gyakorlottságáról elég
szép bizonyítékot ad, tekintetbe véve, hogy a sok vízművek meny-
nyire nehezítik ma már a csónakázást.

FODOR ISTVÁN.

Nekünk először is azzal kell a munkát kezdenünk, hogy csak nemzeti versenyeket tartunk, mérkőzzünk egymással, oktassuk egymást kölcsönösen s már az is beszűnteti a veszteség nyomasztó erkölcsi hatását, ha magyar csapat vitte el a babért magyar elől. Ha aztán valakinek kedve van a külföldiektől tanulni, van ott künn elég verseny, látogassa meg azokat, sőt, ha nagyon buzog benne a bátorság, küzdjön is meg velök, de odakünn. Mikor majd úgy veszszük észre, hogy nem csak nagy adag bátorság van bennünk, de eléggé képezve és erősítve is vagyunk, akkor nyisuk meg regattáinkat a külföldnek, de míg ezen idő — óhajtom, mihamarabb — elérkeznek, rendezzünk csupán nemzeti csónak-versenyeket.

ZECHMEISTER KÁROLY
a győri csónakázó-egylet alelnöke.

Az egyleti művezetőkéről.

A testi képzés terén az egyleteket úgy tekinthetjük, mint a szellemi téren az egyetemeket. És így az egyletek testgyakorlatait vezetőket aránylag épp oly nagy mértékkel mérjük, tőlük a képesség épp oly magas fokát kívánjuk, mint az egyetemi előadóktól. — Hivatásuk a testedzés terén a mellett, hogy a legnagyobb erőt és ügyességet követel, nehezebb is, mint a növendék-iffjakat vezető mesteré. Mert elég sajnós, de tény, hogy az egyletek felnőtt tagjainak jó része a testgyakorlatok majd minden ágában kezdő s az ilyen tagok vezetése nehezebb, mint az ifjaké.

Minden egylet művezetőjétől első sorban azt kívánjuk meg, hogy az egylet által gyakorlott testedzési módot gyakorlatilag a lehető legjobban tudja. A tornavezető tudjon tornázní, a vívástanító vívni, a csónak-egylet művezetője evezni stb. És e mellett aztán, a mi ezzel nem mindig jár együtt, mindezeket tudja jól be is tanítani. Erre nézve ismernie kell a gyakorlatok elméletét, a kivitel könnyítésének ezer aprólékos fogását (forszát) és mindent tudnia kell röviden, érthetően, élénken megmagyarázni. Minden hosszas elmélet kisebb-nagyobb mértékben unalmas, ezért soha sem szabad a magyarázatoknak szükségtelen okólásokra kiterjednie. — A tanításhoz minden téren sok türelem kell s talán legtöbb a testi képzéshez. Itt minden kicsike erő vagy ügyesség megnyerése hosszú munka eredménye s a tanító legbuzgóbb törekvése is sokszor lankadni kezd a hasznatalannak látszó erőlködésen. Az izmok növekedése, az idegek gyors engedelmessége csak idővel jó meg s ezt türelemmel be kell várni. Nem szabad e várakozásban ideges bántó modorra a gyengébbeket csüggeszteni.

A művezető modora nemcsak a gyakorlatok könnyebb tanítására, de általán a testedzés megkedveltetésére is igen előnyös. A finomság párosulva az erélylyel, a tisztelet az önértéssel karöltve a mester működését könnyen kedvelté és eredményessé teszik.

E jó modorhoz járuljon még bizonyos magasabb fokú lelkesültség, mely tetteit vezetni látszik s mely szavainak erőt ad. Minden mozdulatából kitűnjék a művezetőnek szeretete, melylyel a tanítandó gyakorlaton csüng. Az álmos, tedd ide — tedd oda művezető látása lankasztja a tagok működését. Hisz ha látják, hogy az sem lelkesül a gyakorlatért, kinek lelkesíteni kellene, ha az sem tudja mit csináljon, kinek tanítani kellene, úgy bizony a tagoknak is elmegy a kedvük a testedzéstől.

A művezető hatáskörében minden jól vezetett egyletben független, de e függetlenséget sohase használja fel arra, hogy a tagokkal szemben bizonyos parancsoló hangot vegyen fel a vezénylésen kívül. Minden egyleti tag kötelessége ugyan a mutatott vagy vezényelt gyakorlatokat kellően utána csinálni, de azért ha volnának olyanok, kik ki akarják magukat vonni a gyakorlatok alul, a művezető a figyelmeztetésen túl ne terjedjen. — Még vezénylő hangjára is vigyáz a lelküseretes művezető, nehogy éleségével sértse a kissé gyöngén sérthetőket. — E kellő finomság nemcsak a művezető egyéniségét teszi kedvelté, hanem munkáját is könnyíti.

Különösen úgy válik közkedvelté a művezető, ha mindenkivel egyforma előzékenységgel és gondnal bánik. Lehetnek ugyan, mint minden tanítónak vannak is kedveltebb tanítványai, de ezek miatt semmiben sem szabad a többinek hátrányt szenvedni. Pártot, klikket alkotni maga körül egy önértézetes művezető nem fog.

Nem lehet általánosságban minden egyleti művezetőnek tanácsot adni a gyakorlatok vezetésére, de mégis vannak olyan általános elvek, melyekkel minden művezető könnyitheti munkáját. Ilyen főleg a fokozatos vezetés mellett a lehető változékonysága a gyakorlatoknak. Az egyleti athleta és torna oktatásnál az iskolai alaposágot már kissé felelevenítjük a gyakorlatok szabadabb változásával. De a másik szélsőségtől, a rendszertelen tétova kapcsolástól is tartózkodnunk kell.

Minden művezető munkálkodásának kellő eredménye csak úgy lesz, ha szavainak, ha kell, az egyleti igazgatóság mindig érvényt szerez s munkájában minden egyleti tag támogatásában részesül. A művezetőt ugyanis minden úri egylet nem úgy tekinti, mint fogadott munkását, hanem mint a testi erősödésben a legelső tényezőt.

A balatoni versenyek.

A Balaton-egylet sport-szakosztálya által B.-Füreden, 1884. évi július hó 19. és 20. napjain rendezendő vitorla-, evező-, úszó- és galamblovészeti nemzetközi amateur-verseny programja.

Verseny-bizottság: Balogh Kálmán, Eszterházy Mibály gróf, dr. Fenyvessy Ferencz, Gaál Ödön, Mihákovics Tivadar, Nádasdy Ferencz gróf, Salamon Ádám, Szalay Imre, Szarvassy Sándor, Thaisz Elek, Vécsey József báró, Young Richard.

I. Vitorla-verseny.

I. *Öt-tonnán felüli yachtok.* Pálya: 10 kilométer háromszögben. Tét: 5 arany. Győztesnek: emlékérem 50 frt értékben. 1. Királynő. Szarvassy Sándor és Hausmann Alajos tulajdona. Vezeti: Szarvassy Sándor. 8 tonnás schooner. Zászló: sárga, közepén vörös kereszt, négy kék négyszöggel. 2. Hableány. Nádasdy Ferencz gróf tulajdona. Vezeti: a tulajdonos. 18 tonnás schooner. Zászló: kék-vörös, fehér grófi koronával. 3. Jolánta. Inkey István tulajdona. Vezeti: a tulajdonos. 8 tonnás yawl. Zászló: nincs jelezve. 4. Mariska. Eszterházy Andor gróf tulajdona. Vezeti: a tulajdonos. 6 tonnás yawl. Zászló: nincs jelezve.

II. *Öt tonnán aluli yachtok.* Pálya: 10 kilométer háromszögben. Tét: 3 arany. Győztesnek: emlékérem 50 frt értékben. I. Herczegnő. Balogh Kálmán, Gaál Ödön és Mihákovics Tivadar tulajdona. Vezeti: Mihákovics Tivadar. 4 tonnás una-boat. Zászló: piros-kék, hármás czimerrel. II. Sárga-Rózsa. Eszterházy Mihály gróf tulajdona. Vezeti: a tulajdonos. 3 tonnás cutter. Zászló: sötét violaszín, családi arany czimerrel. 3 Memento. Zichy Antal és Károlyi László grófok tulajdona. Vezetik a tulajdonosok. 3 tonnás sloop. Zászló: nincs jelezve.

III. *Yachtok 6 méter hosszúságig.* Pálya: 5 kilométer háromszögben. Tét: 1. arany. Díj: emlékérem 50 frt értékben. 1. Szentá. Szalay Imre tulajdona. Vezeti: a tulajdonos. 2³/₄ tonnás lugger. Zászló: piros, kék csillaggal. 2. Nameless. Young Richard tulajdona. Vezeti: a tulajdonos. 1 tonnás sloop. Zászló: nincs jelezve. 3. Szélvész. Dóry Lajos báró tulajdona. Vezeti: a tulajdonos. 1¹/₂ tonnás cutter. Zászló: nincs jelezve. 4. Blue-Rock. Eszterházy Mihály gróf tulajdona. Vezeti: a tulajdonos. 1 tonnás lugger. Zászló: mint fenn. Minden számnál két indulás vagy nincs verseny.

II. Evező-verseny.

I. *Sandolin-verseny.* Nyitva áll mindenkinek és bármely méretű és építési idomú, kettős lapátú evezővel szabadon hajtott hajó számára. Tiszteletdíj 30 frt értékben. — A győző ezenkívül arany-emlékérmét nyer. Pálya: 500 méter fordulás nélkül. — A második — ha legalább 5-en indulnak — ezüst. A harmadik — ha legalább 8-an indulnak — bronz-emlékérmét kap. Két indulás, vagy nincs verseny. 1. Hullám. Nádasdy Ferencz gróf tulajdona. Evező: Jankovics György. 2. Névtelen. Evező: Szekrényessy Kálmán. Tulajdonos nincs nevezve. 3. Réce. Evező: Mihákovics Árpád. Tulajdonos nincs nevezve.

II. *Négyvezős belső villás, kültőre épített palánkos-hajók versenye, kormányossal.* Nevezés nem érkezett s így e szám elmarad.

III. *Négyvezős külső villás, legjobb hajók versenye, kormányos nélkül.* Vándor-díj 250 frt értékben. — Védő: a nemzeti hajósegylet négy tagja. Nevezés nem érkezett s így e díj az egylet rendelkezése alá került.

IV. *Yachtok gig-versenye, ezek legénysége számára.* Párevező, kormányos nélkül. A versenyben csak a Balatonon lévő yachtok gig-jei és ezek legénysége vehet részt. Díj: az elsőnek — ha legalább ketten indulnak — 20 frt, a másodiknak — ha legalább 3-an indulnak — 10 frt, a harmadiknak — ha legalább 5-en indulnak — 5 frt. Pálya: 500 méter. 1. Hableány. 2. Mariska. 3. Jolánta. 4. Herczegnő.

V. *Balatoni halászkok, molnárok, révészek és kertészek versenye, 2 alosztályban.* a) 10 evezős hajók versenye, kormányossal. Pálya: 800 méter. Első díj: 30 frt — ha legalább 2-en indulnak; — 2-ik díj: 20 frt — ha legalább 3-an indulnak; — 3-ik díj: 10 frt — ha legalább 5-en indulnak. b) Egyes párevezős hajók versenye, kormányossal. Pálya: 500 méter. Első díj: 15 frt — ha legalább 2-en indulnak; — második díj: 10 frt — ha legalább 3-an indulnak; — a harmadik 5 frt — ha legalább 5-en indulnak. Az 1., 4. és 5. számra tét nincs s nevezések a verseny napján a versenyt előzőleg 1 órával a titkárságnál fogadtatnak el.

III. Úszó-verseny.

Sík-verseny. Táv: 2000 méter háromszögben. A győző díszes arany emlékérmét nyer. A második — ha legalább 5-en indulnak — aranyérmét; a harmadik ha legalább 8-an indulnak — ezüstérmét kap. Két indulás vagy nincs verseny. Tét: 1 frt. 1. Rohonczy Aladár, a magy. ath. club tagja, vörös sipka. 2. Hromatkó Venczel, kék-sárga sipka. 3. Miháلكovics Árpád, kék sipka. 4. Schwanda Gusztáv, a magy. athl. club tagja, sárga sipka. 5. Ehn Kálmán, fehér sipka. 6. Szekrényessy Kálmán, vörös-fehér sipka. 7. Miháلكovics Tivadar, a győri csónakázó-egylet tagja, fehér sipka kék szegélylyel.

Akadály-verseny. Táv.: 1/2 kilométer, 3 akadálylyal. A győző díszes arany emlékérmét kap. A második — ha legalább 5-en indulnak — ezüst érmét; a harmadik — ha legalább 8-an indulnak — bronzérmét nyer. Két indulás vagy nincs verseny. Tét: 1 frt. 1. Rohonczy Aladár, vörös sipka, kék és fehér csíkos nadrág. 2. Hromatkó Venczel, kék-sárga sipka és nadrág. 3. Miháلكovics Árpád, kék sipka és vörös-fehér nadrág. 4. Schwanda Gusztáv, sárga sipka szürke nadrág. 5. Ehn Kálmán, fehér sipka és nadrág. 6. Szekrényessy Kálmán, vörös-fehér sipka, vörös nadrág. 7. Miháلكovics Tivadar, fehér sipka kék szegélylyel és kék-fehér nadrág.

IV. Galamblovészeti verseny.

Programmja utóbb fog közhírré tétetni.

* * *

A vitorlavésény az első napon tartatik meg. A verseny 19-én d. u. 2 órakor kezdődik. Folytatásai a helyszínen hirdettetnek ki. A versenyek egymásutánjának a viszonyok szerinti meghatározását a bizottság fentartja magának.

A verseny-tiszviselők a helyszínen választatnak meg.

Versenyszabályok a titkárságnál kaphatók.

Plaque ára: 5 frt; női uszodai hely ára: 1 frt; férfi uszodai hely ára: 50 kr; esplanadei állóhely ára: 20 kr. A megváltott jegy az evező-, vitorla- és úszó-verseny megtekintésére jogosít. — A galamblovészeti versenyre külön jegy váltandó. — Plaqueu jeggyel bármely helyre mehetni.

Jegyek előre válthatók Budapestén, Szarvassy Sándor főpénztárnak úrnál (vis-à-vis Hungária szálloda) és a szokásos dohánytözsdékben, továbbá B.-Füreden a fürdőigazgatósági irodában. — A verseny napján a napi pénztáraknál. A jegyek láthatólag viseledők.

A gyermekek versenye.

Az életre kell nevelni a gyermeket s ha az élet verseny, úgy miért zárnánk el, féltve a gyermek kedélyét akár a komoly, akár a játszi versenyzéstől. Az atletika nem a gyermekeknek való, mondják, mert a versenyben dulakodást tanul s nem mérsekletet. — Sőt inkább a dulakodást szoktatja le, azaz, a dulakodást mérsékli a józanul vezetett atletika. A gyermek vezetés nélkül is versenyez. Hisz a legkisebb gyermekjáték is verseny.

Az ember legbelsőbb valója a tökéletesedési vágy is éppen a versenyben nyilvánul legjobban. Jobbak akarunk lenni társainknál és versenyre kelünk velök minden téren. A testi fejlődésben is a nagyobb erő és ügyesség kifejtésére törekszünk, tudva, hogy ez is az emberi tökélyhez tartozik. A kis gyermekben ezen öntudatlan tökéletesedési hajlam sokszor igen természetes modorban, vadán nyilvánul, de a jó nevelő azért ezt nem kioltani, hanem simítva, fejleszteni törekszik.

Nagyon lehet, hogy a gyermekek kedélyét a korai dicsőségek kissé hiúsággossá teszik, de nem baj; a hiúság a jó kezekben önbizalomná, önérzetté fejlődik. Aztán ugyan látjuk, hogy a leánygyermekek hiúsága verseny nélkül is hogy kifejlődik.

A «Herkules» mult számában olvastam egy kis athleta társaságról s a kíváncsiság kivitt a Duna partjára. Szerencsés időben érkeztem, a gyermekek éppen a szünidő előtti utolsó versenyöket tartották, a vezetők falura távozván. Vén athleta vagyok kérem, láttam a Nemz. torna-egylet s a M. A. C. majd minden versenyét, de oly örömet, oly élvezetet nekem még egyetlen verseny sem nyújtott, mint e gyermekeké, mert ez igazán meggyőző az atleticismus valóban kitűnő üdvös hatásáról.

A kis athleták úgy 6 óra felé egyszerre összegyűltek, úgy látzik már rendez is szoktak. Csakhamar sorba állva kezdődtek a versenyek. Ezek leírását elhagyva, csak néhány érdekes momentumot jegyzek fel. — Egyik gyengébb fiú, ki úgy látszik, eddig még nem tudott győzni, lehúzva a nála jóval nagyobb gyermekeket a futásban, ragyogó arcczal vette át a koszorút s lelkesedve futott vele, kiáltva: «haza viszem a papának». — Aglegény vagyok s az is maradok, de bizony szerettem volna apja lenni e kedves gyereknek.

A legyőzött gyerekeket is jól megvigyáztam, a keserőség arczokon csak pillanatig tartott, s a gyermekes friss kedély hamar felélénkítő beborult vonásukat. Egy fővárosi reáliskolai tanár ismerősömnek kis fia még egyszer sem tudott dicsőségre szert tenni, de azért ott van minden versenyen és fut, uszrik a legjobb kedvvel s kitartással. Anyja a napokban panaszkodott, hogy a gyermek egy hónap alatt már két pár cipőt szakasztott el. — Odahaza a kissé eleven gyermeket most minden rosztól legkönynyebben azzal tartják vissza, ha azt mondják neki, hogy: gyenge leszel, ha ezt vagy azt teszed.

Nem tudtam eléggé bámulni azt az igazságos ítéletet, melylyel az elsőséget megállapítják. S ha mégis valamelyik zúgolódnék az ítélet ellen, új versenyben döntik el a kérdést. Hanem úgy látszik azért volt már kis ezivakodás is az előbbi versenyeken, mert egy fiút formaliter disqualifikáltak és nem engedték versenyezni, azt mondva róla, hogy csaló. Lám már e gyermek-versenyben megvan csirája a gentlemanségnek.

Az egyik kis athleta mutogatta társainak, hogy ő esténkint odahaza legugolással és felállással mint erősíti lábait. Ez meg már maga a training, gondolám magamban.

A verseny vége felé egyik-másik gyermek elkezdé terveit beszélni, hogy az őszre majd milyen versenyeket rendezzenek. Az egyik okvetlen be akarja hozni a négykézlábon való futást. De bármennyit beszélt, társai csak kinevették. Tanár ismerősöm fia meg azt beszélte nagy tüzszel, hogy majd falun, a hová nyaralni mennek, milyen nagy versenyt rendez a paraszt fiúk közt. Így hát már e kis athleták is népszerűsíteni és terjeszteni fogják az atletikát.

Es hogy soraimnak némi súlyt kölcsönözzenek, a londoni atletikai club által rendezett mult évi versenyéről is írok pár sort. Talán e rövid ismertetés a magy. atletikai clubot is hasonló verseny rendezésére buzdítja.

A gyermekversenyt a londoni egylet 300 yardnyi távolfutásban rendezte. A versenyre 32-en neveztek és 26-an álltak ki. A versenyző gyermekek (11 évestől 15 évesig) főleg London tanuló-ságából teltek ki, de volt köztük szabó inas is. Ily különböző korú gyermekek versenyét helyesen csak handicappal lehet rendezni és e versenynél a gyermekek 10—40 yardnyira handicapeltettek is.

Az indítás négy tömegben külön-külön történt és végül a győztesek küzdöttek egymással. Az egyes szakaszok a távot következő idő alatt tutották be: 1-ső szakasz 36 és 2/5 mp. 2-ik sz. 36 3/5 mp. 3-ik sz. 37 2/5 mp. és a 4-ik sz. 38 2/5 mp. A döntő küzdelemben az első a 13 éves Booth E. tanuló a 300 yardot 35 1/5 mp. alatt futotta be. A második és harmadik beérkező 15 éves gyermek volt. A küzdelem igen heves volt és a második csak egy lépés, a harmadik csak egy lábbal maradt hátra az előtte valótól.

Az eredmény összehasonlítva ugyanezen egylet tagjai idejével igen szépnék mondható. Ugyan e viadalon ugyanis e távot a nagy athleták győztesen 32 mp. alatt, tehát csak 3 és 1/5 mp.-el futotta be hamarabb mint a 13 éves kis fiú.

Hogy mily érdekes volna ily gyermek verseny lefolyása s mily üdvös a hatása, azt hiszem sokan tudják és mégsem sietünk az angolok jó példáját e téren is követni. VÉN ATHLETA.

Kis társaságok tornázása.

Sok helyen, sok alkalommal csak azaz akadály a tornázás elterjedhetésének, hogy a sok működni szerető egyén között nem mer egy is vállalkozni a gyakorlatok vezetésére. Inkább sokan visszahúzódnak még a gyakorló térről is, minthogy legalább félig kielégítőleg is működnének. Ez nagyobb kár a tornaügyre, mint lenne az, ha széltében hosszában ezer apró téves felfogásokkal és hibás vezetéssel, de mégis nagy szenvedélylyel tornázna mindenki hetenként legalább két-két órán át. A lassan döcögve haladás is többet ér a maradásnál. Itt álljon a félig vagy sehogysem képezett tornázó egyének számára egy kis tájékoztató leírás, miként fogjon a gyakorlatok vezetéséhez az, a kinek még magának is talán vezetőre volna szüksége.

Tegyük föl, hogy 10—20 felnőtt és együtt jó ismerősek összeállnak, csináltatnak egy 5 forintból kikerülő fanyujtót és egy 7 forintos korlátot, egyebet semmit. No ki vezet fiuk?! . . . Akármelyik, csak bátran a sor élére! Összgyakorlat, szongitó izomlőkészítő előgyakorlat kell? Hát csak álljanak szanaszét távol egymástól a kollégák, arcczal forduljanak felém, nem baj az, ha nincs is arány a fölállásokban, majd meg lesz az is. Kedélvesket jünk hát, azt mondják, hogy ha a karral erősen lökdösünk és lábazunk előre, oldalt, föl és le, hát, mell és hátizmaink is működve, egész felső testünk neki melepszik, vérünk neki pezsdül a mun-

kának... Igy... no most elég! Hátunkból is jó lesz kinyújtóztatni kicsit a zsidbadságot, hajolgassunk jó mélyen előre le, oldalt és hátra, ugy — csak ne igen gyors lendítéssel, mert fejünk ezt nem szereti. No most adjunk kis dolgot lábainknak is, emelgessük fel mindentéle irányban, guggoljunk le jó mélyen többször... Ez volt a leves az ebédhez, ilyent azt hiszem tud főzni még az is, ki sosem főzött. Jöjjenek uraim most a nyújtóhoz. Hát akaszszuk rá magunkat, akarám mondani fogodzva lógjunk rajta kis ideig. Csakhogy a nyugodt függés fárasztó és unalmas ugy, hát kalimjunk a lábainkkal mindenfelé, de rendszeren függünk a leugráskor. Majdmeg függünk egy karon, függésben húzogassuk fel térdeinket, forgassuk jobbra-balra testünket csipőnkkel, majd tegyük össze lábainkat, tartsuk nyujtva és lóbázzassuk előre hátra, ha utóbb magától utána lobáz a felső része is testünknek, annál jobb. Próbáljuk meg kezeinkkel függés közben a rudon más és más helyekre, más és más kéztartással fogni, cseréljük a fogást és véle testünknek is a helyzetét fordulatokkal, tovább helyezkedésekkel. Húzdójunk fel legalább annyira, hogy egyik karunkat felvethessük a rúdra a kézcsuklóban majd az alkarban (a könyökizületnél) majd a felkaron vagy honaljban való függéshez. Ezután próbáljuk meg lábainkat a rúdra felvezetni, függünk a rúd hosszával keresztben közelebb egyik oszlophoz, most talpainkat feszítsük az oszlopnak és lépegessünk fel rajta a rúdig és vessük a rúdra fel keresztbe, hol egyik hol a másik lábunkat, húzdójunk el az oszloptól és ezen fekvő helyzetünkben kísértünk meg kezeinkkel közelebb fogni a térdhez, majd azon túl fogni, most lóbázzuk testünket és a kellő pillanatban toljuk föl testünket a rúdra.

E gyakorlatok után kezdődik a komoly felelősség a vezetésért mert mihelyt a rúd fölött végeztetnek a gyakorlatok, azonnal ott kell állni egész közel a *segítőnek* is. Tehát ha nincs képzett tornatanító-vezető, talán jobb is a nyújtó rudon fent csak egyszerű támasz és ülési gyakorlatot végezni, mintsem forgásokot és kelepéket. Nézz meg mindég figyelemmel a «vezető» azt, hogy az ülésnél minő fogással (alsó vagy felső-e) van a rudon az illető gyakorló keze, mert ha a kézfej a rúd fölött van (tölső fogás), akkor csak fejjel hátrafelé tanácsos a rúdról lefordulás vagy leereszkedés, ha pedig a kézfej a rúd alatt van (alsó fogás), akkor előre könnyebb a lebocsátkozás a rúdról akár ülésből, akár támaszból. Különbben igen edző és eléggé ki is elégitő egy kezdő tornásznak az, ha a nyújtó rúd alatt végzi rendes függési, lóbázási gyakorlatait és ha a rúdra fel tud jutni a könnyebb módokon egy ezombon üléshez és abból ismét a rúd alá tud fordulni vagy lendülni fekvő helyzetbe (karokon és térden csüngve). A nyújtó rúdra legkönnyebben a térdfellendüléssel lehet feljutni és a legkülönbébb gyakorlatok szintén ezzel köthetők össze, azért jól cselekszik a «kezdő» tornavezető, ha szintén «kezdő» tanítványával ezen *térdfellendüléseket* okvetlen elsajátíttatja. Igy majd igen meg lesz könnyítve az egyeseknek valamely nagyobb nyilvános egyleti működésre rábirhatóság is, mivel azon egyén, a ki a nyújtó rúdra már könnyedén fel tud jutni, érzi, tudja már akkor azt, hogy valamit már tud tornázni és ezen tudatból kifolyólag majd inkább akar is.

P. L.

Kirándulási csónak.

(Képpel.)

A mi sima Dunánkon, meg a homokos partú Tiszán semmit sem kell félni a kiálló zátonyok, vagy úszó fatörzsektől a csónakázóknak. De már felvidéki folyamokban nagy bajjal, sokszor épen nem lehet elmenni a sziklák miatt olyan csónakokkal, melyeknek hosszú evezői vannak. A csónaknak sokszor jó hosszú uton csak pár lányi széles vize van s mindkét felől éles kö-

vekhez ütődne a hosszú evező. Minden pillanatban más és más irányt kell adni a csónaknak, nehogy megsérüljön.

Az ily vizekre tehát legjobb az olyan alaku csónak, melyet képünk mutat. A csónak nem hosszú, hogy bármily kis helyen is gyorsan fordulhasson. A rövid evezőkkel mindkét csónakász a forduláskor együtt működik. A csónak hegyétől a középefelé hirtelen vastagodik s így ha kisebb vizeséseken ereszkednek le, a víz alá nem merülnek oly könnyen, mint a hegyesorrú csónakkal. — Az evezés a rövid lapátokkal igaz, hogy több erőbe kerül, mint a beakasztható hosszú evezőkkel, de így jobban is erősít. Különbben e csónakokat leginkább a rohamos folyású vizekben használva, inkább csak kormányozni mint evezni kell.

Amerikában az ily csónakokat használják a nők is csónakkirándulásaikra. Sokszor hárman-négyen kelnek útra ilyen lélekvesztőnek látszó ladikban. De e csónakok biztonsága kizár majd minden veszélyt. Az evezés elsajátítása is sokkal könnyebb, mint a villás-evezős csónakokban. Ezért is alkalmasabb a nők evezésére.

E csónakok oly könnyűek, hogy az egészen sziklás helyeken kiemelve a partra, egész könnyűséggel vihetők a vállon. S ha a sebes folyású víz ellen az evezés nagyon fárasztó volna, vékony kötéllal a parton könnyen felhuzhatók. Képünk két amerikai ültetvényes küzdelmét mutatja, midőn a rohanó árban számos sziklák közt eveznek le. A folytonos éberség mellé, melylyel a köveket vigyázzák, még meglehetősen erő is kell a kormányzáshoz, nehogy a víz ereje csónakjukat a sziklákhöz csapja.

A kik Amerika belsejében a félig civilizált rengetegeken igyekeznek maguknak existenciát teremteni, a gyarmatosok kénytelenek ily csónakot beszerezni, mert e nélkül teljességgel nem közlekedhetnek, lévén Amerika belsejében még a víz a legjobb közlekedési eszköz — a merre vasút nem jár.

De a hajó építése igen könnyű, alig kerül valami költségbe; a széles deszkákat adja a rengeteg s az éhes ember hamar elsajátítja az ügyességet, hogy kell deszkákból csónakot összeütni.

Közelebb Amerikában a Missisipi hajózható részén hasonló csónakkal két farmer versenyt rendezett: bizonyos Yorkson és Graham. Mindketten külön csónakban egyedül ültek egy evezővel. Számos zuhatagon keresztül kellett jönniök. Grabam egy ízben egy zuhatag szikláján fennakadt s félóráig nem tudott onnan megszabadulni. Mindeztálal sikerült Yorksont utólérnie s a tenger vizét először

az ő csónakja érte. Ezt a csónakot egy angolországi sportsmann rögtön megvásárolta 10 font sterlingért sport-muzeuma számára.

Athletikai és torna-versenyek Köves-Kállán.

A Balaton kies vidéke kezd felélnéklülni és a testedzés Keszthely és Füreden kívül már Köves-Kállán és vidékén is számos buzgó baráttra talál. Ezt mutatja az alábbi érdekes athlétaviadal sorozata is.

Hivatalos.

A köves-kállai fiatalság által a «Magyar Athletikai Club» és a «Nemzeti tornaegylet» több tagja közreműködésével a «Szabadságszobra» javára július 27-én délután 2 órakor Köves-Kállán rendezendő athleta és torna-versenyek sorozata.

1. Versenyjárás. Táv. 3200 méter (2 angol mértf.)
2. Kezdők síkversenye. Táv. 100 méter. Kezdőknek tekintetnek, kik még futási vagy járási nyilvános versenyben részt nem vettek.
3. Akadály-verseny. Táv. 500 méter 6 akadálylyal (három 95 cm. magas sövény, egy 95 cm. magas fal és két 8 láb széles árok).
4. Távolugrás.
5. Síkverseny. Táv. 3200 méter (2 angol mértf.)
6. Nyújtó-tornázás.
7. Súlyemelés.

KIRÁNDULÁSI CSÓNAK.

8. *Velociped-verseny* (két kerekű gépekkel). E három utóbbi verseny feltételei később állapotnak meg.

9. *Vigas-verseny*. Táv. 150 méter.

E versenyek letolyása után a nép számára lesz rendezve akadály-verseny és zsáktutás. Mind a 9 versenyre nevezhet minden gentleman-amateur. *Tét és bánat nincs*. Nevezési záridő július 23-ki déli 12 óra. A versenyző nevét, foglalkozását, lakását és színeit magában foglaló nevezések Köves-Kállára Györfly Pongrácz ügyvédhez vagy a «Herkules» szerkesztőségéhez, Budapest VIII. kerület Nagykörút-utca 13. sz. küldendők.

Díjak: Első díj koszorú, második díj válszalag. A verseny a köves-kállai felső erdőben bármily idő mellett is megtartatik a kitűzött időben. A verseny után az erdei táncz helyiségben táncmulatság lesz. Este tűzijáték.

Belépti jegyek ára: Személyjegy 1 frt, családjegy 3 személyre 2 frt. 40 kr, 4 személyre 3 frt, 5 személyre 3 frt. 60 kr. Jegyek előre válthatók Vörösmarty Dániel pénztárnoknál Köves-Kállán.

Köves-Kállá, 1884. július 8-án.

GYÖRFFY PONGRÁCZ
ügyvéd,
mint a versenybizottság titkára.

GYÖRFFY GÉZA
országgyűlési képviselő,
mint a versenybizottság elnöke.

Az úszás trainingje.

Mint a «Herkules» Mastere igen helyesen megjegyzi, «a training szó alatt nem értjük általában a testedzést, hanem határozottan a versenyre való testidomítást». Így tehát első sorban a verseny adja meg az utasítást a trainingre. Másrészt gyakoroljuk magunkat a gyaloglásra, másrészt a futásra vagy az úszásra. Hanem egyben minden training egyezik és ez az, hogy az erőgyűjtés bizonyos időre, a verseny napjára fokoztatik. Ezért helyes, ha a kitűzött verseny nem halasztatik el hosszabb időre, mert így a fáradságos training kárba megy.

A szigorú training ideje minden versenyre átlag hat hétben van megállapítva. Ez idő azonban a trainirozó gyengesége, vagy ereje és a verseny kisebb vagy nagyobb megerőltetése szerint egy-egy héttel rövidülhet, vagy tovább tarthat. Ez időn belül a training utasításai vonatkoznak az életmódra (evés, alvás, szellemi munka stb.) és magára a testi munkára.

Máskorra hagyván az életmódra vonatkozó általános és körülbelül ismert utasítások részletes tárgyalását, főleg az úszási gyakorlatokat lássuk. — A szokásos mellen úszás módját nem lehet mindenkinek feltétlenül ajánlani, mert sokan vannak, kik az oldalúszással kitartóbban úsznak. Hanem annyi tény, hogy a legtöbb jó úszó egyforma módon a szabályos mellen úszással versenyez. Ez úszásnál is mind-mindeniknél a fő, hogy a testet lehető mélyen engedjük a vízbe, könnyítvén ez által testünk súlyát. A trainingben gyakorlott bármely úszási módot a versenyben is tartjuk meg, sőt a training alatt sem helyes az úszási módot változtatni.

Első napján a trainingnek, mely nem egyszersmind az első idejű úszási napunk is, a kisebb távlat (500 m. folyó, 200 m. álló vízben) ússzuk be a lehető kényelmesen, de már a legkisebb fáradságérzetre is hagyjuk abba az úszást. Általában a kisebb pálya beúszását sem kell siettetnünk, annál kevésbé a nagyot. A hat heti training idejéből 5 hetet a könnyen beúszott távolságot és a verseny távolsága szerint úgy kell beosztani, hogy ez idő alatt teljesen beúszhassuk a kitűzött hosszúságot. Ha már könnyen megteszszük a távolságot, úgy az idő ellen kell menni. De mindig csak a pálya első és utolsó negyedében szoritván hosszasan.

A szoritást, az erősebb haladást meg kell szokni aztán a training alatt is annyira, hogy a versenyen bármely helyen képesek legyünk lélegzésünk elakadása nélkül is gyorsabban úszni.

Ha a nagy megerőltetésben kissé szédülnénk, fejünket pillanatra elmerítjük a víz alá és szánkat kiöblítjük a hús vízzel. A gyors úszásból a lassúba csendesen megyünk át, épp így csak pár erősebb lökés után vágunk a gyors úszásba.

De a szoritásnál is, ha csak lehet, tartjuk be a megszokott úszásmódot és ütenyt és csak a láblökéseket és karvágásokat vigyük ki nagyobb erővel. — A vácz-budapesti nagy versenyúszás győztese, Bachmeyer, a négyórás úszásban egy percze sem hagyta el a legszabályosabb mellenúszást. Dr. Zsögöd úszása meg éppen az ellenkezője volt Bachmeyerének. Zsögöd úszásáról mindenki azt mondta, ki látta, hogy úgy látszik, mintha a víz teljesen fentartaná. Ő egymásután változtatta úszási módját, majd a mellen úszott, minden ütenyt félig a víz alatt téve meg, majd hanyatt, majd oldalt. Hanem, daczára a szép eredménynek, mi a szabályos mellenúszást ajánljuk a versenyzőknek.

Ha a hideg vízben (14° R.) a training által követelt távolságot nem úszhatnánk be, úgy a parton középgyors futásban beszalad-

juk. Általán a hideg vízből kijöve, igen ajánlatos rövid ideig, míg a test kissé felmelegszik, a parton fel-alá futkosni.

Az úszás idejéül a training első napjaiban választhatunk bármely arra való időt (étkezés után 2 órára). De a verseny előtt két héttel már a versenyidőben kell úszni. A training utolsó napjai pedig már egészen úgy osztassanak be, mint a verseny nap.

Ha a training alatt a bizonyos bekövetkező lesoványodással nagyobb fokú gyengeség érzete lépne fel, úgy a testmozgást csökkentjük és az étkezést is megfelelőleg redukáljuk. Egyáltalában a training alatt soha sem szabad megfélemedezni, hogy minden munkát az ép erőért és nem a győzelemért végezzünk. A hiúság soha se hallgattassa el egészségünkért való aggódásunkat.

A training alatt is helyes, különösen hosszabb úszásnál, ha testünket egészen bekenetjük olajjal vagy zsirral. Ez által a hideget könnyebben kiálljuk s nem fázunk oly hamar át. A legmelegebb vízből jöve is ki, ezélszerű a testet erősen a bőr átmelegedéséig megdörzsölni s hideg vízből jöve ki, ezt el nem szabad hagyni.

A trainingben be kell még a gyors elkerülést is gyakorolni, nehogy a versenyen elakarva hagyni az előttünk levőt, valahogy megérintsük s ez által magunkat disqualifikáltassuk.*

A traininget mindig lehetőleg olyan vízben (álló, folyó) kell tartani, melyben a verseny lesz. Legfeljebb a folyóvízi versenyre jó az állóvízben való training.

Ha a verseny a kitűzött napról elhalasztatnék, a trainingben nem kell az utolsó napok nehéz teendőit végezni, hanem egy-két nap csökkentve a munkát, csak ismét az utolsó 4—5 nap teszünk meg minden lehető. Hanem akkor sem szabad magunkat agyon fásztani. — Mindenkor kell még némi friss erőnek hátra maradni, hogy a training egészséges is maradjon. A versenyen aztán úgy is kiadjuk minden erőnket.

* Erre nézve a M. A. C. úszóverseny-szabályai annyiban már könnyítették a bíróság ítéletét, mennyiben bekerülni valaki vízébe csak akkor szabad, ha párhuzamosan vele már két hossz előnyt nyert az illető. Szerk.

Térdfellendülés a nyújtóra.

(Képpel.)

Már a gyermek-tornászok legfőbb törekvése valahogy feljutni a nyújtóra. És az első kapaszkodási kísérlet rendszeren a térdfellendülés szokott lenni. A gyermek kezeivel megfogva a nyújtót, valahogy a lábát akasztja fel és így a szabadon levő lábával rugdalódva s kezeivel kapaszkodva igyekszik testét felsegitni. — Az ily szabálytalan kísérletek a milyen rútak, épp oly szépek a különféle szabályos térdfellendülések. A legkönnyebbek egyikét mutatja képünk, hol a két felső fogású kéz között levő

jobb térdén fog a gyermek fellendülni, a bal lábbal lecsapva és a jobbal a térdhajlásba esve.

A gyakorlatot főleg a bal láb erős lecsapása könnyíti, a mit azzal érünk el, ha előbb a jobb térdcsüngésben jól hátra és előre hintázva, magasra felemeljük s innen vágjuk le gyorsan. Ezzel egy időben karjainkkal feltöljük magunkat a nyújtóra. A képünkön a gyakorlatot a kis tornász már nem hintázásból, hanem a

kar függésből egyszeri láb lelendítéssel viszi ki. — Így a legszébbek is e fellendülések. Különösen, ha a lábat magas lóba-zásból vetjük fel a nyújtóra és rögtön fel is tolódunk. — De szép a térdfellendülés, ha nyugodt függésből mind-két lábat a nyújtó elé felemelve, innen egyikkel térdhajlásba esve, a másikkal lecsapva megyünk fel.

E gyakorlatoknál az előtornásznak inkább segíteni kell, mint védni, mert eséstől nem igen lehet tartani. A segítség módját képtünk világosan mutatja.

Az amateur kérdés az evező sportnál.*

A civilizáció legjobb érvel Darwin származási elmélete mellett. Hisz minden lépésünk, mely előre visz bármely téren a majmoló utánzással kezdődik. A kis gyermek utánozza a nagy embert, a kis nemzet a nagyobbat. A társadalmi műveltséget mint a tudományokat előbb utána tanuljuk az előtünk levőktől s csak azután haladunk tovább a magunk erején. (A mit persze a majmok nem tesznek.) Különösen majmoljuk a társadalmi előítéleteknek és hóbortoknak, épügy mint az erkülesi szép eszméknek tárházát, az illemt. A mi szokásos, a mi divat, a mi illik, azt gondolkodás nélkül tenni kell, ha miveletlennek nem akarunk látszani.

A legnagyobb dolgokbau is először e kicsinyes illőségeket tanuljuk meg, melyek miatt sokszor kárt szenved az ügy.

Az amateur kérdés is, különösen nálunk, hol tényleg alig szólhatunk professionatus regattistákról, ilyen illem kérdésnek tünik fel, melyet az angoloktól a csónakázás szép sportjával együtt vetünk át.

Csak hogy mig ott az amateurséggel a valóban kenyérkeresetből sportot űzőket tartották vissza a versenyektől, addig nálunk az amateurség felállításánál általában a testi munkát végzők zártanak ki a versenyekből és így gátoltatnak a testedzésben. Ez a baj nálunk még, mivel a kézműves osztály alig is vesz részt az evező sportban nem érezhető. És ép ezért helyes, ha jó előre lerontjuk azokat a falakat, melyek a társadalmi osztályokat a sport terén is elkülöníteneik. Mert hisz épen a testedzés lehet és a köz-társasági Franciaországban már az a tér, hol minden rangu tisztességes ember érintkezhetik egymással.

Németországban azonban a majmoló módon átvett idegen intézmény már megtermé káros gyümölcsét. Fel is szólaltak már sokszor ellene, legújabbban a közelebb megjelent «Ahoi!» folyóiratban egy lovaregyleti tag szól igen érdekesen a kérdéshez. Különben Németországban azon kérdés felett, hogy a munkás amateur-é? melyik munkás az amateur? s hogy a bajó építő amateur-é? itt-ott már az unalomig terjedett a polemia.

Valjuk be őszintén, hogy a tulajdonképeni cél az: — s ehhez az evezés nemes sportjának teljes jogosultsága lehet! — hogy az evezés sportjából a kétes elemek kizárassanak; a mely elemek meghagyása mellett az evezés a legalacsonyabb pénznyerészkedésé aljasodnék le. Hogy e vészes irány elkerültessék, lett Németországban az amateur-paragraphus és a pénzdíjak feletti határozat behozva.

Az amateur-paragraphus azonban ártalmas és czélnélkülinek látszik! ártalmasnak azért, mert egy reális gondolkozású és vagyono osztályt zár ki az evezés sportjából s azok között, a meg nem érdemelt kizáratás miatt, csak elégedetlenséget idéz elő. Hisz a munka senkinek sem szégyen. Eletmódját minden ember saját módja szerint gyakorolhatja s csak azon fordul meg a dolog, vajjon ez életmódot mint gentleman folytatja-e? Hogy mi egy gentleman, azt hiszem, ezt mindenki tudja, de senki sem képes ezt szóval definiálni. Cézáltal az amateur-paragraphus azért, mert czélját be nem töltheti, nem képzelhetvén azt el, hogy személyes czélzatú határozatával az evezés sportjának ne ártana. Vegyük például az esetet, hogy egy egylet egy négyevezős csapatot nevez egy versenyre. Az indulás napja előtt, az illető regatta egyletnél valaki egy oly kifogást emel, hogy az evezősök között egy hajóépítőnek fia és egy mülakatos van. A protestáció alaposnak találtatván, hirtelen két pótevezős hivatik be s a szegény hajóépítész és mülakatos — kik már 6 héten keresztül a legszebb eredménnyel és erélyvel trainiroztak — gondoljuk csak jól át — mily érzéssel fognak jly körülmények között, kénytelenségükben — visszavonulni?! És mily érzéssel fogadja az illető egylet, saját tagjainak, a versenyből történt rögtönös kizáratását.

Mi is hát tulajdonképen egy sport-egylet vagy egy club? Ezek tán csak nem oly egyének számát képezik, kik esetleg evezés és dorbévolásra találkoztak? s más társadalmi általános

* Sokban helyeselve ugyan a cikkirő nézetét, mégis szükségesnek látjuk megjegyezni, hogy némelyekben nem osztjuk véleményét. Az érdekes kérdéssről még többször lesz alkalmunk szólni.

érdekeik nincsenek? vagy pedig, a sport-egyletek alatt gentle man-ek társaságát értjük, kik el vannak arra határozva, hogy sport érdekekben és előnyökben minden egyes tagjuk a kötelezettségeket és jogokat is egyenlően viselik és élvezik. Vajjon 'ily egyleteknél nincs-e minden tagnak már belépésénél kilátása arra, hogy ha gentleman-sége kérdés alá jöhetne, esetleg kizáratnék? Ha nincs meg ez az eset, akkor, nem érdemli meg most az illető egylet, a sport-club elnevezést: ha pedig áll az eset, akkor s ha mégis bárki részéről kételyek támasztatnának az ilyen egylet bármelyik tagjának, gentleman-sége ellen, ez eljárás nem tekintethetik egyébnek, mint az illető club arczába vágott nyit megtagadásának! Harmadik eset nincs! Így van ez Európa minden katonai testületeiben így Európa és Amerika összes sport clubjaiban. «Egy mindenkiért s az összes az egyesért!» ez az alapja minden cub életnek!

A fentebbiekből természetsszerűleg következik az:

1-ször, hogy minden egyes egyleti tag eo ipso kvalifikálva van mindazon evezőversenyeken részt venni, melyek az egylet előtt nyitva állanak.

2-ször, hogy egy egylet, olyan tagot, a ki magát az egylet többsége által megállapított feltételeknek alá vetni nem akarja, fel nem vehet, mert ellenkező esetben maga az egész egylet is kizáratthatik az evezőversenyekből.

Az egyes felvételi feltételeket és a ballotage-t, a legszigorúbban kell venni s a kétes elemek bizonyára távol fognak maradni. Az ily eljárás ellen aztán senki sem fog zúgolódhatni, mert mindenkinek meg marad a joga és ideje magának kellő időben megfelelő körültekintést szerezni. Ha pedig valaki már felvétetett, az már mindaddig, míg a club kebelében benn marad vagy onnan el nem távolítottatik, egyenjogúnak kell hogy tekintessék.

Egészen természetes azonban az, hogy ha valaki valaha pénzért űzte volna a sportot, azaz ki egy sportágban tanított vagy vezetett — pénzdíjat húzott, tehát trainer, jockey, professionatus evezősök — kik saját csónakjaik után élnek — egy yachtnak megfizetett legénysége, olyan velocipedisták, kik pénzért mutogatják magukat: s szóval a professionatusok egyetlen egy amateur-egyletbe sem vétethetnek fel s közülök egy sem mutattathatik be az egyes versenyeken amateur gyanánt. Az ily egyének által pénzért űzött sport élesen megkülönböztetendő a valódi sport-élettől, épp úgy, mint ha valaki pénzért versenyez s nem tiszteltetdijért.

Különfélék.

A szabadkai versenyeket a versenybizottság f. hó 27-éről jövő hó 3-ára tette át. Így most az atletikai club azon tagjai is lemehetnek a versenyre, kik a 27-iki uszóversenyben részt vesznek. *A köves-küllai versenyre* is bizonynyal többen mennének le, ha nem esnék egybe az uszóversennyel. Ámbár mint halljuk már eddig is 6-an szándékoznak lemenni. Négyen versenyezni ketten pedig a versenyt és a szép vidéket élvezni rándulnak le.

Úszó ünnepély lesz Hamburgban f. hó 20-án, az ottani úszó-egylet rendezi. Tizenegy verseny lesz s ezek között gyermekek versenye (220 méter), kezdők versenye (330 méter), víz alatti úzás, vizlábolás, mentési verseny, nyúl vadászat, ugró verseny (20 láb magasból) vadászat egy indusra, ki canoeban ül, ugró és akadály-verseny stb.

A velocipedezés szabályozása Münchenben. A müncheni rendőrség új szabályzatot adott ki a velocipedezésre, a mely szerint esti 9 órától reggeli 6-ig egész éjen át valamennyi utcát használhatják a velocipedisták. Nappalra pedig a szabad járatú utcákat megszorították és az eddig elzárt angol kertet s az Isar mellékét megnyitották a velocipedek előtt.

Párisbóli Rómába és vissza gyalog. Martin Viktor francia athléta óriási gyalog utat tett közelebb Párisból május 11-én indult el s Melun, Chalon, Bourg, Chambéry, Mont-Cenis, Turin és Flórencz érintésével június 5-én ért Rómába, hol két napig időzvé, június 7-én vissza indult s ugyanazon úton mult hó 29-én Párisba visszatért. Az egész utat ötven nap alatt tette meg, daczára, hogy a kellemetlen idő gyakran akadályozta útjában.

35 verseny győzteseinek mérközése lenne a francia csónakázó kör által Párisban szeptemberben rendezendő négyevezős csónak-versenyben, ha több egylet csakugyan olyan evezősökből tudja csapatját összeállítani, kik közül minde-nyik már 35-ször nyert első díjat. A verseny a legjobb készítésű csónakokra van rendezve és igen szép is a törekvés, hogy a legjobb erőket akarják bele illetni.

Szerencsétlenség velociped-versenyen. Párisban a mult hó 22-én tartott versenyen Salvator a pálya fordulásánál gyors hajtás közben előre bukva, alkarját eltörte. Némelyek a bajt a pálya egyenetlen talajának tulajdonítják, mások Salvator hevességének, mert a gépet a fordulónál is nagyon hajtotta. A beteget dr. Cattiaux kerületi tanácsos részesítvén rögtöni ápolásban, a beteget és a közönséget is megnyugtatta, a rövid felgyógyulás reményének adván kifejezést.

Külföldi velociped-egyletek. A strassburgi velociped-egylet már három éve áll fenn s első versenyét csak most augusztusban fogja tartani. — 108 kilométeres versenyt rendezett a mult hó 19—20-án a milánói velociped-egylet; a kik 8 órán belül tették meg a pályát, ezüst érmet kaptak s így 14 velocipedista kapott díjat. Elsőnek ért Figini Luigi 5 óra 22 perc alatt.

A «National-Cyclist-Union» július 19-én tartja Londonban bajnoki bicycle versenyeit 50 angol mértföldes pályával, melyet 2 óra 50 perc alatt kell megtenni. A 25 mértföldes bajnoki verseny pedig e hó 26-án lesz. Mindkét versenyre az egész vilg amateurjei pályázhatnak.

Lépcső-sport. A nagy városok is megszülték a maguk speciális sportját: a lépcső-sportot. A praktikus ember igyekszik a munkából is mulatságot csinálni s így csináltak az amerikaiak a lépcsőjárás kínos munkájából mulatságos sportot. New-York hat-hét emeletes házaiban gyakran fordulnak elő magánfogadások, hogy a lépcsőn ki tud 10-szer, 20-szor vagy 50-szer fel és le futkosni gyorsabban? Ezer lépcsőfokon alul ritkán marad a fogadás s gyakran 4—5—6 ezer fokra is felmegy. Ezer lépcsőfok (ötszáz fölfelé, 500 lefelé számítva) megmászása átlag 7—8 percet szokott igénybe venni, csak hogy egyik eredményt sem lehet a másik verseny eredményével összehasonlítani, mert a lépcsők alakja, berendezése, lejtése s szélessége nagyon sokat változtat. Hanem a versenyekben sok kombinációt lehet csinálni, így ki lehet kötni, hogy a versenyzők egyesével, kettesével vagy négyesével ugrálják-e a lépcsőket? Lehet versenyt rendezni féllában; vagy négykézlában; lehet összekötözött kezekkel vagy a lépcső-karfa igénybevételével. Szélesebb lépcsőn egyszerre több versenyző indítatik, a keskenyen egymásután. A versenybírók az egyes emeletekre vannak beosztva s a fogadások szép összegre mennek néha. — E furcsa sport Amerikából már átláthatóan Oroszországba is Szent-Pétervárról a Livadia-kertben közelebb egy lépcső-verseny rendeztetett, melyben egy német (Bayer) és egy angol (Gewald) vettek részt. 500 frankban fogadtak, hogy 1500 lépcsőfokot ki ugrál végig hamarabb. A győztes az angol lett, ki a kitűzött feladatot 8 perc 30 mp. alatt teljesítette, míg a németnek arra 9 teljes perc kellett. Gewald a kikötött 500 frankon kívül még a Livadia-kert tulajdonosától egy arany órát is kapott. A legyőzött német rögtön második vetélykedésre hívta ki a győztes angolt. S ez újabb verseny díja 1000 frank lenne és a távollásig vagy jobban mondva magasság 2500 lépcső-fok. Állítólag egy ismeretlen „hölgy”-re nézve is oly esábitónak mutatkozott az 1000 frank, hogy szintén versenyezni szándékozik. Azonban egyáltalán kétséges, hogy a második futást megtartják-e, legalább a szent-pétervári lapok hallgatnak róla. — Nem mintha azt hinnék, hogy e hőbortos sport nálunk is felvirágoznék, hanem csak historicum gyanánt érdemesnek találjuk felemlíteni, hogy Magyarországon is van egy oly kitűnő lépcső-futó — különben a testedző sport terén universal genie — ki bizonyára az amerikai lépcső-futókkal is kiállna a versenyt s ez *Kinsky Nusi* gróf a „M. A. C.” tagja s jelenleg országgyűlési képviselő. A gróf ugyanis soha lassan nem jár a lépcsőkön, hanem le és fel folyton rohan s mint mondja ez az ő egész trainingje mindenhez. — Az egész lépcső sport azonban valami nagy jövőnek nem néz elébe, mert a lépcsőket előbb-utóbb kiszorítják a divatból az — emelő-gépek.

Megtámadott velocipédisták. Frankfurtból három velocipédista a napokban kirándulást tett Aschaffenburgba. Visszatértek Fechenheim közelében a leg hátul velocipédész Schubertet egy társaság durva tréfából a velocipédre lelökte. A másik velocipédista Meixner társa segítségére ment s a tömeg közé hajtott. A megtámadók erre őt is körül fogták s felső karján és nyakán két késszúrást ejtettek. Meixner azonban izmos ember lévén, a megtámadókat megütöztette. Meixner sérülései nem veszélyesek. A merénylőket később elfogták.

A lovas labda-játék, a polo kezd divatba jönni. Angliában nem csak minden löverseny után, hanem külön, önálló sport-mulatságként is rendezik. Nálunk tudvalevőleg csak néhányszor kísérletet meg arisztokratáink s most Szent-Pétervárott is csak mint a löversenyek függeléke jelenik meg a polo. A czár és czárné ugyanis majdnem minden löverseny után a pályán maradnak s ekkor a főurak előveszik a hosszú fakalapácsot s játszzák a polót. Egy vörös kötelekkel bekerített, körülbelül nyolcvan méter hosszú és negyven méter széles négyszögű tér, két sarkán egy versenybíró felügyelete alatt négy-négy lovasból áll csapat áll egymással szemközt, kiki kalapácsal a kezében. A mező közepén nagy gummi labda fekszik, melyet adott jelre kézre kell keríteni, azaz a kalapácsal a saját táborába terelni. A játékosok mindegyike természetesen a saját helyére iparkodik dobni a labdát, vagy legalább azon van, hogy megakadályozza az ellenfélnek ebbeli törekvését. Ez a játék úgy a lovasból, mint a lovaktól nagy ügyességet követel, hogy a játékos a labdát eltalálni, eldobni és feltartani képes legyen; a vége a játéknak rendszeren egy csomó összeütkezés. A vörös és kék vállszalagok által megkülönböztetett pártok néha jó darab ideig vetélykednek a labdáért, melyet csak szűk kapun át szabad az egyik vagy a másik táborba hajtani. Ez alkalommal Miklós nagyherceg fia, Péter egy csinos fiatal ember tűnik ki ügyességével, mint az egyik pártnak vezetője. A négy győztes lovas mindenkor a czárné saját kezéből egy-egy ezüst cigarettét tartó kap, melyen nevük arany monogramja van.

Csaló csónakász. Mint az amerikai lapok írják, a Ross és Courtney között közelebb tervezett csónakverseny (1000 font sterling volt a fogadás) azért nem tartatott meg, mert Courtney azt az ajánlatot tette Rossnak, hogy engedje őtet nyerni, hogy így a fogadásokkal sokat nyerjenek; midőn azonban Ross e császára nem állt reá, Courtney ur felszedte a horgonyt s hazavezetett. Most Courtney ellen egy csomó tekintélyes amerikai professionatus-csónakász (Ross, Lee, Haun, Hosmer, Plaisted, Goisel és Layberger) nyilatkozatot adtak ki, melyben kijelentik, hogy Courtneyvel soha többé versenyezni nem fognak.

Velencei csónakséta Turinban. A kiállítási ünnepély-rendező bizottság mult hó végén a Pón egy minden tekintetben fényes vízi-ünnepélyt rendezett. A velencei városi hatóság több díszes csónakot, számtalan kisebb-nagyobb gondolat és 64 legkitűnőbb gondolat küldött az ünnepélyre. — Estefelá a Pó partja megszámlálhatlan nézőközönséggel telt meg. A házmagasnyi néző-állványokon a legdíszesebb közönség gyönyörködött a ragyogó látványban. A gondolat és bisnonék történetűen öltözött legénysége, az arany és ezüsttel gazdagon ékesített csónakok a dogék idejét varázsolták elő. Ezenkívül több száz különféle csónak lámpákkal, fáklyákkal s virágfüzérékkel díszítve járt fel és alá. A minapi regatta győztesei díszes egyenruhájokban jelentek meg. — Majd kezdetét vette a tűzijáték, melynek sikerét a leghíresebb olasz tűzmeisterek ügyessége biztosítja. — A fővárosi összes csónak-egyletek a Dunán is bemutathatnának egyszer egy ily látványos csónak-ünnepélyt.

Labdajátékok.

Fal mellett végzendő labdajátékok ütőbot nélkül.

(Folytatás.)

37-ik játék. „Kis duplex futamokkal” (vagy „kisebb nyulás”). Némileg hasonló az előbb leírtakhoz, a mennyiben a dobó és az ugráló is, helyüket egy időben odahagyhatják s a mennyiben mindig csak két játékos áll fel szemben egymással. Szabály azonban, hogy a kint lévő (ugráló) köteles a labdát ellenfelének még álló helyében jól kézbe és kapóra dobni és csak azután futhat el méta helyéről; viszont pedig a dobónak ismét a helyén kell bevárnia a labdát

és csak azután futhat ki az ugráló metájáig. A tovább futásra tehát nem csak a dobó, hanem az ugráló is tetszése szerint választhatják az alkalmat, míg az ugráló metájánál áll, addig nem szabad rá dobni, habár kézbe is adja a labdát, viszont míg a dobó el nem mozdul metájától addig az ugrálónak is helyben kell maradnia vagy újból visszatermie, ha már elfutott volt és kívánat szerint többször is kézbe szolgáltathatni (vagyis szabad „mókázni”). — Cseldobás, „ceszés”, „horzsolás” nem számít. — A labda „kézbe sültekor” történt dobás ha nem talált számít, ha talál nem.

A fent leírt ötféle labdajáték (33—37) hazánkban kiválóan elterjedt s nagy kedvvel játszatnak; ez is mutatja azt, hogy mily jótékony hatással vannak a test és lélekre egyaránt. Az ezekhez hasonló játékok nem csak az olasz és francia népjátékok között, hanem már az ó-római és görögöknél is divatban voltak és kiválólag ezeket és a „kiütős” játékokat szokták az orvosok is ajánlani, az idegbajjukban szenvedőknek.

38-ik játék. „Hármas duplex” (vagy „trityi” v. „kutya-szorító”, v. „körbenállós” stb.)

Rendszeren két fal vagy kerítés között áll fel mindhárom játékos a faltól és egymástól 10—10 (vagy több) lépésnyire egy vonalban — még pedig verselés melletti sorsolás szerint. A két szélről álló a labdát, a közepén állónak feje fölött, egymásnak dobálják és a kinalkozó alkalmakban igyekeznek megdobni a közbul állót. A körben álló sűrűg, forog és igyekszik vagy elkapni a dobott labdát, vagy pedig az elől kitérni. A két dobáló, a kapóra dobást — hogy középtájában ne lehessen azt elkapni — magasan eszközlik s a körbenállóra ugyanazon okból erősen és gyorsan sújtanak. A középtáj álló hol egyik, hol a másik dobó felé futkos, a szerint, a mint a labdát vagy elkapni, vagy a dobást kikerülni igyekszik, azonban soha sem szabad neki az egyenes vonalból félre futni, sem pedig egyikhez vagy a másikhoz két lépésnél is közelebb menni. Szabály az: hogy középre az áll be, a melyeknek dobását a közepén álló vagy elkapta, vagy kikerülte. A cseldobás érvényes.

39-ik játék. „Kettős duplex” (vagy „atyafiúszentlélek”). Ezen játékot csak ketten játszik, még pedig némileg hasonlóan a 40. alatt leírt „kis duplexhez”. Sorsolás szerint megállapítatik mindenek előtt, hogy egyik (péld. Dénes) „bent”, a másik (péld. Kálmán) „kint” fogja kezdeni a játszmat. Mindkettőnek két czékája van, vagyis mindegyik külön-külön három személyt képvisel, (innen szokásos elnevezés: „atya — fiú, szentlélek”). Mind a három szereplés azonban sajátos és elüt egyik a másiktól; erre nézve a bentlevőnél szabályszerű eljárás (itt péld. Dénesnél) az, hogy az elsőrendű dobást — csel nélkül — mindig a felállási méta helyéről kell intéznie, a másodrendű dobás szintén helyből, de csel használásával, — a harmadrendű dobást pedig előre futva a külső (ugráló) metahelyéről intézheti. Ezen eljárással, a kintlevőnek (péld. Kálmán) működését aztán úgy kell összeegyeztetni, hogy az elsőrendű dobás alkalmával, a labdakerülesi módokat helyben állva az ugrálómétán — kell tennie, — a másod, valamint a harmadrendű dobást azonban nem kell helyben bevárnia, hanem, mielőtt Dénesnek kézhez dobtá a labdát, rögtön tovább kell futnia. A dobásoknak ezen 3 fokozatban sorrendjét tökéletesen úgy kell szabályozni, mintha nem ketten, hanem valóban hatan játszanának. E szerint tehát a dobó az egyik rendű dobási mód helyett csak akkor veszi elő a másodikat, ha dobása nem talál. Így például, ha Dénes először mindjárt megdobta Kálmánt: a második dobást is ugyanezen elsőrendű dobásmóddal végzi ’s csak ha nem talál, végzi a következő, másodrendű dobást, ’s ezen módtól szintén csak egy sikertelen dobás után tér át a III-ik dobásmódhoz. Kálmán köteles figyelemmel lenni arra, hogy időnként melyik mód szerinti dobás alkalmaztatik, mert a fent leírt módon mindig ahhoz kell alkalmazkodnia. Végül ha Dénes három ízben már letétezt: a játszma azonnal befejezettnek tekinthető. Az újabb játszma megkezdésénél alapul az első játszma véteik, oly formán, hogy ha Dénes három fokozatu összes dobásai közül legkevesebb háromszor eltalálta Kálmánt: akkor újból ő marad bent a dobómétán, míg ellenben ha 3-szor nem dobtá meg Kálmánt, akkor a következő játszma-ban mindketten helyet és foglalkozást cserélnek. Szokás még játékközben a dobó részéről szóval is jelezni a dobásmódokat ily formán: „kell-e pampuska?” (vagy „atyának nevében” vagy „egy”), — „kell-e gombóc?” (vagy „fiúnak nevében” vagy „kettő”), — „kell-e ráadás?” (vagy „szentlélek nevében” vagy „három!”)

40-ik játék. „Duplex két labdával.” Ezen játék épúgy folyik, mint a „kis duplex”, — a külsőség csak az, hogy nemcsak a dobó (bentlevő) dobhat az „ugrálóra” (kintlevőre), hanem megfordítva ez is amarra. E végből a kintlevőnek kezében kell tartani egy második labdát is, (szemben különbözött az elsőtől) melylyel saját metájáról mindazon esetekben visszadobhat a bentlevőre, ha ez őt el nem találja. Azon esetekben, ha a többek között péld. Gyula, mint dobó, nem találta el Lajost, mint ugrót, de viszont rá Lajos megdobta Gyulát, akkor Gyula, azon időre, míg pártja benn van vékép elveszti dobóképességét, vagyis őt már társai azon játék fordulóban fel nem szabadíthatják („fel nem állíthatják”) — még ha a kintlevőket többször végig is dobálják.

Ezen játék rendszeren akkor vétetik elő, ha egyik párt gyengébb, mint a másik, tehát rendszeren csak a gyengébb párt használja a 2-ik labdát. A kintlevőnek messze kidobott labdáját, mindig a külső pártbeliek, rendszeren maga azon ugráló, a ki kidobta, kötelesek behozni.

41-ik játék. „Gumilabda ugratás, földről a falra és onnét kapóra.” (u. n. „kapálni”, vagy „krumplit ásní”). A játékosok közül egyet verseléssel kisorsolnak, a ki a labdát kezébe veszi (tömör gumilabdát) és a faltól mintegy 2—3 méternyi távolra ki áll; a többiek pedig tőle jobbról és balról és háta mögé szétszóródva állást

vesznek; most az „előjátékos“ (u. n. „matyók“) a fal felé egyenes irányban szög alatt úgy vágja földre a labdát, hogy az feléje a falra felugorva, onnét magas ívalakban repüljön vissza. E játéknál mindenki arra törekszik, hogy a labdát időnként ugrathassa. Mivel pedig általános szabály az: hogy a „falra ugratást“ mindig az végzi, a ki a labdát a falról visszazapattánása után röptiben elkapja, azért az ügyes labdajátékosnak (különösen az ugratás véghezvitelében) ismerni és jól ki kell tanulni a rugalmas testek szög alatti visszaverődésének törvényeit. Ehhez képest itt a fő fortély abban áll, hogy a labda ügyes számítással oly szög alatt és oly erővel sújtassék a földre, hogy az, vagy ismét az ő kezeügyébe vissza, vagy pedig a szertesét álló társakon túl, vagy a köztük lévő hézagokba essék. Ha senki sem kapta el a labdát; tovább is ugyanaz „ugrat“.

E játék kemény talajú tért igényel s a fal magas és ablak nélküli legyen. A játékosok száma 3—15 között váltakozhatik. Testedző és kedélyelénkítő, oktató (phisikai számítás) hatása végett ezen játékot különösen ajánlhatjuk. Ennek mintájára a „bőr labdával falra dobálást“ is szokás játszani, mely játéknál a földre dobás elmarad.

Labdakörjátékok, ütőbot nélkül.

42-ik játék. „Gumi labda ugratás földről fel, kapóra“. A játékos egy kemény talajú térségen, a kiválasztott „előjátékos“ körül körben felállnak. A kör közepén álló s telt (vagy üres) gumi labdát teljes erővel függőlegesen a földre vágja és a többiek oda hagyva állásaikat, összefutnak egy csomóba, azon helyre, hova a labda leszáll. A ki a labdát a földre esés előtt elkapja, az áll be az újonnan alakított körbe levágni a labdát. Ha azonban senki sem kapta el azt, akkor az iménti előjátékos folytatja tovább is az ugratást.

43-ik játék. „Gumi labda ugratás földről fel kapóra lovazással“. Választás szerint két pártra oszlanak a játékosok. Az egyik pártnak tagjai felülnek a másik párton levők (lovaknak) hátára, vagy nyakára és így körbe állanak. A labdát most egy fent ülő — lovát a kör közepére léptetve — erővel s tetszése szerint bármely lovaspár irányában a földre sújtja. Az így felugratott labdát most „ló“ és „lovas“ egyaránt elkapni igyekeznek. Szabály: hogy mindig azon pár megy be labdát ugratni, a melyik azt legelőbb birtokába veszi, oly módon, hogy lábát arra rá teszi; ha a labdát ugrató „lovas“ oly rosszul dobja földre a labdát, hogy azt senki sem érintheti kezével, akkor ő büntetésből saját lovával szerepet cserél — ugyanezen sors éri azon kapni szándékozó lovas is, ki a feléje repülő labdát kezével megérinti, de el nem kapja. Azon löszerepet vívó is, ki a repülő labdát saját hátán ülő párja elől elkapja, azonnal felszabadul és továbbra ő ül fel előbbeni gazdája hátára, vagy nyakára. Megjegyzendő, hogy a lónak az elkapás pillanatában helyben lehet ficzkádozni, lovasát azonban ledobnia nem szabad.

44-ik játék. „Lovas körjáték“. A játékosok mindenekelőtt egy jó nagy kört alakítanak, azután „adj-végezés“ útján két egyenlő részre oszlanak. Sors útján két pártra oszolva, egyik párt tagjai a másik pártnak tagjait hátukra veszik, még pedig ki-ki a maga önként választott párját. Most minden játékosnak meg van a maga „lova“, melynek hátára ülve, a kör kerületén kövel vagy földbe szúrt czövekkel megjelölt helyekre állanak s a játék megkezdődik.

Azok, kik játszó társaikat hátáikon emelik, figyelnek arra, hogy ha a labdát valamelyik lovon ülő meg nem kapja s az a földre esik, gyorsan fölkapassák. Megjegyzendő, hogy azon pártnak, mely a másik pártbelieket hátán emeli, mozognia nem szabad, hanem egész nyugodtan és mozdulatlanul kell állania. Ha a labdát valamelyik lovon ülő meg nem kapja, vagy is, ha a labda földre esik, akkor a lovon ülők mindnyájan leugrálanak játszó társaik hátáról s ha sikerült a leesett labdát valamelyiküknek megkapni, ismét felülnek játszó társaik hátára s a labdát tovább dobálják egymásnak, mindaddig, míg az újra le nem esik. Ha már most sikerül a labdát azok valamelyikének fölkapni, kik az előbb játszó társaikat hátukon emelték, akkor a hátukon ült részbeliék közül — kik ez alatt szétszaladnak — valakit megdobni igyekezzenek; de ezen dobásnál a kör kerületénél tovább menniük nem szabad. Ha a dobás talált, akkor ők lesznek az urak s ők ülnek föl — ki-ki azon játszó társaik hátára, kit az előbb hátán emelt. A játék aztán ezen változás után újra kezdődik.

45-ik játék. „Huszáros“. Fele része a játékosoknak választás útján „ló“ elnevezés mellett, a játékosok másik fele részét a „huszárokat“ nyakába veszi és velök egy, előre kijelölt nagy körnek a kerületére úgy állanak fel, hogy minden huszár között 3—4 méternyi köz maradjon. Ezután a „huszárok“ elkezdik jobb (vagy bal) felől a labdát egymásnak kapóra, körben dobálni, mely idő alatt azon „lovak“, melyeknek gazdái éppen elkapni készülnek a labdát, folytonosan nyugtalanokodnak — helyben ugrádoznak — forgolódnak, leguggolnak, hajlonganak, egy szóval mindenképpen megátolni igyekeznek, hogy a labda gazdájok által a nélkül elkapattassék, hogy őket vállairól kénytelenek volnának e végett ledobni. Ha a labda — mindezen fortélyoknak dacára — az egész kört földre esés nélkül egyszer körül járta: akkor a lovak szerepét vívók kötelesek a nyakukban nyugodtan ülő társaikat a kör kerületén egyszer (vagy előre megállapodás szerint többször is) büntetésül körül hordozni. Ha azonban egyik „huszár“ a labdát eljéti: abban a pillanatban valamennyien leugrálanak lovaiokról és szétfutnak — kivéve azt, a ki a labdát eljettette volt. A „lovak“ egyike pedig gyorsan felkapja a labdát, „ad egy gyertyát“ (t. i. 3—4 méter magasra feldobja a labdát és újból elkapja) és arra rögtön

igyekszik az ez alatt „megugrottak“ közül egyet megdobni. (Huszárnak nem szabad felkapni a labdát.) Ha senki sem dobott meg, akkor csupán azon „huszár“ cserél szerepet saját lovával, a ki a labdát a körben eljettette volt — ha azonban a többiek közül egy huszár megdobott: akkor nem csak az iménti, hanem a megdobott huszár is saját lovával, valamint az imént jó sikerrrel dobó „ló“ is saját huszárijával szerepet cserélnek, vagyis a fent jelzett lovak felszabadulnak s mint huszárok felülnek előbbeni gazdáik vállaira.

Előre kikötött szabály, hogy a huszár lova, azon idő alatt, míg gazdája a labdát a szomszédos huszár felé dobja, jámborul viselje magát s nyugodtan álljon és hogy a huszároknak a labda eljettetés pillanatában való gyors földreszállását ne késleltesse s meg ne akadályozza, sőt ellenkezőleg kötelességének ismerje akkor készséggel lehajolni és letérdelni. A huszároknak a körbe dobálásnál, ugyancsak a lovaknak is a kifelé dobásnál szabad „csellel“ dobniok.

Ezen játék csak felnőtteknél szokott ezen mód szerint játszani, kisebbeknél az egymás vállára vagy hátára felülés elmarad, hanem e helyett a „lovak“ szerepét vívók saját pártjok háta mögé állanak és ott lesik a labdát, ennek elkapásában saját „huszárokat“ semmiképp sem gátolják s csak az egymásközi távolságot nagyobbítják az által, hogy a kört időnként terjedelmesebbnek veszik. (Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Egy komoly sportman. — Viador. — Duhaj. — Toset right stb. Névtelenül, vagy álnév alatt beküldött cikkek szerzőinek nevét a szerkesztőségnek ismerni kell, különben, habár egyetértünk is az íróval munkáját nem közölhetjük. — Dr. B. H. Kolozsvár. A szünidőn ne szünetelj! Az athleták várják soraidat. — Br. Örömmel közöljük. — Dr. K. Zs. A jövő számban fog jönni. — Egy kíváncsi A kérdéses távolságra még nálunk nem volt rendezve verseny. W. L. Budapest. A versenyzőknek nem kell jegyet váltani.

TARTALOM.

Nemzeti regatta (Zechmeister Károlytól). — Az egyleti művezetőről. — A balatoni versenyek. — A gyermekek versenye (Vén athletától). — Kis társaságok tornázása (P. L.-tól). — Kirándulási csónak (képpel). — Athletikai és torna-versenyek Köves-Kállán. — Az úzás trainingje. — Térdfellendülés a nyújtóra (képpel). — Az amateurr kérdés az evező sportnál. — Különfélék. — Labdajátékok. — Tárcza: Egy 308 éves csónak-út felújítása.

SPORT-KÖNYVEK.

Kaphatók:

Aigner L. könyvkereskedésében

Budapest (váci-utca I. sz. a.)

Brandeis Handbuch d. Schiess-sport geb.	3.—
Hergell Die Fechtkunst broch.	4.—
„ „ „ geb.	5.50
Heydebrand Handbuch d. Reitsport geb.	3.—
„ „ d. Fahrspport geb.	3.—
Meyer Handbuch d. Fischereisport geb.	3.—
Silberer Handbuch d. Rudersport geb.	3.—
Georgens Illustriertes Sport-Buch	4.80
Silberer u. Ernst Handbuch d. Bicycle-Sport geb.	3.—
Wilhelm Karl Quelle des Vergnügens	2.40

Schleinz Károly

Budapest, kerepesi út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa (BICYCLE) és TRICYCKLE gyárosok magyarországi főügynöke ajánlja dusan felszerelt

vasparipa és Tricycle raktárát.

Ezen gyár készítményei szilárd szerkezetük és esinos kiállításuk által a legnagyobb kelendőségnek örvendenek s az eddigi vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

8

Kívánatra árjegyzék bérmentve megküldetik.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.
Egyes szám 20 kr.
Hirdetések díja : két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJOS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

Egyetértés.

Kitünően választotta meg jelégjét a Nemzeti torna-egylet: «Épség, Erő, Egyetértés». Egyformán szükség van mind a háromra s ha Magyarországon az «épség» és «erő» teljes mértékben nincs elérve, annak legfőbb oka, hogy hiányzik az «egyetértés».

A régi magyar természet, a pártoskodás hajlama máig sem kopott le rólunk teljesen s egyenetlenséget támaszt minden egyesületben.

Bizonyos fokig jogosultsággal bir ugyan mindig az ellenzék is, vagy legalább jó hasznát lehet venni; de a mily mértékben testgyakorló egyleteinkben van, az már káros.

A testgyakorlatoknak és testgyakorló egyleteknek fiatalságát nálunk legjobban jellemzi az a forrongás, melyben még vannak; egyik sem bir valami határozottan körvonalozott iránnyal, az eszközök megválasztásában habozik mindenik s valamennyinek belső életében a személyes érdekeknek vagy inkább hiúságnak oly lappangó harca dúl, mely megbénítja a társaság hatalmát kifelé.

Pedig nemcsak a testgyakorló egyletekben, hanem a testgyakorló egyletek között is szükség lenne a legnagyobb egyetértésre.

Kis nemzet vagyunk s erősek csak úgy lehetünk, ha szorosán összetartunk.

Testgyakorló egyleteink kisszabásúak, tagjaik száma a külföldi társulatokhoz képest elenyésző csekély, össze kellene tehát tartaniok, hogy összetett erővel valamit kivihessenek.

Mit látunk azonban?

Egyenetlenséget, torzsalkodást, közönyt, gúnyolódást vagy ignoralást az egyletek között egymás irányában.

Nem hozunk fel példákat, nem nevezünk meg egyleteket, de lehetetlenség rá nem mutatnunk az egyetértés ama nagy hiányára, a mely a magyarországi csónakegyletek között van.

Két dolog a legmeggyőzőbben bizonyítja ezt.

Az egyik az országos csónakász-szövetség ügye s a másik a mostani balatoni verseny.

Az országos evező- és vitorlázó-szövetséget Mihálovics Tivadar kezdeményezésére már régen megalakították s ime, az egyenetlenség miatt semmit sem tehetett még ez.

Hogy pedig a balatoni evezőversenyekre a csónakegyletek köréből egyetlen nevezés sem történt, sőt még a Nemzeti hajósegyelet sem állott ki, hogy vándordíját védje, nem kell-e e szomorú tény is az egyetértés hiányának s a visszavonásnak betudni?

Meg kell szűnni a káros állapotoknak, különben testgyakorló egyleteink egymásután mennek tönkre.

S különösen most van szükség a testgyakorló egyesületek között a legnagyobb egyetértésre, midőn közeledik az országos kiállítás.

A kiállítás ideje alatt a művelt nyugat szemé felénk irányul, a nemzet minden tényezőjének meg kell ez alkalommal mutatnia, hogy az ország mire képes.

A hazafias munkában nem maradhatnak hátra a testgyakorló egyletek sem.

Egyesülniök kell ez alkalomra, hogy közösen rendezendő nagy viadalaik és díszturnaik impozánsabbak legyenek s az ide jött idegenek azt a benyomást szerezhessék maguknak, hogy itt nemcsak üres jelszó, hanem komoly törekvés tárgya az Épség, Erő, Egyetértés!

JUSTUS.

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

A szegedi nők úszóversenye 1881-ben.

Nem is olyan régen volt e verseny, hogy mint régiség lehetne ujság s nem is olyan közel, hogy frissége érdekelne és mégis szükséges lesz felújítani a szegedi nők dicsőségét. Már maga az is elismerésre méltó, hogy vállalkozni mertek a nők ily nyilvános verseny rendezésére. Hisz ezer előítélet gátolja még nálunk a nők testedzését és valóban nagy erkölcsi bátorság kell ezek megtagadásához. De ezen kívül mind a versenyzőknek, mind a rendezőknek dicsőséget hozott a verseny lefolyása is.

A versenyt a szegedi hölgyekből alakult rendező bizottság július 30-ikára d. u. 4 órára tűzte ki. És e napon csakugyan öt nevezéssel meg is tartatott a verseny. A távolság a Tiszán leúszandó 3300 méter volt. Férfiak úszásához is méltó távolság. Ugy, hogy magának a távolságnak beúszása is már kitüntetéset érdemel.

Délután 4 óra 55 percz volt épen, midőn a szegedi vén fahíd mellett sorakozott csónak csapat közül kivált az öt bátor hölgy, kik az adott jelre elszántan vetették magukat a szőke Tisza habjaiba.

A versenyző nők a következők voltak: Pálffy Margit k. a., Krausz Helén k. a., Szegheő Jolán k. a., Golyósy Gusztávné és Varga Róza k. a.

A Tisza mind a két partja, a kíváncsiak ezreitől hemzsegett, a közelben álló gőzösök, a Nasitzféle s az ujszegedi úszodák s a partra dülő házak ablakai tömve a legszebb hölgy közönséggel; — a szegedi csónak-egylet; a 6 evezős «Kincsem», a 4 evezős «Hajnal» és a párosevezőjü «Simpathie» regatta csónakjaival teljes díszben vonult ki. A sok magáncsónak mellett kiválóan feltűntek az itt időző «Leitha» monitornak 8 és 4 evezős csónakjai. A

legénységet csónakokban báró Salvini parancsnok és báró Lazarini kapitány vezették, maguk is teljes díszben. A versenyzők közül már a hajóhidnál kivált Pálffy Margit s az éljenző közönség előre is reá fogadott; az osztrák-államvaspálya szegedi tiszai vashídjáig erősen nyomozta őt, Varga Rózika, azonban már a Boszorkány szigetet megelőző lápoknál csónakba szállott s csak később a cél előtt úszott ismét Pálffy Margittal együtt.

Krausz Helén jó 200 ölel hátra maradt s harmadiknak Golyósyné lassú, de biztos tempókkal kitartóan úszott. Időközben a pálya felén Szegheő Jolánka is feladta a versenyt.

A karsú regatta csónakok most már folyton Pálffy Margitot kísérték. Bámulatos volt azt a rendithetetlen nyugodtságot és erőt látni, melyet Pálffy Margit kifejtett. A jelző csónakosoktól több ízben kérdezősködött társnői felől s midőn Viktor bátyja, — regatta ruhában — a habokba vetette magát és nővérével együtt úszott, egyik karját a víz felett tartva még tréfásan fenyegette is s folyton a legkedélyesebben társalgott; még néhány hosszú csapás és d. u. 5 óra 40 perczkor elérte a Boszorkány szigeti tutajórházat s a regattisták és marinerek előljáró lelkes csapatjaitól mint első győztes hatalmas hurrázzással és éljenekkel fogadtatott. P. Margit az egész 3300 méternyi vízi útát tehát 45 percz alatt tette meg, mely eredményre mindig büszke lehet.

Másodiknak — 55 percz alatt — Krausz Helén, egy akkor még 12 éves, de erősen kifejlett leányka érkezett be hasonlóan megérdemelt üdvözléssel fogadtatván, a mir akkor leért összes kíséző csónakosok által; harmadik lett 1 óra 10 percz alatt Golyósy Gusztávné. Kitartó küzdelméért neki is őszintén gratulálhatunk.

Már maga az, hogy ily hosszú időn keresztül el tudjon úszni valaki nagy erő és kitartás kell. De a külföldi nők által elérni szokott eredményeket is szépen megközelíti Pálffy Margit úszási ideje.

A kis gyermekek első tornáztatása.

Első gondolata mindenkinek, hogy az ily torna csak úgy felelhet meg a gyermek testi mint szellemi fejlettségének, ha a játékos testedzés és nem katonai fegyelmezésben keresi a célját. Akár-mint is akarjuk megkedveltetni a tornát a gyermekekkel, más módon, mint kedélyének megfelelően, azt mindig csak olyan fárasztó munkának találja, mint a tanulást. Igaz, hogy a tornázás által a rakoncátlan gyermekeket a józan fegyelmezés rendhez, engedelmességhez, illedelmes magaviselethez szoktatja, de soha sem lehet ez a fő, hanem a testi erősítés.

Nem mondjuk ezzel azt, hogy erősödjék a gyermek akármilyen magaviseletben és rendtelenségben növe is fel, hanem hogy főleg testedzés és lélek frissesség és ne a fegyelem vezesse a tornatanítót a kis gyermekek tornáztatásában. — Bizony ezzel nagyon is megnehezül a tanító dolga, mert ha csak egy kissé ereszt is a felvett szigorú fegyelmi gyepőlőn, a gyermekesereg túlságosan szabadon fogja magát érezni. — És ezzel azt is elismerjük, hogy a katonai fegyellemmel vezetett tornázás kényelmes mesterség. Nem kell ide egyéb, a képességen kívül, mint erős hangú vezénylés, szigorú magatartás és ha kell büntetés.

Pár órai vezetés után a legrakoncátlanabb osztályt is úgy ránczba lehet szedni, hogy egy hang vagy mocczanás sincs a csapatban. De csak nézzen valaki végig a gyermekek arcán! Az egyik álmos, a másik mérges, a harmadik úntott képén egy csep kedv sem látszik. A gyakorlatokat, míg a tanító rá néz, igyekeznek jól megcsinálni, azután csak úgy, a mint legkönnyebben lehet. Csak az óra végén felhangzó csegetttyű szavára vidul fel az osztály arca, mint egy varázsérintésre.

A tanító tehát, mikor első alkalommal veszi kezébe a kis gyermekeket, ne igyekezzék valami rideg modorral, vagy éppen gombasággal hozni be a fegyelmet a tornázásba, hanem vegyen elő olyan tornagyakorlatot, a mely leköti a gyermek figyelmét és élénk kedélyének is megfelel. És erre legalkalmasabb valamely tornajáték. — Vagy a szabad gyakorlatok vezetésének alapos ridegségén kell változtatni annyira, hogy a gyermek kedélyét a folytonosan változó mozgások elfoglalják, a nélkül, hogy teste vagy szelleme belefáradna.

Az ily tornáztatásban a tanítónak inkább vezető játszótársnak, mint komolykodó kommandánsnak kell lennie. A szeretet útján és nem a félelemmel kell az első engedelmességre szoktatni a gyermekeket, hogy engedelmességének a jó érzésű tanító örülhessen. Ez az igaz nehéz és sok türelmet kívánó út, de ettől függ a tornázás megkedveltetése.

Most úgy állunk, hogy az első évben a tornát csak azért kedvelik a gyermekek, mert ott nem kell leczkét mondani, másodikban talán már van egy pár gyermek, ki kedvét találja a tornázásban, de a legnagyobb rész mind végig érzéketlen. Nézzük akár az olyan 8 osztályu iskola növendékeit, kik már 8 éve tornáznak és itt is a 10—11 jó tornász mellett ott találunk 20—30 olyant, kinek unalom és kellelenség a tornázás. Minden iskolában háromnegyed rész tanuló csak muszályból edzi testét, pedig ha megtanították volna a mulatságos testedzésre úgy magától igyekeznek erősödni.

A torna, ha jól tapítják a leggyengébb gyermeknek is okvetlen mulatságá válik. És azzá is kell tenni, mert különben a fárasztó testi munkára csak mint bolondságra gondolnak vissza. Ez a bajunk nekünk, hogy egyetlen testedző egyesületünk sem virágozik úgy amint kellene, mert a nevelési tornázásban az ifjakkak csak egy igen kis része, mondhatnánk, csak az előtornászok kapnak kedvet a tornát tovább is üzni. Hisz a legnagyobb része az iskolai tanítás után is előlől kezdhetné a tornázást, mert jóformán a szabadgyakorlatokon kívül nem is tornázott.*

Tehát már az első torna órának, vagy ha lehet az otthoni testedzésnek behizelgőnek kell lenni. Lehet, hogy így kissé több időbe kerül a testi nevelés, de legalább lesz valami eredménye. A tanulók száma is sok a kellő vezetésre. Több tanítót kellene alkalmazni legalább az első osztályokban, hogy ne szívja be a kis gyermek már az első évben az ellenszenvet a torna iránt. Van most már elég tornatanító, ki kevés pénzért nagy szolgálatot tenne a testi nevelésnek.

Tenni kell valamit a gyermektornázás felélénkítésére, mert e mostani móddal a tornának több ellenséget mint barátot szerzünk. Hogy mily gyakorlatokat vagy játékokat vegyenek be a tanítók a tornázásba, azt döntsék el a szakemberek, de ahhoz, hogy lelket öntsének a tanításba hozzá szólhat a laikus is. A testi nevelés ép oly nagy nemzeti ügy mint a szellemi és ne igyekezzenek a tornatanítók hallgatásukkal a közönség ügyis csekély érdeklő-

dését csökkenteni. — Nem hiszem, hogy mindnyájan meg volnának elégedve az általuk elért eredménynyel. Ha nincsenek, álljanak elő bajaikkal és terveikkel. Mert ha a mesterekben nincs lelkesülés a dolog iránt, úgy nem sokat várhatunk munkálkodásuktól.
Br.

Gyalog-kirándulások.

Magas önértéssel szoktuk magunkról elmondani, hogy mily büszke nép vagyunk, pedig sok büszkeségünk nevetséges és káros is egyaránt. Így vagyunk a gyaloglással is. Még a napi dolgunk után való járkálást is szégyeneljük s a zöldbe gyalog nálunk csak az megy, kinek éppen nem telik a kocsira való. — Nagyobb utakra ma már még a legátus és a suplicans diák sem jár. — Annyira megy oktalan büszkeségünk, hogy kit jó ruhában a poros úton gyalogolni látunk, vagy megszánjuk, vagy kinevetjük. — Azt még csak felfogjuk, hogy a gyermek diáknépség gyalogol, de azt nem akarjuk érteni, hogy mint mehet az gyalog, ki kocsin is járhat.

A mult évben egy német gyalogló társaság volt nálunk bejárni a felvidék szép helyeit. Mikor a fővárosba értek, nem győztek eleget beszélni ismerőseiknek arról az igazi vendégszeretetről, melylyel mint ismeretleneket a felvidéki úri nép fogadta. De különösen meglepte őket az, hogy nem engedték a társaságot gyalogolni, pedig ők ezért jöttek be. «Szégyeneljük majd otthon elbeszélni, mondották, hogy e szép vidéket kocsin és lóháton jártuk be». A külföld tett már sokszor figyelmessé országunk szépségei iránt s töle kell azt is eltanulnunk, hogy mint élvezhetjük leginkább.

Rendeznek ugyan ma már napról-napra az ország legszebb helyeire kirándulásokat, de a rendezés épen legfőképp arra törekszik, nehogy valakinek egy lépést tennie kelljen. A közlekedési eszközök mindenike felhasználják; hajóról vasútra, innen kocsira, lóra, számárra ülünk fel, csak lábunk erejével nem akarunk haladni.

Csak épen egy kis reményünk van, hogy ez a lomha és egészségtelen kirándulási mód meg fog változni. Mióta ugyanis a fővárosi és vidéki atletikai egyesületek több és több gyaloglási versenyeket rendeznek, kezd egy kis érdeklődés fejlődni a gyaloglás iránt és a kirándulásokban is hallani egy kis gyaloglásról.

Nem akarjuk mi különben sem, hogy az egész kirándulásokat gyalog tegyék meg a résztvevők, hanem hogy a szebb vidékeken leszállva a kocsiról, gyalogoljanak is. A hosszú unalmas poros országúton kocsin menve, a szebb helyeken erősebben is tudunk gyalogolni. De mindemellett az ifju erős gyaloglók igen helyesen teszik, ha ambícióból is az egész utat gyalog teszik meg.

Minden kirándulásra az első felkészülődés a ruházatot illeti. Erre nézve már elég bő utasítást nyújt a «Herkelus» 13-ik száma. Csak még annyit jegyzünk meg, hogy jó lesz magunkkal botot is vinni. Ez véd és segít útunkban. A bot könnyű fából, gyengén hajlitott kampos végű legyen. Hosszúságát testünk nagysága szabja meg. Inkább hosszabb legyen, mint rövid, mert ellenkezőleg járásközben derék-fájdalmat okoz, ha a rövid botra támaszkodunk. A törős botok nehézségük miatt igen alkalmatlanok a gyaloglásra.

Kirándulásainkban gyaloglási időül legalkalmasabb a reggeli és esti idő. A mi éghajlatunk alatt a késő tavaszi és kora őszi időben reggel 6—10 és délután 3—7 óra közt a legkellemesebb gyalogolni. Nyáron reggel korábban kezdjük este későbbben végezzük útunkat. Ez időt csak akkor nem tartjuk, ha a melegebb idő alatt árnyas erdőben, vagy szellős víz parton gyaloglunk.

Arra nézve, hogy milyen gyaloglási móddal tegye meg valaki az utat, csak általános utasítást lehet adni. Mert van olyan testalkatu és erejű gyalogló, ki csak lassú nyújtott lépésekkel tud kitartóan gyalogolni, míg másik gyors apró lépésű járásban, vagy futásban halad könnyebben. Általában a nem erőtetett gyaloglásban ajánlatosabb a természetes nagyságu gyorsított lépés mint a hosszú és jobban fárasztó nagy lépés. Hanem lejtőre menve megint nagy, szinte ugró lépésekkel megyünk, a lelépő tétet könnyedén behajlítva, nehogy erősen megrázduljon testünk. — A meredekebb hegyről futva le menni ép e rázkodás miatt nem tanácsos és a nagy lépéseknél is jó hátra kell a felső testet dőnteni, hogy fejfájást ne kapjunk.

A nagyobb kirándulásoknál a futással takarékosan kell élni, mert a tudó fáradtságát csak lassú menésben pihentetve ki, így nem nyerünk vele semmit. A futást abban hagyva, nem kell mindjárt lassan járni, hanem fokozatosan kell lassítani menésünk, nehogy eshetőleg meghüljünk.

A pihenéseknél igen óvakodni kell a meghűléstől. Mielőtt megállnánk, lassú járásban egészen lehülve ülünk csak le. Ha megvolnánk izzadva, még a lehülés után sem szabad minden ruhát kigombolva hűsölni. Futás után közvetlen sohasem szabad leülni. Ha már jól kihültünk s érverésünk, mint lélegzésünk a legrendesebb, úgy a nyári napokon le is feketünk a gyepes földre. Ily

* Tulságba viszi a cikkíró a valóban igaz állításait. Igaz, hogy lehetőleg idő a tornatanításban, mikor megeshetett ily dolog, de ma már nem képzeltető.
Szerk.

fekvő helyzetben leghamarább kipihenjük fáradságunkat. A víz ivással minél tovább várunk annál jobb. Még járásközben inkább ihatunk, mint pihenéskor rögtön a megállás után.

Kirándulásoknál nem szoktunk az idő ellen gyalogolni s a környék és kedélyünk gyorsítják, vagy lassítják menésünk. Hanem azért jó bizonyos átlagos gyorsaságot betartani gyaloglásunkban. (Egy osztrák mértföldet egy és fél óra alatt járva be). — A vidék szemlélése mellett naponként a már gyakorlott gyalogló 6—8 osztrák mértföldet járhat be. Többet csak az tegyen, különösen az első napokban, ki kellő training után kezd a gyalogláshoz. — Lehet, hogy az ilyen előre edzett gyalogló is bágyadni fog az első nap, de nem kell csüggedni, mert már a második nap is könnyebb az elsőnél.

A nők társaságában tett kirándulásoknál természetes mindent a gyengébb nem akarata kormányoz és mást nem tehetünk, mint hogy buzdítjuk az erő-en edző gyaloglásra a szép nemet. Ne igyekezzünk udvariasságunkban kárukra lebeszélni a kissé társasztó gyalogútról.

A férfiak kirándulásában a legelőnyösebb, ha 3—5-en vesznek részt. Kevesebben unhatják magukat, többen meg egymásnak okoznak kellemetlenséget. A jó ismerősök közt igen ajánlatos közösen összeadni bizonyos összeg pénzt és egyenlően költeni. Így takarékosabban és gondtalanabban is utazunk. Talán szükségtelen is figyelmeztetni a kirándulókat az őszinte barátságos collégiálításra, mely nélkül el vesz az utazás minden kellemé.

Magyar atletika.

A lehető legszebb, legigazabb aranymondások és lelkes buzdítások a testedzésre sem mérvőzhetnek meg mindig a nagy tömeg fitymáló közönytől. Híveket toborzani a testedzéshez csak tények mutatásával lehet, az elvek csak az ezen tények intézőihez szólnak. Számoljunk le hát a gyakorlattal, a tényleges állapotokkal.

«A ki nem tudja az utat a tengerhez, keressen magának útvezetőül egy folyót, kormányozza ügyesen saját ladikját, a többit bizza a folyóra, czélt érend». Ilyen folyam minden jól szervezett testedzési társas együttműködés, mely az éperős egészséges állapotba vezet. De hát melyik most már a sok társaság közül a jól szervezett? Egyik is, másik is. Temérdek sok folyó elvezet a végcélhoz. Különben pedig nézd meg figyelemmel a választott folyódnak futását, medrét és azt, miként vannak benne megjelölve az örvények, hogy azokat kikerülhessed, mindjárt megítélheted a folyamnak értékét is, jellegét is.

Vándor ifjú, ha oda érsz egy torna, athleta, csónakázó, korcsolyázó és többféle társas egyesülethez, akkor minél kevesebbet töprengjél előre, nyiss be és működjél minél többet, a siker el nem marad. De ti rendező és vezető szakemberek tűz-zétek ki zászlóitokat, szét a kapuszárnyakkal, hogy lássa és tudja mindenki: mi van az ajtók mögött.

Ime itt olvasható: «Magyar tornaegylet». Ah, éppen itt vannak ők, dolgoznak a veritékezésig, mulatnak, versengenek, kötekednek egymással. Ez pompásan megy. Menjünk tovább, ime itt átellenben «Magyar Athleta Club». — Itt is tornaszerek vannak, itt is csapatokban egymásután működnek. Hát nem pusztán a versenyekre készülés járja itt?! És milyen jól telik itt is játszva az idő. Menjünk tovább, csónakda, uszoda, vívó-iskola stb. Különös, hogy ugyanazok az egyének itt is, amott is vegyesen, a kiket amott láttunk. Hát minek a két vagy több külön elnevezés, ha itt is, ott is a működés egy és ugyanaz?! — Ugyanaz?! — Oh nem! Csak testvérek, de két külön élethivatással. Osztottnak *otthon* az előkészítő munkán, de eltérnek egymástól künn az életben nemcsak nyilvános működésük módjában, hanem ezen működésüknek a lélekre és testre való hatásában is. Itt is, amott is magyar szó, magyar vezérlés, magyar lelkes hevülés. Honnét veszi tehát magát az a több oldalról hangoztatott állítás: «nálunk jelenleg is még mi dig német a torna és az atletika sem tisztán atletika sem ó-görög, sem angol értelemben». De hát miért nem tisztán görög vagy angol atletika az egyik és miért nem magyar torna a másik? Ezen két kérdéshez jutva, feleljen előbb az athleta:

Hát kérem — szól az athleta — nekem a régi görög athletaságra sem kedvem, sem időm nincs. Kedvem nem lehet, mert igen lehűti véretem a néző közönségnek sajnálkozása és élczes csipkedése. Erőm és időm sem elegendő ó-görög módra athletáskodnom, mert nincsenek rabszolgáim, a kik házi és mezei munkáikkal biztosítsák számomra az anyagi megélhetést. Nem hogy egész életemet nem, de még éveket — napokat sem áldozhatok az athletáskodásra. Örvendek ha ma sodnaponként egy-két órán át kiugrálhatom magamat. C-epet sem áhitozom a halálíg dicsően boxoló és birkozó görögök babérjai után. Ezekon kívül meg az

én szépapáim, ősszüloim tudja Isten, hogyan éltek, tényleg én nem vagyok már oly erős, hogy a nagy munkát elbirjam. Paródiázni tehát az ó-görög athletát nem akarhatom. A római athletaság, küzködni élet-halálra vadállatokkal és még ennél is vadabb emberekkel, már éppen nem nekünk való. Hátra volna az angol atletika. Meg kell adni az angoloknak, hogy olyan erő kifejtés egyetlen más nemzetbelinél sem párosul annyi lélekjelenléttel, kalmárszellemmel és életrevalósággal. Mennyivel állnak azonban közelebb ők az életmegelégedéshez — a földi boldogságnak ezen legkezdetlegesebb fokához — mint mi magyarok? Semmivel. Az angolt örökös küzdelmekre ösztökéli minden. Az angolt olyanná, a minő testben és lélekben, nem annyira az ő ködös éghajlata teszi, mint inkább az ő különleges gyermeknevelési módja — az ő sajtóságos életrendje — az ő *athletikája* neveli (l. Forbes I. vagy Felméri L. műveit). Hogy mennyire okszerű és szükségzerű ez, szemben az angol tengerészeti és gyári erős életmódok követelményeivel, azt döntsék el ők. Én csak azt nézem és látom minden valódi tipikus angolban, hogy az alatt az erőteljes és csendes külső alatt, a nyugodtságnak és szenvedélytelenségnek látszata alatt állandóan ott tanyázik egy démon: az «önkielégíthetlenség». Az a szóltan magába mélyedés, az az önerejében elbizakodottság, az a rideg számitási ösztön mindenben, az a komoly, sőt a legtöbbjénél komor életmód — mindez természetes folyamánya azon elvek szerinti élésmódnak, a mely elvekre van alapítva egész testedzési ügyök is. Másként ez nem is lehet, ha minden szándék és minden cselekvésnek czélja a másokon felülkerekedés, a másokon nyereszkedés. Helyes élet-czél ez? Egy világi nagyhatalomra törekvő és magában aránylag kicsi nemzetnek talán; de helytelen egy oly nemzetnél, minők mi magyarok vagyunk, kiknek az otthonunkbani röghöz tapadás, a létezhetés és a lelki nyugalom megszerzése a boldogságunk. Nem kell tehát az angol atletika sem a magyarnak.

A fentebbiekért ne legyen a magyar se görög, se angol athletává.

Minő athletikát üzzünk tehát? Olyant, a minőt már éveken át tényleg üzünk. Egyelőre ez a leghelyesebb. A fővárosi M. Athletikai Club helyes alaptól indult ki akkor, midőn elvévé tette a versenyképzést az egyetemleges és különleges rákészüléssel. Helyesen vette fel gyakorlati szerül a tornaszerek legtöbbjét is (az angolok mellékesen szintén használnak tornaszereket, különösen a növendékeknél). Helyesen cselekszik a M. Athl. Club, midőn az edző játékokat és valamennyi egészséges testedzési módokat felkarolja. Csak azt nem tenné helyesen egyetlen magyar athleta club sem, ha mereven athletikailag (t. i. nézőjátékiilag, mutatványosság kedvéért és túlajtott küzködésekkel) működnek; vagy viszont, ha átesapna teljesen az iskolaszzerű *néptornászabba*.

L.

Az amateur-kérdés az evezősportnál.

(II.) Az úri evező-egyletekben minden tagnak amateur-nek is kell lenni s így az egyletek maguk nyújtanak biztosítást, hogy versenyekre professionatus evezősök nem jönnek. Ugyde, megeshetik azért, hogy egyik-másik egylet, akár tudtán kívül, akár vétkes ambícióiból szakembert nevez e versenyre. Tehát kell még az egyletek felett is egy ellenőrző közegnek lenni. Erre nézve legilletékesebb fórumok az evező-vagy versenyszövetségek. Alakulhatnak ezek állandóan, vagy csak időről-időre, minden versenyre külön.

A szövetségnek számos teendője mellett fő kötelessége a versenyek amateur-jellegét megőrizni. Első sorban meghozza a szövetség a kiküszöbölésre (ballotage) vonatkozó szabályokat, melyeket a versenyző egyleteknek el kell fogadniok.

Az egylet választmánya örökös a szabályok betartása és keresztülvitele felett.

Azon clubok elleni óvások, melyek a szabályok ellen vételnek, vagy melyek az idő folyama alatt érdemetlenné lett tagjaikat ki nem zárják, a választmánynál emelendők. A választmány a becsületbírósnak képezi egy nemét, mely az ügyeket megvizsgálja és azokat a verseny-szövetségi gyűlésén elő adja.

A szövetségi gyűlés határozza el aztán:

a) hogy vajjon az óvás, mint alaptalan visszautasítottassék, vagy b) hogy az illető egylet kizárattassék-e, illetőleg hogy a kifogásolt tag a clubból eltávolítottassék-e;

c) határoz továbbá azon egyletek kizáratása felett, melyek szövetség által kizáratandónak vélt tagot nem vetették ki tagjaik sorából.

Ez volna az egész teendő az amateurség fentartására.

Az ily szigorú fegyelem által virágozhatik csak fel az evezési sport s az egyletek intézménye. E nélkül bizonyára rövid idő alatt, egyenletlenségek és kicsinyes kérdések áldozata lesz e nemes

sport. Hogy az egyleti felvétel mily szigorú feltételekhez köthessék, nem határozható meg általánosságban sem egy könnyen. De annyit mondjunk ki határozottan, hogy minden feddhetlen s derék ember, ki kedvteléseül az evezési sportot választja, felvehető az egyletbe. A legalsóbb osztályoknál az ezen sport üzéséhez szükséges anyagi feltételek ügyis hiányzanak s a club talán tisztátalan elemei a belső fegyelem s a gentleman szellem által tarthatók távol a versenytől, illetve kizárhatók ki az egyletből.

Mind ez ajánlatok helyesek és ki is vihető, csak még nem elégségesek az amateurség teljes megállapítására, mert azokról teljesen megfelelnek a német folyóirat, kik az egyleteken kívül úzik a csónakázást. Pedig mind Németországban, mind nálunk már sokan vannak ilyenek. Azt pedig az ily, rendszeren vidéki, magányos csónakászoztól csak nem kívánhatjuk, hogy a nagyon is drága egyleti díjakat csak azért fizessék, hogy amateurségük kétséget ne szenvedjen. Helyes volna tehát, ha a fővárosi sport-egyletek együttesen határozatot hoznának e kényes kérdésben. Azt, mit eddig a külföld, különösen az angolok az amateurség jellegül felállítottak, mi a mostani viszonyaink közt változtatlanul el nem fogadhatjuk. B—Y.

Uj atletikai club alakulása.

Éveken keresztül hangzott a panasz, hogy a főváros emelkedése mellett a vidék aránylag hátramarad. Ha ezelőtt lehetett is némi igazság e véleményben, pár év óta hatalmasan csáfolgatják az egyes vidéki városok.

A torna és a testedző sport terén is élénk tevékenység mutatkozik egy idő óta a vidék több városában. S ez a tevékenység például, a mit a szabadkai torna-egylet palicsi versenyeiben kifejt s az a sportünnepély például, a mit a győri csónakázó-egylet rendezett, díszére válnék bármelyik fővárosi testgyakorló egyletnek.

S ime, most egy új testgyakorló-egylet alakul a vidéken: egy atletikai club, Körmenten!

Vas megye egyik legintelligensebb mezővárosa Körment s így a mozgalom egyáltalán nem lepett meg. Lakosainak száma több mint háromezer, vidéke szép, kereskedelmi és ipari forgalma élénk s egyik díszét képezi a Batthyány herczeg kastélya, melyben fegyvergyűjtemény is van. Környéke a legkülönbözőbb testgyakorlatok üzésére alkalmas, még a csónakázás sportjának üzésére is van eszköz: a Rába vize.

Athletikai club alakítására már rég-óta megindult az üdvös mozgalom s végre folyó hó 6-án megtartotta az egylet alakuló közgyűlést, a mely alkalommal a tisztikart is megválasztották. Elnökül egyhangulag nagy lelkesedéssel *Kajtár Dénes* kir. járásbíróvá választották, ki teljes mértékben birja azon tulajdonokat, melyek egy ily egylet vezetésére kívánatosak.

Legelső életjelét azonban az egylet még a megalakulása előtti napon adta magáról, ugyanis f. hó 5-ikén a nádasi hegyek közt fekvő fürdőháznál rendezett sikerült mulatságot, melyen az amazonok koszorujából jelen voltak: *Kajtár Dénesné*, *Zádor Gyuláné* (Budapestről), *Babos örnagyné*, *Illés Antalné*, *Pogányné*, *Szmaticsné* (Vasvárról), *Grünbaumné*, *Láng Mihályné*, *Andrischeckné*, *Jány Jánosné*, *Sikorskyné*, *Schranz Jánosné*, *Török Józsefné*, *Kankofszkyné*, *Hodossy Dénesné*, *Roth Zsigmondné*, *Leitner Endréné*, *Farkasné* (Szombathelyről), *Rieber Jánosné*, *Radányi Emilné* (Szombathelyről), *Klugené úrhölgyek*; továbbá *Roth Vilma* és *Gizella*, *Förster Margit*, *Hutter Tera*, *Tibolt Irma*, *Móhr Vilma*, *Szmodics nővérek* (Vasvárról), *Kerecsényi Ilka* és *Tatay Irén* (Szombathelyről), *Zofál Vilma*, *Udvarny Izabella*, *Simon Aranka*, *Eckert Genovéva*, *Szabó Ferike* (Pozsonyból), *Somogyi Kornélia* (E.-Rádócztól), *Turcsányi Krisztina*, *Gosztonyi Ida*, *Gizella*, *Ilka* és *Margit*, *Kőszegvári Irén* és *Szeréna*, *Horváth Berta* és *Irén*, *Donner Teréz*, *Kerecsényi Margit*, *Hodossy Vilma*, *Schuller Emilia*, *Szukics Nina* és *Mariska*, *Markó Mariska*, *Szabó Mariska*, *Fritz Jeni*, *Ambrus Karolin*, *Kövessy Berta*, *Lendvay Mariska*, *Wiener Mari* és *Emma*, *Horváth Etelka*, *Simon Lujza* kisasszonyok és még igen sok szépség.

Az új egylet életrevalóságát már az is mindenesetre bizonyítja, hogy ily sok szép hölgyet megtudott nyerni mulatságához; de,

ha tekintetbe vesszük, hogy már is mintegy hatvan tag iratkozott be a clubba, joggal hihetjük, hogy szép jövője lesz ennek. De nem mulaszthatjuk el úgy a tisztikarnak, mint a tagoknak melegen figyelmébe ajánlani az — egyetértést, a melynek hiánya a leggyakrabban dönti meg hazánkban a legjobb intézményeket; melegen ajánljuk továbbá, hogy ne zárkozzanak el a testgyakorlatok egyetlen neme elől sem, hogy testöket egyenletesen edzhesék s a magunk részéről mindenesetre a legmelegebb támogatásban fogjuk részletetni a derék új egyletet.

Az egykerekű velocipéd.

(Két képpel.)

Mikor évekkkel ezelőtt *Kosztovits László* a Kerékpár-egylet mostani alelnöke kétkerekű velocipédével a főváros utcáin először végig hajtott, a mívelt közönség is csodálattal nézte, hogy a két egymásután futó kerékről mint nem dől le oldalt. — Évekig nem akadt párja, ki a nagyon nehéznek vélt velocipédezt meg merte volna próbálni. Ma már, hogy napról-napra szaporodnak az élvezetes és hasznos gépek barátai, a közönségben is elterjedt a híre, hogy mily könnyű az egyensúlyozás a futógépen. — Hanem azt el sem is akarja hinni még sok velocipédező sem, hogy egy keréken meg lehessen ülni. Hisz ily gépen, mondják, előre, hátra, jobbra, balra egyforma könnyűséggel felbukik a velocipédező.

És csakugyan az esés az egykerekű gépen mindentelég igen könnyűnek látszik, mert a test súlya tényleg csak a tengelyre támaszkodik. Az ülés és a kormányra való támaszkodás és a pedálokra nyugvó lábak mind az egy kerék tengelyére neheznek. — De egy igen lényeges egyensúlyozási könnyebbítést nem vesznek észre e gépen a laikusok. Ugyanis a testsúly első sorban nem a nyeregbe nehezedik, hanem a gépet hajtó pedálokra. S ha az egyik pedált lenyomva felső testemmel a másik oldalra dülök, a súlypont a gép tengelye alá a leszálló pedálra esik, váltakozva a nyomás és a felső test egyensúlyozása, az oldalra esést épp annyira könnyű kikerülni, mint a kétkerekű gépeknél.

Az előre és hátra való egyensúlyozás könnyítésében van e gépek zsenialitása. Ezt a hajtott kormányrud és nyereg elhelyezéssel érték el. Ez által ugyanis a súlypontra, a kerék tengelyére két távol álló helyről, az ülés és kormányrudról nehezünk. Így a felső test hajlongása az egyensúlyt nehezebben bontja fel. A kormányrud hosszúsága által a gépre inkább rádülünk, mint karunkkal támaszkodunk. Mindemellett az egyensúlyozásba sok gyakorlat teszi csak az embert mesterré.

A gépre a felülés épp ezen egyensúlyozás miatt nehéz. Rendszeren valamihez támaszkodva ülnek fel és eltasztással adják meg az első lendületet. Mihelyt rendes mozgásban van a gép, az egyensúlyozás is könnyen megy. A fő, hogy mindkét lábbal rajt legyünk a pedálon és az ülés és karban való támaszkodás is állandó legyen. Az egész test izmai kissé feszültségben tartassanak, hogy a legkisebb félredülésnél az ellenkező oldalra nehezehessünk. A gépet kezdetben nagy kigyózó vonalban vezetve könnyebben haladunk. De e közben nagyon erősen kell a kormányt tartani, mert e gép sokkal könnyebben kitér az egyenes irányból, mint a kétkerekű, melynél a hátsó kerék földbe akad.

Az egykerekű velocipéd előnye a kétkerekű felett mindenki előtt szembeeső s főleg a hátsó kis kerék elvetésében van. Ennek nem annyira súlya, mint a földbe való kapaszkodása gátolta a haladást. Az egész gép nem csak könnyebb lett, de a surlódások is igen csökkentek.

E gépeket, noha már 1878 óta használatban vannak, az angolok közül csak néhányan használják. A francia velocipédezők még inkább szeretik. Jobban meg is felel a velocipéd a francia élénk szellemnek mint a praktikus angolnak. Hanem ez alatt nem azt kell érteni, hogy az egykerekű velocipéd csak mutatványokra s nem egyszersmind utazásra is való. Az ügyes velocipédező ez egykerekű géppel még sokkal biztonságban jár mint a kétkerekűn. — *Gautier Walter* francia monocyclista lépcsőkön megy fel és le gépével. A gépre helyből, vagy futásban segítség nélkül ül fel. Különösen alkalmas a velocipéd a körzésekre. A legkisebb köröket nagy gyorsasággal irhatja le a velocipédező.

A mi velocipédistáink közül is már többen bátran hozhatnának

AZ EGYKEREKŰ VELOCIPÉD HAJTÁSÁN.

ily gépeket, rövid időn megtanulhatnák a hajtást. Különösen a Vermes testvéreknek kellene először megpróbálkozni a monocyc-livel, mert a műgyakorlatokban eddig ők mutattak legtöbb oly ügyességet, milyen e gép hajtásához kell. Egyik képünk a gépet hajtásban mutatja be. Másik a vázát mutatja. A kerék átmérője egy méter. A kormányrúd magassága a kerék felett 35 cm. A pedál hossza 15 cm. Mint e méretekből látjuk, a gép a közép-nagyságúnál kisebb kétkerekű velocipédnek felel meg. A felülés könnyebbége miatt előnyös az alacsonyabb gép.

Anglia és Amerika küzdelme a porondon.

Az igazi nagy athleták csak a nagy küzdelmekben fejlődnek. Verseny kell, hogy idegeink, izmaink erősödjenek. Az ellenfelek ereje fokozza a magunk erejét is. És hogy az angol athleták oly magasan állnak a magyar ifjak felett erőben és ügyességben, azt főleg a nagy verseny-küzdelmeknek, az erős ellenfeleknek köszönhetik. — De a mi viszonyaink közt nagy versenyről, erős küzdelmekről még vajmi ritkán szólhatunk. Az egyes athleta versenyeken mindig új meg új erőket találunk, mert ki már párszor győzött, vagy leveretett félre áll a porondról. Mig az angliai és főleg amerikai egyletekben egy egy versenyző 10—15 éven át, sőt még tovább is állandóan versenyez. — Így lehet csak valami szép eredményt felmutatni és így állhatunk csak ki a külföldiekkel versenyezni.

De az angol athletikának ezen kívül nagy lendületet ad az amerikai és angliai erőik folytonos mérkőzése. A mit csak emberi erő és tudomány kivihet, azt mind érvényesítik ily küzdelmeknél a versenyre készülők. — A traininget figyelemmel kíséri mindenki. A győzelemért mindkét félen a legjobb erőket állítják ki. Egy leveretés vagy győzelem újabb versenyeknek lesz alapja. — Tíz husz évi versenyek mint egy lánc szemei folynak így egymásután milliókat tartva mozgalmában s lelkesítve a testedzésre.

E régi küzdelemnek legutóbbi mérkőzései az amateur-athleták közt f. hó ele-Londonban és Birmingham-ben folytak le.

A londoni versenyt a 100 yardos sikk-verseny nyitá meg. Igen helyesen, hogy a tiszta erőik mérkőzzenek, az indítás a vonaltól történt. Hárman indultak: az amerikai Waldron, Cowie a South London Herriers tagja és Wood a londoni athl. club tagja. A pisztolylovás után egy tömegben egyformán ugrottak ki. Waldron az amerikai már 20 yard után hátra maradt. Cowie vezetve 10¹/₂ mp. alatt elsőnek ér. Második Wood és rossz harmadik az amerikai.

A második küzdelemben ugyanazon amerikai egylet (a new-yorki Manhattan club) tagja Myers a 440 yardos versenyben helyre hozta társa gyengeségét, leverte az angliai athletákat. Muspratt a londoni athletikai club tagja 6 yarddal leverte az amerikai által második lett. Myers a 440 yardot következő idő beosztással futotta meg.

350 yard 33¹/₅ mp. 400 yard 44³/₅ mp.
350 » 38³/₅ » 440 » 49³/₅ »

A háromnegyed angol mértföldes versenyben újból Anglia győzött. Versenyeztek Snook (neve az előbbi számunkban hibásan szedetett Snock-nak), Cartes, mindkettő a jónévű «Mosely Harrier» tagja, Fridricks a «Manhattan» clubból és Catlin a londoni egyletből. — A verseny elején Carter vezet, de 100 yardra már előre jó Snook és utána az amerikai Fridricks. Egész a cél előtti 150 yardig S. vezet, egy yarddal hátrább nyomában F. Az amerikai gyors futással már majd lehúzza Snookot, mikor ez bámulatos szorítással előre tör és a célhoz az amerikai előtt 15 yardnyi előnnyel ér. Hatalmas örömkialtások és taps hangzott fel e győzelemre.

Snook eredménye a következő:

440 yard 0.58 mp.
880 » 2 p. 04¹/₅ »
1320 » 3 p. 11⁴/₅ »

A négy angol mrtfdes gyaloglásban hatan vettek részt. Győztes a williamsburghi Murray lett. A versenyzők Meek kivételével folytonosan változó lépésekben jártak és többen vétettek is a szabályos járás ellon, hamarabb hagyva el egyik lábhegygyel a földet, mint mielőtt a másik láb sarka érintette volna. Má-

sodik a legstíltelenebb járású liverpooli Jervis lett. Harmadiknak Jervis után négy yarddal Meek érkezett be

Murray eredménye a következő:

¹/₄ mrtf. 1 p. 27³/₅ mp. 2 mrtf. 14 » 21²/₅ »
¹/₂ » 3 » 7⁴/₅ » 3 » 22 » 13⁴/₅ »
1 » 6 » 43 » 4 » 30 » 15 »

A birminghami versenyeken is csak két verseny-dicsőséget vitték el az amerikaiak.

120 yardnyi versenyben ismét Waldvon és Wood küzdöttek egymással. Waldvon vezetett és Wood csak a cél előtt 10 yardra kezdett szorítani és ért be elsőnek, fel yardra utána az amerikai. A győztes ideje: 12 ¹/₅ mp.

A fél mrtfdes futásban Myers könnyen győzött, a pálya elején hamar elhagyva négy ellenfelét.

A két mértföldes járásban Murray lett első, a távot 14 perc 17³/₅ mp. alatt téve meg.

Az egy mértföldes futásban Snook messze elhagyva az amerikai Fridricks-et, a távot 4 p. 27 mp. alatt futotta be.

7 angol mértföldes gyaloglások.

A magyar athletikai club bajnoki egyőrai járására már jó előre többen készülnek s bizonynyal érdeklél olvassák a körülbelül ily idő alatt megtett angol eredményeket. A club bajnoki versenye ugyan csak 6 angol mértföldet tűz ki az egy órán belül bejárandónak, de már eddig is több versenyző megközelíti a hetet. — Az angol athletikában e távolságra rendezik legtöbbször a versenyjáráásokat, épp mert náluk is az egy óra körül jár az idő.

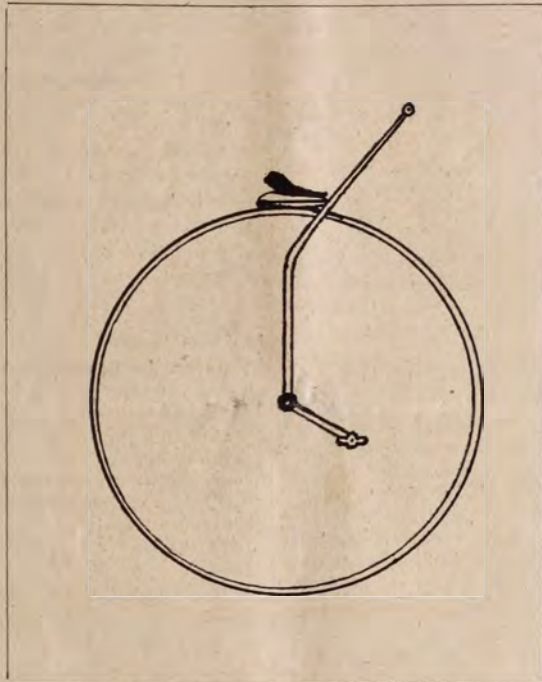
A londoni athletikai clubban ily távolságra már 1864. óta állandóan ki van hirdetve évenként kétszer a bajnoki vetélykedés. Igen tanulságos e versenyekben elért eredmények fokozatos javulása. Láthatjuk, hogy az angol athleták is csak évek mulva tudták a mostani szép eredményeket elérni. Sőt nagyon biztató lehet a magyar athletikai clubra, hogy a versenyein most elért eredmények felette állnak a londoni egylet első küzdelmein kivitt eredményeken.

A hét angol mértföldet 1 óra 30 perc alatt nálunk most már igen sok gyalogló bejárja, sőt bátran mondhatjuk, hogy a legjobb eredményektől sem vagyunk messze.

A londoni bajnoki versenyen is sokszor megtörtént, minálunk is megesik néha, hogy a védő egyedül járja be a távot. Az ily versenyek eredményét alábbi kimutatásunkból kihagyva, e hiányosság látszik az évek számán. Mert különben 1864. óta állandó szám e verseny a club küzdelmén. 1877—1879-ig H. Venn négy egymásutáni versenyen járta be a távot ellenfél nélkül. 1871-ben Hogg, 1872-ben E. Bentley küzdöttek kétszer ellenfél nélkül. A versenyek győzteseit és idejüket az alábbi kimutatásban adjuk.

A verseny napja.	Győztes.	Óra.	p.	mp.
1864. Julius 30.	J. B. Frost	1	34	3
1865. Szept. 30.	H. Johnson	1	30	30
1867. Márcz. 2.	Walter Rye	0	59	34
1867. Aug. 30.	Walter Rye, w. o.	0	59	33
1869. Febr. 27.	P. M. Evans	1	2	41
1869. Aug. 2.	Walter Rye	0	58	22
1870. Ápr. 22.	R. H. Nunn	0	57	17 ¹ / ₂
1875. Máj. 8.	H. F. B. Ansell	0	59	25
1875. Nov. 20.	H. Venn	0	58	40
1876. Máj. 23.	H. Venn	0	54	22
1876. Nov. 11.	S. W. Mitcalfe	0	56	26
1877. Máj. 28.	J. Berry	0	56	40
1880. Máj. 29.	J. A. Squires	0	56	33
1880. Nov. 6.	J. A. Squires	0	56	43 ³ / ₅
1881. Máj. 27.	G. P. Beckley	0	56	22
1881. Nov. 5.	G. P. Beckley	0	57	24
1882. Máj. 19.	G. P. Beckley	Ellenfél nélkül járta		
1882. Okt. 28.	G. P. Beckley	be a távot.		

E távolságnak a londoni egyletben a következők a bajnokai: Beeley, (56 p. 40 mp.) Hogg, (57 p. 22 mp.) Rye W. (57 p. 40 mp.) és Venn (52 p. 25 mp). Az utóbbi által elért eredmény

AZ EGYKEREKŰ VELOCIPÉD VÁZA.

egyszermind az eddigi legjobb amateur record. A multkorí amateur athleta társaság küzdelmén e verseny távot (L. «Herkules» 15 sz.) a győztes Whyatt 54 p. 37 mp. alatt járta be.

Különfélék.

A magyar atletikai club úszóversenyére a nevezések a következő szép eredménnyel zártak le. *Kubik Béla* bajnokjelölt ellen a négy kilométeres versenyre neveztek: *Igali Szentosár* az ismert velocipédista, *Schwanda Gusztáv* a balatoni győztes, *Farkas János* a club több érmének tulajdonosa és *Pröckl Leo* a mult évi balatoni úzás győztese. Mind olyan erők, hogy az ember egyiknek sem merheti a dicsőséget jósolni. Gyönyörű küzdelemre van kilátás. Minnyájan komoly traininggel készültek a versenyre és az úzás idő is bizonynyal szép lesz. — A két kilométeres versenyre neveztek. Hromatko Vince a budapesti vasparipa egyesület tagja, Wurfer Lajos ugyanazon egyesület tagja, Philippovics Emil a budapesti vasparipa-egyesület tagja a magyar atletikai club két velocipéd versenyének győztese és Pröckl Leó. E versenyben is erős küzdelemre számíthatunk. — Az úszóversenyen a közönségnek a nagy versenybírósi hajó áll rendelkezésére.

József főherceg gyermekei már négy év óta tanulnak tornázni *Bokelberg* Ernőtől, a Nemzeti torna-egyesület derék művezetőjétől Alcsúthon, a hova Bokelberg minden nyáron több hétre e végből kirándul. Az idén f. hó 16-ikán ment ki Bokelberg Alcsúthra, hol a főherceg leereszkedő nyájassággal fogadta Bokelberget s megmutogatta neki a nagy park újdonságait. Bokelberg az idén hat hétig marad Alcsúthon, hetenként két napot azonban a fővárosban tölt s öt napon át a tornán kívül vívni, úszni és lóni fogja tanítani a kis főhercegeket, kik őszinte ragaszkodással viseltetnek mesterök iránt.

A budai tornaegyesület teke-pályáját a tagok buzgón látogatják. (A hét minden napján délután). A pálya igen jól van gondozva s bár kissé erős tornászdobás kell az egyenes találatokhoz, azért mindenki élvezettel játszhat rajta. A jó levegő és vidám társaság sok vendéget is csal a tekézéshez, kik mindig a legbarátságosabban fogadtatnak.

Igali Szvetozár nagy velocipéd-újáról (Montpellierből Budapestig) most jul. 12-iki számában közöl tudósítást a Párisban Henri Pagis szerkesztése alatt megjelenő «Le Sport Velocipédique». A magyar városok neveit is meglehetősen híven írja le: Duna-Földvár «Duna-Feldvar»-nak s Mohácsot «Moacs»-nak.

A losonci gimnázium tornaterme. A kormány megbízta Bokelberg Ernőt a nemzeti torna-egyesület művezetőjét, hogy a losonci állami gimnázium új torna-termet rendezze be s e célra nyolczszáz forintot bocsátottak rendelkezése alá.

A köves-kállai atletikai és torna-versenyekre a fővárosból már eddig is többen mentek le. Mind a budai, mind a pesti tornaegyletekből le fognak menni a legjobb nyújtó tornászok és mint a győri versenyen úgy itt is bizonynyal a legfőbb élvezetet a nyújtó tornászok fog nyújtani. — A versenyek iránt az egész vidéken rendkívül nagy az érdeklődés, már eddig is 130 családnál több érte meg lejövetelét a versenyre és táncmulatságra. — A versenyhelye mint a régi görögöké szép árnyas helyen van készítve s közel hozzá festői szép helyen a tánczter. — A versenyt rendező bizottság következőleg alakult meg: elnök Györffy Géza országgyűlési képviselő; tagok Chepely Károly, Györffy Pongrácz, Szentmiklóssy Gyula, Czigány Károly, Nagy Aladár, Székely Emil, Vörösmarty Izidor. A bizottság tevékeny munkásságot fejt ki nemcsak a verseny rendezésében, hanem a vendégek kellő fogadásában is. Tervezik, hogy a vidék szép tájaira is ki fognak rándulni.

Vívó-társaság alakult nem rég a fővárosban; néhány sport-egyesület tagja alakította, a Dorottya-utczában bérelvén vívó-termet. Nem formálisan bejegyzett egyesület az, hanem szigorúan zártkörű társaság, mely a vívás sportjának minden külső reklám nélkül áldoz. A fiatal társaság a napokban sikerült mulatságot rendezett a városligeti Klemensféle vendéglőben, a melyen az amazon-világból jelen voltak: Kann Lipótné, Meller Fülöpné, Köröss Istvánné, Székely Gézáné, Fahn Károlyné, Steiner Bertalanné, Keményné, Pollák Józsefné, Feleki Lajosné, Goldné, Tolnai Elekné, továbbá Karn Hermina és Gizella, Taufstein Melania, Breitner Irma, Székely Emilia, Steiner Cornélia, Kemény Emma, Pollák növérrek, Kann Malvin, Feleki Szida, Méndel Zsófi, Böresök Juliska, Beck Róza, Gold növérrek, Reich növérrek, Köröss Izabella, Kohn Klára, Barát Jolán, Zilzer Hermina, Pillmayer Leontin, Bokros Erzsike, Tolnai Gizella és Reketta stb. A szünóra alatt felkészöntőkben sem volt hiány. A hölgyeket Hecht Zsigmond, az életrevaló vívókört dr. Garay, a kör tevékeny titkárját, Fisch Miklóst, Meller József közzöntötte fel. — A sikerült mulatságnak csak a reggel vetett véget.

Csongrádi úszóverseny. Nyolcz kilométernyi távolságra rendez Csongrádon a Tiszában Bogyó Mihály úszóversenyt. Nevezni lehet a rendezőnél f. hó 22-iki déli 12 óráig. A verseny ugyane nap d. u. 5 órakor kezdődik. Az indítás a furdóháztól történik. Cél a város déli oldalán Bagi József vizmalma.

Balaton-album. A Balaton-egyesület, hogy a magyar tengeret minél szélesebb körben ismeretessé tegye, Balaton-albumot fog kiadni, mely Weinwurm Antal fővárosi fényképész által felvett harmincz darab Makart-alakú ténypépet fog tartalmazni. Nyolcz kép Balatonfüredet fogja ábrázolni, a füredi parkot, csarnokot, hajógyárt, vendéglőt stb., a többi képek Tihanyt, Arácsot, Csopakot, a csopaki püspöki palotát, Badacsonyt, Szigligetet, Szent-Györgyöt, Keszthelyt, a szigligeti romokat, Alsó-Örsöt stb. fogják ábrázolni. E képekből a Balaton-egyesület 500 példányt rendelt meg. — Czélszerű volna, ha az albumban egy pár lapot szentelnének a Balaton sportjának is, a yachtoknak, csónakversenyeknek, uszodának stb.

Csónakversenyek Turinban. A turini kiállítás alkalmából érdekes csónakversenyeket rendeztek több napon át. A első napon három regatta rendeztetett: két olasz, sandolinokkal és canotokkal és egy nemzetközi (skiff-regatta), két evezősökkel. A Pó két partját és az Izabellahidat ezerekre menő néptömeg lepte el. A kiállítási bizottságon és a rendezéségen kívül különféle képviselőségek jelentek meg nézőkül, valamint Aosta és Tamás hercegek, a genuai és Izabella hercegnők. Az első regattán 7 sandolin két csoportban vész részt. Az evezési táv 1200 méter volt. Az első díjat (300 lira és zászló) a caprai társaságbeli Boloeo nyerte el, 5.02 percz alatt haladva meg a kijelölt távolságot.

A második regattára 5 csónak állott elő (1 kormányos és 4 evező). Távolság 2000 méter. Az aranyéremből és zászlóból álló díjat a livornói társaságbeli Capellini nyerte el, 6.44 percz alatt érve a végponthoz. A harmadik nemzetközi regattában 6 skiff-csónak evezett. A távolság 2000 méterre állapított meg. Győztes Lein «Cosaque»-skiffje lett, 7.06 percz alatt. A második regattán nemzetközi csónak-versenynyel kezdődött: 1 kormányos és 8 evezős csónakkal (outriggers). Nyertes a párisi «Cercle de l'Ayvon» «Reine Margot» csónakja lett. A távolság 3000 méter volt, melyet a «Reine Margot» 8.55 percz alatt haladt meg. A díjat 5000 lira, arany érem és zászló képezte. Ezután az Eridano-regatta következett, velencei négy álló-evezős csónakokkal (piattákkal). Részt vett 7 csónak, két csoportban. A táv. 2000 méter, az első díj 1600 lira, arany érem és zászló volt. Nyertes 7.19 percz alatt a velencei Bucintoro társaság «Rialto» csónakja lett. Az utolsó regatta a nemzetközi csónak verseny volt. Részt vett 4 csónak; az díjat 2500 lira, aranyérem és zászló képezte. A fonyertes a párisi Cercle de l'Ayvon «Arrière-Garde»-ja a 2000 méter távot 6.11 percz alatt tette meg.

Ausztriai csónakversenyt. A pozsonyi csónak-egyesület három vállalkozó szellemű tagja *Mosócsy István*, *Vidor Géza* és *Zmertych Iván* a mult héten utaztak fel Passaubá, hogy onnan a már előre felküldött csónakon Pozsonyba visszavegyenek. A csónak, melyben az utat szándékozzák megtenni egy palánkos, külvillás doublecull, de úgy fogják kezelni mint pair-oart. Az idő ellen nem fognak evezni, mert inkább kéjutazásnak mint verseny kirándulásnak tekintik az utat. Mindemellett, anint előre számították a nagy távolságot 4—4½ nap alatt fogják megtenni. — A nap ellen a csónak fölé egy könnyű ernyőt feszítettek ki.

A palics-szabadkai versenyekre a fővárosi valamennyi testedző egyletekből többen mennek le. De nem csak versenyezni, de bizonynyal érdekes versenyt látni is számosan készülnék Szabadkára. A vasuti összeköttetés Szabadka és a főváros közt oly előnyös, hogy ki csak egy napot szakíthat is magának munkás idejéből, azért a versenyt megnézheti.

A hamburgi csónakverseny az idén ismét az angolok dicsőségével végződött. A versenyt az Alsterben rendezte 40 éves fennállása megünneplésére az Alster club az északnémet regatta egyesülettel egyesülten. A négyevezős versenyben a győztesek a londoni «Thames Rowing Club» tagjai lettek, bár négy hamburgi egyesület igekezett megvédeni a kihívó díjat. A londoniak könnyen győztek. A jubileáris díjt is ugyanezen egyesület tagjai vitték el.

20 és 50 angol mértf. velocipéd versenyekben mérköztek Leicesterben a bajnokságról a professionatus velocipedisták. A 20 mértföldet a győztes Hewel 1 óra 1 p. 2/3 mp. alatt hajtotta be, az 50-et Wood 2 óra 47 p. 20 mp. alatt.

Amerika és Anglia két legjobb amateur futója Myers és George fognak egymással küzdeni a napokban 1000 és 1200 yard távolfutásban.

A frankfurti tornaegyesület által a mult hó 29-én rendezett disztornázás a legszébb időben folyt le. A versenytornázást ügyesen összeállított szabadgyakorlatok előzték meg, melyekben több mint 200 tornász vett részt. A rúdugrás, súlydobás, távol és magas ugrásban rendezett versenyeken 140 tornász küzdött egymással Németország számos városából. 98 tornász kapott kitüntetési díjat. Az első díjat Henrich wiesbadeni tornász nyerte meg, Henrich 6.20 méter távolságot ugrott és a 17½ kg. nehéz követ 7.20 méter távolra dobta.

Oxford és Cambridge küzdelme velocipéden. Anglia e két legrégebb egyetemének ifjúsága nemcsak a vizen mérí össze erejét, hanem már több éve a regattákhoz hasonló érdekességű velocipéd-versenyeken is. Már 1874-ben rendeztek 85 angol mértföldnyi utcai versenyt. Ezután 75- és 76-ban kisebb távolra, mígmen 1877-től kezdve maig állandóan 2, 10 és 25 mértföldes versenyekben mérköznek rendez versenypályán. Az eddigi versenyek eredményeit röviden a következőkben ismertetjük. A versenyek felváltva Oxford és Cambridgeben tartatnak.

Év	Óra	Percz	mp.	Név	Hely
1874.	85 mrtf.	8 óra	5 percz	—	E. Mildmay cambridge-i.
1875.	» 52 »	4 » 9 »	24 »	»	Keith »
1876.	» 50 »	3 » 22 »	54 »	»	Crofton oxfordi.
1877.	» 2 »	0 » 6 »	1 »	»	Keith cambridge-i.
»	» 10 »	0 » 32 »	27 »	»	» »
»	» 25 »	1 » 30 »	24 »	»	Thorpe oxfordi.
1878.	» 2 »	0 » 6 »	10 »	»	Crofton »
»	» 10 »	0 » 33 »	28 »	»	» »
»	» 25 »	1 » 24 »	36 »	»	Weir »
1879.	» 2 »	0 » 6 »	1 »	»	Reynolds »
»	» 10 »	0 » 31 »	54 »	»	Weir »
»	» 25 »	1 » 19 »	23 »	»	Ainslie »
1880.	» 2 »	0 » 5 »	56 »	»	Pollock cambridge-i.
»	» 10 »	0 » 31 »	42 2/3 »	»	Ainslie oxfordi.
»	» 25 »	1 » 22 »	20 3/5 »	»	Day cambridge-i.
1881.	» 2 »	0 » 5 »	52 »	»	» »
»	» 10 »	0 » 30 »	48 2/5 »	»	Bailey »
»	» 25 »	1 » 21 »	40 »	»	Day »
1882.	» 2 »	0 » 5 »	52 3/5 »	»	Bucley oxfordi
»	» 10 »	0 » 31 »	38 »	»	Wharton cambridge-i
»	» 25 »	1 » 20 »	8 »	»	Day »
1883.	» 2 »	0 » 6 »	37 »	»	Bucley oxfordi
»	» 10 »	0 » 32 »	— »	»	» »
»	» 25 »	1 » 27 »	12 »	»	Adam »
1884.	» 2 »	0 » 6 »	5 3/5 »	»	Wharton cambridge-i.
»	» 10 »	0 » 33 »	3 4/5 »	»	» »
»	» 25 »	1 » 23 »	6 »	»	Swarin »

A balatoni versenyek.

Balaton-Füred, jul. 21.

A Balaton-egyesület sport-szakosztálya, — élén Esterházy Mihály gróf elnökkel, ki a M. A. C. elnöke is — rövid fennállása óta évtizedek mulasztásait pótolta be az által, hogy a magyar bel-tengert kis vitorlás hajórajával benépesítette s hogy e vitorlásokon napbanított a főuraink, az angol és olasz matrözokkal versenyt dolgoznak, a magyar vízi sportnak a rég óhajtott lendületet adta meg. S ha e szép versenyek minden évben megújítatnak, semmi kétség a felett, hogy a Balatonnak eddig botrányosan elhanyagolt élete újra derül.

A fővárosi tikkasztó hőségéből e sorok írója már 18-án lesietett, hogy magát a síotoki hullámverés által felűdítse s lehetetlen ez alkalemmal e fürdő tulajdonosának azon szűkkebltségére nem reflectálni, hogy az angol vállalkozás elől elzárta az utat s e világ-hírűvé válhatott fürdőnek nagyon kívánatos átalakítását megakadályozta. S ez áll Fűredre is, no de nem hiába, hisz a híres »holt kéz» a birtokos.

Stagnál biz itt minden s ha a derék Balaton-egylet s ha az Esterházyak, Nádasdyak, Zichiek, Széchenyiek, Döriek, Inkeyek stb. lelkes példája nem vonzana, a papoktól mi újítás és befektetés sem volna várható.

De menjünk az iszapos fürdői lidóra, eldőrdült már a harmadik ágyú lövés — s Szarvassy Sándor buzgó versenybírónak ladikjával járjuk be a verseny-pályát, — melyet veres zászlók és tarka bójok jelzenek.

Az úszoda, a sétány telve nézőkkel s a legszebb nőekkel telt csónokok körül veszik a Jury lehorgonyzott hajóját. A háttérben a «Kisfaludy» horgonyoz s a cigány rázendítette a Rákóczit, az első verseny *d. u. 2 óra 5 perczkor* megkezdődött:

I. *Öt tonnán aluli yachtok versenye.* Pálya: 10 kilométer háromszögben. Tét: 3 arany. Győztesnek: emlékérem 50 frt értékben.

Neveztek: 1. Herczegnő. Balogh Kálmán, Gaál Ödön és Mihálkovich Tivadar tulajdona. Vezeti: Mihálkovich Tivadar. 4 tonnás una-boat. 2. Sárga-Rózsa. Eszterházy Mihály gróf tulajdona. 3 tonnás cutter. 3. Memento. Zichy Antal és Károlyi László grófok tulajdona. Vezetik a tulajdonosok. 3 tonnás sloop.

Gyenge széllel, mely inkább csak maretának volt mondható, indultak:

1. «Herczegnő» (Balogh, Gaál és Mihálkovich tulajdona),
2. «Sárga-Rózsa» (Esterházy Mihály gróf tulajdona) és
3. «Memento» (Zichy Antal és Károlyi László grófoké).

Vezetett Herczegnő, négy mperczel utána Memento, s 3-iknak Sárga-Rózsa. A pálya 10 kilométernyi háromszögét, az első körül futás után Memento tette meg, utána Herczegnő s 3-iknak Sárga-Rózsa haladtak. — Memento, egy igen szép bordájú yacht, úgy látszik jó kezekben is volt, mert az első kör alatt nyert előnyét folyton fokozta, úgyannyira, hogy az egész pályát összesen 2 óra 32 percz alatt mint első tette meg. — jól megérdemelt háromszoros hip, hip, hurrah-vel fogadtatván. Részünkéről őszintén gratulálhatunk a nemes gróf tulajdonosoknak, az elért szép sikerhez s egyúttal rectificáljuk is a napi lapokba jutott azon téves hírt, hogy Memento csak 3-ik lett volna.

A pálya első felét «Memento» 1 óra 22¹/₂ percz, «Herczegné» 1 óra 32 percz alatt, «Sárga rózsa» 1 óra 32¹/₂ pecz alatt tette meg. A célponthoz pedig elsőnek ért «Memento» 2 óra 32 percz alatt, másodiknak «Sárga rózsa» 3 óra 11 percz alatt és harmadiknak «Herczegné» 3 óra 32¹/₂ percznyi vitorlázás után.

E versenynél meg kell említenünk azt, hogy a Sárga-Rózsa tulajdonosa távollétében, — a versenyzők beleegyezésével — a Jury részéről megengedett az, hogy a yachtot, kivételesen s minden praecedens megalkotása nélkül, angol matróza és kormányosai — tehát professionátusok — vezethessék.

II. *A második verseny a 6 méter hosszúságú yachtok versenye,* az első verseny lefolyása alatt *d. u. 2 óra és 25 perczkor* indított meg s a négy nevezés között «Szélvész» (Dőry Lajos báróé), «Nameless» (Youngé) ellen és «Szentá» (Szalay Imre) «Blue-Rock» (Eszterházy Mihály) ellen külön két-két versenyzőnek tekintettek.

«Szentá» legyőzte «Blue-Rocket», elsőnek 2 óra és 34 percz alatt érkezvén be. Blue-Rock az 5 kilométeres pályát 2 óra 35 és ³/₄ percz alatt futotta be.

A másik két ellenfél között is igen érdekes küzdelem fejlődött ki s itt Young hajóépítőnek «Nameless»-e, megverte Dőry báró «Szélvész»-ét s minden yacht között legsebesebb járásának tünt ki, — no meg a matróza is jól kezelte vitorlákat. Nameless a pályát, mint első 1 óra 51¹/₂ percz alatt, ellenfele Blue-Rock pedig 2 óra 35³/₄ percz alatt tették meg.

Az első nap vitorla versenyeinek aránylag gyenge recordjaira meg kell jegyeznünk, hogy a reggel felé szépen neki szabadult széljárás, a versenyek alatt beállott hőségben, majd 0 fokra apadt le s a vitorla — kezelés a folytonos «lavirozásra» szorítkozhatott.

III. *Sandolin-verseny.* Nyitva áll mindenkinek és bármely méretű és építési idomú, kettős lapátú evezővel szabadon hajtott hajó számára. Tiszteletdíj 30 frt értékben. — A győző ezenkívül arany-emlékérmét nyer. Pálya: 500 méter fordulás nélkül. — A második — ha legalább 5-en indulnak — ezüst. A harmadik — ha legalább 8-an indulnak — bronz-emlékérmét kap.

Neveztek: 1. Hullám. Nádasdy Ferencz gróf tulajdona. Ezezi: Jankovich György. 2. Névtelen Ezezi: Szekrényessy Kálmán. Tulajdonos nincs nevezve. 3. Récze. Ezezi: Mihálkovich Árpád. Tulajdonos nincs nevezve.

A borított pléh sandolinokon, hárman indultak s az 500 mé-

ternyi pályát 5 percz alatt, mint jó *első Jeszenicz Jankovich György* — a nemzeti torna-egylet tagja — tutotta be, második az állva evezett Szekrényessy Kálmán lett s a harmadik induló Rohonczy Aladár, már kezdetben elmaradt.

Kár, hogy e kellemes és kedvező időben hölgyek által is gyakorolható könnyű sportot B.-Fűreden, eddigelé oly kevesen űzik. Koszorus költőnk bátor leánya a szép Jókay Róza kisasszony külömben már jó példával megy elől s igen szépen kezeli a sandolint.

IV. *Sik-úszóverseny.* Táv: 2000 méter háromszögben. A győző díszes arany emlékérmét nyer. A második — ha legalább 5-en indulnak — aranyérmét; a harmadik ha legalább 8-an indulnak — ezüstérmét kap. Tét: 1 frt.

Neveztek: 1. Rohonczy Aladár, a magy. ath. club tagja. 2. Hromatkó Venczel. 3. Mihálkovich Árpád. 4. Schwanda Gusztáv, a magy. athl. club tagja. 5. Ehn Kálmán. 6. Szekrényessy Kálmán. 7. Mihálkovich Tivadar, a győri csónakázó-egylet tagja.

Schwanda, Szekrényessy és Ehn közt folyt le az érdekes küzdelem. Mindhárman teljes bévvel indultak neki 5 óra 15 perczkor a 2000 méteres pályának, mely veres zászlókkal jelzett háromszögöt képezett. Vezetett kezdetben Ehn, 10 perczen át, ekkor Schwanda néhány méterrel előre törve, 5 óra 32 perczkor eléri az első forduló pontot. 4 méterrel mögötte halad Szekrényessy és Ehn. Ehn és Szekrényessy rossz irányt véve, nagy kerülőt tesznek, ennek daczára a második fordulóponthoz elsőnek Ehn érkezik 5 óra 45 perczkor; 21 másodpercz múlva Schwanda s két araszszal hátrább Szekrényessy. A pálya harmadik harmadán érdekes küzdelem fejlődött ki. A versenyzők csaknem egy vonalba jutnak, kiki nagy erőmegfeszítéssel halad előre, mignem Schwanda megelőzi versenytársait s szerzett előnyét megtartva, igen jó kondícióban 5 óra 58 perczkor elsőnek érkezik be, husz méterrel mögötte hagyva Ehn Kálmánt, ki második lett, minthogy Szekrényessyt 1 méterrel megelőzte. A győztesek mindenikét harsogo éljenekkel fogadta a közönség.

Schwanda Gusztáv az egész pályán majdnem kivétel nélkül egyenes rendes úszási tempókat csinált, míg Szekrényessy Kálmán rendesen oldalt úszott s néhányszor hanyatt is feküdt. Ehn Kálmán szintén rendes tempóban úszott.

Befejezésül a balatoni halászok, molnárok, révészek versenye következett és pedig 10 evezős hajók versenye kormányossal. Komikus, de igen érdekes része volt ez a napnak. Negyedóra kellett sok czivódás közt, míg összeállították s megindították a hat bárkát. Pályájuk fordulóval együtt 800 méteres volt. Egyenlő erővel küzdöttek eleinte, míg nem közülük két hajó tévedésből a célpont előtti póznát kerülte meg, miközben egyikük kormányosa a nagy hajszra közt vízbe esett; hamar megfogódzva kitapázkodott s nagy örömmel elsőnek érkezett ugyan be, de mindkettőjüket diszkvalifikálták. A többi négy közül első lett a Kiss Péter által kormányzott csónak, másodiknak érkezett a Német által kormányzott hajó.

A sikerült versenyek befejeztével Mándoki szintársulata diszjelölést rendezett a Balaton-egylet tiszteletére.

A versenyek végeztével hirtelen nagy vihar támadt, úgy, hogy két vitorlás nem tudott bejönni a kikötőbe. Így a «Szélvész» a rajta lévő Szalay Imrét és Ehn Kálmánt elragadta s csak a tihanyi parton tudtak nagy nehezen partra vergődni s innen kocsin jöttek Fűredig.

A másik yachton a «Szélvész»-en Nádasdy grófnak egy angol matróza volt, ez nem tudván a viharban a kikötőbe jutni, Young két gyári munkása egy csónakon hozzá ment segíteni. A kis csónakot a yachtok kötötték, de a szélvész a «Szélvész»-t csónakostól együtt felkapta s bekergette a háborgó nyílt Balaton közepébe. A Tihanyba vert Szalay és Ehn látták még egyszer a «Szélvész»-t küzködni a habokkal, de aztán eltűnt a távolban. Másnap vasárnap többen keresésére indultak, így Nádasdy Ferencz és Széchenyi Dénes grófok is, de mind hasztalan, sehol sem tudták felfedezni. Végre vasárnap este 6 órakor maguktól megérkeztek, átvázva, fázza és éhesen. Sem a hajónak, sem a legénységnek baja nem történt; pedig teljes huszonnégy órát töltöttek partraszállás nélkül a habokon, küzdve az ellenkező széllel és az éhséggel. A fürdői parkon több százan hangos hip-hip-hurráh kiáltással és mozsárlövéllel fogadták a szegény embereket, kik közül csupán Nádasdy embere tudott úszni.

A «Szélvész» eltűnése s egyszersmind a vihar csekélyebb mérvű folytatása miatt a versenyeket vasárnap nem folytatták.

Hétfőn azonban folytatták a versenyeket nem valami nagy közönség jelenlétében s legelőször volt az

V. *Öt tonnán felüli yachtok versenye.* Pálya: 10 kilométer háromszögben. Tét 5 arany. Győztesnek: emlékérem 50 frt értékben.

Neveztek: 1. Királynő. Szarvassy Sándor és Hausmann Alajos tulajdona. Vezeti: Szarvassy Sándor. 8 tonnás schooner. 2. Hab-leány. Nádasdy Ferencz gróf tulajdona. Vezeti: a tulajdonos. 18

tonnás schooner. 3. Jolánta. Inkey István tulajdona. Vezeti a tulajdonos. 8 tonnás yawl. 4. Mariska. Eszterházy Andor gróf tulajdona. Vezeti: a tulajdonos. 6 tonnás yawl.

Az első fordulónál gróf Nádasdy Ferencz «Hableány»-a érkezett be elsőnek 1 óra 40 percznyi küzdelem után, 4 percz mulva jött Inkey István «Jolánta»-ja, 14 perczcel később Szarvasy és Hausmann «Királyné»-ja és 16 percz mulva «Mariska». A második forduló után győztes lett a «Hableány», mely útját összesen 2 óra 27 percz alatt tette meg. «Jolánta» 13, «Királyné» 22³/₄ és «Mariska» 3 perczcel később érkezett be. A «Hableány»-t, mely tavaly is győztes volt, maga Nádasdy Ferencz gróf vezette, kitűnően kihasználva a legalkalmasabb szelet.

A vitorlások versenye alatt megtartották az úszó-akadály-versenyt a következő eredménnyel:

VI. Akadály-verseny. Táv: 1/2 kilométer, 3 akadálylal. A győző díszes arany emlékermet kap. A második — ha legalább 5-en indulnak — ezüst érmet; a harmadik — ha legalább 8-an indulnak — bronzérmet nyer. Tét: 1 frt.

Neveztek: 1. Rohonczy Aladár. 2. Hromatkó Venczel. 3. Mihálkovics Árpád. 4. Schwanda Gusztáv. 5. Ehn Kálmán. 6. Szekrényessy Kálmán. 7. Mihálkovics Tivadar s utólagos nevezéssel dr. Oláh.

A nevezettek közül csak Rohonczy Aladár, dr. Oláh és Mihálkovics Árpád indultak, miután két versenyző kirándulást tett s így lekészt a versenyről. A propositio ellenére csak két akadály volt, ezek egyike a víz fölé emelt deszka volt, melyet átmászni s a másika a víz alá tett deszka volt, mely alatt elúszni kellett.

Rohonczy ellenfeleinek több méter előnyt engedett, a pálya közepén előre tört és 10 percznyi úszás után elsőnek érkezik, 1 1/2 percz mulva másodiknak úszik be dr. Oláh 6 méterrel hagyva hátra Mihálkovics Árpádot.

Délután folyt le a

VII. Yachtok gig-versenye, ezek legénysége számára. Párevező, kormányos nélkül. A versenyben csak a balatonon lévő yachtok gig-jei és ezek legénysége vehet részt. Díj: az elsőnek — ha legalább ketten indulnak — 20 frt, a másodiknak — ha legalább 3-an indulnak — 10 frt, a harmadiknak — ha legalább 5-en indulnak — 5 frt. Pálya: 500 méter.

Neveztek: 1. Hableány. 2. Mariska. 3. Jolánta. 4. Herczegnő.

Győztes a «Hableány» gíggje lett; másodiknak a «Memento» gíggje 3 percz és harmadiknak a «Jolánta» gíggje 6 percz mulva érkezett be. S ezzel a balatoni versenyek véget értek.

Legvégül azonban meg kell jegyeznünk, hogy a versenyek rendezése nem egy kívánni valót hagyott hátra. Miután szerkesztőségünket a versenyeken két tag is képviselte, jövő számunkban a fűredi mizeriákról megemlékezünk; egyelőre tehát csak azt a furcsa dolgot jegyezzük föl a rendezés jellemzésére, hogy az úszóverseny pályázói az utolsó előtti órában sem tudták, hogy mikor lesz a versenyük?

Labdajátékok.

Labdakörjátékok, ütőbot nélkül.

(Folytatás.)

46-ik játék. „Czicze“ (vagy „Csókos“). Ezen játéknál rendszerenök is a férfiak közé vegyülnek. Mindenekelőtt annyi jellel, a mennyi a játszóknak száma, egy oly nagy átméretű kör jelöltetik ki, a mely nagy a játszóknak dobóképessége. Ezen jeleknek (körakások a kör kerületén) egymástól távolra annál kisebb, minél többen játszanak. A játszóknak most a kijelölt pontokon állást vesznek, még pedig úgy, hogy minden férfi mellé egy nő jusson („tarkázva“); azután elkezdik a labdát egymásnak körbe vagy keresztül-kasul, ide, oda kapóra dobálni, ez alkalmalammal az, kihez a labda dobátik, igyekeznek azt el is kapni, mert mihelyt elejti, azonnal be kell állnia a körbe „labdahajszolóknak“ (u. n. „cziczenek“ vagy másutt „bülyének“). Azok, kik szintén elejtik később a labdát, az elsőhöz társul beállanak. A játék további menete ezután abból áll, hogy a három „czicze“ igyekszik a labdát minden módon kézre keríteni, míg a kör kerületén állók ezt meggátolni törekednek az által, hogy a labdát egymásnak kézből kézbe — mindig azon pontokra, hol nem áll „czicze“, dobálják kapóra. Ha most valamelyik cziczenek sikerül a labdát elcsipni, akkor az felszabadulva kilép a körből és helyébe tetszése szerint beküldheti azon játszót, a melyiket akarja s rendszeren azt, kitől egy „csókot“ kapni vágy, vagy kit ezzel büntetni akar. Így ha például férfi volt ezen czicze és egy nő játszó társ keze ügyéből „kaparintotta“ volt el a labdát, akkor azon nőtől egy csókot is követelhet s azonfelül még öt be is küldheti cziczenek saját helyébe. A körbe beállíthatni egy egészen hibátlan játszót is, de csókot csak azzal szemben lehet követelni időnként, a kinek hibája, (labda elejtése vagy rossz dobása) következtében fogott el a labda.

Mellékes szabályok: a cziczenek a kör kerületét túllépni és a labdát más kezéből erővel kivenni nem szabad s a három czicze a kör belsejében már ez okból is, egymástól lehető távolra álljon fel s kö-

zülök kiki igyekezzen a labdát vagy még röptében, vagy a földre este után elcsipni, — ha ugyan ez utóbbiban a kívül állók fürgesége által meg nem előztetik. Ha valaki oly rosszul dobja társának a labdát, hogy azt az illető még kezével sem érintheti s ha az ily rossz dobás következtében jut a labda egyik „czicze“ kezébe, akkor esetleg csak a dobótól lehet követelni csókot, nem pedig az elkapni szándékozótól is. Kezdetben az első hibát (labdalejtést vagy rossz dobást) egyszer mindenkinek elnézik („egy hiba, nem hiba“).

Ezen játékot rendszeren 8—20-an játszik, ha azonban 8-nál kevesebben akarják játszani, akkor úgy kell intézni, hogy a körben mindig csak egy labda-hajszoló (czicze) legyen, vagyis a körbe lépők egymást mindig felváltják, — a többiben változatlanul marad minden.

47-ik játék. „Körben dobálás két labdával“ (v. 3, 4-el, ha sokan játszanak). Ezen játék közönségesen „hopp!“ néven ismeretes, a mennyiben a játszóknak minden egyes labdadobás alkalmával ezen szót hangoztatják „hopp!“ (innét mondják: „hoppoljunk egyet!“). A játszóknak felállásaikkal oly nagyságú kört képeznek, hogy az egyesek közti távolság 8—12 lépés legyen, azután mindenki önmagának váj egy kisebb lyukat, vagy kalapját maga előtt körülbelül egy lépésnyire leteszi. A labdákat két átellenben álló játszó kézbe veszi és egyszerre és egy irányban kezdik azt társaiknak jobbra (b.) dobálni s ezek ismét ugyanabban az irányban tovább dobálják (v. ha kitűnő labdázók játszanak, akkor a két labdát ellenkező irányban dobálják, úgy, hogy azok minden körútban egyszer, de nem a kézben, hanem repülésükben lehető gyorsan összetalálkozzanak).

Minden játszóknak arra kell figyelni, hogy nála, illetve kezébe a két labda össze ne találkozzék és hogy egyiket is a földre ne ejtse, mert mindkét esetben „hibába“ esik s hibáját azzal jelölik meg, hogy vájt lyukába (vagy kalapjába) egy darab kis követ (v. papír csomócskát) tesznek. Szintén illetlen „megrovást“ kap az is, ki oly rosszul dobja szomszédjának a labdát, hogy az nem kaphatja el. (Nem esik annak „keze ügyébe.“) A kinek legelőbb van ki, az előre meghatározott 5 (vagy több) hibája, azaz 5 (v. több jel lyukában: az rögtön beáll a kör közepébe „hopp-mesternek“. Ekkor beszünttetik a körbeni kapóra dobálást s a helyett kezdik „püfölni“ a hopp-mestert. A püfölés úgy kezdődik, hogy a játszóknak a labdát egymásnak kapóra keresztül-kasul dobálják, a kinek aztán inkább keze ügyébe esik, az az ide-oda sűrűgölődő hopp-mestert jól hátba sújtja.

Ezen dobálódzás — az alább jelzett két esetet kivéve — mindaddig folyik, míg, a hopp-mester valóban meg nem kapta az 5 ütést (t. i. annyit, a mennyi hibára játszottak). Azonban, ha 5×5 — vagyis az 5 hibánál 25 — dobás közül sem voltak képesek ötöt 5-ször megdobni, akkor tovább már nincs senkinek joga rá dobni. Szintúgy felmentetik az 5 ütés alól a hopp-mester, ha a labdát dobálódzás közben elcsipni a többiek elől. Ezek után újból kezdődik a körbeni kapóra dobálás és így folyik tovább.

Némely vidéken e játékot, különösen a végén előjövő dobálódzás, másképpen játszzák. Ugyanis a hopp-mester csak úgy menekülhet meg a kitűzött ütésektől, ha egyenként valamennyi dobó ellenét „leteszi“. Ez pedig úgy történik, hogy ügyes mozgásaival valamennyi dobást kikerülni igyekszik, mely esetben aztán az, kinek nem sikerült öt megdobni: a körből kiáll (félre áll, leül, „letétetett“). Így fogy le a dobók száma, az ügyes hopp-mesterrel szemben egyenként, mielőtt az még a kellő számú ütéseket megkapta volna. Ez az illetőnek aztán legnagyobb érdemül tudatik be.

(Folyt. köv.)

TARTALOM.

Egyetértés (Justus-tól). — A kis gyermekek első tornáztatása (Br.-től). — Gyalog kirándulások. — Magyar atletika (L.-től). — Az amateur-kérdés az evező-sportnál (B.-y-től). — Új atletikai club alakulása. — Az egykerékű velociped (két képpel). — Anglia és Amerika küzdelme a porondon. — 7 angol mértföldes gyaloglások. — Különfélék. — A balatoni versenyek. — Labdajátékok. — Tárca: A szegedi nők versenyűzése 1881-ben.

Schleinz Károly

Budapest, kerepesi út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa

(BICYCLE) és TRICYCKLE gyárosok magyarországi főügynöke
ajánlja dusan felszerelt

vasparipa és Tricycle raktárát.

Ezen gyár készítményei szilárd szerkezetük és csinos kiállításuk által a legnagyobb kelendőségnek örvendenek s az eddigi vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

8 Kívánatra árjegyzék bérmentve megküldetik.

Kiadóhivatal:

Budapest, IV. Váci-utca 1.
Aigner Lajos könyvkeres-
kedése.

Előfizetési díj:

Negyedévre 2 frt.
Félévre 4 frt.
Egész évre 8 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések díja: két hasábos
petit sorért 25 kr.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

KIADJA AIGNER LAJÓS.

Szerkesztőség:

Budapest, VIII. Nagykörút-
utca 13.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleket nem
fogadunk el.

Az országos kiállítás.

A testgyakorlati tárgyak számára a kiállítási bizottság egy külön csarnokot épített. Nem kételkedünk benne, hogy a különben nem nagy épület könnyen megtelik a tornászok, velocipedisták, koresolyázók, vívók, esónakázók (?), gyaloglók stb. eszközeivel. Sőt arról is meg vagyunk győződve, hogy a kiállított tárgyak közt lesz elég olyan, mely a külföldi készítményekkel is versenyezhet. Szóval abban biztosak vagyunk, hogy ez a kiállítás sikerülni fog.

Hanem ránk nézve nem ez a fő, nekünk más kiállításról kell gondoskodni. Az ország és a külföld a testgyakorlati csarnok után kíváncsi lesz látni az eszköz után az embert. S nekünk meg kell tudni mutatni, hogy a jó szerekhez jó erőnk is vannak.

Rendeznünk kell mindenféle testgyakorlatban versenyt vagy mutatványos ünnepélyt.

Tudom, hogy a jó akarat talán minden egyesületünkben meg van, de ez a nagy dologhoz nem elég. Mert komolyan be kell látni, hogy nehéz munka s lelkes mozgalom kell, hogy kudarcot ne valjunk ország-világ előtt. Nem lehet megelégednünk holmi megszokott középszerű versenyyel vagy disztornával. Sok és jó erőt kell kiállítanunk a porondra, érdekes sorozattal, kifogástalan rendezéssel impozánsan kell fellépünk. Mindehhez idő kell, hogy sikerülhessen. Még van idő, de már csak a tetre és nem a helylésre.

Ha azt akarjuk, hogy a külföld a testgyakorlatok terén komolyan számba vegyen, most igyekezzünk tehetségünket kimutatni. Azzal, ha egyesek egy-egy nemzetközi versenyre kimevve, talán talán dicsőséget is hoznak haza, még keveset nyertünk s azzal még kevesebbet, ha a mi hazai nemzetközi versenyekről a kül-

föld viszi el a díjakat. De ha most sikerül bemutatnunk mindenféle testgyakorlatban jártasságunkat, úgy jó bírünk hamar tova kél.

Ne vegyük a dolgot könnyen! ne tekintsük a rendezendő versenyeket a magán hiúság, vagy egyleti érdek, hanem az országos jóhírnév szempontjából. Feledjék el tehát az egyének és egyletek kicsinyes surlódásaikat és törekedjenek együttesen, lelkes egyetértésben mutatni be a nemzeti testi fejlettséget a legmagasabb fokon.

A fővárosi egyesületeknek kell elől járni és mint házigazdáknak meghívni és szívesen látni a vidéki egyesületeket. Az ország minden gyakorlott jó erejének fel kell jönni a nagy versenyekre és tornákra. Erre nézve gondoskodni kell a feljövő már nevezett versenyzők számára utazási ingyen- (vagy leszállított) jegyről és a fővárosi egyleti és iskolai tornahelyiségekben szállásról.

Az egyesületeknek a versenyek rendezése semmi körülmények közt sem fog áldozatába kerülni, sőt jó rendezés mellett még szép jövedelmet is hozhat. De hogy az előleges költségeket könnyen lehessen előteremteni, jó lesz az egyesületeknek az anyagiakban is collégiálisan egyesülni.

Hanem a mi a fő dolog, már a halogatásra semmi időnk sincs. A fővárosi egyesületeknek hamar el kell küldeni a felhívást a helybeli és vidéki egyesületekhez, hogy a tagok tudják, mily versenyekre készülhessenek. — A verseny-propozíciókat teljesen kidolgozva, még az ősz előtt szét kell küldözgetni, hogy még az idén próbálghassák az ifjak erejüket. Nem a training, de az ezt megelőző hosszás gyakorlat teszi ezt szükségessé. — A versenynek megállapításánál jó lesz tekintetbe venni a meglévő erőket és félig ezek adják meg a versenyfeltételeket.

Jó előre gondoskodni kell a versenytérről is, mert minden nap nehezebbé válik a beszerzése. A versenytér jó elkészítését nem

A „HERKULES“ TÁRCZÁJA.

A palicsi versenyek előtt.

— Levél a szerkesztőhöz. —

Palics, jul. 21.

A mai kellemetlen időjárás, mikor minduntalan megered az eső s a nap csak ritkán mutatkozik néhány percze az égen — enged meg az athletának, hogy néhány sort küldjön jó barátainak. Még tegnapelőtt este is felhőkkel volt tele a látóhatár. Bizony kétségbe ejtő dolog, ha az ember meggondolja, hogy mi készül aug. 3-ára. Az utak nagyon rozsak, a vasparipázást be kellett szüntetnünk.

Óriási dolgok készülnek itt. A torna-egylet kolosszális zárt szinkört építettett. A palicsi vendéglős sátorokat elfeltetett a készülő bankett kedvéért, az egész vidék sportkedvelő közönsége allarmirozva, a tánczos kisasszonyok (mert táncmulatság is lesz) bábra készen, a meghívók szétküldve, a meghívottak egy része már Palicsra van, az athleták gyakorlataikat szorgalmasan végzik.

Palicsra most nagyon élénk az évad. Az különben igen természetes (és nem kell külön erősíteni), hogy júliusban a magyar fürdőkben élénk minden. Hiszen csakis akkor élénk.

Az én jó magyarom, fájdalom, még mindig szenved a kisebb nemzetek eme gyöngéjében, hogy mindent lehetőleg divatosan akar művelni, — még a fürdőzést is. Kétségtelen, hogy a külföld gyógyhelyein is több vendég van a kánikula napjaiban, mint ősszel és tavasszal, de még sem tapasztalhatjuk azok látogatottságában amaz aránytalanságot, melyet a hazai fürdők kimutatásai föltüntetnek. Így ama kezdetleges állapotnak, melyben még híresebb helyeink közül is nem egy sínylődik, némi részben maguk

a látogatók az okai, kik mindannyian a július 1-től augusztus 15-éig terjedő másfél hónapi saisonban akarják a «kurájukat végezni».

Csoda-e aztán, ha nem találnak valami kényelmet és kitérőt szolgálót. Hiszen e fürdők tulajdonosai és bérlőitől nem lehet kívánni, hogy olyan kényelemmel szolgáljanak a vendégeknek, mint ama külföldi igazgatóságok, a melyek három-négy hónapos időre tarthatnak számot. Némelyik hazai fürdők sokszor kikiáltott drágasága is innen ered. Lehetetlen olcsó árakat szabni ott, a hol hat hét alatt kell kinyerni a befektetett tőke éves kamatait.

A ki megfordult már magyar fürdőkön, az tudja, hogy ott a nagy saisonban ilyen az élet. De hát mit szólnának az embernek az ismerősei hozzá, ha nem ilyenkor mennénk fürdőzni?

De jó lesz visszatérni Palicsra, mielőtt kifogyunk a helyből. A mi az itteni fürdő-igazgatóságot illeti, az bizony már kifogyott belőle s jelenleg Palicsra egy bérbeadandó kő sincs, a melyre a vendég a fejét lehajthatná. Szóval, a saison elérte tetőpontját.

A szabadkai torna-egylet országos nagy versenyének bizottsága tegnap tartotta meg nagygyűlését és helyszíni szemlét. És ez alkalommal asszonyai és több társainak tiszteletére futó, úszó és cónakázási gyakorlatok tartattak. Középszerű eredményt voltak képesek felmutatni. Ezt annak tulajdonítjuk, hogy athletáink az előtte való nap tartott és igen fényesen sikerült táncmulatságon, a melynek tiszta jövedelme (200 frt) a leendő tüzoltó-egyesület alapjára lesz fordítandó, kivilágos-kivirradtig ujráták a csárdást.

Az aug. 3-ikán tartandó versenyek közé a következő új pontok vétettek fel:

Gátúszás. Táv. 500 méter, 5 gáttal, a gátak a víz felszínén úszó fenyő-gerendák. Nyílt verseny. — Első kihívó Milassin An-

ajánlhatjuk eléggé melegen a rendezők figyelmébe. Mert a jó talaj nem csak a versenyzőknek kellemes, de az eredmények jóságát is nagy mértékben emeli. — A tornaünnepélyt is szabadban, tágas téren volna czélszerű rendezni. Ha a fővárosi 3 torna-egylet együtt mutatná be a vidékiekkel gyakorlatait, úgy legalább 300 tornász működne együtt. Ez olyan látvány lenne, milyenben még Magyarországon senki sem gyönyörködött.

A velocipedistáktól különösen sokat várunk. Náluk a versenyrendezés a legkisebb veszélyeztetéssel sem jár, érdekes versenyeket a vidéki közönség bizonynyal tömegesen fogja látogatni.

A minden egylet által külön rendezendő versenynek talán nem lenne semmikép sem szép eredménye, azért jó lesz bármily rövid időre is egyesülni a két velociped-egyletnek is.

A velociped a hadseregben.

Mig társas életünk nem egy körében bizonyos idegenkedéssel viseltetnek a velociped iránt, addig a hadseregben oly fontos reform előtt állunk, mely előreláthatólag fényes szerepet fog biztosítani a velocipednek a katonaságnál.

Bécsből ugyanis a közös hadügyminiszterium e hó elején a katonai vívó és tornatanítófolyam parancsnokságának Bécsújhelyt parancsot adott, hogy a növendékek egy részével távvelocipedezést rendezzen s az elért eredményről jelentést tegyen.

A tanfolyam egy szakasza e parancs folytán a katonai és sportkörökben ismert Schadek századás vezetése mellett jul. 7-én Bécsújhelyből útnak indult.

A 22 kiló nehéz bicyclen kívül minden katona podgyaszt és úti eszközöket vitt magával.

Ez út a Semmeringen, Müzzuschlag, Krieglach, Kindberg, Kapfenberg, Bruck, Leoban, Pernegg, St.-Jakob, Erhard, Baten, Birkfeld, Friedberg, Mönichshausen, Aspang és Pitten felé vezetett.

Az öt napi kiránduláson 300 kilométert mentek (első nap 110 kilométert) s a rossz útakon gyakran kellett gyalogni és a bicyclen tolni.

Már magában véve az, hogy a közös hadügyminiszterium érdeklődése a velociped felé fordult, rendkívül figyelemre méltó jelenség; de az elért eredményből bizony lehet következtetni, hogy a hadügyminiszterium meggyőződve a velociped használhatóságáról a hadászati eszközök sorába fel fogja azt venni.

A háborúk alkalmával rendszeren legtöbb bajt okoz a katonaság szállítása a harcztérre, hova nem vezet mindig vasút. Mert a gyaloglás úgy elfárasztja a legénységet, hogy az a megveretés veszélye nélkül azonnal ütközetbe nem bocsátható.

De ha a velociped a rendkívüli hadászati eszközök közé felvételük s a legénységnek legalább egy része begyakoroltatik; a

hadtestek mozgásának könnyebbége és gyorsasága rendkívüli mértékben fokoztatik.

A velocipedes gyalogságnak még a lovasság fölött is igen sok előnye volna. De ha egész csapatoknak velocipéddel felszereléséről nincs is még szó, kétségtelen, hogy egyes futár-szolgálatokra a velociped használata kiszámíthatatlan haszonnal járhat. S most már nem is lehet kételkedni benne, hogy erre okvetlenül fogják használni azt.

Es a velocipednek ez előléptetése nem csak a katonaság körében, hanem a polgári világban is nagy hatással fog járni s remélhető, hogy nálunk is előbb-utóbb oly általános használatnak fog örvendeni a velociped, mint a külföldön.

A bajnoki cím adományozásának joga.*

A szabadkai torna-egylet 1884. augusztus 3-án tartandó országos torna- és atletikai versenyének sorrendjében

1. Bajnoki célverseny,
2. Bajnoki távúzás,
3. Bajnoki akadály-verseny,
4. Bajnoki kardvívás és
5. Viadori torna-versenyek

vannak — egy napi verseny-időre — hirdelve, melyek némelyikéhez még az «Országos» címet is hozzá ragasztották.

Csinálja bár ezt a világ legelső testgyakorló egylete, nem kerülheti ki, hogy némileg nevétségessé ne vállalják. De a mennyire nevétségessé tűnik föl a nagy címekkel való e dobálódzás az első pillanatban, ép annyira bosszant később és legvégül még károsra is válik.

Mert ha az egyesületek így derűre-borúra osztogatják e nagy titulusokat, utóljára elvész ezeknek minden tekintélye.

Távol van tőlem az a gondolat, hogy a szabadkai torna-egylet bármelyik bajnok-jelöltjét is méltatlannak tartanám a bajnoki címre, sőt erősen bizonyítom, hogy egy-két jeles erő van a szabadkai tornászok között; de midőn «Országos» bajnokokról beszélnek, a kompetencia kérdésének mégis föl kell támadnia s a magam részéről azt hiszem, hogy erre nem egy vidéki, nem egy fővárosi egyesület érezheti magát feljogosítva, hanem csak is az összes testgyakorló egyleteknek — fájdalom még nem létező — szöyetsége.

Es hogyha például az ország legelső vívóinak, az öreg Keresztessy híres tanítványainak teljes mellőzésével Szabadkán nevezik

* A bajnoki cím túlságos bőkezű osztogatását sem a fővárosban, sem a vidéken nem tartjuk czélszerűnek; a nélkül is lehet érdekes versenyeket rendezni, a mint meg is mutatták torna-egyleteink még mielőtt a «M. A. C.» behozta volna Magyarországra a bajnoki cím használatát. S a bajnoki cím jogának és sok más dolognak elintézésére nagyon óhajtanánk tartjuk mi is az országos testgyakorlati szövetség megalakulását. E szempontokból adunk helyet e közleménynek, melynek egyes kitételeiért a cikkírórt illeti a felelősség. Szerk.

dor. Első beérkező ezüst-, a második bronzérmes nyer. A díjak csak a 12 perczen belül érkezőknek adatnak ki.

Gyaloglás. Táv. 3 klm. Nyílt verseny. Első kihívó Sztojckovich Emil a Sz. T. E. tagja. Első beérkező ezüst-, második bronz-érmes nyer.

Négyvezős hajók versenyje kormányossal. Zárt verseny. — Résztehet minden a palicsi tavon használatban levő kormányossal ellátott akár kettős párevezős, akár négyvezős palánkos belvillás hajón. Pálya 500 méter. Az első beérkező csónak tagjai bronzérmeket nyernek. — Nevezési zárnapi jul. 24-ike esti 8 óra.

Mindezen újabb felvett versenyeknél a Sz. T. E. igazgatóválasztmányának 1884. jun. 29-én kiadott általános és részletes versenyszabályai mérvadóak.

A versenyek érdekességét emelni fogja az, hogy a szegedi és zentai sport-clubbok tagjai közül többen fognak küzdeni a szabadkai hölgyek által felajánlott tiszteletdíjért, a mit a bajnoki távúzás-nál fognak kiadni.

Azonkívül Bajtai Vojnich Lukács és Vasvári Antal uraktól, mint a bács megyei gazdasági egyesület kiállításai osztályának elnökeitől egy igen szép kivitelű serleg ajánlatot fel a távoldobás első győztesének.

A versenybizottság díszelnöke: Jankovich Aurél főispán, elnök: Pertich Mihály, alelnökök: Piukovich János és Vojnich Sándor urak lettek.

Versenypirók. Dr. Antunovits József, Birkás Gyula, Bockelberg Ernő, Farkas Zsigmond, dr. Gyorgyevits Szredoje, Jankovits Kázmér, Lenárd István, Lévy Simon, Barátosi Porzsolt Gyula, Vojnich Simon.

Pályabírók egyszersmind mint vezetők. Gyelmis Gerő, Malachovszky László, Piukovich János, Piukovich József, id. Vojnich Sándor.

Versenypirók. Dr. Békeffy Gyula.

Időmérők. Farkas József, Hacker Adolf, dr. Mukics Károly, Szigethy Sándor.

Orvosok. Dr. Reiszner Gyula, dr. Tóth Béla, dr. Veisz Ignác.

Térmérők. Gáli Adolf, Macskovics Titusz.

Intézők. Fellegi Antal, Gálfy György, Hevér Géza, Izecseszkul Leo, Lewich Simon, dr. Milkó Izidor, Manojlovits György, dr. Mukits Károly, Rudits Károly, Sztojkovits Emil, dr. Tóth Béla, Vasvári Antal, dr. Vermes Lajos, Vermes Nándor, Vermes Béla, Vizner József, Vukovits Gábor.

Handicapper. Berger Vilmos.

Egyesületünknek a mult napokban vendége volt br. Mednyánszky Imre bicyclista és regattista. Több száz klm. futottunk be vasparipáinkkal.

Eddig a nevezések szép számmal érkeznek, de sajnos, ezek csak helybeliek. A bajnoki célverseny, akadály vasparipa, akadály futóverseny és tornaversenyekre igen kevés közreműködőnk lesz. A bizottság új versenytér felállításáról gondoskodik, hol a versenypálya nem egyenes (mint eddig volt), hanem ovális alakú leend.

Az úzásban a mérkőzések, mennél közelebb vagyunk a versenyekhez, annál többször megújulnak. Kitűnőbb úzóink Skossa Zoltán, Milassin testvérek, fáradhatatlan Berger Vilmos, Sziemenburger Károly, Weber Frigyes, Herz Ede (Kanizsáról) stb. A súlydobásban a díjat nem Racsmány J., hanem valószínűleg Kladek Mihály fogja elvinni.

A training alatt a gyaloglásban kitűnő erőnek bizonyult B. Vojnich Antal, a zentai ath. club bajnokjelöltje, továbbá Milassin Andor és Janicza János. A kardvívásban Szendy Károly és Lazits János tűnnek ki.

Vermes Lajos.

ki *«Magyarország első kardvívó bajnokát»* és e nagy cím daczára is a külföld gyengébb erői is meg fogják őt verni, ez nem csak annak a legyőzött vívónak, hanem az összes magyar vívóknak szégyenére fog válni.

El volt biz ennek az országos bajnoki címnek ily módoni adományozása hamarkodva s ha elejét nem vesszük a dolognak, féltő hogy első sorban maga a magyar sport-ügy s aztán hazai ifjúságunknak eddig, különösen a kardforgatásban büszkén fentartott hírneve és dicsősége fognak érzékeny csorbát szenvedni.

Be kellett volna a derék szabadkaiaknak türelemmel várni a hazai sport-egyleteknek kívánatos szövetkezését s akkor egyesült erővel bizonyára a vívásban is oly recordokat tudtunk volna, nyilvános viadalokon felmutatni, hogy a külföld legjobb erőivel szemben is megállhattuk volna a sarat.

De eltekintve ettől a teljesen méltányolható hazafias hiúságunktól, rá kell mutatnom azon ferde és tarthatatlan irányra is — s ez legfőbb czélom — mely a legújabb időben a gyalog-sport életében felburjánzott. Ha így menne tovább a dolog, még megérnők azt, hogy derék ipartársulataink pl. a vadászeszmák és tarisznyák varrásában is bajnoki címeket adományoznának. Ezzel a drastikus igazsággal csak azt akartam előre is kijelenteni, hogy legkevésbé sem lehetne annak elejét venni, hogy bármily testület bajnoki címeket ne adományozhasson; de jól vigyázzunk, hogy ezen díszes címnek becse a nevetségességig le ne redukáltassék.

Hogy a bajnoki cím adományozásának joga minden sport-egylet által respektáltathassék, szerintem a következő feltételekhez lenne az kötendő:

1-ször. Hogy az adományozó sport-egylet alapszabályaiban határozottan bennfoglaltassék az, miszerint a bajnoki (Champion) cím oly rendkívüli (tehát a külföldi recordokhoz képest megszigorított propositiók melletti) versenyeken adományoztassék, melyeken az illető versenyző 3 egymásutáni viadalon mint első győzött.

2-szor. Hogy országos bajnoki címeket csak a létrejövendő magyarországi sportszövetségnek megalakítandó általános versenyszabályai alapján lehessen adományozni.

3-szor. Hogy a bajnoki cím adományozásának jogát csak is olyan sport-egyletek gyakorolhatják, melyeknek alapszabályai, az amateur elvvel s más gentleman klubok általános verseny és bajnoki szabályaival főbb irányokban megegyeznek.

4-szer. Hogy magánosok, professionalisták és nem sport-egyletek a bajnoki címeknek osztogatására teljesen hivatalnok s ha ezt tennék, ez a magyar sport és lovagiasság jogtalan lealacsonyításának bélyegeztessék.

Én lelkemből meg vagyok arról győződve, hogy ha a hazai sport-érdekeket s eddigelő hiven megőrzött bajvívási dicsőségünket kellő szigorúsággal iparkodunk ezután is a szükséges védbástyákkal körül venni, ennek úgy a délvidéki tűzvérű ifjúság, mint az ország valamennyi sport-egylete mielőbb is csak hasznát veendő.

Véleményem tehát oda terjed, hogy a szabadkai torna-egylet alapszabályait, a fentebbi irányban változtassa át s az eddig is kitűzött országos bajnoki címek adományozásától, egyelőre s az országos sport-szövetség legközelebbi megalakulásáig — álljon el s elégedjék meg azzal, hogy jövő évre, úgy — mint a Magyar Athletikai Club, bajnoki címeket osztogathasson. Azt hiszem, hogy ha szép az eredmény, ennek is országos becse leend — de ha *«országos bajnokok» nyomoruságos eredményeket mutatnak fel, ez már aztán, fájdalom, országos blamage is leend.* Ettől pedig mentse meg bennünket a derék szabadkaiak.

Egy jóakaró.

60 gyakorlat a nyújtón.*

1. Magas lóbálás oldalfüggésben, hátra leugrás.
2. Magas lóbálás kéztapsolással, 1/2 ford. leugrás.
3. Magas lóbálás kézütés a térdekre.
4. Magas lóbálás hátlendületben alkar függés és vissza.
5. Magas lóbálás és függéscsere előlendületben 3-szor.
6. Magas lóbálás és hátra lelendülés távolra.
7. Magas lóbálás és előre átlendülés távolra.
8. Magas lóbálás és átbukás (salto mortale).
9. Feltolódás páros karral oldal támaszba.

* E hatvan gyakorlatot a Nemzeti Torna-egylet művezetője még az 1879-iki disztornázásra állította össze, a midőn is azokat Matolay Elek, Bokelberg Ernő, Kún Gyula, Szedlacsek Lajos, Maurer János, Maurer Rezső, Keresztessy Sándor, Vermes Lajos, Vermes Nándor, Kájlinger Mihály, Oherolly János, Vessza György, Pollacsek Mór, Kanitz Izidor, Stern Alfréd, Bäumel Béla, Morgenstern Emil, Angletta Arnold, Csuka Lajos, Stark Gusztáv, Grosz György, Rothausner M., Neaker Adolf és Porzsolt Lajos mutatták be. A nyújtó-gyakorlatoknak ez érdekes és szakavatott összeállítását különösen figyelmébe ajánljuk a vidéki testgyakorló egyleteknek disztornáik rendezésénél. Szerk.

10. Feltolódás kézsukló függésből támaszba.
11. Feltolódás lendülettel (rugóval).
12. Feltolódás váltott karral váltott oldalra.
13. Feltolódás hátsó támaszba és oldalülésbe.
14. Lassú feltolódás és lassú leereszkedés függésbe.
15. Átvonulás függésből és vissza.
16. Átvonulás lóbálásból és hátra leugrás távolra.
17. Átvonulás függésből és gerincz felhúzódas.
18. Átvonulás függésből és gerincz felhúzódas lóbálással.
19. Átvonulás és hátsó támaszba feltolódás.
20. Átvonulás lóbálásból és szabad gerincz átvetőds.
21. Kelepfelvetődés és térdeleésből lelendülés.
22. Kelepfelvetődés alsó fogással és terpez lelendülés.
23. Kelepfelvetődés alsó fogással fészekbe esni.
24. Kelepfelvetődés és melső kelep hátra.
25. Kelepfelvetődés és szabad kelep hátra.
26. Kelepfelvetődés függésből függésbe.
27. Kelepfelvetődés függésből állásba.
28. Kelepfelvetődés állásból állásba.
29. Kelepfelvetődés lóbálással (1/2 óriás lelendülés).
30. Kelepfelvetődés lóbálással.
31. Térdfellendülés (a kezek közt) mérlegtartás térdfüggésben.
32. Térdfellendülés jobb térd a balkézen kívül — kanyarlati lelendülés.
33. Térdfellendülés a kezek közt és lovagülésben perez előre.
34. Térdfellendülés lóbálással és malom (egy kézzel fogva).
35. Terpezfellendülés és ülő perez hátra.
36. Terpezfellendülés és ülő perez szabadon.
37. Terpezfellendülés és térdfüggésben perez.
38. Térdfellendülés és fekfüggésben (egy kézzel) perez előre.
39. Térdfellendülés lóbálásból átfeszítés és terpez lelendülés.
40. Térdfellendülés felváltva ülő perez és guggolással perez.
41. Felbillenés támaszba és hátra le.
42. Felbillenés támaszba folytatva.
43. Felbillenés terpezített lábbal és terpezített kelep.
44. Felbillenés és terpez átugrás.
45. Felbillenés támaszba függés cserével.
46. Felbillenés támaszba és kanyarlati átlendülés.
47. Felbillenés támaszba és átguggolás ülésbe.
48. Felbillenés támaszba és guggoló átugrás állásba.
49. Felbillenés támaszba állásba (a rúdra) félfordulattal átugorva.
50. Felbillenés kézállásba és átbukás (halálugrás).
51. Támaszba lelendülés.
52. Támaszba lelendülés 3-szor.
53. Támaszba lelendülés mérleg a két karon.
54. Támaszba lelendülés mérlegből mérlegbe átlendülve.
55. Támaszba lelendülés 1/2 fordulattal ülésbe és szabad ülő lelendülés.
56. Támaszba lelendülés és melső kelep előre.
57. Támaszba lelendülés oldalülés perez hátra és leugrás.
58. Támaszba lelendülés átguggolás és szabad ülő perez előre.
59. Támaszba lelendülés kézállás és guggolás állásba.
60. Támaszba lelendülés és óriás kelep hátra.

Bockelberg Ernő
a nemzeti torna-egylet művezetője.

A velocipéd kormányzása.

A kétkerekű velocipéd tanulásától magam is leginkább a kormányzás vélt nehézsége miatt félttem. És már az első próbálgatás után oly könnyűnek találtam, mint a milyen nehéznek gondoltam. Hanem azt el kell ismernem, hogy a kormánynyal való banni tudást a velocipédezésnél a legnehezebb eltanulni, pedig erre kell főleg kezdetben törekedni.

A fővárosi két velocipéd-egyletben a kormányzás módjára nézve még nem találtam megállapodott elveket. Hol így, hol úgy tanítják a kezdőket. — Szükséges lesz tehát kissé a dologgal terjedelmesebben foglalkozni. A kérdés fejtegetése annyival is inkább szükséges, mert így némileg a mester nélkül való velocipédezés tanulását is könnyítjük. — Nagy baj ugyanis nálunk, hogy sokan, mert az egyletekbe nem léphetnek be, vagy mert nem akarnak belépni, le is mondanak a velocipédezés tanulásáról, azt hive, hogy ennek mester nélkül nem is lehet eredménye.

A kormányzás, a gép vezetésének tanulásánál már a rúd fogásánál elágaznak a vélemények. Sokan azt tartják, hogy a kormányrudat mindkét kézzel alsó fogással kell tartani. Úgy t. i., hogy a kézfej alól és az ujjak felfelé legyenek. Mások ellenkezőleg a kormányrudat felső fogással tartják.

A kérdés az, hogy melyik tartásban fejthet ki karunk kevesebb fáradsággal több erőt. Az alsó tartásnál, a jó kormányzásnál a

velocipédező a gépet magához húzza, míg a felső tartásnál inkább rá támaszkodik. Tehát az alsó tartásban, ha a kar hajlítva van, az izmok hamarabb kifáradnak, mint a felső tartásban, hol még a kormányon nyugvó helyzetben némileg pihennek is. — Hanem a dolog mindjárt fordítva áll, ha a kormányrúd egészen egyenes. Az ily velocipédnél ugyanis a gyorsabb hajtásban előre dőlve, karunkat különben is be kell hajlítani és így előnyösebb az alsó fogás.

Az erősen hajlított kormányrúdu gépeknél (Surrey, Rudge) a felső testtel ha bármily nagyon előre hajlunk is karunk majdnem egyenesen nyújtva maradhat és így a rúdat felső fogással fogva, mintegy toljuk a kormányt. Ezért is főleg az ily gépeket ajánljuk mindenféle gépek felett. A jó testtartás a velocipéden úgyis az előre hajlást kívánja, e gépek hajlott kormányrúdjá pedig épen erre kényszerít, mert egyenes tartásban el sem érjük karunkkal a kormányrúdat.

Szólhatunk még a kormányrúd egy másik fogásáról is, melyet a már kifáradt velocipédezők használnak. Ez az a fogás, melylyel a kormányrúd két végét tenyerünkkel mintegy befogjuk. Az ily tartás csakugyan legkevésbé fárasztó, de gyors, egyenes hajtásban nem használható. A rúdra így félig rá is támaszkodhatunk, vagy magunkhoz is húzhatjuk azt. Tehát az izmok egymást felváltva munkálhatnak. E mellett a rúd végét tartva, az emeltyű törvényénél fogva erőt is nyerünk. A baj csak az, hogy a fogás a rúd végén nem lehet erős és nagy zökkenéseknél el is szalaszthatjuk a kormányt.

Minden fogású kormányzásnál karunk izmai félig feszültségben legyenek. Félig csak, nehogy a folytonos erős tartással hasztalanul fárasztjuk magunkat. Izmainknak pihenniök kell s csak annyira tartjuk a rúdat, mennyire az egyensúlyozásra kell. Ha egyenes, jó úton megyünk, úgy csak figyelemből tartjuk a rúdat, de nem szoritjuk.

A kormányzás könnyítésére jó, ha felső testünk csekély jobbra-balra ingásával ellensúlyozzuk a pedálok benyomását. De ennek csak kissé szabad látszani, mert különben igen elrútítja a gép hajtását. Versenyben, hol a szép nem jó tekintetbe, a jó eredmény mellett, több szabadságot engedünk testünk mozgásában.

A jó velocipédistának, mondják, a kézzel is hajtani kell a gépet. És csakugyan az ügyes kormányzással nagyon segítjük a hajtást. Főleg ne engedjük a gépet nagy kigyóvonásban haladni, hanem úgy tartjuk a kormányt, hogy a pedál lenyomásakor ne dőlhessen arra a gép. De nagyon vigyázzunk, hogy ezt ne a kormányrúd rángatásával, de tartásával érjük el.

A kormányzás bravourját a velocipédista a körzésekben mutathatja ki. Bármily nagy kört is írjon le a gép, felső testünkkel befelé dőlünk. Minél kisebb a kör, a kormányrúdat annál erősebben kell tartani. Igen szép a 8-as alakú kettős körök leírása. A nehézség itt az egyik körből a másikba való áthajlásban van. Az átmenetnél a kormányt erős tartással lassan vezetjük, felső testünkkel egy időben dőlve át.

A kormányzást az ember egyszerre tanulja ugyan meg a velocipéd hajtásával, de sok fáradság után lesz csak a már jó velocipédistából is ügyes kormányzó.

Nők úszó-versenye Angliában.

(Képpel.)

A legegészségesebb sport kétségkívül a nőkre nézve az úzás. S hogy nálunk a hölgyek még nem gyakorolják valami nagy mértékben, annak egyik oka bizonyára a versenyek hiánya; mert igazi sportot verseny nélkül képzelni sem lehet.

De hogy női úszó-versenyeket ritkábban rendeznek, annak is meg van a maga oka. A női úszó-versenyek rendezésének egyik fő akadályá ugyanis a női úszóruha, a mely — bárminő szabású legyen is — nem alkalmas arra, hogy ha átázik, abban a nő a nyilvánosság elé lépjen.

Ezen tehát csak úgy lehet segíteni, ha zárt helyen s tisztán női közönség előtt rendezik a női úszó-versenyeket. A mint hogy erre Anglia meg is adja a példát.

Angolországban ugyanis van több nagyobb zárt női uszoda, a melyekben koronként igen érdekes úszó-versenyeket rendeznek.

A medenczék ez uszodákban rendszeren nem mélyek, hogy a hölgyeknek csak nyakig érjen. Természetesen az egész épület a legpazarabb kényelemmel van berendezve s a legszigorubban öröködnék arra, hogy az ajtó kilincse férfiek érintésétől ment maradjon.

A nők háborítlanul érezvén magukat, sok kedélyes tréfákat rendeznek; így koronként egy-egy úszó-versenyt rendeznek, melyben egyetlen férfi sem vehet részt. A versenyzők között különböző korú és osztályú nők vannak s az sem épen nagy ritkaság, hogy anya úszik a leányával egy versenyben.

Az asszonyok tőlük telhetőleg utánozzák a férfiakat a sport üzésében és a versenyek rendezésében, választanak versenybíró-ságot, indítót, időmérőt, visznek tiszteletdíjakat s ezeket ünnepélyesen adják át. A legkellemesebben töltik el idejüket a legelőbbkelő angol hölgyek is, csak egyetlen bajuk van: a «jelen voltak» nevei nem kerülnek a lapokba, mert az újságíró rendszeren — férfi s ezt nem lehet beereszteni.

Közelebb is volt Londonban egy ily verseny, melynek képét közöljük is, a sík-úzásban az első díjat bizonyos Smidler kis-asszony nyerte el, az akadály-úzásban pedig Yorkson Mari asszony. Sem az időt, sem a pálya nagyságát azonban nem jegyezték fel a hölgyek s így az eredmény ránk nézve nem bír érdekléssel.

A mi amazonainknak is van egy pompás fődött uszodájuk a Császárfüldőben, mért nem használják fel úszóversenyek rendezésére?

A tornatanítás Szilágymegyében.

Nemrégiben «A testgyakorlatok és a nemzet hadereje» címmel közöltünk cikket, melyet számos vidéki lap is átvett. Ily módon a cikk a vidéken a tárgy iránt némi érdeklődést támasztott és több hasonló tárgyú cikket provokált. Ez utóbbiak közül a *Zilahon* (Szilágymegye) Dénes Lajos által szerkesztett «*Szilágy*» című hetilapban megjelent cikk érdekesnek tartjuk egész terjedelmében átvenni a következőkben:

Zilah, július 20.

«A testgyakorlatok és a nemzet hadereje» cím alatt olvastunk nem régiben egy cikket, mely a tornázás és a nemzeti erő kapcsolatával foglalkozott.

Alljunk meg egy kissé e tárgynál s nézzük saját viszonyainkat. «Minden lépés, mely a kényelmesebb élethez visz, munkától ment fel s erőnket gyengíti; most, hogy a gépek a természeti erővel helyettünk dolgoznak, erőnk a nyugalomban elvész» — mondja többek közt az említett közlemény.

Majd szól a hajdani Görögország nagyságáról, mely a «testgyakorlatokkal edzette ifjait» s ráutal a közelebbi e tárgynál annyiszor emlegetett német-francia háborúra, hol a tornászok által vezényelt német csapatok győztek.

A katonánál első dolog, hogy a lovas lovagolni, a gyalogos gyalogolni tudjon lehető kitartással; erre pedig csak a megfelelő gyakorlatok teszik képessé. Minden ízében ép és erős test és erős akarat szükséges ahhoz s mindezt legkönnyebben és élvezettel megszerezük czélszerű tornászati gyakorlatokkal. Ezért a hadsereg erejét már a gyermekkortól kezdve kellene nevelni megfelelő tornagyakorlatokkal.

Fölösleges talán mondanunk, hogy e tornázás szüksége nem annyira iparosokra, szántóvetőkre s általában a nagyobb testi erőt igénylő munkával élőkre nézve forog fenn, mint főképen az iskolában felnövő ifjakra s később is csaknem kizárólag szellemi munkával foglalkozókra.

Ilyen értelemben az iskolai tornázást nem szabad csak szóra kozásnak, pusztá játéknak tekinteni, melyet talán a jelenben divatozó szellemi túlterhelés némi ellensúlyozására talált volna ki a paedagogia; hanem rendszeresített testi munkának, melynek czélja a test edzésén kívül a fegyelmetartással hathatósan befolyjni a növendék erkölcsére is. De éppen e czél szempontjából nem helyeseljük azon túlkapasokat sem, melyek különösen vizsgálatok alkalmával a nagy közönség előtt produkált saltó mortálékban és ki tudja, minő komédiás fogásokban nyilvánulnak. Legkevésbé szolgálnak az ily mutatványok az illető tanítók paedagogiai képességének dicsőségére — mint ők hiszik; hanem igen alkalmasok arra, hogy a még mindig vonakodó, sőt irtózó

NŐK ÚSZÓ-VERSENYE ANGLIÁBAN.

szülőket gyermekeiknek a tornázás alól való fölmentetésére indítsák.

A tornázásnak fontosságát, a «csak ép testben lakik ép lélek» régi közmondás jelentőségét felfogták, megértették a művelt nemzetek s igyekeztek is a rendszeres testgyakorlatokat meghonosítani intézeteikben. Rendes tantárggyá tették azt hazánk különféle iskoláiban is s talán nem tévedünk, ha jótékony hatásának tudjuk fel egyéves önkénteseink eddig tanusított kitartását, általában harczképességét s az ország különböző részeiben működő tornászati egyesületek keletkezését.

Városunkban az ev. ref. gymnasiumban 1869. őszén vezetett be a rendszeres tantárgyak közé a tornázás. Rendszeresen tanítottat azután a felállított állami tanítóképző intézetben, majd később a polg. iskolában — s az elemi népoktatási intézeteket nem említve — egy év óta a felsőbb leányiskolában. S akár a szabályos testtartást és járást, akár a felsőbb osztályok katonai mozdulatait, akár a több erőt igénylő gyakorlatokat, akár a szórakozásul szolgáló, de ugyanakkor figyelmeztetésre szoktató társas torna-játékokat tekintjük: az eredménynyel általában meglehetünk elégedve. Azonban, mikor rendszeres tanításról szólnunk, tegyük hozzá — mint akárhányszor olvashattuk a kiadott isk. értesítőkből is — csak alkalmas időben. Ezzel nem azt akarjuk mondani, hogy egy kis eső vagy a téli alkalmatlan időjárás miatt egy vagy több órára, vagy éppen néhány hónapra teljesen felfüggesztették volna a gyakorlatokat; csak azt, hogy ezeket igen nagy mértékben korlátozták, bénították a körülmények. Mind a tanítóképzőnek, mind a gymnasium- és polgári iskolának, sőt bizonyos tekintetben a leányiskolának is vannak alkalmas,

többé kevésbé fülszerezett árnyas tornaterai a szabad ég alatt s itt a legjobb helyen, mikor alkalmas idő is van. Ámde ha megerednek az ég csatornái, vagy eljönnek a zimankós őszi és téli s kétes tavaszi napok, novembertől április végeig, tehát a tanév nagyobb részében szobára vannak utalva tornászaink. A leányiskola tanulói még csak elvégzik egyszerűbb gyakorlataikat szobájukban, mert kevesen is vannak; a tanítóképző növendékei előtt — s ennek igazgatósága szíveségből a gymnasium és polg. iskola ifjúsága előtt is — megnyílik az ugynevezett téli torna-terem, igazán pedig egy lakóhelyiségül sem egészen alkalmas, alacsony és nedves, szűk szoba. E helyen a rendszernél sokkal nagyobb minőségű, friss levegőt kívánó tornázó tüdeje üdítő léghelyett megtelek porral s bizony nagy elővigyázattal kerülheti ki a veszélyes meghűlést is, midőn a fűtött szobából kifáradva, izzadtan egyenesen a hideg levegőre lép ki. Am tessék elképzelni egy közönséges szobát s benne egész 50 főre menő tornázó csapatot, kitűnik, ha vajjon nagyitva beszélünk-e? Hát bizony mi nem tudjuk eldönteni, hogy vajjon az ilyen tornázás igazán célravezető és hasznos-e, vagy csak arra való, hogy az intézetek felsőbb hatóságai ne vonják felelősségre, ne korholják az illető tanári karokat a tanterv megszegéséért.

Hol maradnak aztán e helyen a nagyobb tért kívánó rendgyakorlatok, a katonai mozdulatok kivitele s talán ama férfias, test-edző mulatság: a vívás, melynek meghonosítása, rendszeres gyakorlása városunkban az iskolából már kikerült egyénekre nézve is oly üdvös volna? Miképpen lehet teljesíteni a legújabb tanterv követeléseit, mely a katonai gyakorlatokat egészen a czéllövésig kötelezővé teszi középiskoláinkban?

De miért menjünk tovább? Hiszen jól tudják, sajnálattal beismerik maguk az intézeti előljárók és más gondolkozók is, hogy a szükséges helyiség hiánya miatt a tornatanítás nálunk felette hézagos s így alig közelítheti meg a czélt, mely elébe kitűzve van. Nem is azért irtuk e sorokat, hogy épen őket figyelmeztessük a hiányokra, de mert nem tartjuk fölöslegesnek a tornászattól még mindig idegenkedő nagy közönség előtt szólni e tárgyról minél gyakrabban s mert egy szerény indítványt is ajánlani akartunk megszívvelé végett s ez a következő: a királyi tanfelügyelőség, a gymnázium, tanítóképző intézet és a polg. iskola igazgatóságainak, az állami felső-leányiskolai gondnokságnak és községi iskolaszékeknek 1—1, esetleg több megbizottáiból hivassék össze egy bizalmas

értekezlet, melynek feladata leendő megbeszélni egy állandó torna-épület emelésének s egy játéktér berendezésének lehetőségét, módozatát s ehhez képest megtenni a további lépéseket.

Lustaforgás a nyújtón.

(Képpel).

Mint neve is mutatja e forgás nem lehet valami nehéz. A gyermekek rendszeren az ilyenféle forgásokat tanulják meg legelőbb. A legkönnyebb forgás nem az, melyet képtünk mutat, de hasonlít hozzá. Ugyanis az igazi lustaforgásnál nem mint képtünk mutatja a lábfejet, hanem térd hajlásban a lábat akasztjuk a nyújtóra. A kart a könyékben támasztjuk fel. Mindig az ellenkező láb és karon végeznek a forgást. A kezekkel a nyújtót orsófogással fogjuk meg. (A nyújtó alá keresztbe állva kezeinkkel szembe fogjuk át a nyújtót, úgy hogy hüvelykujj hátfelé áll). Felhúzodva karunkkal s a lábfejet jól beakasztva a nyújtóba, a szabadon maradt lábbal adjuk meg a kellő lendületet. A lendítésnél erősen kell mind a karokkal, mind a lábfejjel a nyújtót tartani. A fő a forgás könnyítésénél, hogy jó lendületet tudjunk lábunkkal adni és azt megis tudjuk az egyszeri forgás után tartani. Emellett azzal a karral, melyik könyékben nem függ a nyújtón, segíteni kell a felfelé menésnek.

A segítő a vállakat fogja és ha kell gyenge nyomással felsegít a nyújtóra. Az első próbálgatásoknál a lábfej kiszokott akadni a nyújtóról, ilyenkor kettőzött figyelemmel legyen a segítő, mert a nagy lendület a kezek fogását is kinyitva a tornász könnyen leesik. Nagy lökést soha sem kell a tanulónak adni, mert ezzel nem segítjük elő a gyakorlat megtanulásában. Arra is vigyázzon a segítő, hogy a tornász egész testében közel tartsa magát a nyújtóhoz, mert így könnyebb is és szebb is a gyakorlat. Tulságos sokszor csinálni e forgást sem kell, mint egyet sem, engedni. A fejlődésekor rögtön abban hagyandó a forgás.

LUSTAFORGÁS A NYÚJTÓN.

A magyar athl. club úszó-versenye.

Az úszó-versenyek lefolyása, bármily érdekesek legyenek is különben az egyes mérkőzések, a nagy közönség előtt soha sem lehet oly szórakoztató látvány, mint bármely más testedzési küzdelem. Kik csónakon kísérhetik az egyes versenyzőket, azok még jobban szórakozhatnak, de a nagy közönség a távolban levő hajóról csak a vízből kifelékelő fejekeket látja. Aztán a budapesti nők közt elterjedt a vélemény, hogy férfiak úszó-versenyét nézni nem chic; tehát el is maradnak; így aztán az úszó-versenyek sokat veszítenek látványosságukból. Vasárnap, a «M. A. C.» ez évi úszóversenyén is a «Nusdorf» gőzös fedélzete csupán a sportsmanekkel telt meg. Az idő nem kedvezett a versenyeknek; hideg szél fújt s a víz hőmérséke 13¹/₂ Reaumur fok volt, a milyen hidegben úszó-versenyt egyáltalán nem is szokás rendezni. De azért a derék athleták nem rettentek vissza, sőt kitűnő eredményt tudtak elérni. A versenyzőket egy-egy ladik kísérte s a «Nemzeti uszoda» egyik úszómestere *Peczke* egy külön mentőcsónakban mindenféle mentő-eszközökkel fölfegyverkezve kísérte őket; de egyikre sem szorultak a versenyzők s legfeljebb a dr. *Lisznyai* Elemér versenyorvos cognáciát vették igénybe — még a nem versenyzők is.

A versenyek lefolyása a következő volt:

Versenybíróság: Eszterházy Mihály gróf elnöklété alatt: Barátosi Porzolt Kálmán, Hártói Szokolay Kornél, Ivánka Pál, Károlyi László gróf, Kisbaári-Kis Ferencz, Molnár Árpád, Palocsai Horváth Emil, Sárkány János Ferencz, Totth Mihály, Zichy Jenő gróf. Témérő: Pláner Gyula. Időmérő: Székely Ádám. Indító: Kiticsán Zsiga. Titkár: Barátosi Porzolt Gyula.

I. *Bajnoki verseny*; 2-ik vetélykedés a bajnoki címért. Pálya: a káposztás-megyeri (palo'ai) szigettől a Margitsziget felső részéig. Táv: 4000 méter. Indulás: d. u. 5 órakor. Első díj: a M. A. C. ezüst érme és a bajnokjelöltség, illetve a bajnokjelölt sikeres meg-

védés esetében jelöltségét továbbra megtartja. (A harmadik vagyis döntő győzelem díja: állami arany érem, serleg és a bajnok cím). Második díj: a Club ezüst érme. Harmadik és negyedik díj: bronzérem.

Neveztek: Védő: Kubik Béla, bajnokjelölt. Kihívók: Pröckl Leó, Schwanda Gusztáv, ifj. Farkas János, Igali Svetozár.

A nevezettek közül visszaléptek Pröckl, mert a második versenyben indult s Farkas, mert 16—17 fokos vízben trainirozott s a vizet hidegnek találta. Indultak tehát Kubik, Igali és Schwanda. Kötő erő mind a három. Kubik valóságos vasember, ki télen nyáron nyitott ablak mellett alszik. Igali az ország legelső velocipedistái közé tartozik s Schwanda csak a múlt vasárnap győzte le a balatoni versenyen még Szekrényessy is. Bizalmi férfiak voltak — kik a versenyzőket csónakon kísérték — Kubik részéről Pláner Gyula, Igali részéről Pongrácz Egyed s Schwanda részéről ifj. Farkas János és Porzolt Jenő.

Az indulás előtt Kubik olajjal, Igali pedig zsirral kente be testét; Schwanda mit sem használt. Kubik mindjárt a Kiticsán indító jelszava után előre tört s perczről perczre előbbre nyomult. Második helyen haladt Schwanda, hátul Igali s e helyzetet egészen a célpontig megtartották. A pálya közepén Kubik és Schwanda között mintegy 200 méter távolság volt s Schwanda és Igali között mintegy 30 méter. Ekkor Igali egy kissé előbbre jött, de azért harmadiknak maradt. A Duna sodra különösen Kubikot egy kissé a jobb part felé vitte, de azért szép eredményt értek be:

I. Kubik Béla	31 percz 35 mp.
II. Schwanda Gusztáv	33 „ 20 „
III. Igali Svetozár	34 „ 18 „

Megjegyzendő, hogy a múlt évben Kubik is 33 percz alatt úszta be ezt a pályát. Kubik most ezüst érmét kapott s ha még jövő évre is győz, bajnok lesz. Schwanda ezüst- s Igali bronzérmét kapott.

Kubik úszási módja olyan, mint azoké szokott lenni, kik nem mestertől tanultak meg úszni. — A karok és lábak mozgásai megközelítik a szabályos mellen úszók mozdulatait, de nem vágnak egybe. Míg ugyanis a karok a haladást eszközölő mozgásokat végzik, addig a lábakkal azokkal a mozgásokkal készülnek kell lenni, melyek nem segítenek elő és mikor a lábakkal rúgnak magunkon, a karokat készíthetjük elő az úszási mozgásra. Kubik a karok és lábak é felváltva működését nem tartva be, úszása erős lökésekből és hirtelen megállásokból áll. De nagy erejével pótolta e zökkenéseket, melyeknél vállai folyton le és fel jártak a vízen és gyors ütenyű (percenként 42—45 üteny) úszása rohamosan vitte előre. Az egész távot egyforma módon úszta be. Legtöbb erőt az indításnál fejtett ki, hol úszása bámulatos gyors volt.

Schwanda jobb oldalúszással tette meg a pálya nagy részét. Ez úszásnál a testet könnyebben tarthatjuk teljesen a víz alatt, de a karok nem fejthetnek oly erőt ki, mint a mellen úszásnál. Különösen nem úgy, amint S. úszott, mert nála a bal kar se nem nyúlt eléggé előre, se nem vágott jól hátra. Egész hibátlanul és nagy erővel úszott Schwanda a mellen a pálya közepén. Kis ujjába göres állván, kénytelen volt rövid ideig hanyatt fekve is úszni. Mindegyik úszási módban jártas, csak kár, hogy mozdulatai nem elég gyorsak, nem elég érelyesek. Mindenesetre szebb eredményt érne el erős mellen úszásával.

Igali úszása a legszabályosabb mellen úszás volt. A vízen simán, folytonosan síklik tova. Különösen erővel végzi a lábátmozgásokat. (A velocipedezés jól megedzé lábait.) Teste mélyen fekszik a víz alatt s a karvágásoknál vállai alig emelkedik a víz felé. És mégis a legszebb úszással harmadik lett. E tekintetben e verseny rossz tanúságot nyújtana, ha nem magyaroznánk meg a dolgot a három versenyző ereje és nagysága. Kubik majd öles ifjú, hatalmasan fejlett izmokkal s e mellett kövér is. Schwanda középtermetű, egész testben izmos, nem sovány. Igali középtermetű, sovány és társainál gyengébb izomzatú. Így hát Kubik győzelmét a hatalmas erő és lelkiismeretes training biztosítja szebben úszó társai felett s kövérsége is előny volt a hideg vízben.

II. Nyílt verseny: Pálya: Új-Pesttől a Margit-szigetig. Táv: 2000 méter. Nevezhet minden magyarországi műkedvelő (amateur) úszó. Tét 2 frt. Első díj: Tiszteletdíj és a M. A. C. ezüst érme. Második díj: Tiszteletdíj és a M. A. C. bronz érme. Az érmek csak magyarországi sport-egylet tagjának adatnak ki.

Neveztek: Wurfer Lajos, Philipovic Emil, Hromatka Vincze, Pröckl Leó.

Valamennyi nevező indult. Bizalmi férfiak voltak Wurfer részéről Horánszky István, Philipovic részéről Ehrlich János, Hromatka részéről Bartay Oszkár és Heves Nemző. Pröckl részéről Porzolt Jenő. Az induló csomóból először Wurfer vált ki, kit lehúzott Pröckl s a vezetést többé nem is engedte át senkinek. A többi három közül erősebb küzdelem Philipovic és Wurfer között fejlődött ki,

de Philipovic biztosította magának a második helyet. A célzó nem messze a szembe jövő «Baranya» vontató gőzös erős hullámokat vert, de a versenyzők a következő sorrendben meglehetősen szép eredményt értek be:

I. Pröckl Leó	13 percz	9 másodperc.
II. Philipovic Emil	13 „	30 „
III. Wurfer Lajos	13 „	38 „
IV. Hromatka Vincze	14 „	4 „

Az egyes versenyzők úszási módjára nézve megjegyezhetjük, hogy Pröckl valamint társai az indítás után a lehető leggyorsabb ütenyben úsztak. Pröckl amint elhagyta társait, az ütenyben lassúdott, de nagyobb erővel nyugodtabban úszva, még jobban előre jött. Úszása szabályos mellenúszás, közep gyors ütenyben. Karvágása elég erős, de a gyors úszásban nem végzi be az ütenyt. Pröckl középtermetű, edzett izomzatú ifjú. Philipovic úszása olyan, mint Pröcklé, de lassúbb. Nagyobb távolságra veszélyes ellenfele lenne Pröcklnek. Szépen fejlett, erős teste van, melyet a velocipedezés különösen megedzett. Wurfer mindenkit meglepett szép úszásával. Mindjárt az indítás után előtörve, sok munkát adott Philipovicnak, míg lehúzhatta. A legérdekesebb küzdelmet e két ifjú versenye nyújtotta. Wurfer a pálya közepén nyújtott karú, hatalmas singeléssel elhagyta Philipovicot, de a fázasztó úszásmódot nem bírva soká, lassan újra Philipovic került másodiknak. Wurfer látszólag gyenge testű, alacsony termetű. Hromatka mellenúszással lassú ütenyben tette meg a pályát. Karvágásai nem elég erősek. Felső teste bukdácsol a vízen. Úszása szabályos, de gyenge.

E versenyre két tiszteletdíjat adott a clubb; a Pröcklé tükörtalapaton üveg csónakot ábrázolt s a Philipovicé egy fából készült vitorlás csónak alakú tintatartó volt. Miután pedig mindketten sport-clubbok tagjai, Pröckl («M. A. C.» és «Hunnia» tagja) ezüst érmét s Philipovic (Vasparipa-egylet tagja) bronzérmét is kaptak.

A versenyek végeztével Porzolt Gyula kihirdette hivatalosan az eredményeket s Hártói Szokolay Kornél (a «Budapesti Hírlap» segéd-szerkesztője) a jury nevében buzdító szavak kíséretében adta át a győzteseknek a díjakat és ezzel a «M. A. C.» idei nyári versenyei véget értek.

Végül föl kell említenünk, hogy az első verseny a kitűzött időnél fél órával későbbben indított, mert Kubik bajnok-jelölt elkésett; a jury már nélküle akart indíttatni, midőn Igali, Schwanda kijelentették, hogy ők nem ragaszkodnak a szabályhoz és megvárják ellenfeleket, — ki aztán le is győzte őket. A két levert athlétának e gent'emanszerű eljárása megérdemli, hogy külön is fölemlíttessék.

Különlélek.

Szombathelyről Balaton-Füredre velocipéden. Szombathelyen a velocipédnek több ügyes gyakorlója van már, úgy hogy a héten érdekes kirándulást rendeztek Balaton-Füredre, hová a kirándulók közül Sárffy Károly, Földesy János és Szakáll Manó szombaton (26-ikán) délelőtt érkeztek. A kirándulók közül ketten csak Köves-Kálláig velocipedeztek s innen Füredig kocsin mentek.

Úszó-verseny Csongrádon. A Bogyó Mihály derék tornatanár által folyó hó 22-ikén Csongrádon rendezett versenyúszás künönösen sikerült. A pálya e várost és Bökényt megkerülve az öreg Bagi malmáig nyolcz kilométert tett ki a Tiszán. Elsőnek ért be 1 óra 45 percz mulva Sváb Gyula, 2-iknek Hacker Mátyás 2 óra 4 percz mulva, 3-iknek Weisz Tivadar 2 óra 17 percz mulva, 4-iknek Halász Ignác 2 óra 18 percz mulva. Holczler Adolf és Kövessi Béla mintegy 4 kilométer távolságra görcsöt kaptak s abban hagyták a versenyzést. A part-ról nagy közönség nézte végig az érdekes versenyt, melynek végeztével bankettet rendeztek s tánczvigalom is volt.

A szabadkai torna-egylet a napokban tartott választmányi gyűlésén a palicsi versenyzőkre vonatkozólag következő határozatokat hozott:

1. A célverseny, kardvívás és bajnoki akadály-verseny nem harmadik küzdelem lesz, amint fel volt véve az elozetes megállapított sorrendben, hanem csak második. Dr. Vessa, Veres Lajos és Venczel Alajos bajnok-jelölteknek csak második küzdelmük lesz. A harmadik küzdelem esetleg, ha győznek, még ez évben (tehát a 3 éven belül) fog megtartatni, valószínűleg szeptember vége felé.

2. A nevezési zárnapi aug. 1-ig elhalasztott. Az új versenytér készült, hasonló alakban, mint az Oreczkerti pálya. Az összetartás az ide való tornászok között nagy, a gyakorlatok erősen folynak. Az úszás háromszögben fog megtörténi, a háromszög egy oldala 500 méter.

A versenyekre vonatkozólag a következőket írják lapunknak Palicsról: Szegedről több velocipedista volt itt, az utat tekintették meg; Fónagy József kapitány vezetése alatt. — Az új versenytér kerülete 225 méter tojásdad alakú. A régi versenytér (egyenes pálya, a fordulás egy pont körül történt) a végett hagytuk el, mivel hisszük, hogy kör alakú pályán szebb eredményt leszünk képesek felmutatni. A gátugrás egyenes irányban tartatik meg. Kötő több versenyzőnk s egyszersmind tagjaink névsorát itt közlöm.

Gyaloglásra: Abrasits Antal (a halasi sport ünnepélyek győztese.) Milassin testvérek, Sztójkovic Emil, Janiga János, Kóssa Béla, Vojnits Antal (Zentai atletikai club bajnokjelöltje), Juhász Béla, Fellegi Antal, Bittermann Andor. — Igen erős küzdelemre lehetünk elkészülve Abrasits Antal és Janiga János között.

Torna-versenyekre: Lipöcencsits Jenő, ifj. S. Szabó Lajos, Kladek Mihály, Bulyovics Géza, szép eredményt lesznek képesek felmutatni.

Súlydobás: Racsmany János ellen erősen készülnek Bitterman Andor, Wenzel Lajos, Vermes Nándor.

Bajnoki távúszásban nagyban gyakorolják magukat úszóink, kiváló erőnek bizonyultak eddig is Skossa Zoltán, (szenvedélyes regattista és több uszó mactsek győztese), Weber Frigyes (palicsi és szegedi úszó-versenyek győztese) Vermes Béla (kanizsai úszó-verseny győztese). A kitarításról országos hírű Berger Vilmos, Herz Ede (több sport egyetek kitüntetett tagja) stb.

Bajnoki akadály-versenyben erős küzdelem lesz Wentzel Alajos bajnokjelölt és Vojnits testvérek között.

Gát-úszásban Milassin Andor. (a 1882 iki versenyek győztese) Sziebenburger Károly erős küzdelmet fognak kifejteni az elsőségért.

Bajnoki kardúszásban Vermes Lajos ellen a legjobb vívók sorakoztak, köztük Szendi Károly, Lázits János, Izecseszkul Leo, Fellegi Antal.

A bajnoki cselversenyben dr. Vessa ellen kiválóbb erők közül Abrasits Antal és Adorján Géza erős ellenfeleltek fognak szolgálni.

Az akadály vasparipa versenyre eddig érdekeltséget és kedvet a küzdelemre, csak a szegedi vasparipások mutattak.

A csónakversenyben erős küzdelmet fog kifejteni a «Sólyom», kormányos: Stojkovich Emil, evezősök: Skossa Zoltán és Vermes Béla (a ztrichi csónakázó egyesület volt tagja). — A «Hattyú» ellen kormányos: Sziebenburger Károly, evezősök: Lipozencsis Jenő, Lázár János, Schnier György, ifj. S. Szabó László. — «Adrienne» a legszebb stílusban evez, kormányos: Szekenderovits Simon; evezősök: Janiga János és Kladek Mihály. A szegedi csónak egyesület több rendbeli csónakkal szándékozik átjönni és igen hiszem, hogy tavunkon egy sikerült mactset fognak tartani.

A két év előtti verseny eredmények következők voltak:
 1882. júl. 30. Weber Tr. 3 klm. úszás 68 p. 10 mp.
 « « « Wentzel Lajos 1 klm. 8 gát-futás 3 p. 30 mp.
 « « « Racsmany János 17 1/2 kgr. távoldobás 6 m. 24 cm.
 « « « Vermes Lajos rúdugrás magasba 3 m. 5 cm. magasat ugrott.

Csónakázók balesete. Nagyváradról írják lapunknak f. hó 25-ről. Tegnap délelőtt kilenc óra tájban majdnem végetesé vált eseménynek voltak szemtanúi a kishídon járó-kelek. Müller Károly 101-ik ezredbeli hadnagy csónakázni tanította az utász legénységet s ezekkel a körösparti részről a legmélyebb és legveszedelmesebb helyen keresztül akart a túldalra jutni. Célját már csaknem el is érte, midőn a rohanó ár egyszerre nyílsebesen ragadta magával a könnyű csónakot s mielőtt a kormányos erőlyes intézkedéseket foganatosíthatott volna, a csónak a hídláwhoz ütődött s egy ember a gyors sikamlás okozta lendülettel messze kiröpült a vízbe. A kormányos lapát nélkül, a katonák darabokra tört evezőkkel haladtak el a híd alatt, teljes igyekezetükkel arra fordítván, hogy a vízbe esett közlegényt megmentsek. Végre egészen közelébe vitte a csónakot a víz, mire az úszni nem tudó s már is sok vizet nyelt katona egy eltört evezőlapátba kapaszkodva, szerencsésen ismét a csónakba került.

A pancsovai torna-egylet júl. 26-án alapítókéje javára Anna-bált rendezett. A huszonkéttagú rendező bizottság elnöke Sesitinczy Adolf, pénztárnoka Andreovits s jegyzője Stancics Árpád volt.

Szeged újjáépülésének ünnepet augusztus 3-ikén és 4-ikén a szegedi tornászok és csónakászok megülik. Aug. 3-ikén ugyanis a szegedi torna-egylet tagjai az új szegedi népkertben tornáünnepelet rendeztek, másnap hétfőn pedig a szegedi csónakázó egyesület versenyeket rendez a Tiszán.

Csónakút az Oceánon át. John Traynor kapitány tényleg hozzáfogott abbeli szándékának kiviteléhez, hogy az atlanti oceánt átevezi. Vakmerő útjára f. hó 7-én indult New-Hawenből, az észak-amerikai egyesült államok kikötőjéből. Arra számít, hogy mintegy 100 nap alatt átevez az atlanti oceánon s hat óra ellátta magát élelemmel. Ha vállalata sikerül, kiállítja csónakát Angliában és a continensen, hogy megmutassa, hogy annak szerkezete jobb minden eddigi mentőcsónaknál.

Linczből Budapestre csónakon. Hainburgból írják: Szerdán július 23-án egy Linczből Budapestre öt nap alatt versenyző fiatal ember érkezett sandolinon a hainburgi hajókikötő állomáshoz; itt frissítöket vett magához és elindulásánál egyenesen a nyílt folyamank tartott. Szerencsétlenségére csónakja beleütődött egy ott vesztéglő hajó horgony-lánczába, a minék következtében a jármű felfordult és az evezős belesett a vízbe. A hajón levő matrózok, kik ezt látták, hamar utána siettek és kimentették az ifjút, ki úszni egyáltalán nem tud. A csónakjában volt ingóságok, közte egy aranyóra ott veszték. Nyomott hangulatban folytatta azután a merész sportsman útját Budapest felé.

«Balatoni versenyzők» címmel érdekes ciklust kezdett meg a «Pesti Hirlap»-ban dr. Sziklay János, a Balaton-egylet titkára s lapunk munkatársa. Az első tüzeca Nádasy Ferencz grófról szól, melyből érdekesnek tartjuk a következő részt közölni: «A «Hableány» a legnagyobb vitorlás valamennyi között. Nádasy Ferencz gr. építette tavaly télen s a múlt év tavaszán volt keresztelöje. A kinek jó szeme van, megláthatja rajta a gazdát, a mint parancsot ad matrózának s maga is tevékenyen jár-kei, vigyáz kormányra, kormánykötélre, vitorlára, szélfordulásra. Nála nem játék, hanem szenvedély a hajózás a legüdvösebb szenvedély, a mi csak létezhetik. Mulatság és egészségadó egyszerre. Szórakozás, munka és kura egyetemben. A tavi levegő gyógyít, a munka edz, a figyelem mulattat. Ha figyelni nem kellene, nem volna olyan élvezetes a hajózás. A vitorla ugyan nem veszi annyira igénybe a karokat, mint az evező, de igénybe veszi az elmét. Az a hajózásban, a mi a játékaan a sakk. Az egyik fél a hajós, a másik a víz. A hajósnak kell természetesen arra vigyázni, hogy ne mondjon neki matot a víz. Az evezés olyan, mint a kuglizás. Még pedig «vándli» kizárása nélkül. A mint tehát mondom, Nádasy gróf szenvedélyvel gyakorolja a vitorlázó sportot. Egyébiránt nemcsak ebben jeles. Az ő sportkedvelése lett a Balaton-egylet alapja. Ha a győriek nem rendeznek harmadéve regattát, nem lehet ő a regatta elnöke, nekem sem jut alkalom annak a cikknek megírására, mely akkor a Pesti Hirlapban csak szerény óhajtaszként hűzódott meg valamelyik félreosó hasábon, de impulzust adott egy héttel később az egyesület megalapítására. S azóta megalakult egy másik egyesület: a vitorlázó-egylet. És aztán hiába akarja néhány kollégám kicsinyíteni a mi feladatunkat és működésünket. Az igaz, hogy egyik sem ivott a Balaton vizéből, a ki csak vállvonogatva beszél rólunk (Mert fájdalom, nálunk minden nemes szándékunk megvan a rágó férgé.) A Balaton-egyletnek missziója és jövője van. És e jövő egyik hatalmas garantiája Nádasy Ferencz gr. Hogy jeles sportsmann, azt már mondtam. S hogy nála nem játék-cél a sport, azt is tudjuk. Az egészség szem-pontját soha sem téveszti el. Meg is látszik rajta, de gyermekeink is. Valamennyien hajóznak s szinte kicsattannak az egészségtől. Nem finnyások az arcuk bérére. Engedik az erős tavi levegőnek, hogy megzilálja hajukat, végigsimítsa arcukat, odalehelve az eleven piros-barna színt. Olyan derekak is mint édes apjuk. Szemük oly élénken tekint ide-oda, mint az övé. Ebben a tekintetben a tevékenységnek, mozgékonyáságnak vágya, ösztöne van kifejezve. S

valóban, alig van bármely testedző s léleküdtő társulat, melyben Nádasy gróf nevével nem találkoznánk. Elnöke a vadász-vegyeletnek (Nem is mernek a vidéken nyulat az asztra tenni, mióta itt van). Bíró a löversenyen. Mit tudom én hol, hol nem; de azt tudom, hogy akárhol találkozunk vele: nyugodt nem lehet. Neki mindig kell dolgának lennie. Szép feladatot teljesít a társadalmi életben. Nem hadvezér, mint egyik dicső előde, a tábornagy, nem politikus, mint volt atyja; a társadalmi téren teljesít honfűi kötelességet. Most kap elég dolgot. A Hableány dicsően állta meg a vizet tavaly, az idén sem engedheti magát megveretni. Ámbár hát ő is csak fából való és vassal van megrakva... Nemsokára már kis fia is lesz a Hableálynak. Talán kettő is. Menyeeskényi termete meg is kívánja, hogy apróságok rajozzák körül. Jöyöre alkalmasint három hajó is fogja viselni a Nádasy-zászlót. És a Balatonért talán ezzel tett s tesz legtöbbet Nádasy gróf, hogy nemcsak maga épített, de másokat is rávesz, hogy hajót készíttessenek. A ki egyszer iszik a Balaton vizéből, az beleszeret s nem válhat meg tőle. (Nem értem, hogy fulladásig igyék.) A ki hajót tart, az le is jön a Balatonra s itt marad. Jártak a külföldi tavakban, leginkább a pocolyákban (mert az apró tavak pocolyák a Balatonhoz képest) s árván hagyták e gyönyörű tavat. Pedig a napokban is azt mondta egy tengeren járt hajóskapitány, ki egy vitorlason most ötvenhárom órai útát tett a Balatonon, hogy oly hosszú hullámok vannak az alsó Balatonon, mint az adriai tengeren. De a szárazföldi patkányok alig hogy a felső Balaton ismerik. Megismerni csak hajón lehet, megszeretni hajón kell. És a hajózás, általában az egész Balatonvidék érdekében Nádasy Ferencz gróf sokat tett folytonos buzditásával, izgatásával. Legújabb hódítása Károlyi László gróf. Most már ő is le van kötve a Balatonnak »

Magánversenyek Palícson. A palicsi nagy versenyeket megelőzőleg majdnem mindennap van most Palícson egy-egy magánverseny; így volt e napokban is a szabadkai torna-egylet több tagja között. A gyaloglásban, 500 méter távolságra, ketten vettek részt s Milassin Andor 2 perc 2 másodperc, Milassin Sándor 2 perc 12 másodperc alatt járta meg a versenytér a futásban, 500 méter távolságra, Kossa Béla 1 perc 40 másodperc alatt érkezett a célhoz, minden fáradság nélkül. A távugrásban Milassin Andor, ki csak pár percczel előbb győzött a gyaloglásban, 5 méternyire ugrott s ugyanó a gát-ugrásban (egy méter magas gáttal) 3 méternyit ugrott. A közönség zajos éljenekkel jutalmazta a nyerteseket.

A «London Athletic Club» f. hó 12-iki verseny-gyaloglásában a new-yorki Meek lett a győztes. Az eredmény a 4 angol mrtf. (6436 m.) távolságra 29 p. 10 mp. az eddigi amateur eredmények közt a legjobb. Az 1879-iki verseny győztese Webster 29.39 eredménye volt eddig a legjobb. Meek gyorsasága (1 p. 47 1/2 mp.) az utolsó negyedmértöldnél a szakemberekével vetekedik. — A negyedmértöldes pályán Meek a távolságot a következő módon tette meg:

Pálya	Idő	Pálya	Idő
1.	1.27— perc	9.	16.12 2/5 perc
2.	3.20 3/5 "	10.	18.06— "
3.	5.06— "	11.	19.58— "
4.	6.54— "	12.	21.51 2/5 "
5.	8.39 4/5 "	13.	23.43 3/5 "
6.	10.35— "	14.	25.31 3/5 "
7.	12.28 2/5 "	15.	27.22 4/5 "
8.	14.21 2/5 "	16.	29.10— "

Az angol és amerikai athléták küzdelme, melyről mult számunkban már megemlékeztünk, Nottinghamban nyert folytatást. A 150 yardos versenyben a győztes Cowie a távot 15 3/4 mp. alatt futotta be. Az 1500 yardos futásban Snook győzött (3 p. 46 2/5 mp.). A 600 yardos versenyben Myers amerikai lett a győztes. Ugyancsak Amerikáé maradt a dicsőség a 3 angol mértöldes gyaloglásban is, Murray könnyen levervén két angliai ellenfelét.

Katona-regatta. A polai hadihajók manővere bevégeztével a tengerész-csónakok számára versenyt rendeztek, melynél a kiosztott díjak több 800 frtot tettek ki. A 2000 méter távolságra rendezett verseny győztese a «Dandolo» corvet 16 evezős csónak lett a pályát körülbelül nyolcezer perc alatt téve meg. A hajóparancsnokok kizárólagos rendelkezésére álló gizek versenyében a 6 evezős «Triest» győzött.

40,000 velocipédista van ma már Amerikában, mint az ottani statisztikai kimutatásokból kitűnik. Pedig e számhoz még nincs is hozzá számítva a több ezerre menő tricyclista, kik közt igen számos nő is van.

Buvár-úszó-versenyt rendezett a cadogai úszó-club f. hó 17-én az ottan úszomedenczében. A verseny erőkiegyenlítésel (handicap) rendezett kétszeri mérkőzéssel. A győztes mégis a vonaltól indult Sinclair lett a víz alatt 51 láb 9 hüvelyket téve meg. A második Griffin 43 láb 9 hüvelyket tett meg.

Bajnoksáért küzdöttek az angol amateur velocipédisták a mult hó végén különböző távolságokra. Az 5 mrtf. távol bajnoka Chambers lett, a távot 15 perc 36 1/2 mp. alatt hajta be. A háromkerekű gépen 1 mrtf. távolságban Liles lett a győztes. Ideje: 3 perc 29 1/3 mp. Ugyanó nyerte meg az 5 mrtf. nyi versenyt is bricyclin. A távot 17 perc 30 1/3 mp. alatt futotta be.

Labdajátékok.

Labdakörjátékok, ütöbot nélkül.

(Folytatás.)

48-ik játék. «Kerek róta» (v. «várba állós», v. «Bennforgó»). Ezen érdekes és mulatságos játékban minden labda-játészó igen jól gyakorolhatja magát úgy a cselözásban, mint a labda-dobás kikerülésének minden módjaiban s ezen labdajáték épp úgy, mint az előbbi, annál érdekesebb, mennél többen vesznek benne részt.

A játészók, mindnyájan együtt, valami szabad téren, p. o. mezőn — egy akkora nagyságú kört képeznek, melynek átmérője körülbelül egy közönséges dobásnyi nagy legyen s minden egyes játészó saját helyét a kör kerületén megjelöli valamivel, például egy földbe szűrt fadarabkával, vagy kövel s mindenki úgy választja helyét, hogy minden egyes játészó; játészótársaitól körülbelül egyenlő távolságon legyen, ha ez meg van, mindenki feláll a kör kerületén megjegyzett helyen.

Ha a játészók felállottak, kezdődik a játék. Egyik játészó a másiknak dobja a labdát, mindenki annak dobhatja a labdát, a kinek éppen akarja, tehát nem csak a legközelebb állónak. A ki a jól dobott labdát meg nem kapja, büntetésül a körbe áll. (Mindenkire arra figyel,

hogy annak dobhassa a labdát, kiről tudja és látja, hogy a játékra nem figyel.) Ha valaki a labdát rosszul dobja, azért őt büntetés nem éri. Most a labda dobálás tovább folyik, de miután már van körben álló, — kit „angyalnak“ neveznek — minden egyes játszóknak joga van a kezéhez dobott és elkapott labdával a körben állót megdobni, kinek viszont érdekében áll ezen labda-ütéseket kikerülni. Tehát csak az dobhat, a ki úgy kapta ki a labdát és akkor is gyorsan, nehogy kezébe süljön a labda.

A ki a körben állóra dobva nem talál, büntetésül a körben állóval helyet kell cserélnie s most már ő lesz a körben álló, kit már „embernek“ neveznek, míg az előbbi kimegy a körből, a helyette bejövöknek helyét foglalva el.

A körben állót kétszer lehet felváltani, tehát ha a harmadik körben állót, az u. n. „ördögöt“ v. másképpen „törzsörökös“ valaki nem találja el, akkor negyediknek belépve ő is bent marad a másikkal egyetemben és örökös lesz továbbra is; ha valamelyik játszó ötöt vagy társát nem találja el, büntetésül be jön ugyan a körbe az is, de viszont ő sem mehetnek ki a körből, hanem mindhárman bentmaradnak, de bentmaradnak a következők is. Ez a játékot élénkíti, mert minél többen jutnak be, annál könnyebb őket megdobni. Ha valamelyik játszó egy körbenállót eltalál, ez igyekszik a labdát gyorsan felkapni a földről s az ez alatt szerteszét szaladó „dobók“ közül valakit megdobni. Ha a megdobott körbenálló nem örökös, akkor az általa megdobottnak nem szabad tovább ütni, hanem egyszerűen helyet cserél a körbenállóval, ki őt megdobta; ha azonban a megdobott körbenálló örökös és ezen örökös út meg valakit a kintállók közül: a megdobott szintén örökös lesz s tovább üthet azon helyről, a hol a labda leesett s minden játszó, a kit megdob, szintén örökös leend, ha azonban dobásával nem talál, azért őt más büntetés a körbeálláson kívül nem éri. A körbenállónak a körből kilépnie nem szabad, mikor dob, azonban akkor, midőn megdobják s a labda a körből kigurul, neki azt felszabad kapni, ha ugyan a körön kívül állók valamelyike addig föl nem kapta, de ezen esetben, t. i. ha sikerült neki a körből kigurult labdát felkapnia, onnan dob, a honnan a labdát fölvette, ugyazintén a kívül álló dobók is csak a kör kerületéről dobhatnak egy körbenállóra, ki ez ellen vét, be áll a körbe.

A játék ezen módon mindaddig folyik, míg a játszóknak egyen kívül, mind a körbe nem jutottak s ezen legutoljára maradt játszó nevezetik „vadásznak“, vagy „kerítőnek“, „sürgetőnek“.

A vadász most annyiszor, a hányszor neki tetszik, körülfutja, sőt keresztül-kasul szaladgálja a kört s e közben folyton arra vigyáz, hogy a kör kerületéről legfigyelmetlenebbeket dobhassa meg. Mihelyt sikerült valakit megdobnia, rögtön elszalad a körtől, míg a körbenállók gyorsan felkapják a labdát és azon társuknak adják, a ki megdobott, ez pedig igyekszik megdobni a vadászt, ha ezt nem tehetette, félre áll (körből kilép). A játék mindaddig így folytatódik, míg vagy a vadászt a körben állók valamelyike meg nem dobja, (mely esetben a körbenállók mindnyájan kimennek a körből s elfoglalják előbbeni helyeiket a kör kerületén, a vadász pedig büntetésből a körbe áll, vagy pedig míg a vadász (ügyes dobó és labdakerülő lévén) a körbenállókat mind ki nem vadászza, ez esetben az utoljára megdobott, a játék újból kezdése végett a körben marad. Cseldobás csak a vadásznak és a körből kifelé dobónak szabad, a ki ez ellen vét, be kell állnia büntetésül a körbe. Meg kell jegyeznünk azonban, hogy a vadász — ha nem bizik magában — ezen jogát másra is átruházhatja. A játék azután újra kezdődik. Ha a vadász csak egyet, vagy annyit se volt képes a körből kivadászni, akkor őt az új játszma kezdetén nem váltja ki senki, hanem bentmarad törzsörökösnek. Ha pedig 2, 3, 4, 5, 6, 7-et szedett ki a körből: akkor az új játszmaiban ő lesz az első beálló és csak a 2-ik, 3 — — 7-ik játszó lesz a törzsörökös.

49-ik játék. „Rejtő róta“ („sapka róta“ vagy „susogós“). Ezen igen mulatságos labdajáték annál nagyobb érdekel bir, mennél több (4-től — egész 20-ig) játszó vesz benne részt. A játszani szándékozók mindenekelőtt egy, a kerek rótában leírt körhöz hasonló kört alakítanak, melynek kerületén helyeiket nem szükséges úgy megjelölni, mint a kerek rótában. A kör átmérője rendszeren annyi lépésnyi, a mennyi számot tesz ki a játszóknak kétszerese. Ha a kör készen van, akkor a játszóknak „adj-vegyezés“ útján két egyenlő részre oszlanak és sors útján az egyik rész a körben foglal helyet, másik rész pedig a körön kívül s a játék megkezdődik.

Vegyük példának, hogy a játékban tizenketten vesznek részt, akkor a körben hatan s a körön kívül is hatan lesznek. A körön kívül állók a körtől kissé távolabb egy fa mögé bújnak, vagy ha fa nincs közelben, akkor csak esomóba szorulva, a labdát magok közül valamelyiknek odaadják, úgy azonban, hogy a körben állóknak sejtelmök se legyen arról, kinél van a labda. A labdát markunkban, mindig dobásra készen tartva, kezünkkel együtt vagy zsebünkbe dugjuk, vagy pedig kalapunkat, sapkánkat levéve, ezek alá rejtjük, (innen a játéknak „rejtő róta“ neve) s készen állunk arra, hogy egy alkalmas pillanatban a körben állók valamelyikét megdobhassuk.

Ha a körön kívül állók a labdát jól elrejtették, akkor mindnyájan megindulnak a kör felé, mindenikük úgy téve, mintha nála volna a labda elrejtve — melynek kerületén úgy járnak össze-vissza, hogy a körben állókat azon játszóhoz lehető legközelebbre szorítsák, kinél a labda van. A körbenállóknak pedig leginkább fekszik érdekükben megtudni azt, hogy a labda kinél van elrejtve. Azért a jobb labdajátékosok — a kik biznak labdakerülési ügyességükben — a körön kívül járók valamelyikéhez is merészkednek menni s ha az — kihez menni merészkedtek — nem dobja rájuk a labdát, akkor arra nem igen vigyáz-

nak többé, gondolva, hogy nincs nála a labda. Ha már most az, kinél a labda elrejtve van, jó labdajátékos, háromszor négyszer is engedi magához jönni az ily merészkedőket, a nélkül, hogy az elrejtett labdát kidobná; ezt pedig azért teszi, hogy a körbenállókat annál inkább tévedésben tartsa. Ha már most elfordul tőle az általános figyelem, hirtelen czélba veszi a körbenállók valamelyikét, megdobja s társaival együtt a körtől lehető legmesszebbre fut. A körbenállók közül csak annak van joga a dobást viszonzni, a ki az ütést kapta, a többi körbenállónak azonban szabad a megdobottat azzal segíteni, hogy a labdát fölkapván, lehető gyorsan kezéhez adják. A megdobott körbenálló most gyorsan czélba veszi a körön kívül állók valamelyikét s utána dob, de ezen dobásnál csak a kör kerületéig szabad mennie, azon túl nem. Ha azonban a körbelinek megdobatásakor a labda a körből viszsza kigurul, akkor nem szabad azt körbelinek felvenni, hanem a labda-rejtés újból kezdődik. Ha a megdobott körbenálló kidobott labdájával nem talált el senkit, akkor a körből kimegy s leül, tehát távoztva után a körben csak öten maradnak; ha azonban labdájával eltalált valakit, akkor az, a kit ő megdobott, le ül, ő pedig ismét társaihoz a körbe áll. Most a körön kívül állók újra labdát rejtjenek mennek s ismét úgy járnak el, a mint már leírtuk. A labda elrejtése addig ismétlődik, míg vagy a körbenállók, vagy a körön kívül levők mind le nem ülnek. Ha a körben levők mind kiverettek s leültek, akkor büntetésül újra csak a körben foglalnak helyet, ha pedig a körön kívül állók ültek le mindnyájan, akkor ők mennek büntetésül a körbe, míg a körben állott játszó társaik a labdát elrejtjenek mennek. Ekkor a játék a leírt módon újra kezdődik.

Mint emez ismertetésből is látható, a sapka-róta igen mulatságos labdajáték, melyet leginkább a körbenállók zavara tesz érdekessé és a megfizetett figyelem és tevékenység jótékony hatásúvá. A cseldobást lehet használni.

(Folyt. köv.)

TARTALOM.

Az országos kiállítás. — A velocipéd a hadseregben. — A bajnoki cím adományozásának joga (Egy jóakaró-tól). — 60 gyakorlat a nyújtón (Bockelberg Ernőtől). — A velocipéd kormányzása. — Nők úszó-versenye Angliában (képpel). — A tornatanítás Szilágymegyében. — Lustaforgás a nyújtón (képpel). — A magyar ath. club úszó-versenye. — Különlélek. — Labdajátékok. — Tárca: A palicsi versenyek előtt (Vermes Lajostól).

HIRDETÉSEK.

REGATTA-, ATHLETA- és TORNA-TRICOT INGEK

minden egylet színeiben, valamint ilyen csikos harisnyák; továbbá utazásra és gyaloglásra felülmulthatlan dr. Jaeger tanár-féle ingek és nadrágok legnagyobb választékban

SIGMUND JÓZSEF

vászon-, kész fehérmű-, harisnya- és rövidáru raktárában

BUDAPEST,

IV., városház-utca 2/4. szám.

Úsz-öltönyök, köpenyek, lepedők stb. legjutányosabban.

3—1

Schleinz Károly

Budapest, kerepesi-út 34. sz.

HILLMANN HERBERT és COOPER COENTRY vasparipa
(BICYCLE) és TRICYCKLE gyárosok magyarországi főügynöke
ajánlja dúsán felszerelt

vasparipa és tricycle raktárát.

Ezen gyár készítményei szilárd szerkezetük és csinos kiállításuk által legnagyobb kelendőségnek örvendenek s az eddigi vasparipa találmányok közt legelső helyet foglalnak.

Kívánatra árjegyzék bérmentve megküldet.k.